

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

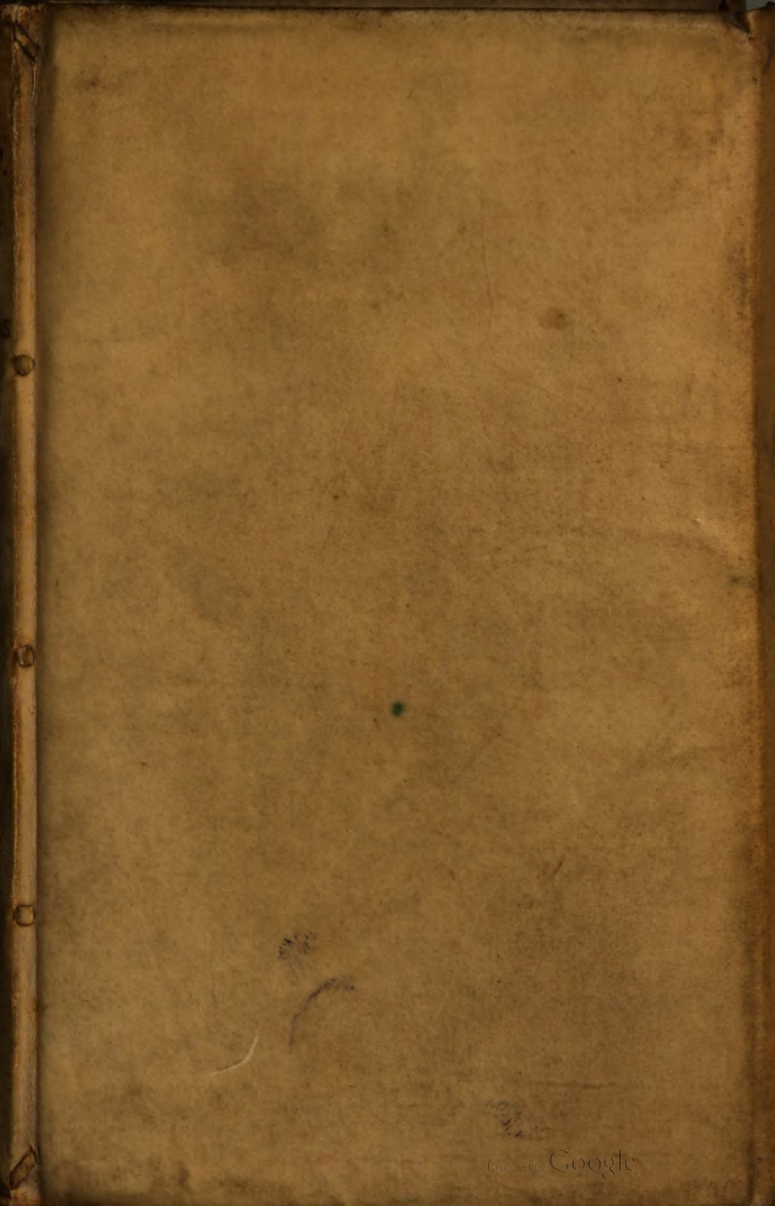
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

~~Page 8. 43.~~

Compz

kw 1.125 J29

PRACTYCKE
DES
Notarijschaps.
1636

Tot Delft Gedrukt
by
Jan Waelpot boeckvercooper

THE
[Illegible text]

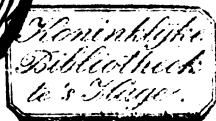
[Illegible text]

P R A C T I Q U E
D R S
N O T A R I S C H A P S ,
Seer nut, profijtelijck ende
noodigh alle Jonckheyt die haer
willen offenen in dese Konst.

Midtsghaders voor alle andere Persoonen.

Beschreven door
DIRCK HEYMANSZ vander MAST,
N O T A R I S .

Den vierden Druk van nieuws oversien/
getozrigeert en veel vermeerdert/ by
den Autheur selfs.

T O T D E L F ,

By Ian Pietersz Waelpot, Boeck-ver-
kooper woonende aen't Marct-belt/ 1656.

Tot den gunstigen Leser.

Dewijle ick, doe dit Boecxken eerst gedruckt wert inden Iare 1642. niet en docht, dat het soude seer begeert ende getrocken werden; gelijk ick nu bevinde dat het selfde gedaen wert, soo hadde ick het selvighe, eerst ten meestendeele met lichter handt ghemaect, maer doe ick verstont, dat het seer begeert was, ghelijck ick nimmermeer hadde derven begeeren ofte hopen, overfulcx soo achte ick oock dat het soude groote ondancbaerheyt wesen, waert dat ick die gunste ende begeerte, die tot mijnen arbeydt ghetoont werdt, niet door mijne naerstigheydt soude verwecken, immers niet naer mijn kleyn vermoghen ghenogh en dede, ende dit hebbe ick gesocht te doen, niet alleenlijc doe dit Boecxken de derde reys ghedruckt wert, maer oock nu, dewijle het voor de vierde mael is gedruckt, ende

VOOR-REDEN.

ende na dien by de Heeren Staten deser Landen, de Privilegien der Steden ende Dorpen sijn verhooght, nopende de sommen van hare Vonnissen, by haer te verleen, soo ist dat ick by dese ghelegentheydt, mijn eerste Deel deses Boecks, by additie hebbe gheamplieert, ende oock met eenen beschreven de generale Privilegien, die ons eertijds by onse Graven van Hollandt, in hare Inhuldige sijn verleent, voorwaer hoe neerstigh dat ick in dese beschrijvinge gheweest hebbe, omme met mijnen gheringen arbeydt, de begeerlijcke Jonckheydt te instrueren ende te dienen, dat kan den goetwillighen Leser judiceren, naer wel visiteren, ick soude dese mijne beschrijvinge, wel ampelder kunnen doen hebben, maer om alle prolixiteyt te schouwen, ende de Ionckheydt te benemen alle schrupuleusiteyt, die anders door langhe schrifture verdrietigh mochten werden ende wanhopen, om tot verstant van dese Practijcke te geraken, soo hebbe ick dit selfde ghevoeght ende gheschickt in sulcke ordre als ghy nu siet, ick verhope dat ghy't nu wederom met goede genegentheydt sult ontfangen, ende na dien ick dit Boecxken hebbe gheintituleert de

VOORREDEN

Practijcke der Notarijchaps, soo *notarijck* al
hier noodigh te verklaren hoe de *Datijn-*
sche Schrijvers, dit woort *Practijcke* over-
setten, in onse *Duytsche Tael*, te weren,
Practijcke is een kunst ende wetenschap,
om 't gene *Recht* is in't ghebruyck te bren-
gen, van *Practijcke*, wert by ons ghelegh
practiseren, dat is oeffenen ende in't werck
stellen de kunst, ende die sulcke oeffeninge
doen, werden *Practijns* genaemt, hierom
so ist dat oock de *Notarisen* doorgaens van
wegen hare konst genaemt werden *Practi-*
fijns, sommige goede *Practijnen*, overmits
de eene meer wetenschap ende wijshevd
heeft, vande selfde kunst, als d'ander, ende
daer in seer uytstekende sijn, boven andere,
ende insonderheyt goet genaemt, om dat
sy hare wetenschap, ghebruycken ter eeren
Godes ende tot nut ende profijt van haer
even-naesten, doch daer sijn oock andere,
die mede seer kloeck, verstandig ende er-
varen sijn, ende hare wijsheyt misbruycken,
overfulck soo wert dit woort *Practijns*,
oock ghenomen voor arglistighe bedrie-
ghers, loose vossen ende doornlepen schake-
ken, overmits sy door haer kloeckheyt, er-
varenheyt ende verstande andere nadeeligh

VOOR-REDEN.

Sijn; ja soecken andere luyden van goet ende bloet te berooven, ghelijck Godt betert deur droevighe ervarentheyt ghenoegh ondervonden wert, dewijl de Practisijns menigmael veel vertrouwt wert, om Weduwen ende Weesen hun Goederen te administreren, Item om desolate Boelen te redden ende andersints, waer inne dickwils seer trouwelooslijck wert gehandelt, soo dat men veel Weduwen, Weesen ende andere personen, hoort suchten ende klagen, van't ongelijck'twelck haer werdt aenghedaen, daer nochtans Godt gheseydt heeft, dat hy sulcx swaerlijc sal straffen ende te huys soecken, die eenige Weduwe ofte Weese ende andere personen; in haer goet recht verkorten, gelijk wy sulcx in Gods Woort lesen, als onder alle andere, Exodus cap. 22 v. 22. gy sult gheen Weduwe nochte Weese beledigen, ende indien sy eenighsints tot my roepen, ick sal haer geroep, sekerlijck verhooren, ende mijn toorn sal ontsteken, ende ick sal u. l. met den swaerde dooden: ende uwe Wijven sullen Weduwen ende uwe Kinderen sullen Weesen werden, Item by Iesus Syrach int xxxv. cap. v. 15. hy sal het smecken des Weesen, niet verachten, noch der

V O O R - R E D E N .

Weduwe indien sy hare klagh-reden tot hem uytstorten, vlieten met de tranen der Weduwe af op de wanghe ende haer geschrey teghen hem, die de selve heeft doen neder-komen, wederom de Propheet Iesaja cap. i. v. 16. laet af van het quaet te doen, leert goet doen, soeckt het recht, helpt den verdruckten: doet den Weesen recht, ende Deuteronomium cap. xxvij. vers xix. vervloekt zy; die het recht des vreemdelings, des Weesen, ende der Weduwe buygt, ende tot desen eynde seyt oock de Propheet David, inden 5 den Psalm aent 5. vers want ghy sijt geen Godt, die lust heeft aen Godloofheyt, de boose sal by u niet verkeren, so dat die doorslepe loose Practisijns hier op der aerden, metten rijcken man Lucæ cap. 12 somtijts wel veel goets vergaren, maer na haer doot sullen sy oock Rijkemans eynde hebben, ende wat sal haer dan baten of sy de gehele werelt gewonnen hadde, als haer Ziele sal moeten schade lijden, andersints die dese konste wel gebruyckt, is sy in haer selven seer goet ende prijs-waerdig, ende by alle seer wel geestimeert, by hooge ende lege stants-persoonen dewijl sy door hare kennisse by sommige gelegentheyt, Wedu-

VOOR-REDEN.

wen, Weesen ende andere perſoonen, kon-
nen voor-ſpreken ende in haer goet recht
meinteneren, want die in ſijn beroepinghe
trouvvelijcken v vandelt, heeft oock door
Godes ghenade, te vervvachten die blijde
aenſprake Chriſti, Matt. cap. 25. v. 23. vvel
ghy goede ende getrouvv dienſt-knecht,
over vveynigh ſijt ghy getrouvv gevveeft,
over vele ſal ick u ſetten, gaet inde vreugde
uvves Heeren, derhalven ſoo vvil ic den Le-
ſer vermaent houden, dat hy hem vande
naem des Practiſijns ſoo ſeer niet laet af-
ſchricken, om dat byvvlijen eenige haer in
haer Ampt vergriepen, ende haer ontrou-
vvelijck daer in dragen, gedenct dat ſy haer
oordeel ſullen dragen, vvie ſy oock ſoude
moghén ſyn, vvant alle dingen ſyn naect
ende geopent voor de ooghen des ghenen,
met welcken wy te doē hebben, Hebr. aent
4. cap. wijders moet men weten, dat niet
alleenlijck onder de Practiſijns eenighe ge-
vonden werden, die haer qualijcken in haer
Ampt draghen, maer dit ghebeurt meeft in
alle ſtate ende conditien van menſchen, tzy
hooge ende legen ſtants, het welcken ons
wel ſpecialijck leert Chriſtus de Heere on-
ſen Saligmaker, als hy ſeyt by den Evange-
liſt

V O O R - R E D E N .

lijft Matthei cap 7. dat de wegh breedende
wijt is, die daer ter verdoemenisse leyt ende
dat daer veel syn, die daer op wandelen, en-
de ter contrarie dat den wegh engh ende
smal is, die ter saligheyt leyt, ende dat daer
weynige syn die dien vinden dese getuyge-
nisse onses Heeren Iesu Christi, bevinden
wy by dagelijcksche experientie waerach-
tigh, tly waer wy ons keeren, ofte wenden,
overmits men by weynigh menschen, siet
betrachten ende oeffenen; de universele
justitie, die alle menschen in't generael be-
taemt, ende die Godt van alle menschen int
particulier vereyscht, dese bestaet in de wa-
reliefde tot Godt ende syn even-naesten,
doch niemant kan Godt oprechtelijck lief
hebben als die perfectelijck weet, wie ende
hoedanigh Godt is, want hoe kan yemant
yet lief hebben dat hy niet en kent of weet,
daerom Christus seyt, het eeuwige leven
daer in te bestaen, dat men den eenighen
waerachtigen God kent, ende Iesum Chri-
stum die hy ghesonden heeft, int Evangeli-
um Iohannes cap. 17. na dese ware kennisse
Godts volgt datelijck dat wy God oprech-
telijck lief hebben ende hem eeren, gelijk
hy ons bevolen heeft inde thien geboden,

VOOR-REDEN.

ende datmen sijn naesten lief heeft om Gods wille, dat wy oprechtelijk ende onschuldigh leven int regart van elck een, dat wy niemandt veroordeelen, dan die openbaerlijck quaet is, dat wy eyntelijck 'tgene met de broederlijke liefde strijt neerstiglijck vlieden, die aldus sijn pont, 'twelck hy van God ontfanghen heeft, aenleyt op winninghe, sal voorwaer niet te houden wesen voor een loosen doorslepen schalck, maer voor een oprecht vroom Christen mensch, 'tly in vvat staet ofte conditie hy hier op der aerden mag gestelt vvesen, achtervolgende het ghetuyghenisse Christi, Matthei cap. 5. v. 6. Saligh sijn die daer hongheren ende dorsten na de gerechticheyt, vwant sy sullen versiet vverden, ende Proverbia cap. xiv. vers, xxxiv. gerechticheyt verhooght een volck, in voeghen dat men uyt alle 'tghene hier voren verhaelt is, siet dat alle state ende conditie die hier op der aerden bedient vverden, kunnen eerlijck vroom ende Godsalig bedient vverden, vwant de ampten die men bedient sijn in haer selven, eerlijck ende goet, maer de mensche die deselvige ontrouvelijck bedient, maect dat die gelastert vverden, derhalven soo vvil ick de jon-

VOOR-REDE N.

ghe luyden die haer sullen oeffenen in dese *Practijcke des Notarischaps*, vermanen wanneer sy mede tot bedieninghe ende qualiteyt vant Notaris Ampt syn gekomen, dat sy haer trouwelijk willen dragen in haer Ampt, op dat Godt daer door magh ge-eert werden, haer even-naesten gedient ende gesticht werden, in alle neerstigheyt, ende also waerdighlijk in haer beroep vvandelen, achtervolghende de lesse Paulus totten 1. Corint. cap. 7. v. 16. Gelijk Godt een ygelijk heeft uyt-gedeelt, gelijk de Heere een ygelijk geroepen heeft, dat hy alsoo vvandele, hier mede vaert vvel, Actum in Schiedam uyt mijn Comptoir den x. October 1656.

V. E. dienstwillige Dienaer

Ditck Heymansz vander Mast, Notaris.

E E R.

EER-DICHT,

Op de

PRACTIQUE

des

NOTARISCHAPS,

van Dirck Heymansz vander Mast.

Als *Vander Mast* in 't Graf, met aerdt bedeckt
sal wesen,

Sijn siel by Godt den Heer, in 't Hemelrijk
gerispen

Genietende met d'Heyligh uytverkoren Schaer)

De vreuchde noyt beproeft, bevrijdt van alle vaer;
Dan sal sijn Deught, sijn Roem, sijn Pen en daad
noch leven

In 't onderwijs, twelck hy heeft aen de Ieugt ge-
geven,

Oock dees matery is wel eer ter Pars gebracht:

Maer 'twas wat ver van huys, een lidt van ons ghe-
slacht,

Wert t'elcken graech begeerdt, landts wijse, landts
eeren,

't Is best met sijne gelijcke altoos te verkeerem,

Het werck 'tgunt *Vander Mast* hier heeft gevangen
aen,

Is principael de Ieugt te leyden op de baen,

Oim d'Konste en Practijcq, als 't heden dient t'useren

En elcx in sijn gewest sijn daer te erneren,

Dus d'*Ars Notariaet*, als nieuws te voor gebracht,

Masts Pen, komt eer en prijs, sijn name sy geacht,

Ter plaets daer 'tHollands volck, haer vleughelen
 uyt breyden,
 En daer Practique wiert ghebruyckt om twift te
 scheyden;
 Een Leerling treckt hier melck, een ander vaste spijs,
 Een derde treckt oock nut, of hy en waer te wijs,
 Of schoon een Practisijn op alles is geslepen,
 Haest komt hem yets te voor, daer in hy schijnt be-
 nepen,
 Een oogh opslagh, een wenck, een naem wel oer ge-
 hoort,
 Een goet verstaender, b'houvet maer een hallif-
 woort,
 De minste silp genoemt, kan duysterheyt verjagen,
 Een stock al is sy swack, kan 'tganse lichaem dra-
 gen,
 Het alderslechste woordt, gesproken van een kindt,
 Heeft menigh man gediend, die sulcx niet hadt be-
 findt.
 Een jeughdigh ongetemt kan d'oult bedaeghde lee-
 ren,
 Dus grijpt het niet verkeert, datmen u schenckt ter
 eeren,
 Of wachtg' uyt dese Pars, het werck van een Jurist,
 Soo hebtg' u selfs misleyt, en t'eenegaer vergift,
 G'hebt blomkens veelerley, maer niet uyt verre
 landen,
 Gesaeyt in dit gewest, geplant met duytsse handen,
 Ghedenckt den Schrijver *Maff* noyt Roomsche en
 heeft geleert,
 Met Griek, Chaldeer, Hebreer, noch Parter oyt
 verkeert:

Maer

Maer Hollandt hem ghevoedet steeds, dies wil hy
schrijven

Van handel daer' gebruyckt, tot yder eens gerijven,
In desen kleynen Boeck, gedruckt ten vierden mael
Hier hebt ghy veel by een in Nederlantsche Tael,
Elck plückt naer synen lust, tot sterckingh der me-
mory,

Dit werck dient tot behulp, en niet tot ydel Glory,
De By, den Honingh suyght, uyt een en 't selve Kruyt
Een Pad, af ander Slangh, 't seinjn daer trecken uyt;
Doet mede als dit Dierken, suyght het al een goeden
Deurloecht: de Const met yver, *Vliet* het vals ver-
moeden :

Gedencckt het Goudt en 't silver sluytmen in de kas,
En 't Coper, tot gebruyck, komt alle daegh te pas,
Leest, en herleest dees stoffe, 't geeft u geensins hin-
der ;

U tijdt hier in bestedet, . gaet een straetgen minder.
Argus en Momus schuwet, en geeft de Konst sijn loop
Al watg' hier een betaelt, dat is noch binnens koop.

Vliet verdriet.

Den 2. April 1656.

Het

Het eerste Deel , van het

Recht ende Konst des

NOTARISCHAPS.

In den naem onses Heeren ende Salighmaeckers Iesu Christo, Amen. Beginnende te verklaren het recht ende konst des Notarisshaps / soo ist eerst nootsaechelijck te weten wat een Notaris is / ende waer in zijn Officie bestaet.

Wat een Notaris is , ende waer in sijn Officie bestaet.

Notaris is een Beampte-schryber dewelcke by Landt - Oberheyde / namentlijck de Ridder- schap / Edelen ende de Steden van Hollandt ende West- Vrieslandt / representerende de Staten van den selven Lande / is gecreert ende ghemachticht / mitsgaders by het Hoff Provinciael / gheadmittoert om het selve Ampt te moghen exerceren ende bedienen binnen hare Republyque / naer vooz- gaende ondersoeck van't Hoff / op sijn bequaemheyt ghe- daen / ende den Eedt van getrouwheydt daer toe staende / hem al-vooren af-genomen: Soo dat sijn Officie daer in bestaet / dat hy hier te Lande de Gemeente getrouwlijck sal dienen / te weten / om te schrij- ven alle behooflijcke Contracten / t'zj van koop- manschappen / Houwelijcken / Testamenten / ende an- dere

der Instrumenten/die voor hem als Notaris ghepasseert worden.

Wat is Contract?

Contract is een onder-handelinghe tusschen twee of meer personen in een saeck consenterende/gelijck als koop ende verkoop / hupz ende verhuuringhe/in contract van koop ende verkoop/ofte hupz ende verhuuringe / zijn beyde de contractamenten verbonden / maer in contract van Leeninghe is den ontfanger alleen verbonden.

In alle Contracten moetmen vier poyncten considereren: Ten eersten/wie't zy die contracteert/met wien hy contracteert / van wat dinghen hy contracteert/ten vierden/wat prijs daer bedongen wert.

Het koopen en verkoopen is langh inde werelde ghebruyckelijck geweest/ want men leest in Genesis het 1. Boeck Moses sent 23. Capittel/ dat Abraham gekocht heeft van Ephron de sone Zohars een Akker met een dubbelde Speloncke die daer in was/ ende alle het Geboomte dat op den Akker stont / ende Abraham begroef sijne Wif wyden Sara inde Speloncke des Akkers / ende Abraham woegh Ephron 400. Schielen Silbers onder den koopman ganchbaer/soo datmen alhier eersteelijck siet/ dat Abraham is koper geweest/ ten tweeden dat Ephron is verkooper/ten derden tegene verhocht wort is den Akker / ten vierden den prijs die daer voor behelt wert/ is 400. Schielen Silbers/ pder Schiel wort nu getuimert waert te wesen een Gort van een Akkerbaelder. Wederom in alle Contracten van koopmanschappz/worden berepcht/ vier dingen/ als oprecht maet / oprechte wichte / oprecht getal/ ende behoorlijcke prijs. Salomon de Wijse man ghetuyche in sijn Boeck der Wijshheit sent 11. Cap. vers 21. dat Godt alle dinghen gheordoneert heeft by mate/ getal

des Notarisshaps.

ghetal ende ghewicht / onder welcke gheschiede de
 Wyse-man oock conyngenderet den behoortlijcken
 prijs van eenige waeren / welck oock bevestigt wort
 by het exempel van Abraham alhier gealligeert / soo
 wanneer geseght wert / ende Abraham toeghe E-
 phron 400. Silken Silbers &c. Want soo yemande
 bedrogen wert boven de helft van den behoortlijcken
 prijs / die magh ageren tot te niet doeninge van't
 contract.

In contract van huyl / die oock den nature van
 hoop hebben / ende de selve seer ghelyck schynen /
 werden alle de boorsz dinghen oock gherequireert /
 ende daerom zijn huyl ende hoop de selve regels van
 rechten onderhouden / als dat in contracte van koop-
 den epgendom wert oock ghescreven / ende in huyl
 alleen't gelyck ende niet anders: In huyl wer-
 den oock de vier boorsz punten versocht ende boorz-
 nemelijck behoortlijcken prijs die in alle contracten
 gerequireert worden.

Ende wert een kooper van eenig Landt / dat ver-
 staen bedrogen te zijn boven de helft van den behoort-
 lijcken prijs / als't Landt dat thien gelt verkocht is
 om seftien : want thien is den behoortlijcken prijs /
 bys is de helft / dat dan om seftien verkocht is / is bo-
 ven de helft van den behoortlijcken prijs verkocht /
 upt dit boorzepde blyckt ende is doet af te nemen / dat
 den verkooper / van boven de helft bedrogghen is / als
 't Landt welck thien waerdicht wils bin vier of drie
 verkocht is / want die ofte vier zijn beneden de helft
 van thien / alsoe by de helft van thien is / want die
 thien wyl gheseyt hebben den behoortlijcken prijs te
 zijn: ende daerom en mach die verkooper niet ges-
 schiet is / beneden de boorz helft van den behoortlij-
 ken prijs van den kooper niet en niet ghedarm wer-
 den / maer dat bedroch wijtmen den verkooper ende
 sijn overbarenthepdt die int verhoopen looser ende

voorzichtiger moest geweest hebben.

Eenighe sustineren nochtans / dat inde verkoo-
pinghe van eenighe Erven die thien waerdigh is /
geen bedroch en is / ten zy die verkocht zijn voor een-
en-twintigh / maer dese opinie is in rechten veroor-
deelt quaet te zijn : Want dusdanighen bedroch en
excedeert niet alleen de helft / maet selfs noch eens
den behoorlijcken prijs.

In alle Contracten moeten de parthypen bype toe-
stemminghe doen / ende goede trouwe onderhouden/
andersints en mach den Notaris daer geen Contract
af schryben.

Wie dat de gene zijn / die moghen hoopen ende
verhoopen / haer ende hare goederen verbinden / zijn
by ons hier te Lande alle menschen: soo wel vzeemde
als ingheboornen / die haer volkomen verstant heb-
ben / upt besondert alleenlyck die 't naer rechten ver-
boden zijn / ghelyck als daer sijn minder- jarige kin-
deren / die onder haer Vooghtden staen: Item / rasen-
de luden / die haer verstant niet machtigh zijn :
Item / die stom is / als oock persooenen die 's Lants
ofte Stadts- kinderen gemaect zijn.

Wat is Accoort ?

Accoort is een minnelijck verdrag / tusschen twee
of meer persooenen / die met malkanderen bywill-
lijghlyck yet aengaen / ofte beloben naer te komen.

Wat is Transactie ?

Transactie is een goet-willigh accoort van een
tweyfelachtige saech / daerom geprocedeert sou-
de moghen werden / ofte van een Proces dat onseker
ende ongebedeert is.

Wat is Compromis ?

Compromis is een verblyf oen Arbiters van een
questieuse saech.

Maec

Maer Transactie is een finaël accoozt van een lic-
gieuse saech.

Wat sijn Arbiters ?

Arbiteres sijn ghewille-hoozde Rechters / in den
welcken parthypen met bypen wille compromit-
teren/stemmen ende vereenighen/hen der selver oorz-
deel ende bonnisse onderwerpen/ dese sijn ghehouden
parthypen te scheidten/der selver saechen ende geschil-
len te decideren / ende hun bonnisse te strycken / naer
dat de rechten ende coustumpen sijn berepffschende/
ende niet buyten het compromis te treden. Soo twee
Arbiters niet en accorderen / soo moet verhozen ende
den selven by-geboecht werden een derden.

Wat sijn Arbitrateurs ?

Arbirateurs sijn Vrede-maekers / om parthypen
te accorderen ende te vereenigen / om alle hare
differenten ende gheschillen naer hun beste verstande
ende goet duncken / sonder eenigh forme / oorde of so-
lemnitepten van rechten geoordeelt ende ghericht te
worden/ende werden genaemt goede Mannen / ghe-
lijck ons dit diffinitibelijck verklaert den Rechts-
geleerden Merula in sijn Boeck geintituleert Praxeos
Civilis int eerste Boeck/fol. 63.

Wyt de naerder ampliacte bande Instructie van
den hoogen Rade ende den Hobe van Hollant/in da-
tum den 24. Maert 1644.

Artijckel XX.

Sollen mede by probisie ende onder cautie / niet
tegenstaende reductie ende sonder prejuditie van
dien geexecuteert werden / alle wyt - spracche van
goede Mannen/ gedaen op boozgaende compromisse
van partijen/daer by expresselijck ende specifice van
reductie sal wesen geremuncieert.

Wat is een Instrument?

Instrument is een wel-geordonneerde schriftuere/ ghemaecht / gheschreuen ende onderteykent by de handt van een openbaer Notaris / tot een gedenckwaerdige memorie / wort oock andersints genaemt / een Acte Notariael, ofte een beschept van een Beamp̃te schryber.

Wat solemniteyten worden in de Instrumenten gerequireert?

Den datum van t̃uersp̃ van t̃ Instrument / den naem ende residentie van den Notaris / de naem vande Comparanten / ende de namen vande ghetuygen in presentie / van welcke het gepasseert ende verleden wort / mitsgaders de Stadt ofte Dorp daer het Instrument onderteykent wort.

Wat is een Obligatie?

Obligatie is een schult-bekentenisse / om yemandt te betalen / t̃sp̃ met gelt / ofte waer / ofte een bekentenisse om yet te doen.

Wat is Borghe?

Borgh is den genen die hem voer een ander verbindt / om te betalen / ofte te doen / ghyene den principael belooft heeft / ende by aldien den principael Debiteur niet machigh is om te betalen / ofte om te doen / het gene hy belooft heeft / soo moet den borgh dat in sijn plaets doen / mits dat na rechten den principael eerst overwonnen ende geexecuteert wert / ofte sijne Erfgenen indien hy overleden is / voer al-eeruen den borgh mach in Rechte aenspreken / ende doen executeren.

Men moet oock elken borgh voer sijn part aensprecken.

Item

Item/ een Krysch-man mach tegens geexcepireert werden in Rechten geen bozgh te mogen sijn/ oock inde booz eenige Landt verhuuzingh.

Item/ de bozgen mogen niet zwaerder ofte meerder verbonden sijn als den principalen Debitent/ maer wel ninder / oock wel op seckere conditie ofte tot seckere tijdt toe / ende soo wanneer die gestipuleerde tijdt is geexcepireert/ soo is de bozgh ontslagen/ maer den principalen Debitent niet.

Item/ niemant mach hem selven verbinden als bozgh booz eenige Lijf-straffe/maer wel booz eenige gelt boete.

Brouwen en mogen geen bozgh worden/ noch niet booz permandt verbinden / ja oock niet booz haet eygen Man.

Daerom permandt wille toe verseckeren dat hebben / ende bozgen als principael/ moet alsulken bozghen den besciften van rechten doen renuncieren/ die tot haet boozdeel sijn ingestelt / te weten/ soo een Mans-persoon alleen bozgh wert / als principael ende als eygen schult/ moet hy renuncieren het beneficium / bndis excassiois. waer hy beloft wert/ dat den bozgh hem niet sal behelven / met het recht trouwende dat den principalen Debitent / oft sijn Erfgenamen eerst moet in Rechte betrocken / over thommen ende geexcepireert sijn / ende soo wanneer daer twee ofte drie persoonen bozgh sijn/ indereit zo niet alleenlyck dit boozstheben beneficium renuncieren / maer oock noch het beneficium divisionis. daer hy zo bevolven niet te sullen susculderen de schult te moeghen splitsen ofte deelen / om datter meer als een bozgh is / ende dat elck midts betalende sijn gedeelten soude moeghen volstaen.

Item/ wanneer een ofte twee Brouwen / sijnge-lijck bozgh worden / moeten zplunden altofs renuncieren/ het beneficium Senatus Consulti velleiani, selfde

is in-geboert tot fabeur van de Vrouwen/ welck verbiedt dat Vrouwen haer niet verbinden mogen/ vooz een ander als borgh. Ende indien twee ofte meer Vrouwen haer selven verbinden als principale borghen / moeten de selve oock renuncieren de beneficium ordinis excussionis ende divisionis hier vooren verhaelt.

Wanneer het gebeurt / dat getroude Vrouwen die gheen gemeenschap van goederen met haer Mans hebben / borgh worden vooz haer Mans/ soo moeten zy renuncieren het beneficium authenticæ si qua mulier, het welcke verbiedt dat ghetroude Vrouwen gheen borgh vooz haer Mans moghen worden.

Het beneficium de duobus vel pluribus reis debendi, beduyt soo veel / dat yder schuldnaer / midts betalende zijn portie / soude moghen volstaen/ by voozebeelt/daer zijn drie (ofte meer) personen/ nemet ghelijckelijck met malikanderen geldt op Interest/ soo moeten zy dit selfde beneficium renuncieren / eer den Crediteur ofte schult-epfcher elck een vooz al voort geheel magh in rechte betrecken / ende doen executeren.

Item/indien yemant simpelijck ware borgh gheworden/ sonder eenige renunciatie / ende den Crediteur komt den borgh eerst in rechte betrecken / ende de schult epfchen/ ende den borgh verzwijmt hem te behelpen in rechte/ met de exceptie ordinis te proponeren / soo verliest hy daer vooz zijn privilegie/ende werdt ghecondemneert de schult te betalen mette kosten/ ende betaelt hebbende / bevizijt hy den principael Debiteur :

Doch magh als dan sijn verhael hebben op den principael/ met alle de kosten ende schade die daer om gheballen zijn/ want den borgh heeft als dan actionam cessam.

Wat renunciatie conterneert/ pghelijck magh renun-

nunciëren ende afftant doen/van 't beneficie of p^rivilegium hem vergint :

Item/ als men int eynde vande Instrumenten renuncieert / van alle exceptien ende beneficien van rechten / cessionen ende relicvementsen / soo moet men oock renunciëren / de rechten / seggende dat generale renunciatie van geender waerden is / ten zy dat speciael voozgaet.

Soo wanneer dat eenighe der voozs beneficien van sommighe Comparant ofte Comparanten gerenuncieert worden / soo moet den Notaris sulchen persoon/ ofte persoonen / wel instrueren ende berclaren wat renunciatie betepchent / te weten / affstant te doen : ofte verstoten het p^rivilegium ofte voozdeel dat vooz den Renunciant is in-gestelt/ ende dit moet oock in't Instrument verhaelt worden / dat hy be- kent daer af volkommentlijck onderricht te zijn.

Wat is de Rato Caverende.

De Rato Caverende is / dat men soo lange borghe blijft vooz een ander / tot dat den ghenen die 't aengaet toestaet ende appozeert/ 't gene ghedaen is by den persoon die de Rato ghecabeert heeft/ ofte andersints blijft hy verbonden van 't gene daer vozen hy de Rato ghecabeert heeft.

Wat is exceptie de non numerata pecunia.

De exceptie de non numerata pecunia , komt den persoon toe / die een Obligatie heeft verleden/ van gheleent gelt/vooz het aentellen van het gelt/ gelijk beel tijds sulchs ghebeurt / ende hy ontfanght het ghelt niet / ghelycht hem toe-ghelept was / soo magh die persoon hem behelpen niet te segghen dat hy het geldt niet heeft ontfangen / doch hy moet dese exceptie proponeren binnen den tijdt van twee jaren/

na datum van 'verfij van sijn Obligatie / 'welch omf' **Wettendoe** - laten om te mogen doen / ende men magh daer mede volstaen / ten ware den schyldt-epfcher de tellinghe betveeg. Maer naer de booz-nostide twee jaren / magh den coefeggher daer niet mede volstaen / ten ware hy konde bewijfen dat de tellinghe niet en waer geschiet.

In alle andere saechen woert schryftelijch beschept ghehouden booz volkomen bewijs / ten ware beweten konde worden dat daer in eenigh bedroggh waer geschiet.

Daer sijn noch verscheyden exceptien geadmittleert om te mogen proponeren ende daer by te persisteeren in sommige **Proceffen** / achter volgende het iij. ende iij. **Articul** vande **Ordinantie** op 't stuck vande **Justitie** vanaer den **Greve** ende **Doxyen** van **Hollandt** vremancoert den j. April 1580. te woeren.

Exceptie declinatori, is / so wanneer een gedaechde ofte verwoerder allegeert, ende seyt dat hy niet geroepen is booz sijn competentie **Rechter** / ende mits dien van die instantie behoort gheabsolueert te werden.

Want een epfcher ofte aenlegger moet volghen den **Rechter** vande gedaechde ofte verwoerder in **Personale** actien / sonder dat d'epfcher yemant be-**trecken** mach booz den **Rechter** / ofte **Wierschare** daer hy woonachtich is / als den verwoerder elders sijn woonplaess heeft / soo dat den verwoerder een ander **Rechter** ofte **Wierschare** onderwoopen is.

Exceptie van litispendenti is / so wanneer tusschen de selve partijen vande selve saechte proces hangt ongebedeideert / het sy booz die selve **Rechters** daer die saech nu betrocken woert ofte elders.

Exceptie litishnitie is / soo wanneer die selve saechte eens epidelijc getermineert is tusschen de selve partijen / sonder exceptien worden gemoent / **peremptoir** te woesen / oermits de selve woech netten ende te nleete

niete doen; d' Instructie van de procedueren die begonst zijn / sonder dat men gehouden is op de principale questie pet te seggen / ofte dies aangande pet te antwoorden: soo den Rechter in sulchen geballe noch kennisse dyaecht / wis van partijen aangande de principale faethe ofte questie / te weten / heugren gepescht wort gelijk ofte ongelijk heeft.

Indien de voorsz exceptie worden geproponeert al eer nopende de principale questie ofte contraire conclusie genomen is / te weten / al eenre conclusie dat d' epseher sijnen epsech ontfeyt sal zijn / ofte dat die verwoerder van den epsech sal worden gheantwoert / soo machmen by d' voorsz geve exceptie alleen persisteren.

Maer by aldien ten principale gheantwoert ende gheconcludeert is / soort te laet / omme die voorsz exceptie Declinatoir te propoueren / vermits den verwoerder door sijn voorsz antwoert den Rechter eens geresconoseert ende bekend heeft.

De voorsz exceptie van litispendentie, litis inchoata, ende transactie moghen noch gheproponeert worden nae datter gheantwoert is / sood dat den Rechter daer op alleen disponeren in allen schijn / oft ten principale niet gheantwoert noch conclusie ghe-nomen waren.

Exceptie dilatoir is onder de peremptoire exceptie niet begrepen / want de selbe heeft plaerse alleen soo wanneer men seggen wil dat d' epseher te vooch op is / *exempli gratia* / als den dagh van betalinghe noch niet omme ghekomen is : ofte dat den epseher het contract / daer nyt hy ageren wil van sijn syde noch niet voldoen heeft / maer in sulchen geballe moet ten principale mede gheantwoert ende gheconcludeert werden dan alleen het woort (als noch) wort daer bygevoecht / gelijcherwijs tot niet ontfanchelijc als noch ende by ordyne dat den epseher sijn epsech ende conclusie ontfeyt sal zijn. Die

Die upt eenigh hantschrift wozt aengesproken / moet terstont syn handt kennen ofte ontkennen / ende de Erfgenaem moet het selfde doen ten minsten ter goeder trouwe vooz soo veel hun het bekent is.

En Obligatie daer in staet / te betaelen aen den thoonder deses / mach pder een recht spzeeken die de Obligatie in handen heeft/ende vertoont/ten ware bewoesen wiert, dat hy daer aen waer gekomen ter quader trouwe.

Die upt een Obligatie wert in rechte aenghesproken/ inhoudende wettelijke oorzsaechte / waer upt de schult is gesproken/ (twelch insonder heyt moet gheconsidereert werden/) ende syn hant niet en kan ontkennen / nochte schriftelijke Quitantie toonen dat hy betaelt heeft / moet ten daghe bande rechts-pleginge de gheepschte penninghen inde Obligatie begrepen namtiseren/ in handen vanden epffcher / onder cautie restituendo, achterbolghende het III. ende §. Articul van de Ordonnantie op't stuck van de Justitie binnen Hollandt gestelt.

Naerder diffinitie van de beneficien.

Onse voozgenomen ordze verepscht nu / dat wy wat breeder verklaren het woozdt Beneficien , eude wie de selfde verleet/ende wie die compozteren:

Wat eerstelijck aengaet het woozdt Beneficien, wozt by den Rechts-geleerden Merula overgeset upt het Latijn in onse Duypsche tael te betepkenen/gratien of privilegien die pemant by de Hooge Oberheyt of Prince van den Lande verleent werden: Want dese alleen komt toe het verleenen van Privilegien.

De Privilegien die hier vozen respectibelijck zijn ghestelt/zijn generale Privilegien/die alle menschen ghemeen zijn ende competeren / ghelijck ons die by verscheden Rechts-geleerden beschreven wert/ende by haer ghenoemt wert *Ius Romanum*, dat is /

Rooms-

Rooms-recht / welck van buyten is ingheboert / want alsoo dit recht is afgekomen upt een Republique / die haer sgelijck noyt onder de Son gehad heeft / soo is het selfde oock tot onser aller genoegen / upt Italien afgebloept in dese onse Republique / ende aengenomen booz ons Landt-recht.

Doch mach ebenwel niet absolutelijck ghesepdt werden / dat oock een Lager Magistraet niet en soude competeren het vergunnen van eenighe Privilegien : want sulcks ober al geschiet / ende insonderhept inde stadt van Leyden / daer verscheyde Privilegien verleent zijn by de Magistraet al-daer / op diverse Konsten / als onder alle anderen soo heb ick daer persoonen ghesien / die gheprivilegieert waren om Sapien te moghen parssen met een heete Pars / dat is met een heete kopere Plaet. Andere wederom zijn gheprivilegieert / om met een koele Pars te mogen parssen / dat gheschiedt met heet water / sonder dat d'een des anders werck mach na doen / op verbeurte van groote pene / volgens heure respective Actens daer van zijnde.

Privilegien die verleent zijn by onse Lant-Oberhept ofte Landts-hoofden / aen privee persoonen in dese onse Republique / dese worden geconsidereert op tweederley manieren / want sommige zijn die alleenlijck ende simpelijck een persoon competeren / sommige die bele gelijkelijck / doch eenderley zijn / gelijk wy mede in't boozgaende vertoont hebben.

En Vrouwe heeft ende geniet het Privilegie van haer Man / soo langhe zy Weduwe blijft / als booz exempel / hebben de Mannen upt kracht van hare digniteyt ghenooten bydom van Accise / der selver Weduwe sullen 'tselvede oock ghenieten.

Minder-jarige in haer recht versumpit ofte verhozt zijnde / hebben Privilegien te verfoecken om ge

relatiewert te maechen/ ende waert saechie datse booz den
bestemden tijdt in sticx hadden nalatigh geweest/ en-
de sich booz den selben tijdt / in krijghs- dienst had-
den begheert: sū waert alsulche Privilegie/ hier te wa-
ren wpt kracht van haer minder- jarighheyt com-
peterende/ ende mogen 'tselfbe tot allen tijden gedue-
rende haer dienst/ verfoecken / alwaert schoon/ dat
ze tot 'tseftigh Jaeren waren gekomen / ende oude
Soldaten ghetozden.

De arme luyden hebben Privilegie / datse in
Recht tredende oft gheroepen zijnde vande Advoca-
ten ende Praciteurs / behooren om niet ghedient te
werden.

Krancksinuighe in booghdye ghestelt zijnde/ heb-
ben hun verhael op der Booghden ende Curateurs
goederen.

Landt- luyden hebben Privilegien datmen hen
booz civile schult van 'tgene de Bouw- neringe aen-
giet/ niet magh berooven.

De andere Privilegien die een persoon alleenlijck
seggant / zijn mede vele ende verscheyden/ als by ex-
empel/ in den Jaere 1570. den xij. April / is vergunt
een Privilegie aen eenen Adolphus Floris- soon van
Woerden/ om te mogē exerceren sekerre inventie/ om
met minder handt alle Brouw- ketels ende Ovens
te heeten/ sonder in ses Jaeren na te mogen maken...

Item/ een Actrop booz eenen Jan Pieterz van der
Venn. Kunst ende Boeck- verkwoper binnen Mid-
delburgh/ dat hy booz den tijt van vier Jaeren naest-
komende / alleene inde Vereenighde Proovintien sal
moghen drucken/ doen drucken ende wpt geben/ seker
Boeck geintituleert Self- Itijt/ wafende in dato den
16. Mey 1620. sulche ende dier ghelijcke zijnder vele
verleent/ zijnde by na sonder getal.

De Steden ende Dorpen in ons Landt van Hōl-
landt

landt ghelegghen / sijn oock verscheyde Privilegien
 vergunt ende ghegeven / aengaende de vornissen die
 sy sullen gheben over eenighe saecken tusschen par-
 tigen die malkanderen sullen verclagghen vooz hare
 respective Wierscharen / dan alsoo daer eenighe ver-
 hooginge is geschiet vande iupste somme by de naer-
 der ampliatie / vande instructie / vanden hoozen Ma-
 de ende den Hobe van Hollandt / wesende in date den
 xxiij. Maert 1644. over sulcx soo is dat ten noodich
 gheacht hebbe de selfde alhier te infereren / op dat
 een yder die dit leest ende aengaet / moge by desen
 mach weten / waer naer hy hem te reguleren heeft.

I.
 Dat van nu voortan by de besloten Steden van
 Hollandt (den Hage daer inne begrepen) in saecken
 niet meer bedragende als vijftigh guldens / ende by
 Ballivous ende mannen / mitsgaders de Gerechten
 vande Dorpen niet meer als twintigh gelijcke gul-
 dens sal ghewesen werden by arreste / en sullen mit-
 dien sovanighe vornissen geenderhande probatatie
 onderworpen wesen / behoudelijck dat de selve niet
 en hebben eenighe sequela ofte Infamie ofte van an-
 dere merckelijcke projuditie.

II.
 De verschillige vornissen van de Steden van
 Dordrecht / Haerlem / Delft / Leyden / Amsterdam /
 Soude / ende Rotterdam / vooz desen by probitie
 ende onder cautie executabel / ter somme van hon-
 dert ende twintigh guldens / sullen voortan execu-
 tabel wesen ter somme van drie hondere ghelijcke
 guldens.

III.
 Vande andere besloten Steden / mitsgaders van
 s' Gravenhage / die vooz desen alle niet hooger ge-
 privilegierd en sijn geweest / als tot t' festigh guldens
 in toekemende sullen executabel wesen ter somme
 van

van hondert ende vijftigh ghelycke guldens.

IV.

Van Bailliuw ende Wamen in plaets van beytigh tot t'festigh / ende vanden Gerechten vande Doopen/in plaetse van t'wintigh tot veertigh.

V.

Die geene die inde Steden onder een dagelijcken Rechter in Hollandt sijn geseten / sullen van nu voortaan d'een den anderen niet moghen verbinden/ elders te rechte te staen by prorogatie / ofte onderwerpinghe vande Jurisdiccie / in saechen niet excederende de respectie sommen inde voorgaende Articulen begrepen / ende sal in dese gelegentheyt mede tefferen het Privilegie van Weduwen/ Weesen ende andere miserable persoonen/ ende ten aensien vande Doopen / sal punctuelijcken ghevolcht werden het thierende Artijckel vande Ordonnantie gheemanter opte kleyne saechen.

VI.

Partijen woonende onder verscheyde Rechter/ en sullen de Debitours by prorogatie van Jurisdiccie niet betrechbaer wesen voor het Hof van Hollandt/ ten ware sy haer selven uytzuchelijcken ende specifische den voorsz Hobe by prorogatie van Jurisdiccie hadden onderwoopen / ende de somme ware excederende ten aensien vande Debitours woonende inde Steden/ hondert ende in de Doopen vijftigh guldens.

VII.

In welcke gelegentheyt/ sal tot gelijcke somme het voorsz Privilegie van Weduwen/ Weesen/ ende andere miserable persoonen / mede niet moghen ghebruycht werden.

VIII.

In materie van Affeurantie/en sal geen prorogatie van Jurisdiccie toe ghelaten werden / tot wat somme

sonne dat de teykeninghe soude moghen ghedaen wesen / ende sal inde voorsz materie mede cefferen het voorszde Privilegie van Weduwen / Weesen/ ende andere miserable personen.

Vyt de Ampliatie vande instructie vanden Hove van Hollandt, geemaneert by de Heeren Staten den 22. Decemb. 1579.

Artykel IV.

Dat mede tegens Sententien diffinitive / gheen mandementen van appel met de clause van inhibitijs ofte reformatie / met de clause van surcherance verleent sullen mogen worden / tegens de privilegien van eenighe Steden / Collegien ende plaetsen/ende oock niet in andere saechen/ten se dat by den Appellanten ofte Reformatanten in hare Requeste geexpreffeert se de somme / daer hinc se zijn ghecondemneert by't vonnisse / daer van aen den voorsz Hove sal zijn gheprobatteert / mitsgaders de Datum van den selven vonnisse.

Het iij. Artykel, in de selfde Ordonantie.

Sal oock by den voorsz Hove / geen proibisie van Appel ofte reformatie verleent werden teghens Sententien interlocutoire van de Gerechticheit van Steden/Bailliu ende Mannen / ofte Dozen / ten ware d'executie van dien/by der diffinitive niet reparabel soude wesen.

Dit is soo veel gheseght van speciale Privilegien die Steden/Dozen/ ende privee personen verleent zijn by de Hooge Oberhept.

Generale Privilegien zijn / die de Generaliteyt raechen/ende het gantsche Lant aengaen/ de Privilegien van Hollandt/ die se eertijds van hare Graven hebben ghehadt / ende by Doozwaerden hebben bedon-

bedonghen / daer sy het volle effect af souden genie-
ten / waren de voornaemste dese naerbolghende
poincten.

1. Dat soo het gheschiede/ dat het Graeffschap van
Hollandt herbiet op een Vrouwe / dat de selve niet
soude moghen trouwen / dan by consent der Staten
van Hollandt.
2. Gene Ampten/van Raets-Heeren/ Tresoziers
ofte Rechters / sullen mogen bedient werden / dan
van in-gebozene.
3. Dat de Staten Generael van Hollandt/ sullen
moghen vergaderen ofte te samen komen / soo dick-
maels ende waer het haer beli est / sonder dat sy be-
hoeben oorlof daer toe te verfoecken/van haren Gra-
ve ofte Prince.
4. Geen nieuwe Tollen ofte Imposten mogen op-
gesteld worden/ noch quijtscheldinghe van Tollen en
sal moghen ghegheben werden/dan met consent der
Staten vande Landen.
5. Oorloghe aen te nemen tot bescherminghe des
Landts / ofte tot straffe van injurien hem aenghe-
daen/en vermach den Prince niet aen te nemen dan
na goet-duncken der Staten vande Landen.
6. De Princen ofte Grauen in alle opene Brieven
ofte Actens/en sullen niet dan de Duytsche Hollant-
sche Tale ghebruycken.
7. De Prince sal geen Munte slaen ofte verande-
ren/ten sy dat de Staten sulcx goet dunckt.
8. De Prince en magh geen deel van sijn Lande
ofte Domeynen versetten / verpanden ofte ver-
breenden.
9. De Prince en vermach niet de Staten van
Hollandt tot eenighe vergaderinge beschryben ofte
roepen buyten de Landen van Hollandt.
10. Indien de Prince eenighen noot van schattin-
ghe ofte gelt heeft / sal hy't selve vande Staten ver-
foecken ende verwoerven.

11. De Prince sal 't selve in persooone moeten doen/ ende niet by Gecommitteerde.

12. Geenderhande lasten/ sal de Prince vermogen op te legghen/ dan alsulche / als hem ghewilligh zijn geconsenteert.

13. Geenderhande Jurisdicctie sullen gebzupcht werden/ dan by den ordinaris Rechters.

14. De oude ghewoont e/ maniere ende herkomsten sullen onderhouden werden / soo de Prince yet daer regens ghebiedt / en salnen niet gehouden zijn te gehoorsamen.

Van dese ende diergelycke Privilegien hebben die van Hollandt goede documenten : in voeghen dat Gzaben daer niet mogen doen wat sy willen / maer sy moeten haer reguleren naer de selve/ oude handtbesten / die sy alomme eer sy ghehult ofte aengenomen werden moeten bezwoeren/ soo dat de huld inge ende Eedt hare Prince maecht daer haer hante geboorte toe pferereert.

Ende oermits de Nederlanders van natueren seer geneght zijn / tot koopmanschappen ende tot Scheepbaert / soo dat sy met hare Schepen ende koopmanschappen by na de gheheele Werelt deur negotieren : mitsgaders mede neerstigh tot hare Ambachten/ konsten ende hanteringhe/ om elck sijn hups eerlycken voor te staen / oersulcx soo was onmogghelijck / dat het ghemeene volck ghehijckelijck yet ter handt soude trecken / om de gemeene saeck te administreren / (oermits dat de affairen die vele bevolen zijn slappelijck behertight werden) / soo zijn sy van alle tyden geweest / ende zijn als noch by alle natien die eenighe reden ghebzupchen/ gendoetsaekter om te kieser een persooone als Prince des Landts/ mitsgaders eenighe weynighe meer andere persooonen/ die sy de Heeren Staten deses Lants ndemen/ die alles upt den naem van allen soudet doen ende benecrstigen.

Soo al wat den Prince doet/ het selfde schijnt het volck te doen/maecht ende stelt den Prince Wetten/ de Wetten zijn niet zijn epgheen Wetten/maer des Volchs Wetten/upt wiens naem ende last hy die gemaecht heeft.

Ende moet ober sulcx den Prince/ de Wetten des volchs onderdanigh zijn/ als wesende int particulier een mede litmaet / jae een onderbaen van't gheheel lichaem / gelijk een Vader des huys-ghefins ofte ghelijck een Schipper die een mede litmaet is des Scheeps-volck / de welke alle beyde moeten hoorgaen met goede exempelen / int onderhouden bande huys ende Scheeps-wetten/ al-hoe-wel sy beyde zijn als Princen ende Oersten / d'eene van't Huys/d'ander van't Schip.

Want gheen deel is beter dan zijn geheel/ hoe wel het eene deel / somtijds beter is als het ander / de Prince is wel een Oerste ober een pder int particulier/wel meerder zijnde dan dese ofte die / maer minder dan alle te samen.

De Wetten die een Prince stelt / indiense goet zijn / ghelijck sy behooren te wesen / waerom en sal hy die niet naer komen / wat redenen zijnder om hem daer van te excuseren / heeft hy gheboden / dat alle contracten ende accoorden tusschen twee ofte meer personen / sullen onderhouden werden / ende naer ghekomen werden / waeromme sal alle 'tselfde niet mede te verstaen wesen / indien het ghehandelt is/tusschen den Prince ende zijn Onderfaten / om dit ofte dat te doen / heeft den Prince in zijn Inhuldingle ofte blijde inkomste/beloost ende bezwooren / den Onderfaten hare Privilegien ende oude Hout-besten te onderhouden / 'welck is een bande principaelste Articulen van hunnen Eedt/als zijnde een contract tusschen den Prins ende Onderfaten.

Al-hoe-wel een Prince van Godt is gestelt / als een

een hooft van zijn Gemeente / soo will nochtans
 Godt ende verbiet expreffelijck / dat hy hem niet te
 seer sal verheffen / boven zijne Onderdanen / als
 loefende zijne Broeders / Deuteronomium Capittel
 17. vers 20.

Niet tegenstaende dese goede vermaninghen ende
 bevelen die Godt gedaen heeft / aen de Princen de-
 ser Werden / soo sietmen dat sy dickwils dese be-
 velen / ende gheboden Godts in de windt slaen /
 ende niet wel naer komen / soo dat sy niet alleenlijck
 haer verheffen / boven hare naede-broeders / maer
 sy doen noch daer-en-boven de selfde somtijds ghe-
 woelt ende on-recht aen / ghelijck men klaerlijck by
 voorbeeldt sien magh/aen't exempel vanden Koninck
 Achab ende Izebel/ die den hromen Balth hebben
 doen doot steenigen / ende hebben zynen Wijngaert
 in Erfelijcke besittinge genomen/gelijck ons dit be-
 schreuen staet in't eerste Boeck der Koningen Capitel
 21.

Doch alsoo sy te groot waren gheworden / dat
 haer gheen particuliere Rechters konden straffen /
 soo heeft Godt als Koninck / die in't midden der
 Goden staet / ghelijck David seyd / inden Lxxij.
 Psalm/dese groutwelijcke daet van Achab ende Ize-
 bel selfs willen straffen / ende haer bepde sulcx doen
 verkondigen / door den Propheet Elia eerst aen Ach-
 ab aen't 19. vers/alsoo seyd de Heere: in de plaet-
 se dat de honden het bloet Balths gelecht hebben/
 sullen de honden u bloedt lecken / ja het uwe / vordet
 oock ober Izebel sprack de Heere seggende: de hon-
 den sullen Izebel eten aen den vooz-wal Jezreels
 vers 23.

Dierghelijcke exempel (by na) lesen wy oock in't
 tweede Boeck Samuels int xxj. Capittel / hoe dat
 Godt hem vertooynde ober gantsch Israei / van
 weghens de quade trouweloose daet vanden Ko-
 ning

ninck Saul / die hy begaen hadde aende Gibeoniten/ tegens eer Eedt ende belofte: in voegen dat God daer over geheel Israel plaechde met eenen grooten hongers noot / drie Jaren lanck / ende deselve plage hielt niet eer op door ende al-eer die Gibeoniten waren gecontenteert ende genoeg gedaen / met het overleveren van seben mans persoonen upten Hupse ende Geslachte Sauls/ die sy op hingen tot satisfactie van haer ongelijck 'twelck haer was aenighedaen.

Welcke doorzj geschiedenissen/ waerdigh zijn geschreven te werden/ met vergulde letteren inde Kamers van alle Koninghen ende Princen der aerden/ op dat sy haer daer aen souden spiegelen/ omme gerechticheyt te plegen tegen alle menschen in't gemeen/ niemant upt-besondert.

Wat is een Testament ?

Testament is daer pemandt Erfghenaem ghemaeckt ofte gheinstitueert woordt / ofte onterft/ want sonder institutie van Erfghenaem ofte Erfgenamen / of ontervinghe / het selfde geen Testament genaemt kan werden / ende de Testamentare dispositie en kan niet eerder valideren dan naer t overlijden vanden Testateur.

Deze maniere van institutie is mede seer out / ende heeft over veel hondert Jaren in't ghebruyck ghewoest / 't welck den Heplighen Apostel Paulus ghetuyghet/ inden Benthrief die hy gheschreven heeft/ tot den Hebreen aent 9. Cappittel veers 16. ende 17. alwaer zijn eyghen woorden aldus luyden.

Want waer een Testament is/ daer is het nootfaelijck/ dat de doot des Testament-makers tusschen come/ want een Testament is vast inden dooden: dewijle het noch gheen kracht en heeft / wanneer de Testament-maker leeft.

Ende tot den Galaten aent iij. capittel veers 15.

Waeders ick spreekte nae den mensche / selfs eens
 Menschen verbondt dat bevesticht is / en doet nie-
 mandt te niere/ ofte niemant en doet daer toe.

Wat is institutie van Erfgenaem ?

Dat is penant te noemen ende stellen tot een na-
 komeling/ die na de doot vanden Testateur van
 alle sijne goederen gheheel ergenaer ende possesseur
 is/ sonder welcke institutie het Testament van nul
 ende onwaerden is / want de rechten dat erp is soo
 begeren.

Wat is substitutie ?

Substitutie is een tweede instellinghe van Erfge-
 naem / te weten / een Testateur institueert A ende
 substitueert B, als A oberlijdt vooz den Testateur / so
 komt de geheele erffnisse op B, ofte ghenomen / den
 Testateur seide C ende B zyn mijn Erfghenaem /
 ende indien C ende B mijn Erfghenaem niet en zyn/
 soo zyn D ende E mijn Erfghenaem / ende dit kan
 tot veel minder persoonen ghepast worden / dan sul-
 len om kost te zyn / hier mede ons behoegen / want
 een ofte twee exempelen zyn soo goet als dupsent.

Dat penant ghesubstitueert wordt / geschiedt
 daerom / indien den persoon ofte persoonen / die Erf-
 ghenaem zyn ghestelt / eerbet konnen te steruen als
 den Testateur / ofte dat de persoonen die Erfghenaem
 zyn ghestelt / na rechten gheen erffnisse mach beu-
 ren / ofte dat hy de erffnisse niet wil aenbaerden/
 maer verstoot.

Daer waren hier vooz tijden noch tweederley sub-
 stitucien gheadmitteert naer de Roomsche wetten/
 namentlych / dat Vader ofte Moeder mochten een
 ander substitueren inde plaats van hare kinderen/
 die quamen te steruen beneden hare behoudlycken
 ouderdom / om te moghen testeren van hare goe-
 ren / te weten / de Soons beneden de rijg. jaren / ende

De Dochters beneden de twaelf jaren/ de andere substitutien gheschieden wanneer de kinderen wel oudt ghenoech waren om te mogen testeren/ maer dat sy haer verstant niet machtigh waren/ 't sy dooz krank-sinnigheyt / ofte andersints / welcke substitueren by de Rechts-gheleerden ghenaeint worden Pupillaris substitutio, doch werden alsulche substitutien in ons Landt-recht niet getollereert/ maer alsulche kinderen haer goet moet gaen naer versterf / volgens onse Odomantie op de successie abintestato. ghestelt / 't welck alhier dient dooz waerschouwinghe dooz de jonge Jeught / om in toekomende tijde alsulche substitutien in hare schyfture niet te stellen.

Wat ist dat een Erfghenaem belast wordt met fidei commis, ende wat verscheelt het vande substitutie ?

Fidei commis is wanneer een Testateur de ghe-instituueerde Erfghenaem ofte Erfghenaemen belast / dat hy de aenghenomen Erffenis aen een ander sal laten komen naer zijn doot. Soo dat de fidei commissaire Erfghenaem verscheelt van de substitutie in deser boeghen/ te weten/ dat de ghesubstineerde de Erffenis ontfanght by gebal/ soo den gheinstituueerden is komen te sterben eerder als den Testateur/ maer den fidei commissaire Erfghenaem / verkrijght de Erffenis dooz expresse wille van den Testateur/ dat die naer de doot van den Erfghenaem/ sal devalberen op een derden/ wesende fidei commissaire Erfghenaem.

Wanneer de goederen aldus worden ghemaecht met last van fidei commis, soo is de gheinstituueerde altoos ghehouden te leveren pertinenten staet ende Inventaris / sulchs de goederen zijn ten oberlijden van den Testateur/ zijnde in sulchen geballe de goederen

ren subject restitutie/ ende woordt mit's dien dichts wil's in't Testament expresselijck gestipuleert/ dat deselve goederen / als wesen'de huy'sen ofte Landen / dat de self de niet sullen mogen werden vercocht/ ofte wegh ghetransporteert worden / in't geheel ofte deel/maer darmen van't self de alleenlijck de huychten sal mogen genieten.

Soo woort nochtans (niet teghenstaende dit verbodt) somtijds by consent van 't Hof-Provinciael geconsenteert/ de self de droerende goederen te mogen vercoopen/ ende de penningen die daer van ontfangen worden/ werden geordonneert op het gemeene Landt van Hollandt ende West-vrieslandt belept te werden/ tot den Ontfanger Generael/ ende blijven vande self de natuꝝ als het hypotheek 'twelck daer vooꝝ vercocht is / gelijk ick dit selfs by experientie onderbonden heb.

Somtijts woort oock by consent vanden Hobe den eygdom vande Fideicommissare goederen in't heel ofte deel verteert / ofte mette kinderen ten huwelijck gegeven / want pmant zijnde eenige Goederen gemaecht met last dat die naer zijn doot op de kinderen sullen versterben / die selve persoon vermach die goederen te geben by levende lybe aen zijn kinderen ofte pemandt anders die naer hem den eyghendom soude moghen competeren.

Item die alleen het huycht ghebruyck van eenige goederen woort bespoochen ofte gemaecht / die woort genoemt Usfructuaris ofte Cochtinaer/ dese is gehouden cautie te stellen vooꝝ de restitutie vande goederen/naer sijn overlijden.

Maer den Fidei commissare erfgenaem is niet gehouden boych te stellen / doch is by Blaccaet vande Ed: Mog: Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt in date den XXX. Julij 1634. gemaneert dat alle Fidei commissare droerende goederen

deren sullen maeten werden aengetepkent ter Secretaris ende Jurisdictione daer de goederen onder gelegten zijn/ op pene als in 'tselfde Placcaet.

Wie vermagh Testament te maken?

Testament ofte wptterste wille moghen by ons maechen in 't ghemeen / alle Mans ende Wijs soo wel mondighe als onmondighe/ oock sonder consent van hare Vooghtden / midts dat de Mans hebben den volken ouderdom van veertien/ende Wijspersoonen van twaelf jaren / 'twelck alsoo by de Roomsche Rechten in geboert / ende by onse Vooghters is ghevolcht ende gheleydt in ons Landrecht / om dat daer vozen het verstant wiert gheoordeelt te onryp te zijn / ende dat de jonghe Waeghten naer haer ghelegentheyt / vzoegher aenkomen als de jonghe Mans.

Doch sinneloozen ende rasende menschen moghen geen wpttersten-wille maken / ten ware dat sy by sekeren tijden haers verstandts machtigh waren/ want dan staet haer sulchs by.

Die Hofs ofte Stadts-kinderen zijn ghemaecht soo lange sulchs duyrt / mogen oock geen Testament maken.

Noch oock die t'samen stom ende doof ghebozen zijn/maer die doof zijnde eben-wel spreken kunnen / ofte die stom zijnde eben-wel können schryffen/ moghen wpttersten wille maechen: maer doof tepkenen waert sulchs te doen den stommen niet toegelaten van by gunste van de Lant-oberheyt/na ghenomen kennisse van saken.

In voortijden werden in alle Testamenten ofte wpttersten wille gerequireert seben getuygen/ Mans hoben haer veertien jaren/ niet doof/ niet stom/ niet wptinnig/ niet vooz-quist-gueden ofte eerloosen verklaert / hier onder en mochten niet zijn die Erfghen-

naem

naem wierdt ghestelt/maer wel die yet wërde ghele-
gateert / Broeders / ja Daber ende Soon / mochten
ober eens anders mans wptersten wille te staen
staen als ghetuyghe : Een ghetuyghe onbekwaem
was genoegh om de wptersten wille te herten.

Een blinde Man hadde van woode acht getuy-
ghen / ende in een on-volkommen wptersten wille /
daer senighe Legaten ende besprecken ghemacht
werden / by ghetuyghen : Dese manieren van doen
is by ons hier te Lande niet verboden / maer is ver-
andert door costume / sood dat in alle Testamentare
dispositie by ons wërdt ghebruyekt twee ghetuyghen
met ten Beampste-schryver / ende die volghens de
ordze der Schriftpuz / ghelijck gheschreben staer
Deuteronomium 19. ende Math. 18. inde man van
twee oft drie ghetuyghen bestaet alle waerheydt.

Wie by Testament magh goet Erven.

By Testamentare dispositie ofte wptersten wille
moghen goet Erven allerley lude / oude ende
jonghen / soo wel vreemden als ingeboozingen / alsoo
recht tegens de wptheemstchen dien aengaende van
outs ghepleeght ont goede redenen te niet is gedaen.

Angelijcks soo wel ongheboozenen als ghebozen
die seckerlijck zyn ghenoemt / oft die anders soo
zjn beschreben dat sy binbaer zjn / oock de Arm-
hupsen soo wel als particuliere luden. Doch is van
oudts Gheestelijcke luden ende hupsen verboden
gheweest / by wptersten wille onroetende goederen te
beuren.

De Notarisen hebben oock belofte ghedaen ober
sulcke wptersten willen niet te staen / achterholgende
het vijfde Articul van hunnen Eedt / welck aldus
lypt / te weten :

Dat hy oock niet staen en sal ober Testamenten
ofte andere Contracten / daer inne eenighe onroeten-
de goederen / Erven / ofte onlosbare renten ghetrans-
portteert

pozteert ofte gemaecht sullen werden eenighe Geselselijke plaersen / contrarie die Placcaten van de Heeren van den Lande/ Vooghten ende Besorghers van minder-jarighe Weesen goederen / der selver Vooghten kinderen/ Doopheffers/ Mans ofte Wijven/ anders ghenaeamt/ Peters / Bysitten en mogen by Testament van den minder-jarigen niet genieten eenighe onroerende goederen / ofte pet waer door onroerent goet soude mogen werden bezwaert.

Mans die met een jonghe Dochter oudt zijnde beneden de thintigh Jaren / ofte Wijfs die met een Jonckman / out zijnde beneden de vijf ende twintig Jaren / huwelijck ofte trou-beloften hebben aenghegaen/sonder bewilliginghe van de Ouders/ Maghen / ofte Wet-houders / moghen van haer Echtgenoot ofte ondertroude by wpttersten wille / int minste niet genieten.

Oberwonnen Bastaert-kinderen moghen mede van haer Ouders niet ghenieten by wpttersten wille noch door rechts-wegen/nochte door onne-wegen/dan is hun alleenlijck toe-gelaten soo veel te mogen genieten / waer wpt sy haer noodigh onderhout souden kunnen trecken.

Dus verre ghesien hebbende / wat recht dat pe-mant heeft die Erfgenaem is ghestelt/ mitsgaders wie goet beuren magh/ wie geen goet beuren magh/ is het noodigh dat wy komen tot het verbolgh/ hamentlijck/of die als Erfgenaem is gestelt/de Erffenisse wil accepteren ofte niet. Want pe-mant die Erfgenaem is ghestelt / behoeft de Erffenisse niet te aenbaerden of hy wil selfs / maer hy magh de selfde verlaten : hy magh sijn beraedt nemen / hy magh de selfde oock accepteren ende aenbaerden/ naer sijn ghe-kefte/wel-berstaende / dat van wegen de Vrouwen/ Weesen ende onmondighe kinderen / alsulcks by de Vooghten moet gedaen werden.

Item

Item/die een geheel jaer zijn berædt neemt of hy
Erfghenaem wil zijn ofte niet / is verobligert / ten
versoecke van de Crediteurs vanden Boedel/ te stel-
len vaste bozgh/dat gheduppende zijn berædt de selve
goederen niet fullen vernindert werden/ directelijck
ofte indirectelijck. Ende om te weten wat goederen
daer zijn/soo moeten die goederen/des Boedels be-
hoorlijcken inventarieren.

Repudatio ofte verstootinge van de Erffnisse / na
dat den Testateur is overleden/ moet geschieden vooz
het aenbaerden / doch een Erffnisse eens zijnde ver-
laten/magh daer na niet aenbaert werden/niemandt
en magh oock de Erffnisse vooz een deel verlaten/
ende vooz een deel aenbaerden.

Die de Erffnisse accepteert/moet d' selve supher-
lijck ende absolutelijck aenbaerden / sonder eenigh
insien /ofte tydt/ofte splissinghe / ende eens ghedaen
zijnde kan niet herdaen werden / ~~W~~houdens den
minder-jarighen haer recht van reijf ofte herstel-
linghe.

Wie de Erffnisse heeft gheaccepteert ofte aen-
ghebaert / die is ghehouden alle de schulden van den
overleden te betalen / alwaert oock soo/dat die veel
meerder quamen te bedraghen / dan de Erffnisse
waerdigh was.

Doch dit kan ontgaen werden by den Erfghenaem/
indien hy vande Lant-Overhept versocht ende ver-
kregen heeft Beneficium Inventari, dan dit wert
niet vergunt ofte geobtineert/ soo langh als daer pe-
mandt ghebonden wert/die hem volkomentelijck als
Erfghenaem wil stellen.

Die dit Beneficie heeft verkregen / moet binnen
veertshien dagen vooz een Deurwaerder daer toe
zijnde ghemachticht/in't bywesen van twee ghetup-
ghen/ alle de goederen/ roerende / onroerende Actien
ende Crediten/doen beschrijven by Inventaris/ ends
als

als dan boogij stellen booz de selbe goederen / dat hy deselbe niet sal verminderen / maer ghetroouwelijck sal betalen / den schult-epffchers ende Legitarsen/ op pene van ghehouden te werden booz volkomen Erfghenaem : indien hy niet achter-bolghet gene boozsept is.

Item/en moghen des sterfshups liquida (dat is klare) schulden / dooz de illiquida (dat is onklare/) niet op-gehouden werden/ maer moeten betaelt werden/ ende daer moet cautie gestelt werden booz de restitutie/indien nauuaels hebonden werdt / dat de schult-epffchers soo veel niet hebben mogen genieten.

Wat is legitima portie ?

Legitima portie werdt ghereeckent onder de Kinderen / wanneer daer is een / twee / drie oft vier Kinderen het gherechte derde-part / ende wanneer daer vijf ofte meer Kinderen zijn / de helft / in haer overleden Ouders goedt/ dese helft alffet ghemeeenschap van goederen is / wordt verstaen het vierde-part van den geheelen Boel / ende het derde-deel het feste part.

Kinderen werden hier verstaen niet alleenlijck van het eerste Lidt / maer oock van de bozdere Leden/ als namentlijck Kindts-kinderen/ende noch lagher descendenta in finitum, overmidts de Descendenten komen in de ouders plaets by representatie.

Wp verstaen alleen wettighe Kinderen / ofte die dooz naerbolghende houwelijcken zijn ghewerticht/ ofte die gheligitimeert sp by de Hooghe Oberhepdt/ d'welck oock wettighe zijn ten aensien van de Vader ende des Vaders Ouders : maer ten aensien bande Moeder ende des Moeders Ouders/ oock de onwettige/upt-besondert als vozen gesept is overwonnen Bastaert Kinderen / ofte die upt twee ghewonnen zijn/die malkanderen in bloet ofte Swagerschap te na bestonden / soo dat sp malkanderen niet mochten trouwen.

Wat is Trebellianique portie ?

Trebellianique portie woort mede ghereekent onder de kinderen / wanneer eenighe goederen de kinderen van haer ouders ghemaecht zijn / met last van fidei commis, dat is / dat de goederen naer haer doot op een ander sullen versterben / wpt kracht van welck quarta trebellianique, de selfde kinderen moghen afstrecken van die goederen het vierde part,

De ouders trachten altemets by haer Testamente rare dispositie, dese afstreckinge van quarta trebellianique te willen verbieden / welck niet magh bestaen van kinderen die haer int eerste graet bestaen : maer soo haer kindere zijn overleden / ende hebben vordere Descendenten ofte Nakomelingen / soo magh dit verbodt stant grijpen ende bestaen / woort magh dit in alle andere wptersten willen bestaen van een verghelijck een / niemant wpt - besondert.

Dese legitima portie ende trebellianique portie maechen t'samen de helft van den naerghelaten Woel van den overleden ouders aan haer kinderen / als by voorbeeld / pemandt laet zijn kindt ofte kinderen een Woel naer int geheel / bedraghende de somme van twaelf duysent gulden met last van fidei commis, de Legitima portie, woort het derde part / is vier duysent gulden / rest noch acht duysent gulden / de trebellianique portie, zijnde het vierde part vande acht duysent gulden / bedraecht twee duysent gulden / dese geadderet by de vier duysent gulden / komt ses duysent gulden te bedraghen / maechende t'samen de helft vande twaelf duysent gulden / als vozen gesepdt is / t welck de kinderen by naer haer mogen nemen / om te ghebruycken als haer by eyghen goedt / alsoo so tot sulchs zijn gheauthoriseert / by de Roomsche wetten die in ons Landt recht zijn aenghenomen / niet teghenstaende het verbodt vande ouders.

De legitima portie, moet den kinderen van haer Ouders altoos volghen / 'twelck d'Ouders de kinderen mede niet mogen of moeten ontmaecken / dan om pregnante redenen in rechte toegelaten.

Van gelijcken / soo Vader ende Moeder beyde in't leuen zijn / komt sulche Ouders na rechten tot Legitima portie haer overleden kindt ofte kinders goet / by aldien sulcken kindt ofte kinderen is komen te sterben ('tsp in den hontwelijcken staet ofte darruyten) sonder blijckende geboorte na te laten / welcke Legitima portie, de kinderen de Ouders mede niet kunnen ontmaecken / dan om gewohtige redenen in Rechten toe-gelaten.

So dat hier wel op te letten staet / wanneer Man ende Vrouw gaen kinderen t'samen hebben / die t'samen ofte elck in't bysonder begeeren van hare goederen te testeren / oft niet een van beyde / vande Testateurs Vader ende Moeder noch in leuenden lijde zijn / indien ja / soo moeten de Ouders de Legitima portie maken / metten tijtel van Institutie van Erfghenaem / ende het overschot vande resterende goederen meugt ghy van disponeren naer u gelieben / maer soo een van beyde de Ouders is ghestorben / soo machmen van al sijn goetd testeren naer sijn gheliefte / sonder eenigh beletsel.

De redenen ende oorsaken waerom Ouders hare kinderen mogen onderden ende verstoeten / van hare na-te-laten goederen / hoerden ons pertinentelijck beschreiben by den Rechts-geleerden Hugo de Groot, in sijn Boeck geintituleert : Inleydinge tot de Hollandische Recht-geleertheyt, pag. 69. welcke by aldaer annoereert na de laetste Roomsche Rechten / dese te zijn / te weten :

1. Indien een kindt in armoede sijne handen aen een sijner Ouders heeft geslagen.
2. Indien't de selve lasterlijcke hoon-spraech heeft aenghedaen.

3. Of deselve betuycht van Tijf-saechen / uytge-
nomen / die s' Landts-hoocheyt mochten raechen.

4. Of met hoofsaders gemeenschap des lebens
heeft gehouden als een harers getals.

5. Of hun ghetracht heeft naer het leven dooz
vergift ofte andersints.

6. Indien een Soon sijns Daders bedde geschent
heeft.

7. Indien pemandt jeghens sijne Ouders aen-
bzingingh heeft gedaen / tot haerder grooter schade.

8. Indien een Soon een van sijn Ouders ghe-
bangen zijnde / geweygert heeft te verborgen daer hy
des machrich was.

9. Indien pemandt te bozen een sijner Ouders
dwanghelijck verhindert heeft uysterste wille te
maecken.

10. Indien een Soon hem heeft begeben tot on-
eerlijck spelen.

11. Indien een Dochter haer tot onkupsch leven
heeft begeben / daer de Ouders bereydt waren haer
naer haren staet upt te Huwelijcken / maer hadde
de Ouders de Dochter laten oudt werden byf-en-
twintigh jaren / sonder haer ten Huwelijck te besoz-
ghen / soo soude dit geen plaets hebben.

12. Indien de Kinderen een van haer Ouders / in
uysinnigheyt zijnde verballen / verwoerloost heb-
ben / welke oorsaeck so krachtigh is / dat al waren
de Kinderen ofte anderen vrienden schoon als Erf-
genamen by uystersten wille ghekent / ende een van
hare Ouders versumpt zijnde / by eenen vzeemden
wierdt aen-ghetrocken / de selve vzeemde daer van
besoazlick verwittingen hebbende ghedaen / in haer
plaets souden erben.

13. Indien een der Ouders by de vyanden zijnde
ghevanghen / sijne kinderen ober de achthien jaren
oudt zijnde / haer best niet hebben ghedaen om te
lossen

lossen : om welke reden oock die nalatigh is ghe-
weest / schoon als Erfgenaem zijnde ghekendt / zijn
Erffnisse verbeurt / ende indien alle de kinderen
schuldigh zijn / soo komt de selve Erffnisse aen de
Kerck van het Carspel.

14. Indien een kindt van recht geloobige Ouders
vervalt in Ketterpe / dat is / in wangheloof / strijden-
de met Godts woordt / sulchs het selve is verklaert
by de vier al-gemeene Kerckelijche vergaderinghen
van Nicee / van Constantinopolen / van Ephesen
ende van Chalcedon / doch wert verstaen soo ten aen-
sien van Ouders als van kinderen / dat oorzsaecten
die byten twijffel eben ghewichrich ofte zwaerder
zijn als de boven ghenoemde / mede recht geben tot
ontervinghe.

In dese Landen is van oudts verstaen / dat een
Dochter beneden haer twintigh jaren / haer selven
ten Nutwelijck upt gebende byten wille van Vader
ofte Moeder / by de selve Vader ofte Moeder ont-
goet ofte doot-gemaect mach worden.

De kinderen mogen oock haer Ouders onterven /
ende dat oin verscheyden oorzsaecten / te weten :

1. Indien de Ouders hare kinderen ter doot
hebben beschuldicht / byten misdaet raeckende
sgemeen Landts-hoocheyt.
2. Indien sy doot vergift / ofte andere midde-
len / gestaen hebben naer haerder kinderen leven.
3. Indien de Vader onteert heeft sijns Soons
Wijf ofte Wif.
4. Indien de Ouders hare kinderen dwoanche-
lijck belet hebben uptterste wille te maecten.
5. Indien een van de Ouders nae des anders
leven heeft ghestaen / ofte het verstandt ghesocht te
vergiftighen.
6. Indien de Ouders / een der kinderen met ra-
fernie zijnde bevanghen / verwaerloof hebben.

7. In-

7. Indien de Ouders / de Kinderen by de vpan-
den ghevanghen / niet naer vermoghen ghetracht en
hebben te verlossen / alsoo in sulcken gheval teghens
de Ouders plaets heeft / alle 'tgene hier bozen tegens
de Kinderen is ghesepdt.

8. Indien Vader ofte Moeder van gheloobige
Kinderen / verbalt in wan-geloof / sulcx als bozen is
ghesepdt.

Exheridatie ofte onterbinghe van Kinderen ofte
Ouders / soo Vader ende Moeder beyde int leven
zijn / hoe moet dit geschieden ? Het selfde moet ghe-
daen werden by expresse namen van de Kinderen die
men onterben wil / ende om wettige oorzacken ende
redenen / die hier bozen verhaeldt staen / waerom
Kinderen ofte Ouders onterft worden / het welck int
Testament bysonder gheexpresseert ende verhaeldt
moet werden / ende de oorzack die ghedenoteert is /
waerom de exheridatie is geschiet / moet oock by den
Erfghenaem die in de plaets komt by Testament /
bewesen werden / dat sulcx waerachtigh is / ghelijck
den Testateur de oorzack heeft ghealligeert.

Ende op dat int onterben geen lichtbeerdighhepdt
gepleeght soude werden / soo moet het selfde oock ge-
schieden in presentie ende ten over-staen van twee
Schepenen vande Stadt ofte Doorp / daer het Testa-
ment ghemaect ende verleden wordt / volghens het
vierde Articul van den Eedt by den Notaris gedaen
in't stuck van Officie.

Wat is Falcidia portie ?

Falcidia portie werdt ghereeckent / wanneer een
Testateur ghemaect ende geïnstituert heeft een
Erfghenaem ofte Erfghenamen / ende daer benessens
soo veel wegh ghemaect heeft by Legaten / dat die
Erfghenaem ofte Erfghenamen ghemaect zijn / nau-
welijcks van de Erfnisse pet souden behouden / in
welcken ghevalle sulcken Erfghenaem vermogh te
behou-

behouden van de geheele Erfrenisse/een gerecht vierde-part/dat elck Legataris prorata moet missen/want pemandt hebbende den tijtel van Erfgenaem/het sp by Testament ofte ab intestato, altoos moet hebben/ende tot zijnen boozdeel behouden het gerechte vierde-part / van alle de goederen by den overleden achter ghelaten.

Testamenten hoe veelderley sijn die?

Tweederley / te weten / d'eene by gheschzift ende de ander nuncupativum ofte mondelingh.

Testamenten by gheschzift / hoe beelderley sijn die? Insgelijcx tweederley/naementlijck open ende besloten. Een open Testament wordt opentlijck by den Notaris booz-ghelosen by den Testateur ende ghetupghen / ende wordt het selfde by den Testateur Notaris ende Ghetupghen onderteeckent.

Een besloten Testament is ghemaecht/ ofte doen maecken by den Testateur/ ende by zyn epgen hant alleen ondertepckent ende toe-ghesloten/'twelck den Testateur overlevert in handen van een Notaris/in presentie van twee Ghetupghen / met expresse verklaringhe / dat hy daer zyn uptterste wille ende Testament ghemaecht heeft / 'twelck den Notaris ende de Getupgen met eenige Notulen/mede moet getupgen met hare ondertepckeninge.

Testament nuncupatif ofte mondelingh/in presentie van twee ghetupghen / die daer toe versocht sijn / magh alleenlijck bestaen van Krijghs-lupden ofte Zeebarende lupden/daer ghem Notaris ofte Secretaris te bekomen is/maer by andere lupden sout niet mogen bestaen/dewijl ober al Notarisen en Secretaris te krijgen sijn in Steden ofte Dorpen.

Op wat ordre steltmen de Leden van een Testament?

Erstelijck / steltmen het Prohemium ofte Boozreden. Ten

Ten tweeden/ de Revocatie ofte wederroepinghe van alle boozgaende Testamenten / soo den Testateur meer Testamenten ghemaect heeft / maer anders niet.

Ten derden/ de Institutie van den Erfgenaem/ of te Erfgenanen.

Ten vierden/ de Substitutie, soo daer eenighe ghedaen wert.

Ten vijfden/ de ontervinge/ soo daer eenighe ghedaen wert.

Ten sesten / de Legaten soo daer eenighe gemaect werden.

Ten lesten/ de generale clausulen ende conclusie.

Wat is een Codicil ?

Codicil is een seckere dispositie van upttersten wille/ daer by eenighe Legaten ende bespreeken ghemaect werden van sommigh goet/ sonder vande principale goederen te disponeren / 'twelch booz oft na ende sonder Testament magh gheschieden.

Item/ yemant magh veel Codicillen maken die na syn doot altemael goet ende eben sterck zijn / maer het laeste Testament naer behooren ghemaect / is maer alleen goet.

Wat is Prelegaet ?

Prelegaet is een gifte van eenigh goedt dat den Testateur ghewilt heeft / dat by een van de Erfgenanen booz upt getrocken wort.

Wat verscheelt Prelegaet van een Legaeet ?

Legaet is eenigh goet ofte gelt/ 'twelch uptgereypt moet werden by den Erfgenaem aen die het gelegaet is/ maer Prelegaet wort booz upt getrocken by een vande geïnstitueerde Erfgenanen selfs.

Wat is donatie causa mortis ?

Dat is een gifte ter saecke des doodts / als by exempel / pemandt wordt haestelijcken sieck / ofte komt in groot perijckel van sterben / ober sulcks gheeft een ander wat / op conditie indien hy komt van sijne sieckte ofte aenstaende perijckel te sterben / dat hy het dan booz zijn eyghen goedt sal behouden / maer indien den Donateur ober-leeft die de gift ontfanghen heeft / soo magh hy het selfde wederom epffchen ende ontfangen / ende in sulchen maniere van gifte heeft hy lieber ghehadt den Ontfanger als zijn Erfgenaem.

Hier upt wordt besloten / dat de gifte ter saecke des doodts te niet magh ghedaen werden / dooz be-rouw dooz de doot van den aemmer / dooz ondanchbaerheyt ende misdaet van den Ontfanger teghens den Geber / ende niet eer de gifte ter saecke des doots effect te hebben / dan na den doot van den genen die gegeven heeft / de gifte ter sake des doodts / is by na de Legaten gelijk / dan verscheelt hier in princypael / dat de Legaten pemant aenkomt sonder zijn weten / maer de gifte ter saecke des doodts / en succedeert niemant dan die de selve accepteert.

Wat is donatie intervivos ?

Dat is een gifte die gheschiet sonder ghedachten van sterben / ghelijck pemandt geeft ofte schencht een ander eenigh gelt ofte goet / om daer mede booz aen te doen als niet zijn andere byre goederen daer aen niemant recht heeft / van den Ontfanger alleens / Dese gifte moet van den Ontfangher gheaccepteert werden / ende daer moet behoerlijcke Acte af ghemaeckt ende ghelebert worden / dat den gheber ofte schencker dat geeft onwederroepelijck / daer toe renuncierende alle Placcaten ende Ordonnantien / die eerighsints de gifte soude mogen hinderlijck wesen.

Doch alle menschen sonder onderschept te maectken/moghen hare goederen niet wech schencken / by donatie Causa Mortis ofte intervivos, gelijk als daer zijn die onder haer Vooghden staen minderjarighe krancksinrige/ stomme/ mitsgaders per soonen die 's Lants ofte Stadts kinderen gemaect zijn.

Wat is filiale portie ?

Dat is soo wanneer Man ende Vrouw die ghetreden zijn in het tweede Houbwelijck / dewelcke Voog-kinderen hebben / vermoghen malkanderen niet meer goets te maken ofte voordeel doen / 'tsp by houbwelijcksche Voogwaerde ofte Testament/ als een kints-gedeelte.

Item / een Vooght van Wees-kinderen en behoort ofte vermaght oock niet geen Acte tot laste van kinderen te passeren/ ofte daer by eenighe goederen verkocht ofte ghetransporteert worden / ten sp de Vooght al bozen hebbe ende verthoone behoorlijcke Acte van Authorisatie / 'tsp van de Wees-kamer ofte Gerechte daer sulcken Wees-kint onder staet/ om sulcks te mogen doen/ ofte ten ware dat de overleden Ouders by haer Testament de Wees-kamer expres huften gesloten hadden.

Item/ is oock waer te nemen tot leeringhe / dat een Testateur / willende eenighe Ouders onterben ofte voog-by gaen/ ende in plaets van haer/ soo institueert hy de kinderen / met expresse last dat de Ouders daer gheen profijt af sullen ghenieten / tot dien eynde soo nomineert ende stelt hy Testateur oock Vooghden ober die gheinstitueerde kinderen ende Erfgenenamen / met belastinghe dat de Vooghden die renten alle jaers wederom op renten beleggen/ totten meesten profijt vande voognoemde kinderen/ totter tijdt ende wijle toe/ dat sy gekomen sullen zijn tot hare mondige daghen/ ofte houbwelijcken state.

Die sullen gelieben te weten/ dat Ouders die hare kinderen

kinderen selfs alimenteren / het daer toe bresigelt
 kommen / dat sulcke kinderen eerst hare renten moeten
 verteeren / niet tege nstaende het Testament contrarie
 is stipulerende.

Staet oock waer te nemen / dat men oberfulcken
 kindt ofte kinde ren / gheen Vooghden stellen magh
 by Testament / obermidts het gheen Weesen zijn/
 maer wel Testamenteurs ofte Executeurs van't
 Testament. Van ghelijcken moghen oock sulcke goe-
 deren gestelt werden ter administratie van de Wees-
 kamer.

Tot hier toe ghehandelt hebbende van volkomen
 upttersten wille / mitsgaders van onvolkomen /
 'twelck zijn Codicillen ende Donatien / waer by ge-
 leert is / hoc pemandt Erffenisse beurt by Testament
 ofte upttersten wille / soo verepcht onse ordze dat wy
 oock sprecken van Erffenisse ab intestato, 'twelck is
 dooz versterf sonder upttersten wille / want op twee-
 derley wijsen kunnen wy Erffenisse beuren.

Bupten uptterste wille kan de Erffenisse pement
 aenkomen / 'tsp dat daer gheen Testament is ghe-
 maecht / 'tsp dat die vergaet / dooz een ghebreck / na-
 mentlijck / indien het ghemaecht is by een die na
 rechten sulchs niet toe-ghelaten is / ende onbequaem
 was / ofte indien niet alle solemmi teyten daer toe noo-
 digh na rechten gherequireert / niet waren gheobser-
 veert.

Ofte dat een bande kinderen ontoettigh waren
 gheerherideert / ofte om dat niemandt de Erffenisse
 heeft willen aenbaerden.

Maer al waert dat daer vele ghestelde Erfgena-
 men waren / ende onder hun wasser maer een die de
 Erffenisse wilde aenbaerden / sulcx is ghenoech om
 de vzienden die by versterf souden succederen / bup-
 ten te slupten / want de andere deelen hem souden
 aengroepen.

Van successie ab intestato.

Dat ab intestato, ofte by versterf goet magh ofte wil erven / moet den overleden in Maeghschap bestaen / dat is / by moet zijn vande Bloet-berwanten ende Vrienden die erven mogen / vanden overleden / Welcke meest alle werden onderschepden in ons Landt-recht / met dese namen / te weten / Ascendenten / Descendenten ende Collateralen.

Ascendenten zijn op-gaende Maghen / als Vader / Moeder / Groot-Vader / Groot-Moeder / ober Groot-Vader / ende ober Groot-Moeder / ende soo voort.

Descendenten zijn neder-gaende Maghen / als Kinderen / Kindts kinderen / ende die noch lagher volghen in rechte neder-gaende Linie sonder eynde.

Collateralen zijn Zijd-Magen / namentlijk / Broeders ende Susters hare Kinderen ende Kindts kinderen / ende vordere Nichten ende Neven.

Vyt de Ordonnantie van de Policien binnen Hollant ge maneert by de Heeren Staten den 1. April 1580. beginnende Articul 19. ende vervolghende tot Art. 28. incluyt.

Aengaende d' Erffnisse ende besterffnisse / hebben de Staten gederogueert ende te niet gedaen / derogueeren ende doen te niet by desen / alle beschreben rechten / costumen ende usantie inde voorsz Landen ende Graeffschappen van Hollandt ende Vrieslandt / tot desen daghe toe gebzwicht / nopende de besterffnisse ab intestato, ende sonder dispositie van Testamente ofte verklaringhe van eenighe uytterste wille / pemandt ophiomende inde allodiale roerende ende onroerende goederen: Ordonnerende ende statuerende / dat van nu voortaan alomme ende tot allen plaetsen / soo wel binnen de besloten Steden als inden Dorpen /

Doopen/ende ten platten Lande in den voorsz Lande
ende Gzaeffchappe van Hollandt en Vrieslandt/
in den voorszcheben besterffenisse vooz een gheerneene
recht gebuyck/ ende onderhouden sal worden 'tgene
hier na volght.

¶¶.

In den eersten / dat in alle Erffenissen de Kinde-
ren ende andere Descendenten / ofte inde Linie ne-
dergaende / in infinitum haren Ouderen sullen suc-
cederen in stirpes, ende by representatie.

Nota/tot verclaringe dientmen hier te weten als
de Ordinantie seyt dat men sal succederen in stirpes
ende by representatie / soo verstaet sy hie r mede dat
men de erffenisse sal deelen / niet hoeft vooz hoeft
maer met klusten ofte staecten/ als by voozbeelt van
graden/ een Broeders ofte Susters kindt sal alsoo
beel deelen als andere ses ofte meerder Broeders
ofte Susters kinderen.

¶¶¶.

Dat den selven Descendenten ontbreckende /
Vader ende Moeder beyde noch in leben zijnde/ ha-
ren kinderen unversaliter ende gheheelijcken sullen
succederen.

¶¶¶¶.

Maer den selven alle beyde / ofte een van beyden
ontbreckende / sullen des oberledens Broeders en-
de Susters / ende der selver kinderen ende kindts-
kinderen by representatie in alle de goederen succe-
deren.

¶¶¶¶¶.

Wel-verstaende / dat halve Broeders ende Su-
sters ende hare kinderen ende kindts-kinderen/als
sock alle andere Collaterale vrienden / maer van ee-
ne zijde den oberleden bestaende/niet vorder en sullen
succederen als elckis met een halve handt / ende ober
sulckis naer adbenant dat sy den oberleden van bloe-
de zinn bestaende.

Nota/ als een heele ende halve Broeder t'samen goet erben ende deelen / soo neemt de heele Broeder/ de helft vooz upt / als vande eene zijde alleen bestoven zijnde / ende de weder-helft deelen sp t'samen elchs half ende half/ als by vooz-beelt daer is te deelen 2000. Gulden soo neemt de heele handt eerst 1000. Gulden vooz upt/ ende vande andere 1000. Gulden komt hem noch de helft tot 500. Gulden/ maecht 1500. Gulden / ende de halve handt heeft 500. Gulden vooz zijn erfdeel / volghens dit ons Lantrecht.

£ £ ¶ ¶ ¶

Alle Descendenten / Vader ende Moeder / Broeders ende Sisters / midtsgaders hare Kinderen/ Kindts-kinderen / ende andere Descendenten ontbreckende / dat als dan Oomen ende Moepen vanden Oberleden/ende hare Kinderen by representatie in stirpes sullen succederen.

£ £ ¶.

Ten ware Groot-vader ende Groot-moeder van d'eene zijde / beyde te samen noch in 't leven waren/in welcken geballe/sp den Oomen ende Moepen van de selve zijde / midtsgaders / haer-luyden Kinderen/wesende der selver Groot-vader ende Groot-moeders kinderen ofte Kindts-kinderen / ende nochtans gheene Broeders ofte Sisters van den Oberleden/inde successie van de selve zijde komende/ geprefereert sullen zijn.

£ £ ¶ ¶.

Item / geene Ouders ofte andere Ascendenten/ als het Bedde ghescheurt/ ende eene van hen beyden Conthozalen oberleden/ende d'andere alleene in't leven is/en sullen haren Kinderen ofte andere Descendenten niet succederen.

£ £ ¶ ¶ ¶.

Item / de goederen van den Oberleden sullen altijt

altijdt gaen ende erben aen den vzienden van 's Vaders ende 's Moeders zijde van den Oberleden / deelende ende klobende de selve half / sonder aers-
schouw te nemen / dat de Oberleden meerder van 's Vaders dan van 's Moeders zijde achter-gelaten hebben.

££DIIJ.

Item / en sal representatie onder den Collateralen ende den Vzienden ofte Bloedt-berwanten van der zijde / niet vorder plaetse hebben / dan tot Broeders ende Susters Kindts-kinderen / ende Domen ende Moepen kinderen inclusive , ende alle vordere Collaterale vzienden den Oberleden naest in grade ende Maeghschappe bestaende / ende eben na zijnde / sullen by ghelijcke ghedeelte / hooft vooz hooft erben / uptslypende alle vordere van grade ofte Maeghschappe.

££££.

Ende sal 'tgeene nopende de successien ende collatie vooz is / plaetse hebben soo wanneer by Testamenten houwelijckse voozwaerden bewijzen ter Weeskamer ghedaen / ofte by andere dispositien ofte contracten niet en is anders voozien.

Inbougen dat men hier siet de groote vryheydt / die wy hier te landen hebben vande dispositie van onse naer te laten goederen om die te mogen laten erben onse naerhomelingen ofte Bloet-berwanten / naer sulcken Landt-Recht ghelyck als wy haer ordonneeren ofte voozschrijven.

Deze boden-ghenoemde Articulen ende pointen / waren by de vooznoemde Heeren Staten van Hollandt ende Vrieslandt uyt-geheben vooz een ghemeen Landt-recht / op't stuck vande successie ab intestato ghestelt / in alle de Steden ende Dorpen die onder haer ghebiedt staen / dan alsoo dit Recht in vele pointen te seer was verschillende van het

Wes-

Wesdoms-recht / 't welck van alle oude tijden in de Steden ende Dorpen van Noord-Hollandt ende West-Brizelandt ghebruyckt ende ghevolght is gheweest / ober sulcks soo ist dat verschepte Steden ende Dorpen daer ober hebben ghedolleert aen de Heeren Staten voornoemt / ende eyndelijck gheobtimeert hebben een speciael Landt-Recht; dat haer alleenlijck conserneert ende competeert / 'twelck gemaneert is inden Jare 1569. den xviij. Decembris / te weten :

Dat voortaan de Erffenissen / Successien ende goederen / vallende ende gheleghen binnen den Steden van Haerlem / Leyden / Amsterdam / Alckmaer / Noord / Enckhuyzen / Edam / Woerden / Raerden / Monnickendam / Medenblich / Muiden ende Purmerende / midtsgaders d'andere Steden / Heerlijckheden / Eplanden / Dorpen ende Ghehuchten / onder het Dijk-graesschap van Rijnlandt / 't Landt van Woerden / ende beoosten ofte benoorden Rijnlandt / ende 't Landt van Woerden in Hollandt ende West-Brizlant gelegen / uytbesondert die van Waddinxveen / Boskoop / Keerwijck / Sluypijck / Blommendael ende Middelburgh mette appendentien van dien / so wel aen de Oost als West-zijde van de Gouwe) niet onderworpen sullen zijn de voorsz Politijcke Oudomantie / maer sullen in plaets van dien voortaan alomme by haer ghebruyckt ende onderhouden werden / als speciael Landt-recht / de poincten ende articulen hier na volgende.

I.

In den eersten / sullen tot des oberledens Erffenisse komen de Kinderen ende Descendenten / dat is / die den oberlede in rechte neder-gaende Linie bestaen in infinitum, by representatie ende in stirpes

II.

De Descendenten ontbreckende / sullen Va-

der

der ende Moeder bepde noch in't leven zijnde / alle de goederen/by den overleden achter-ghelaten succederen.

III.

Als een van bepde Vader ofte Moeder ontbreecht/ soo sal de langhst-levende der selver / mette Broeders ende Susters / 't sy heele ofte halve / ende der selver Kinderen ende Kindts-kinderen/ by representatie te samen komen tot des Overledens gheheele Erffnisse / te weten / de langst-levende Vader ofte Moeder inde eene helft ende de Susters ende Broeders / hare Kinderen ende Kindts-kinderen inde andere helft. Welberstaende dat in sulcken geballe de halve Broeders ende Susters/ende derselver Kinderen ende Kindts - Kinderen / den Overleden sullen moeten bestaen van de zijde daer inne by bestoeben is : Ende alffer egeene volle Broeders ofte Susters in't leven zijn / sal de langhst-levende Vader ofte Moeder / in alle de goederen by den Overleden ontrupmt universaliter succederen / ende vooz andere Collaterale vzienden gheprefereert zijn / alwaert oock soo / datter Kinderen ofte Kindts-kinderen van des Overledens volle Broeder ende Suster / ofte oock halve Broeders ofte Susters waren.

IV.

Vader ende Moeder bepde ontbreeckende / sullen als van de volle Broeders ende Susters hare Kinderen ende Kindts-kinderen/ by representatie tot des Overledens geheele Erffnisse komen. Welberstaende / dat soo verre daer halve Broeders ende Susters / ofte der selver Kinderen ende Kindts-kinderen zijn / de volle Broeders ende Susters ende hare kinderen ende Kindts-kinderen / successfvelijck sullen by representatie als voren deelen / inde eene helft met de halve Broeders ende Susters / ende der selver kinderen ende Kindts - kinderen / van 's Vaders zijde :

zijde: Ende in de ander helft met de halve Broeders ende Susters / der selver kinderen ende kindts-kinderen/ van 's Moeders zijde: ende alffer halve Broeders ende Susters / ofte der selver kinderen ende kindts-kinderen zijn / alleen vande eene zijde / sullen de volle Broeders ende Susters / ende der selver kinderen ende kindts-kinderen by representatie als vozen/ met de selve halve Broeders ende Susters haer-luyder kinderen ende kindts-kinderen inde eene helft vande Erffentisse komen: ende d'ander helft sullen de volle Broeders ende Susters/ hare kinderen ende kindts kinderen behouden / als alleen van de andere zijde den Oberleden bestaende.

D.

Volle Broeders ende Susters / ende heure kinderen ende kindts-kinderen ontbreckende / ende halve Broeders ende halve Susters/ ofte der selver kinderen ende kindts-kinderen van elcker zijde in 't leven wesende / sullen de goederen in twee gheklooft ende ghedeelt worden / als d'eene helft aen de halve Broeders ende Susters / ende hare kinderen ende kindts-kinderen/ in stirpes, van 's Vaders zijde/ ende de andere helft aen de halve Broeders ende Susters heure kinderen ende kindts-kinderen/ mede in stirpes van 's Moeders zijde.

DJ.

Maer indien alle de halve Broeders ende Susters heure kinderen ende kindts-kinderen / alleen van d'eene zijde des Oberledens bestaen / sullen de selve halve Broeders ende Susters heure kinderen ende kindts-kinderen by representatie in alle de goederen by den Oberleden achter-ghelaten/universaliter succederen/ten ware Groot-vader ofte Grootmoeder/ ofte hoogher Ascendenten (den Oberleden van de ander zijde bestaende) in 't leven waren / in welcken ghevalle de voorsz halve Broeders ende Susters

Susters hare kinderen ende kindts-kinderen by representatie in de eene helft/ende de naeste voorsz. schreven Ascendent ofte Ascendenten / hooft voorsz. hooft inde andere helft/ van alle de goederen/by den Oberleden ontruypt sullen succederen.

VIJ.

Vader ende Moeder / heele ende halve Broeders ende Susters heure kinderen ende kindts-kinderen ontbreckende / sullen des Oberledens goederen universaliter komen op de naeste Ascendenten/inde rechte Linie hooft voorsz. hooft/allwaert oock soo dat vande eene zijde Groot-vader ofte Groot-moeder bepde/ende vande andere zijde Groot-vader ofte Groot-moeder alleen int leven waren / 'twelck oock plaetse sal hebben in andere hooghere Ascendenten / in gheslijcken grade den Oberleden bestaende.

VIJ.

Alle Ascendenten mede ontbreckende / sullen de naeste Descendenten van broeders en susters kindts-kinderen / die den Oberleden inde vijfde of vordere graden bestaen / hooft voorsz. hooft in des Oberledens gheheele erffenisse succederen / uyt sluytende alle andere Collaterale vrienden / ende sonder aenschou te nemen of de selve Descendenten van des Oberledens volle ofte halve Broeders ofte Susters afkomen.

VIJ.

Alle de voorsz. personen ontbreckende / sullen als dan Oomen ende Moepen / hooft voorsz. hooft / mitsgaders hare kinderen van den eersten grade by representatie in alle de goederen succederen/ sonder eenige distinctie te maken/of de Oomen ende Moepen des Oberledens Vader ofte Moeder bestaen / van halben ofte heelen bedde.

VIJ.

Allwaer egeene Oomen ofte Moepen en zijn / sullen de gene die den Oberleden naest in bloet bestaen/ hooft

hoofst vooz hoofst in alle de goederen succederen / son-
der eenighe distinctie oft de Maeghschap van volle
ofte halve Broeders ofte Susters of komt / welken
volgende sullen Oude-Omen ende Oude-Moepen/
venessens Susterlinghen ghelijck hoofst vooz hoofst
succederen.

¶

Inde successie der Collateralen/sal representatie
gheen plaetse hebben inde persoonen ende graden bo-
den verhaelt / soo wantter de gene die totte successie
komen/al te samen den Overleden eben na in grade
bestaen.

¶

Voch indien d'aflijvighe gheen naerder Bloedt-
verwanten achter laet / als Broeders ende Susters
kinderen/ mitsgaders een ofte meer kinderen van
een vooz-overleden Broeders ofte Susters kindt/
soo sullen de kinderen van Broeders ende Susters
succederen in capita hoofst vooz hoofst / ende kindts-
kinderen in de plaetse van heur-liever Vader ofte
Moeder by representatie/blijvende niet te min' t'gunt
hier vozen/nopende de deelinghe te gheschieden tus-
schen heele ende halve Broeders ende Susters heure
kinderen ende kindts-kinderen gheseyt is / onber-
mindert.

¶

Item / inde voozs respective Steden ende Dor-
pen/en sal mede geen aensien ghenomen worden van
waer ofte waer zijde de goederen gekomen zijn / noch-
te oock of het zijn aengeersde ofte gewonnen goede-
ren van niet.

Saechen vooz-vallende (aengaende de successien)
die soude schijnen by 'tghene voozsejdt is niet ghe-
noegh gheslijst te zijn / souden ghereguleerd moeten
worden / niet naer het alle-ghemeene Landt-recht
van den jare vijftien hondert ende tachtigh / (als
zijnde

Zijnde ten aensien van de doodsz gewoesten te niet ge-
daen/maer naer de beschreben Roomsche Rechten/ge-
lijck sulcks by de Staten duydelyck is geordonneert.

Wie misdadelyck oorsaeck heeft ghegeven tot des
Overledens doot/al is hy de naeste van bloede/mach
niet erben.

Enighe van den bloede onbequaem ofte onwil-
lich zijnde om te Erben / soo komt haer deel op de
andere die nebens haer/ofte na haer tot de Erffenisse
zijn gerechticht / ende den Overleden bestaen van de
selbe zijde/dat is van Vaders ofte Moeders weger.

Doch indien yemandt komt te overlijden sonder
eenige Wagen ofte Bluet-berwanten na te laten/soo
verhålt de Erffenisse aen de Graeflijckhepdt. Onbe-
maeghden werden by ons ghehouden alle die gheen
Wagen hebben van het thiende Lidt af te reekenen.

Van het versterf van onwettighe Kinderen.

Onwettighe Kinderen/ die by ons ghenamt zijn
Speel-kinderen / hare goederen die sy komert
naer te laten/moeten gaen naer versterf / te weten /
de rene helft vande Erffenisse gaet aen des Moe-
ders zijde / om dat ten aensien van de Moeders/
ghelijck wy gheseyt hebben / onechte ende echte kin-
deren niet en verschillen / te weten / indien sulcke
kinderen aen 's Moeders zijde bestorben zijn / de
andere helft in sulcken gheballen / want de Graef-
lijckhepdt toe / alsoo den Overleden vande eene zijde
werdt ghehouden voor onbemaeght / maer is het
kindt aen 's Moeders zijde niet bestorben/ soo komt
de heele Erffenisse aen de Graeflijckhepdt / doch upt-
besondert / indien sulcken kindt komt naer te laten
wettighe kinderen ende vordere Descendenten/want
dan moet zijn goet gaen naer versterf / als wettighe
ghetoozen.

Maer van overwommen Bastaert-kinderen/komt

de

de heele Erfvenisse de Graeflichheid toe sonder on-
derscheydt/ also deselve nochte van 's Vaders/ noch
van 's Moeders zijde geen Naeghschap mogen reet-
kenen van toeghen de verboden teelinghe/ by aldien
sy mede konnen te sterben/ sonder wettrighe kinderen/
maer anders niet.

Gewettigde dooz volgende hulwelijck/ verschillen
niet van wettrig-gehozenen. Maer gewettigde dooz
gunste vande Lant-Oberheyt/ worden gehouden als
wettrig-gehozenen/ ten aensien van alle die inde wet-
tinge beuilligt hebben/ als oec hare nakomelingen.

Ende hier mede fallen op de successien beslupten/
verhopende dat den gunstighen Afer hier mede ge-
contenteert sal wesen.

Wat is actie personeel?

Die sijn eenighe loopende schulden/ als Obligat-
tien/ Boeck-schuldat / etc. die allen generael
verbande hebben.

Wat is actie reel?

Die is/ soo wanneer yet gheepst wordt/ ten opsien
van eenigh dingh ofte recht / twelck den Ep-
scher toe hoort/ tegens den genen die 'tselbe ding be-
sittende is/ als by exempel/ die een Huys/ Lant ofte
dierghelijcke epstcht ofte sustineert / dat hem eenigh
recht van scrijvut soude competeren / op eenigh
Huys/ Lant/ etc. soo dat die persoon daer den epstch
teghens werdt ghedaen/ niet principael wordt aen-
ghesien ofte gherepresenteert/ maer alleen 'gheene
by besidte ofte hondende is / in boeghen/ dat Actie
Personeel althit moet gheintenteert worden/ tegens
den Persoon die hem verbonden heeft / maer actie
reel heeft plaetse alleen teghens den ghenen / die yet
besittende is van 'ghene gheepst wordt / desen
epstch mach aengheleyt ende veruoleyt werden/ ter
plaetse daer 'thuis ofte Lant ghelegghen is / ofte
daer den betwoerder woonachtich is/ ten leste van
den epstcher.

Vyt de voorseyde Politijcke Ordonnantie
 Articul xxxvj.

Ende sullen van nu voort aen de ghene die speciale Hypotheque hebben/ teghens de Possesseurs van dien sonder eenigh onderschepdt / ofte de Debiteurs hare Erfghenamen ofte pendants anders die selfde speciael hypotheeq possideert / moghen procederen voort haer achter-wesen / omme hare hypotheque daer voer verclaert te hebben verbonden ende executabel / sonder dat de Possesseurs van dien sullen moghen sustineren/ dat den Crediteur ghehouden is den principalen Debiteur ofte sijne Erfghenamen eerst te executeren.

Wederom speciael hypotheeq is oock geprefereert voort generael hypotheque/generael verbandt ofte hypotheque is geprefereert voort parsonale acte/ ende onder datum is altydt voort jongher gheprefereert/als blijkt wpt de voorsz Ordonnantie Articul xxxv. hier annex.

Belangende d'hypotheque ende veronderpandinge vande Landen ende andere onroerende goederen/ hebben de Staten voornoemt gheordonneert ende ghestatueert / ordonneren ende statueeren by desen : dat van nu voort aen / soo wel by die vanden Stade Provinciael voornoemt / als by alle andere Gerechten van de voorsz Steden ende platten Landen van Hollandt ende Vrieslandt / d'Ordonnantie ende Placcaet van den jare 1529. verstaen ende gheinterepreteert sal worden / dat de clause vande generale hypotheque / benessens de clause vande speciale hypotheque inde constitutie van eenighe renten / schulden ende andere Brieven van verbande/ gestelt/ teghens den ghenen die na de selve constitutie by den Constituant speciale hypotheque is gestelt/ alleenlijcke plaetse hebben / ende sulcx als naer beschreuen rech-

ten effect forteren sal/ ober de goederen/ onder de Jurisdicte van den Rechteren daer vozen de constitutie/ volghens de voorsz Ordonnantie ghepasseert is / geleghen / den Constituant ten tijde van de constitutie toebehoort hebbende / ofte die hy vooz de Publicatie van desen sal hebben verkregen/ ende niet op de goederen buyten de voorsz Jurisdicte ghelegghen: welcke interpretatie gheschrieben sal in allen saechen / die vooz de Publicatie van desen hy eenighe sententie / 't sy van den voorsz Raede ofte andere Gherechten / niet diffinitibelijck sullen wesen getermineert. Ende belanghende de constitutie ende verbande van generale hypotheque na twee maanden na de Publicatie van desen ghedaen sullen worden / deselve en sullen geensints hinderlijck wesen oft prejudiceren den genen die constitutie ofte verbandt van speciael hypotheque namaels sullen verkrijghen/ sulcx dat de gheue dien specialijck eenighe onroerende goederen verbonden sullen werden / inde selve speciale hypotheque/ ende de penninghen daer van procederende/ sullen worden ghepreferereert den genen die onder generale hypotheque / na de voorsz twee maanden na de Publicatie van desen / ghestelt sal wesen/ dan sal de voorsz constitutie van generale hypotheque vooz gerecht ghedaen / plaetse hebben ende effect forteren/ teghens den ghenen die gelijcke constitutie ofte verbandt hebben / onder den welcken de outste constitutie de jongher sullen worden ghepreferereert/ sonder dat in dien ghevalle onderschept ghemaecht ofte regardt genomen sal worden / vooz wat Rechter's inde voorsz schrieben Landen / de generale constitutie van hypotheque sal wesen ghedaen / ende van ghelijcken sal de voorsz generale constitutie plaetse hebben/ ende effect forteren/ teghens den ghenen die maer personele actie hebben / sulchs als hy den beschreuen rechten is ghespiceert.

Eyndolijck om te bevestigen mijn eerste Deel / soot
moet een Notaris altyt wel lottent / dat hy den pr:
soon / ofte persoonen wel kent / die eenige Instrumen:
ten booz hem wil passeren / ofte ten minsten / dat de
Ghetupghen die wel kennen / de welcke salchs mede:
nde Instrumenten moeten ghetupghen.

Hier eyndicht het eerste Deel.

Het tweede D E E L,

Vande Practique des NOTARISCHAPS.

Het welcke inhoudt de forme ende
manieren, hoemen alderley Instrumen:
ten maecken sal.

Eerst van alderhande Obligatien.

Obligatie van gheleent geld.

Op huyden den 1. May / sechshien hondert een:
en-beertrigh / comparatve booz my N. No:
taris publyck by den Hove van Hollant ge:
admitteert / op de nominatie der Stadt S. ter
presentie vande na-beschreven getupgen / de Gersa:
men A, woonende tot D, my Notario wel-bekent / de
welcke bekende wel ende deuchdelicken sehdich te
wesen aen B, woonende tot C, de somme van hondert
Car. gul. tot xl. grooten / stuck / spraytende ter saec:
ke van deugdelycke gheleende ende aen-gereede pen:
ninghen / die by Comparant bekende ontfanghen te
hebben

hebben tot zijn volkomen contentement / heldbestede
 ober sulcx by desen/de selve somme van hondert guldens
 wederom te geben ober twee jaren naer dat int
 deses / hier vozen verbindende by Comparant zijn
 persoon/en al zijn tegenwoordighe ende toekomstige
 goederen/ actien ende ghetrechtigheden geen uytbe-
 sondert/ subject allen Rechten ende Recliteren mette
 kosten. Aldus gheleden binnen S. in presentie van N.
 ende N. als ghelooftwaerdighe ghetuyghen sijn toe-
 versocht ende ghebeden/die de originele minute deses
 onder my beruikende / beneffens den boozhoemden
 Comparant ende my Notaris mede ondertepkent
 hebben ten daghe/maent ende jare als vozen.

t Welck ick ghetuyge

N. Notaris Publijc

Rent-obligatie met twee borghen onder renunciatie.

O huyden den / etc. compareerden etc. d' Eersa-
 men A. Metseker/woonende alhier op de Hoog-
 straet als principael / mitsgaders B, Schoetmae-
 ker/ woonende op de Nieuwe-straet/ ende C, Bou-
 wers-lanccht/woonende ober de Haven binnen deser
 stede/ als borghen ende mede principael schuldenaers
 elcx een booz al onder renunciatie van de beneficien
 ordinis excussionis ende divisionis, soo veel beduyden-
 de/dat de selfde beneficien gherenuncieert zijnde/dat
 den houder deses mach booz de gheheele schult den-
 spreken ende doen executeren die't hem belieft / hou-
 dende haer van den inhoudt dies wel onder-recht /
 ende bekende wel ende deughdelijckheit schuldigh te
 wesen den D ofte den thoonder deses / hier toe ghe-
 rechtigh zijnde / de somme van etc. Car. guldens
 tot xl. grooten staek/ spruytende ter saecke van goe-
 de gheslende ende uyt-ghestelde penningheit die den
 boozhoemden A. principael opnemer/bekende op de-
 sen

fen ontfanghen te hebben tot zijn volkomen contentement/welcke voorsz etc. Car. guldens sp Comparanten by desen beloben te betalen / ober een Jaer naer datum deses/ende dat metten intrest van dien/tegens den penningh thwintigh int jaer te reekenen van desen dagh af totte volle effectuele betalinghe toe/ daer vozen verbinden sp Comparanten by desen elck hcur persoon ende goederen / teghenwoozdighe ende toekomende actien ende crediten/gheen uyt-gesondert / subject allen rechten ende rechteren mette kosten/des beloost hy principael Debitour onder gelijk recht ende verbandt als vozen / zijn voorsz bozghen hier van te bezijden/hofsteloos ende schadeloos te houden. Aldus &c.

Rent-obligatie met twee borgen onder renunciatie, sijnde Vrouws-persoonen.

O huyden den / etc. compareerde vooz my etc. d' Ersame A, woonende alhier binnen S. als principael / midtsgaders B, Weduwe van wijlen C ende D. jonghe Dochters woonende mede alhier / zijnde bepde gheassisteert met my Notario / als haren ghehozen Booght in desen als bozghen/ende mede als principalen elcx een vooz al onder renunciati-en/erst van't beneficij Senatus Consulti Velleiani, dicterende dat vrouws-persoonen haer als bozghen niet vermoghen te verbinden/ mitsgaders het beneficij ordinis excusionis ende divisionis, vermeldende/datmen den principael vooz de borgen soude moeten aansprecken / verwinnen ende executeren ende datmen de schulden onder de borgen soude moghen splitsen ende deelen / houdende haer hande voorsz beneficijen wel onderrecht / belobende hun daer mede niet te sullen behelpen/ ende bekende sp Comparanten by desen wel ende deuchdelijcken schuldich te wesen aen **H**, ofte den choonder deses wettelijck hier toe gerechtight

rigt zijnde / de somme van etc. Car. guldens xl.
 grooten stuck / spruytende upt een ander Obliga-
 tie / in dato den etc. die midts desen is ghedoodt/en-
 de ghehouden wordt vooz gheraffeert / welcke voozsz
 etc. Car. guld. sz Comparanten beloben te betalen
 aber drie naest-volgende Jaeren / metten interest van
 dien / teghens den penning twintigh int Jaer / te we-
 ten elck Jaer een gerecht derde-part / waer van het
 eerste sal verschijnen ende omgekomen wesen / primo
 Mey, 1645. ende als dan daer by voegen den verschje-
 nen interest / naer adbenant de hooft-somme / ende soo
 voozsz van jare tot jare tot de volle aflossinghe toe /
 hier vozen verbonden sz Comparanten t' samen ende
 elck int bysonder / hun persoon ende goederen / etc. en-
 de tot meerder vastigheyt van desen / soo renuncieren
 sz Comparanten de exceptie / non numerata pecunia
 belovende haer daer mede niet te sullen behelpen / als
 bekennende by desen 'tselfde gelt ontfanghen te heb-
 ben / renuncierende sz-lupden voozsz van alle excep-
 tien / beneficien van rechten / cessien / relibementen /
 ofte andere subtyle boonden / den inhoud van desen ee-
 nighsints contrarierende ofte prejudiciabel wesen /
 ende bysonder den rechten / seggende dat generale re-
 nunciatie van geender waerde is / ten sz speciael vooz
 gaet / nock te vreden zijnde omme haer in den inhoud
 van desen goetwilliglyck te laten condemneren vooz
 den Hobe van Hollandt tot haren kosten / ghebernde
 daer toe onwoederroepelijcken last G ende H, Proc-
 reurs vooz den voozsz Hobe te samen ofte elcksz van
 hem int bysonder / belovende vooz goet vast ende van
 waerden te houden alle 'tgene by de gheconstitueer-
 ders hier inne gedaen ende upt-gherecht sal worden /
 onder verbandt van rechts weghen daer toe staende /
 des beloofst sz principael Comparant onder gelijck
 recht verbandt ende condemnatie als vozen / zijn
 vooznoemde vozen hier van te bebrijden / kosteloos
 ende schadeloos te houden. Aldus / etc.

Reat-obligatie verleden by verscheyden schuldenaren.

O huyden den / etc. compareerden hoor my etc.
 In Versamen A. B. ende C. de welcke bekennen
 t'samen elcx in solduitt / ende hoor gheheel onder re-
 nunciatie van de beneficium justiniani de doobus vel
 pluribus reis debendi, soo veel beduydende dat dit be-
 neficium gherenuncieert zijnde / maghmen hoor de ghe-
 heele schult aenspreken ende doen executeren die t den
 houder deses belieft / haer houdende dies inhoud van
 my Notario wel onderrecht / verklaerden dijn vol-
 ghende wel ende deughdelijcken schuldigh te wesen
 den D' ofte den thoonder deses hier toe gherechtigh
 zijnde / de somme van etc. Car. gul. spruytende ter sa-
 ke van deughdelijcke geleende ende uyt-gestelde pen-
 sijnghen / die zy Comparanten bekenden tot volko-
 men contentement ontfanghen te hebben / belobende
 oker sulcx by desen de selve somme wederom te ghe-
 ven oker een jaer naer datum deses / metten Interest
 van dien teghens den penningh thwintigh int jaer als
 van mede versthener etc. Car. gul. mitsgaders den
 hoüderen Interest die na den verschijding sal verhal-
 len ter volkenen oplegginge ende betalinge toe / ver-
 binden sy Comparanten t'samen ende elcx int byscap
 der hoor gheheel hoor alle t'gene hoorz is haer pera-
 soanen ende goederen jeghen hoorzdighe ende wa-
 komende / gheen ter werelde upbesondert / subert
 allen rechten ende richteren mette kosten / des be-
 loofden zy Comparanten malkanderen te sullen hel-
 pen indempneren kosteloos ende schadeloos te hou-
 den van dese hoorz-richte / onder ghelijck recht
 ende verbandt als boven / alles sonder bedrogh / Mi-
 dus etc.

Een

Een Obligatie onder de handt met

een Borgh.

Ik onder-gheschreven A. bekeme by desen / wel en-
 Ide deughdelijcken schuldhighe te wesen aen B, ofte
 den thoonder deses hier toe gherechtigt zijnde / de
 somme van att. Car. guldens tot xl. grooten / stuck/
 sprakende ter saeck van koop ende gheleent wolle
 Laeckien / daer van bekeme deughdelijck vol-
 best te wesen / belovende oock sulcx de selve somme
 te betalen oock te oerjaden niet dat uyt deses / welck
 wesen sal prima / Max / etc. ende daer toe hier
 worden verbindende / myn persoon ende alle mijne
 goederen / seggenwoordighe ende toekomstige / actien
 ende crediten geen upt-besondert / subject allen rech-
 ten ende sichten in die saken / ende dat meerder
 verkeertheit van al tgene boozsz is / soo stelle ick
 C. myn selbet daer dozen borgh ende mede als princi-
 pael / onder renunciatie van beneficiis ordinis excep-
 tionis / soo wel beduydende dat het selve benefici-
 gereunideert zijnde / magh den thoonder deses aanspre-
 ken ende doen executeren die ic hem beloeft / myn hou-
 dende dies inhoud wel onderrecht / verbindende sulcx
 daer worden mede by desen mijn persoon ende alle mij-
 ne goederen / etc. Des beloeft ick A principael of sel-
 denaer / mijn boozsz Borgh hier van te sullen bezyj-
 den / kosteloos ende schade loos te houden / onder ghe-
 lijck recht ende verbandt als boven. Alseem binnen
 S, ende t'vozkonden by ons respectivelijcken onder-
 teyckent / op huyden den / &c.

Een ander Rent-obligatie sonder Borgh.

Ik onder-gheschreven A. bekeme by desen mijne
 Igewoonlijke onderteekeninghe / wel ende deugh-
 delijcken schuldhig te wesen aen B, ofte den thoonder
 deses / actie verkregen hebbende / de somme van Ca-
 rol. guld. a xl. grooten Vlaem's stuck / sprakende
 ter

ter saecke van deughdelijche geleende ende uytgesel-
de Penninghen / die ick tot mijn contentement ont-
fanghen hebbe / belobende de selve somme wederom
te gheben ober een jaer naer datum deses / metten
Interest van dien / tegens den penningh t'wintig int
jaer / als dan mede versehenen / mitgaders den boz-
deren Interest die daer naer sal komen te verballen.
Verbindende hier bozen mij persoon ende goederen/
teghenwoordige ende toekomende / actien ende credi-
ten / gheen uyt-besondert / subject allen rechten ende
Rechteren mette kosten. Datum binnen S, ende tot
een tepchen van waerheyt / by mij ondertepchent op
den / etc. in den Jare seftien hondert vier ende veer-
tigh.

Nemant die eenige Obligatie laet passeren onder
de hant alleen onderteechent / die soude ick raden dat
hy daer by roept Ghetuyghen / die dat sien tepche-
nen / ende zelfs mede ondertepchenen / te weten / mij
present als ghetuyghen / op dat in toekomende tijdt
den Debiteur de schult niet derben ontkennen :
Want men dickwils sulche Godtloose menschen / die
haer eppen handt- tepchen derben ontkennen / ja met
Ede zwoeren / dat het haer hant- tepchen niet en is /
ende die sulcx doet (sonder obertuyghyt te zijn) werdt
in rechten by ghesproocken.

Item / een Obligatie die vooz Notaris ende Ghe-
tuyghen ghepasseert is / mozt gheprefereert vooz een
Obligatie onder de hant alleen ghetepchent / al heeft
sy ouder datum.

Item / een ouder datum is geprefereert vooz jon-
ger datum van Notariale Obligatien.

Vyt de voorz Instructie van den Provin-
cialen Hove, Articul CCXX.

Alsoo men behoort : eenen peghelijcken in zijne
Jurisdicctie te onderhouden / soo hebben wy ghe-
orden-

szonneert ende ozbonieren mides besen / dat dan nu
 boorzaen geen van de Onderfaten onser Landen van
 Hollandt/Zeelandt / ende Driestlandt / den anderen
 sal moghen betrecken inde eerste instantie / van booz
 sijn ordinaris ende daghelijchse Rechter binnen de
 selve Landen.

Volgen nu verscheyden Huyr-cedullen van Huysen ende Landen.

Eerst van een Huys.

O huyden den / etc. compareerde booz my
 D. Notaris Publijc / by den Hobe van
 Hollandt gheadmiteert op de nominatie
 der stadt S. ter presentie vande na- besche-
 ven ghetuyghen / den Erfnamen N. Koozman bin-
 nen deser Stadt/ de selve verklaerde ende seide/ dat
 hy verhuyt hadde aen P, die mede compareerde en-
 de behende de selve huys te accepteren/ seckere sijns
 Huysinge ende Erbe/ staende ende ghelegghen binnen
 deser Stadt aen't March-belt / aldernaest B aen de
 Zuyt ende C aen de Nooyt-zijde / in manieren ende
 op conditien hier naer volghende/ te weten / dat den
 huysder jaerlijc sal betalen booz pder jaer huys/ de
 soume van etc. guldens tot xl. grooten 'tsluck/ ghe-
 duyzende den tijdt van seben achter-een- volghende
 jaren / daer van het eerste Jaer in- gaen sal primo
 Mey, xijc veertigh ende expireren sal primo Mey,
 xijc een ende veertigh/ ende soo boozs tot het laetste
 ghehuysde Jaer incluyt / dat uptgaensal den lesten
 April xijc seben ende veertigh ende sullen de beloof-
 de huys- penninghen alle Jaers precijs wel ende ten
 vollen in de maent van May/ ofte ten langhsten booz
 Schiedamsse kermis betaelt moeten zijn met goet
 gang.

ganschbaer goudt ofte silver gelt / 't welck als dan
 saers ende ganch heeft / ende beloofde hy verhuypder
 sijn boorzsz hups aen den huypder / booz den aenbanck
 bande boorzsz huypze / bloet-dicht / glas-dicht ende
 sach-dicht te leveren / ende hy huypder beloofde oock
 't selfde hups ter expiratie van de boorzsz seven Ja-
 ren huypz aenden verhuypder alsoo wederom op te
 leveren tot sijnen kosten / upt-besondert alleen het ge-
 ne by ongelucken ende buypen schult van den huypder
 extraordinaerlijcken het sp dooz bzandt / uptfrayten
 bande glazen van buypen / ofte diergelycke soude ghe-
 schiet zyn / ende belanghende 't begghen bande schooz-
 steenen / het reynigen bande secreten / dat sal den huyp-
 der alle Jaers tot sijnen kosten moeten laten doen /
 geduyrende den boorzsz huypz-tijt / sonder daer bozen
 aen sijn principale huypz-penninghen yet te moghen
 kozen / ghelijck hy huypder mede niet sal mogen ko-
 zen de jaerlijcxse verpoundinghen ende schattingen die
 tegenwoordigh op het boorzsz gehuypde hups zyn ge-
 stelt ofsonamaels mochten ghestelt worden / alsoo die
 mede alleen tot lasten van den huypder behougen zyn
 ende daeromme 't boorzsz hups booz minder pays
 aen hem is verhuypzt / ende beloofden partypen Com-
 paranten dit boorzsz-ende alle dat noch te goeder
 trouwe in elck sijn regact bereyscht woort / walhande-
 ren te presteren ende te voldoen. Hier bozen verbin-
 dende hare persoonen ende goederen ten bedwangh
 van allen rechten ende rechteren / versoekende hier
 van ten weder-syden acte ghemaecht ende gylebert
 te worden in gemeene forme / Actum binnen Schie-
 dam ten huypse ende comptoze mijns Notarius / in
 presentie van A ende B als ghetuygen van gheloofde
 hier toe versoekt ende gheboden / die de originele mi-
 nute deses onder mijn verustende warden ondercep-
 kent hebben / ten dage / maent ende als boven.

't Welck ick ghetuyge

N. Notaris Publicq.

Een andere Huyrceel ondende handelt.

In maniere ende op conditien hier naer verklaert/
 soo bekenne ick Sr. N. als speciale last hebbende
 van mijn Swager A, woonende tot etc. in vier qua-
 litept verhuurt te hebben aen B die de huurze by desen
 is accepterende/ sekere Huysinge ende Erbe met een
 Cupn daer achter aen-gelegen/ staende ende leggende
 binnen der stede Schiedam/ ober de Hobe/ alderwaest
 de Burgemeester C, aende Zuyt-zijde ende D aende
 Noort-zijde / streckende voort van der strate met een
 Cupn tot achter in 't water / 't welck responceert
 aende Stadts-vest / ende dat voort den tijdt van een
 jaer/ waer van het jaer ingegaen is primo May 1711.
 ende veertigh / ende expireren sal den lesten April
 1712. een ende veertigh/ daer vozen ick B belooft heb-
 be/ sulcx ick doe by desen/ te betalen voort jaer huurs/
 de somme van etc. Car. guld. a 40 grooten 't stuck/
 pzeijs 't eynde het jaer te betalen op May-dagh en-
 de dat met goet ganckbaer Goudt ofte Silber-gelt/
 als dan caurs ende ganck hebbende / ende dit eens
 gelt sonder meer / soo dat den verhuurder sal moeten
 betalen alle de verpondinghen/ schattinghen/ schoor-
 steen-gelt / C. L. F. K. miinder ofte meer der pen-
 ghen / niet ter werelt upt-besoldert/ is oock bedon-
 ghen dat den verhuurder 't selfde huys sal doen be-
 hoorlycke reparatie/ ende wel gerepareert onderhou-
 den tot sijn eygen kossen. Wijder is soo is betwaert/ dat
 de Huurder sal moghen continueren inde selfde huur-
 van dit Huys tot zijns huurders gheleefte / soo veer
 jaren als dit voorsz Huys onverkoft blijft / ende dat
 voort ghelijcke somme van geldt ende conditien hier
 vozen verhaeldt / sonder immer meer eenen stup-
 inde huur verhooght te moghen worden / is noch
 belooft sulchs ghedaen wordt by desen / dat den ver-
 huurder altyds moet de voort presentatie doen aen
 den

den huyzder / soo daer yemandt naer komt byaghen in der daet ende waerhejdt om het selfde Hups te koopē / oft soo sulchs versumit mochte worden / dat den huyzder het selfde Hups sal moghen naesten voozde selve prijs daer't den verhuypder vooz verhoft heeft. Item/ soo wanneer den huyzder upt dese hupsinghe sal begeeren te verhuypsen / sal 'tselfde drie maenden vooz Aep moeten aensseggen aen den verhuypder/ ofte yemandt van sijnent- weghen/ belovende ober sulchs ick B, huyzder ter eenre/ ende Sr. N. de rato caverende vooz zijn zwaghet in desen ter ander zijde/ malkanderen die eerlijcken te sullen onderhouden/ ende doen onderhouden onder bandt van onse respective persoonen ende goederen/ actien ende crediten/ geen uptbesondert/ subject allen rechten ende Rechteren. Accum binnen Schiedam/ ende ten oozhouden by ons elck een onderteykent desen etc. ende malkanderen ten weder- zjiden een behandigt.

Een ander van Teelandt onder de handt.

In manieren ende op voozwaerden hier naer verlaect/ soo heeft A. woonende tot N, verhuypz aen B, woonende inde Heerlijckhejdt van Abbenzouche / die de selve hupze accepteerde by desen/ eerst drie ghemeten Teelandts/ gelegghen int Nieuwelandt van Abbenzouche/ belendt aende Zuyt- zijde C, ende aen de Noort- zijde D, ende noch twee ghemeten Teelandts/ mede aldaer ghelegghen / ghenteen in hier gemeten / belent etc. maekende t' samen vijf gemeten/ vooz eenen tijdt van seben achter een volgbende jare/ ingaende met ten jare xvjc. ende veertigh / den hoop om etc. Car. guld. sjaerlijchs / daer van het eerste Jaer pachte verschijnen sal Catharina Bielsche- marcat/ xvjc een ende veertigh/ ende soo voozts van jare tot jare dese hupze geduyzende/ ende dit byz gelt van alles het sp van schot/ slups/ dijchagie/ ende dier- ghe-

ghelijcke ongeden / verpoundinghen C. l. xx. minder of meerder penningen ende alle andere contributien/ renuncierende den hupzder hier toe alle O'donnan- tie ende Placcaten ter contrarie gheemanereet / oft noch te emaneren/ende bekende ten aensien van't be- douchen hupz ghelt / het doozsz Landt tot minderen prijse in ghehuypz te hebben/ ende hupz ghebrecke van goede betalinghe salmen dese penninghen jaerlijckis mogen intwinnen met gijssel- recht der heerlijckheyt van Abbenzouche/ oft met sulcken recht den Ege- naer in der tijdt zijnde / eerst ende best ghelieven sal mette kosten. Den Pachter sal ghehouden zijn 't doozsz Landt behoorzlijcken te delven / greppen/ in- delvige onderhouden/ ende ten uytganck vande hup- re behoorzlijcken ghedolven op te leveren/ alles tot zij- nen kosten. De Pachter sal oock de hupz van't doozsz Landt/sonder consent van den verhuypzder/ aen nie- mandt moghen overgeven / ende soo hupz hie tme ge- hzeckelijcken viel/ ofte het eene Jaer pachts sonder te betalen ober het ander liet loopen/ so sal dit doozsz Landt uytter hupz zijn / indient den verhuypzder be- lieft / verbindende den hupzder hier onder zijn per- soon ende etc. Actum/ etc.

Een ander van Weylandt onder de handt.

A. F. Dochter / Weduwe wijlen N. N. in sijn le- ven Burgemeester der Stadt S. bekent mits de- sen verhuypz / ende B Diep- houtwer van haer ghe- huypz te hebben drie Marghen Weplants/ geleghen inden Ambachte van Rijswijck / doozeen tijdt van vier eerst- volgende jaren/ 'teerste jaer ingaende Petri ad Cathedram, in desen jare xvij veertich/ende 'tlaet- ste jaer uytgaende Kerstmisse / inden jare xvij vier- en veertigh om etc. gul. van xx. stuyb. 't stuck / pder Margen 's jaers/ te betalen Doozschoten ende Dalc- henburgher Paerde- marchten / 'telcken jare dooz

Kerfemisse oft ten uyttersten in Januarij daer eerst
 aenbolghende / wel ende ten vollen betaelt / ofte het
 Landt uytter hupze indient de epgenaersse beliest / son-
 der ontwoaringe te doen / alles in vzen ende supberen
 gelde sonder eenighe kortinghe / het sy van C. l. xv.
 minder ofte meerder penningen / verpondingen / con-
 tributien / schattinghen ende impositien / hoe die ghe-
 naemt ende by wien opghestelt ofte noch op te stellen /
 gheen uyt- besondert / oock vze van de onkosten van
 ban-woercken / mole-gelt / margen-gelt / slugs-gelt /
 oude ende nieuwe Heertraets keuren / ende alle an-
 dere diergelijche / niet reghenstaende eenighe Placca-
 ten / Oudomantien / resolutien / acten ofte keuren ter
 contrarie / die sy hupzder met goede kerfemisse renun-
 tieert ende te hupten gaet / belobende hem selven daer
 mede niet te sullen behelpen / als ter sake vant vze
 gelt ten mindere prijse ingehupzt te hebben ende alle
 kortinghe inde hupz ghenoten / ende sal den boorz
 hupzman 'tboorz Landt niemant moghen ober ghe-
 ven int geheel ofte deel / noch by penant anders laten
 gebuzpchen directelijck ofte indirectelijck / van met
 boorzaende schziftelijck consent vande verhupzster /
 des is beboorzaert dat den boorz hupzder 'tboorz
 landt alleenlijcken sal ghebuzpchen tot Wepe / son-
 der 'tselbe inne te strecken bosien / hopen ofte maepen /
 dat sy het oock wel sal slooten / ende 'tepude de hupze
 rondrom wel ghesloot op leberen / op pepne t'el-
 ken Jare soo sy van eenighe der boorz punten het
 contrarie dede / te verbeuren dubbeld hupz boben
 de schade by de Epgenaersche gheleden / ende het
 Landt uytter hupz indient haer beliest. Verbin-
 dende sy hupzder booz alle 'tgene boorz is zyn per-
 soon ende Et. 'tBozonden zyn hier van twee al-
 leens / Et.

Een ander notariale Huyr-cc d van Woon-
ninghe ende Landt.

Offhyden Et. comparerde Et. d' Erfſame A ſk-
woonende Burgher deſer Stede / ende bekende
verhuylt te hebben ende te verhuylten by deſen/aen G,
woonende inden ambachte van S, die mede compa-
reerde/ende bekende vanden ſelven A gehuylt te heb-
ben ende te huylten by deſen / op de conditien ende
voorwaerden hier naet geſtelt ende gheſtipuleert/ ſe-
here nieuwe ghetimmerde wooninghe/ te weten/het
woon-huyl/bou-huyl/Schuylen ende Barchen/ſoo
die tegenwoordich beſepnt/ betimmeret/betaelt ſtaen
ende leggen/ met alle potinge ende plantinghe die op
de werf ſtaen / mitſgaders den Boomgaert die ach-
ter aen de ſelvige huylſittige leyt/daer van den huylder
mede ſal hebben ende alleen genieten de boom- vruch-
ten die jaerlicx daer ſit kornen te waſſen/ ſtaende ende
gelegen in den Ambachte van F aende binne-woegh/
ſtreckende de ſelbe wooninghe metten voorſz Boom-
gaert int gheheel vande ſelbe binne-woegh tot G ende
H ten lant toe/belent Voor-woegh de wech van I ende
Zuyt-doſt K. Den verhuylder ſal de voorſz Woon-
inghe mette Schuylen ende Barchen op de voorſz
Werf ſtaende / wel ende behoorlijchen gherepareerde
aen den huylder leveren/ midts dat het by den huyl-
der alle het ſelſde in goede reparatee onderhouden
wordt/ende t'epinde de huyl-jaren wel gherepareert
op te leveren aen den verhuylder / of by ghebrecke
van dien 'tſelſde by den verhuylder te moghen laten
repareren tot zyns huylders koſten / het houdt oft
Bomen die op den Werf ende in den Boomgaert
ghehacht worden / 'twelck niet ſal mogen geſchieden
dan met conſent van den verhuylder/ daer af ſal den
verhuylder d' een helft / en de huylder d' ander helft
voorſz zyn ardeylt hebben / ende den verhuylders helft
by hem huylder t'huyl te beſtellen / noch ſal den
huyl-

hupzder by dese wooninghe in hupz hebben een stach
 hupl andts / legghende int derde bon / streckende Sc.
 noch een halbe Cabel / Dum. xx. legghende aen ses
 Campen / daer af de vier voorsz Campen moeten
 werden gebuycht tot weyde / ende de twee bovenste
 Campen gehoeyt / streckende de voorsz halbe Cabel
 wptte Molen-sloot tot Sc. brenghende de voorsz
 wooninghe / Boongaert ende Landen al te samen
 uyt ontrent xx. margen/den hupzder moet gedoogen
 de obertocht vooz aen de Molen-sloot / dwoers ober
 het voorsz Landt bande achter-landers / ende moet
 noch de Hencken ende heynfels onderhouden daer't
 selve Landt in ghehouden is. Sal mede by hupzder/
 den Dijck bande voorsz Polder in goede reperaturie
 ende upter-schou moeten houden / als och het van-
 werck van't voorsz Landt-maecten / ende by ver-
 hooghen oft berzwaren van den Dijck / sal den ver-
 hupzder het selfde moeten doen tot synen kosten/den
 hupzder sal mede moeten betalen alle het onne gelt
 op de voorszreven Wooninghe ende Landen ghes-
 stelt / namentlijck verpondinghe/Sc. midtsgaders
 hem moeten ghedraghen naer Polder-recht / soo
 van Winter als Somer-schou. Voorders zyn con-
 dition dat den hupzder ober het ghehupzde Landt
 jaerlijcx moet brenghen ende streupen / alle de Mist
 ende buylis die by op de voorsz Wooninghe sal maec-
 ken / sonder pet te moghen verboeren om op een an-
 der Landt te brenghen. Den hupzder sal het voorsz
 Landt ten oozbaer moeten slooten/ende den Bagger
 met de schot-aerde onder de Mist ende poozt-aerde
 ober het Landt verwercken / ende dit alles vooz den
 tijdt van vijf ofte seben eerst-komende ende achter
 een volgende jaren/tot heure van den hupzder / daer
 van het eerste jaer in gaen sal Petri ad Cathedram,
 xvjc ende beertigh ende expireren sal Petri ad Cache-
 dram, xvjc een ende beertigh/des by den hupzder be-

scheidt te moeten seggen als hy in sijn vierde jaer ge-
 huypcht is / of hy mette vijf jaren uyt - scheidt / dan of
 hy de seben jaren uyt sal huypchen / 'sjaerlijchs booz
 de somme van etc. gulden a 40. grooten 'tstuck / te be-
 talen de eene helft primo October ende d'ander helft
 Rogmiss anno rxcj. ende veertigh boozsz het eerste/
 geduypende als dan soo boozsz aen van jare tot jare /
 ter expiratie der boozsz vijf of seben jaren toe. Des
 sy expresselijck geconditioneert / ingeballe den huyp-
 der booz in - bzaeck van Wijcken / ofte hy berloop van
 Oorlogh (dat Godt verhoede) dit boozsz Landt niet
 soude mogen ghehuypchen / dat hy van als dan geen
 bozder huyz sal gehouden zyn te betalen. Den ber-
 huyzder met zyn Familie / sullen eens 'sjaers mogen
 Room komen eeten op de Wooninghe / tot kosten
 vanden huyzder / die als dan oock den verhuizer
 met zyn Familie sal een geheelen Dagh uyt - rijden
 ende mette Waghen t' Hups brenghen / dit booz een
 toe - pacht / booz alle 'twelcke boozsz is soo verbonden
 sy Comparanten ten weder - zijden hun personen
 etc. Compareerde mede H, woonende tot G ende I,
 woonende tot K, ende constitueerde haer boz geten-
 de als principale Debiteuren onder remunctatie van
 de benefittien ordinis excussonis & divisionis van den
 effecten van dien / hy my Notaris volkomenlijck
 onderrecht zijnde / boozder boozmoenden C huyz-
 der / ropende alle 'tgheene tot desselfs lasten booz-
 schyden staet / onder verbandt van hare beyde cau-
 sionarisen ende pder in het bysonder personen ende
 etc. ende tot meerder ende naerder verskertheyt / soo
 hebben sy drie Comparanten ende pder van hen
 dzien int bysonder geconstitueert ende machtigh ge-
 maecht / soo sy doen by desen Q en P, beyde Proc-
 reurs booz den Hobe van Hollandt te samen ende
 pder van hen int particulier / omme hen tot allen tij-
 den

den inden inhouden deses / goetwilliglijk tot haren
 kosten van den booschreue Hobe te laten condem-
 neren / belovende de booschreue condeinnatie ende wat
 hier inne by de boosnoemde gheconstituerdens / of
 te een van henlynden ghedaen sal zijn / onverbree-
 kelijk vant waerden te sullen houden ende doen hou-
 den als na rechten / des heeft by hupder boosnoemt
 beloofst / soo by doet by desen / zijne boosnoemde bo-
 ghen hier van te sullen bezijden kosteloos en schad-
 eloos te houden / onder verbandt als bozen / ende
 insghelijcx de boosnoemde bozghen hebben beloofst
 ende beloven by desen / malkanderen mede hier van
 te sullen helpen indemneren / onder gelijk verbandt
 als bozen. Alles sonder fraude consenterende / etc.
 Actum etc.

Van een Koorn-molen.

Op hupden den etc. Compareerde A. de welke
 bekent verhuyst te hebben sekere Kooren-wint-
 molen / staende etc. met een stallinghe daer ontrent /
 staende / etc. aen B. Molenaer ter ander zijde / hiet
 mede comparerende / ende de selve huyst van den
 boosch A accepterende / op dese naer volgende bespro-
 ken ende ghestipuleerde conditien ten weder- zijden /
 te weten / boosden tijdt van etc. jaren / yder jaer
 boos etc. gulden te betalen alle vierendeel jaers pre-
 rijns een gherecht vierde-part / zijnde ƒc. guld. ende
 dit alles by ghesdt / ƒc. des sy conditie dat den
 hupder t'ijnen kosten alleen moet onderhouden alle
 het klepne Mole-werck / als Boethammen / Deck-
 scheen / Somers-laffen / Boetstaben / ende anders /
 dat verespffen sal gedaen ende behoorzijcken ghere-
 pareert te worden / ende int groote werck dat by wint
 ende onwoeder ghebroken wort / niet ghehouden zijn /
 maer alleentijck komen tot des eyghenaers lasten
 ende schade / ende t'eynde expiratie vande huyst
 'tboosch

'tboorzſz gehuyrde wel ende behoorlijck gerepareerde
aen den verhuizer moeten op lederen tot Couwen/
Laeckels/ ende andere Mole-tuych incluyſ. Hier
vozen ende tot naerkominghe van alle 't ghene dat
boorzſz is / ſoo verbindt hy huizer zijn perſoon ende
generalijcken &c. conſenterende &c. Actum &c.

Contract van Leeninghe.

Op huizer den &c. comparerde de Erfſame
A ende B ter eenre / midtſgaders d' Erfſame C
ter andere zijde / ende verklaerden de boorzſz A ende
B, upt Broederlijcke ende Susterlijcke affectien ende
gheneghentheydt tot haren boorzſz Broeder C te ſul-
len leenen / ende precatio ofte by vergunninghe te
laten ghebruycken alle den huys-raedt ende meubele
goederen / daer van hy alreede de ſimple poſſeſſie
ſonder eenighen tijtel van eyghendom is hebbende/
midts hy de ſelbe ghehouden blijft / des verſocht
zijnde/ t' allen tijden ſonder eenich teghen ſeggen aen
zijn boorzſz broeder ende ſuſter / ofte een van beyde
vande ſelfde te reſtitueren / ende ghebghen dat alle
de ſelfde gheen upt-beſondert / tharen belieben van
hem ſullen werden ghehaedt / ende verklaert doch
de boorzſz C. mede Comparant/ gheen tijtel van ey-
ghendom aen alle de meublen nu te hebben / nochte
immermeer boorzſz deſen ghehadt heeft / nochte doch
te vermoghen de ſelfde onder pretext als zijne eygen
goederen / niet te belaften / verminderen ofte ver-
breemden int gheheel of deel/ maer als geleent goedt
wel ende ghetrouwelijcken te bewaren / ende daer
vozen ſoodanighe zorghe draeghen als oft zijne eygen
meubelen ende roerende goederen waren / alſoo hy
Comparant boorzſz de ſelfde t' allen tijden des ver-
ſocht zijnde/ danckelijck ende na behooren onderhou-
den ende aende boorzſz Comparanten zijn broeder
ende ſuſter / ofte haer actie verkreghen hebbende in
deſen

Desen/wederom gheben sal/erkennde doch dese fa-
vorable leeninghe/upt vromtschap gheschiet te zijn/
ende zijns Comparants teere daer mede gheimante-
neert. Verbindende daeromme hy Compar. vooz
de restitutie van alle de boben geschreven meubelen
metten aenklebe van dien / midtsgaders vooz de de-
terioratie ofte vereringinghe van dien zijn persoon
ende alle etc. alles sonder fraude consenterende / etc.
Necnon etc.

**Contract alwaer een Obligatie metten In-
terest van dien, by een beschadigde
Borgh afghelost word.**

O huyden den etc. bekennen wop ondergheschr-
ven A ter eenre/ende C ter andere zijde met mal-
kanderen veraccordeert ende verdraghen te zijn / no-
pende sekere Obligatie van twee hondert guld. Ca-
pitael/daer ick A borgh vooz ben als principael on-
der renunciatie van't beneficte ordinis & excussionis,
ende dat in macuieren ende op conditien hier naer
volghende/te weten/dat ick A als teghenwoozdighe
beschadigde borgh vooz de insolventheydt vanden
principalen op-nemer de voozsz somme van etc. gul-
dens Capitaels spruytende upt gheleende pennin-
ghen/ sal voldoen ende betalen aen den voozsz C, als
voettighen houder ende epgenaer vande voozsz Obli-
gatie/ofte by sijne aflijghhept aen zijn Erfgenaemen/
ofte aen den toonder deses hier toe gerechtigh zijn-
de/in vier termijnen / ende dat met by-gaende inte-
rest naer advenant de hoofdsomme ende beloop des
tijds/waer van het eerste termijn verschenen ende
omme-gekomen sal zijn primo Maep / in den volgen-
de jare xviij een ende veertig / ende sal als dan vijftig
guldens moeten af-geleydt worden metten interest
ter somme toe van xij gulden x stupers / ende soo
voozts van jare toe jare gheduyzende gelijcke vijf-
tigh

tigh gulden op primo Maep/ ter volle ende finale betalinghe der boozsz twee hondert gulden metten interest teghens den penningh xvi. naer advenant de blijvende somme ende beloops des tijds als bozet/ tot naerhominghe van alle het ghene boozsz is/ verbindende ick A mijn persoon / etc. ende ick B belofs dit contract ende accoordt in mijn regart oock van waerden te sullen houden / onder verbandt als wa rechten/ende de gemelde Obligatie naer volle betalinghe vande Capitale somme ende Interesten van dien / in handen van den boozsz A ober te leveren/ met welcke ober-lederinge hy hebben sal actionem cessam, om zyn recht te consequeren daer hy 't geaden binden sal. Alles sonder fraude. Actum/etc.

Een Contract , waer by een Meester sijn Knecht aen-neemt , ende belooft den Knecht sijn Ambacht te vol-leeren.

In manieren ende op conditien hier naer verklaert soo bekennen wy A ende B, als Dooghden bestect te hebben C, by ende aen D Cinnegieter / woonende tot S, d'welcke oock by desen bekent de boozsz C aenghenomen te hebben / sulcx hy doet by desen/ te weten/den tijdt van twee jaren/ t welck ingaen sal booz't eerste jaer Vasten-abont / Anno etc. omme den selven tijdt by den boozsz sijnen Meester te wercken / dat het Ambacht van Cinnegieteren soude moghen aengaen/ sonder eenigh tegen-segghen in alles / ghelijck een Cinnegieters-knecht behoort te doen / waer booz den boozsz D sijnen knecht sal betalen het eerste jaer daeghs / etc. stupbers / ende het tweede jaer / etc. stupbers daeghs/ende daer en hoben belooft ick D, mijnen knecht het boozsz Ambacht te vol-leeren / ende hem te onderwijfen soo veel my doendelijck / ende sijn begriyp sal zyn. Eyn-
delijck

delijck belghen wop- luyden elcks/vooz so veel het ons
 aengaet dit naer te komen ende te onderhouden/ der-
 halven maken wop A ende B elcks van ons daer vo-
 ran sterck/soo veel aengaet de voorsz C. Epntelijck is
 expresselijck gheconditioneert / soo wie in ghebreke
 vijft elcx den anderen te voldoen/ namentlijck den
 Meester staegh hem werck te geben/ende den knecht
 van zijnen tijdt behoorlijck opt te dienen/ die sal ver-
 heuren vijftigh Car.gul. verbindende ten weder- zij-
 den tot dien eynde ons persoonen ende goederen / etc.
 Alles/ etc. Actum/ etc.

Contract tusschen een Schipper en
 de Bevrachters.

In den name des Heeren Amen/ op den dagh van
 Augusten hebben wop A en B der eenre / ende D van S.
 Schipper naest Godt / van den schepe ghenaeut de
 West-Indische Kabe/groot ontrent Crl. Lasten/ter
 andere zijden / metten anderen aen-ghegaen secker
 contract van bevrachtinge / in manieren nabolgen-
 de/te weten/ dat den Schipper ghehouden sal wesen
 sijn Schip terstondt en op het spoedighste ghereet te
 hebben/wel dicht gecalfatert ende met goede seplen/
 touwen / kabels / anckers ende anders wel versten/
 oock naer behooren toe-getaechelt / gemonteert met
 12 Gotelinghen / ses Steen-stucken / ende ontrent
 twee hondert pondt Buskrup / voorts pser / lodde/
 Roers / Spiessen / ende andere Ammonitie naer
 behooren / ende ghegeneralijcken het Schip ende
 Scheeps-ghereetschap/metten ghebolghe van dien/
 in alles te besorgen dat tot een verre reys van noode
 wesen sal / op dat des koopmans goederen / vooz
 soo veel in hem is / buyten schade moghen blijven/
 omme daer naer mette eerste bequame windt / met
 soodanighe goederen als het de bevrachters sullen
 in-laden / alleen ofte met Compagnie te zeplen/
 naer

naer alſulche Eplanden ende Landen grame de
 Noort gheleghen / ofte andere plaetſen ende Eplan-
 den / gheerupt- beſondert / als de boorz bezachters
 hem ordonneren ſullen / ofte hem Schipper ghe-
 duprende de reyse by onsen Commandeur oft an-
 dere des laſt hebbende / bevolen ende gheromman-
 deert ſal worden / die by Schipper in ſulche ende
 andere bevelen ſchuldigh ſal zyn te ghehoorzamen
 ende oock inne te nemen / tot alſulche plaetſe ende
 gheveſten / alſulche ladinghe alſmen hein aentwoſen
 ſal / oock zyn Schip tot alle dienſte ende ladinghe te
 bekomen ghereet houden ende imploperen / nitsga-
 ders oock ſoo lange in dienſt blyven / als de bezach-
 ters oft haren Commandeur belieben ſal / ende
 boorz int laden ende ſtouwten vant Schip / hem ſoo
 te dzaghen als een Schipper met eeren toe ſtaet / tot
 het meeſte profijt vande Bezachters / booz alle
 twelck de Bezachters den Schipper helooft heb-
 ben / ghelyck ſp heloben by deſen / ter maent te beta-
 len / etc. guld. booz de huyz vant Schip inettet ghe-
 reetschap / ende etc. guldens booz den dienſt die ſp
 Bezachters van den Schipper ghenieten ſullen /
 ende noch hoben dien een nieuwe Wlagge / midts-
 gaders oock aen hem reſtitueren alle mondt-koſten /
 verbeteringhe van Scheeps- volck / ende andere on-
 koſten die by Schipper gedaen heeft van dat hy zyn
 Schip van S. alhier tot Schiedam gebrocht heeft /
 midts gaders Haverpe ende Pilotagie na de coſtum
 vande Zee / welcke maenden ingaen ſullen als het
 Schip byten de uptterſte Tonnen ſal zyn ende we-
 derom uptganck hebben als het boorzſchrebe Schip
 weder ghehoſt / ende het inne gheladen goedt (indien
 hy eenigh heeft) van den bodem ſal weſen / ende in-
 ghevalle de Almoghende Godt believede dat de reyse
 volbracht werde eer drie maenden omme ghekomen
 waren

waren/ nae dat het Schip buyten de iuyterste Con-
 ne ghesepit was / soo sullen de Bezachters den
 Schipper eben wel volle drie maenden / soo dooz
 Schip als dooz hem Schipper betalen/ ende in ge-
 valle de reyse langher duyt sal den Schipper ende
 het Schip naer abbenant hare bedonghe somme te
 reechenen betaelt werden / van den tijdt die sy na de
 doozsz drie maenden sullen dienen / ende indien het
 ghebeurde ('twelck Godt verhoeden wil) dat het
 Schip gheen ladinge en kreegh/ ofte dat de reyse be-
 let werde/ ofte dat daer geen ladinghe viele / ofte an-
 dere in convenienten op reyse toekomende buyten
 schult van den Schipper/ ende daer dooz genootsaect
 soude wesen sonder ladinghe weder t' Hups te seplen/
 dat in sulcken ghevalle als het Schip weder t' Hups
 gekomen sal wesen / sy Bezachters ghehouden sul-
 len zijn / het Schip ende den Schipper te betalen in
 allen schijn ende in sulcher voeghen als of de reyse
 tot haren ghenoeghen volbracht ware. Doozts sul-
 len de Bezachters alle het Scheeps-volck hupzen/
 in sulcken ghetale als sy sullen meenen van noode
 te hebben / ende die oock al te samen buyten kosten
 ende lasten van den Schipper ende Schepe betalen/
 daer toe verzoeghen alle de eet-waren ende andere
 behoeften / ende aen den Schipper weder restitue-
 ren / 't sy met geldt ofte in specie alle het gene bart
 krupt/ loot ende pser gheconsumeert sal werden / t'ot
 welcken eynde hen-lupden het selfde by den Schip-
 per mette wicht ghelevert sal werden. Doozts heeft
 den Schipper gheconditioneert / als hy op eenighe
 Reede leydt/ dat hy binnen Scheeps-bodyt sal mo-
 ghen houden twaelf of veertien Mannen/ van soot
 nootd is/ Anckers ende Couwen waer te nemen/ en-
 de het Schip en goedt te bewaren. Tot naerkomin-
 ghe van alle 't gene dat doozsz is/ verbinden wy par-
 tije respective elchs ons persoen ende goderen/ &c.

renunciërende tot dien eynde alle befulpschen ende
benefitien van rechten/ die d'een of d'ander in preju-
dicie van 'tgene voorsz- schreuen is/ eenig- sints soude
mogen te haert komen / ende by- sonder het benefici-
um / seggende dat g'enerale renunciatie van gheen-
der waerden is / ten sp dat speciale voorsz gaet. Alles
sonder/ &c.

Een ander Contract van bevrachtinge.

In den Name Godes/ Amen. Op handen den/ &c.
compareerden voorsz my D, Notaris Publicq / by
den Hobe van Hollandt gheadmitteert op de nomi-
natie der Stede S. ter presentie van de na- beschreuen
getuygen/d' Eersame A, Hoopman binnen deser Ste-
de / ter eenre/ ende B, Schipper naest Godt/ op den
Schepe g'enaemt St. Jozis/groot ontrent hondert
ende twintigh lasten/ter andere zijde/verklaerden de
voorszschreuen Comparanten by desen seckeren Con-
tract van bevrachtinge vanden voornoemden Sche-
pe/ metten anderen tme- ghegaen ende ghemaecht te
hebben/ in manieren naer- volghende/ te weten/ dat
den voornoemden Schipper met sijn voorsz Schip/
dicht wel g'ecalifaet ende voorszien van vlyzes ende
Scheeps toe- behooren / ende g'hemontteert met ses
Gootelingen ende andere Amunitione naer abbenant/
op het spoedighste wpt desen Lande sal zeplen / ende
loopen recht voorsz naar Nantis in Britaigne/ alwaer
op de Rebiere ende mede inde Baep der waerts den
Schipper gehouden is/ tot heure van den voorsz Be-
vrachter of sijn Factooz te verseplen. Den Bevrach-
ter heeft beloost 'tselbe Schip in den tijt van vijf- en-
twintigh dagen/naer arrivement van 'tselbe Schip
aldaer / af te laden of te doen afladen van sijn Fac-
tooz/ 'tsp int geheel met Wijnen ofte met Zout/ ofte
met alle beyde der selber soorten / tot volle ende be-
quante ladinge toe. Belovende den Schipper in het
laden.

laden ende laden van 't voorsz. Schip / moeten den Bevrachter alleen moer af-laden / soo ghetrouwelijck te handelen als het vooz hem selfs ende sijne Rebers ware / ende af-geladen zijnde / inwoeghen als bozen / sal den voornoemden Schipper sonder versipan / ende sonder naer Conboze ofte Compagnie te mogen wachten / van zijn beste laede-plaetse zeylen / ende heeren naer de Stadt R. alhier in de Maese / ende op zijn ghedestineerde los-plaetse ghearriveert zijnde / sal den Schipper de inne-geladen goederen ghetrouwelijck lossen ende upt-leveren aen den voornoemden Bevrachter / ofte permandt van sijnent weeghen. Alle 't welcke in manieren voorsz. schreben volbracht zijnde / sal als dan eerst (ende eerder niet) den Bevrachter voornoemtschuldigh wesen den voorsz. schreben Schipper te betalen vooz de huyz van 't Schip by den hoop de somme van Ec. Car. guldens / mitsgaders haberpe ende Pilotagie / naer coustume van de Zee / met expres bedingh / zoo 't voorsz. Schip om te laden in Brancrijck dooz den bevrachter oft sijn Factooz langher werdt op-ghehouden als xxv. daghen te rekenen naer den Almanack / naer sijn arrivement aldaer / dat den Bevrachter / boben de voorsz. vrachte daer bozen aen den Schipper sal moeten betalen / yder dagh dat het voorsz. Schip dooz hem ofte sijn Factooz werdt op-ghehouden / vijf-en-twintigh gulden daeghs. Verbindende parthypen Comparanten elcx ander voozt naer komen deses / hare respectibe persoonen ende goederen Ec. ende specialijcken den Bevrachter zijne inne te laden goederen / ende den Schipper sijn Schip / vracht ende 'tghereetschap van dien / die submitteerende alle rechten ende Rechteren. Alles ter goeder trouwen. Actum / Ec.

Accoort van vry gheley.

Wonder-ſchreben Crediteuren van A. teghen-
 woordig fugative, bekennen by desen/voorſpzo-
 ken ende veraccoordeert te zijn met B zijn Wif-
 we/ te weten/dat de voorſz B ſal doen alle behoort-
 ke debitoir ende neerſtighejdt/ omme haren man den
 voorſz voor- bluchtrighen te bekomen/ ten epinde top
 Crediteuren hem ſullen vermoghen ſelfs te exami-
 neren ofte doen examineren / als ons gheraetsaem
 duncken ſal/waer hy de goederen die hy van ons ge-
 koſt heeft/in ſoo korten tijdt ghelaten ofte gheconſu-
 meert heeft / onder expreſſe conditie ende ſtipulatie/
 dat top Crediteuren den voorſz A ingewillight ende
 geconſenteert hebben/dat hy van hupden af tottenet
 bypelyck ende ſonder bekommeringhe ſal moghen
 komen/ gaen / keeren ende weder keeren / omme voor
 voorſz is geexamineert te werde ende getrouwe ope-
 ringe van hem ende zijns Woels gelegenthejt te we-
 ten/des beloben top Crediteuren alle gelijckelijcken/
 ende elcks van ons lieden int byſonder / den voorſz
 A niet te ſullen appzehenderen/arreſteren / noch in
 rechts conbenieren ofte te eyschen / ghedupzende den
 tijdt als voorſz ende noch acht daghen daer nae het
 ſp by ons ofte permandt van onſent wegghen / daer
 voor verbindende top te ſamen ende elcks van ons
 int byſonder/onſe perſoouen ende goederen &c. Alles
 ſonder fraude. 't Oozonden by ons onderteekent/
 &c. Actum/&c.

Contract van verkoopinge van een Huys.

In manieren ende op conditien hier nae verklaert/
 ſoo heeft C verkocht aen I. F. die de koop by desen
 is accepterende/ ſekere ſijne Wifvinghe ende Erbe/
 daer hy verkooper teghentwoordigh in woontd/ ghe-
 naemt de Krommick / ſtaende ende ghelegghen binnen
 deſer Stode N. aen de Noort-zijde van t Maerck-
 belt

belt / streckende vooz vander strate tot achter inde
 Wolders-Gracht/beient ten Oosten I. ende ten Wes-
 ten K. Voorts in alle manieren van sarbituyten/
 conditien ende andersints / als hy D het tot hupden
 toe beseten heeft / volghens de respectie waerbzie-
 ben daer van zijnde / die den kooper ober ghelebert
 fallen werden om sich daer naer te reguleren/ behou-
 dens niet-te-min een pders goedt recht van dzop/
 licht/ tinnueragie/water-loosfinghe / ende dierghe-
 lijche metten opstal van vijf ende dertigh stupbers /
 acht penninghen 'sjaers. Den kooper sal in dese
 hupfinghe volghen alle 'tgene daer aert ende nagel-
 bast is / met alle de botterpe-plancken ende schooz-
 steen-plancken/vooz welke voorsz hupfinghe ende
 Erbe boben den opstal den kooper belooft heeft/
 ende belooft hy desen te betalen de somme van etc.
 Car.guld. tot xl. grooten 'tstück / altemael ghereet
 ghelt / te tellen hy de gifte die ghegheben sal worden
 den laesten poozt-dingh vooz Maep/in den jare 1640.
 toekomende / etc. gulden/ ende de resterende etc.gul-
 den / sal den kooper op renten moghen houden te-
 ghens den penningh xvi. int jaer / waer van het eer-
 ste jaer renten verschenen ende omme ghekomen
 sal wesen primo Maep 1641. ende soo voorts van
 jare tot jare tot de volle aflossinghe toe / die hy koo-
 per sal moeten doen met twee hondert gulden des
 jaers / wel met meer maer niet met minder pen-
 ningen/ende t'elken hy de aflossinghe voeghen alle de
 verloopen ende verschenen renten naer advenant de
 hooft-somme / ende wordt van alles bedonghen by
 gelt ende sonder eenighe kortinghe/ 'tsp van verpon-
 dinghen C.l. xxv. minder ofte meerder penninghen/
 alles in den Brief soo breekt te doen extenderen / om
 geen kortinghe altoos te mogen doen. Doch sonder-
 linghe by vanden beertigsten penningh / ende den
 duyt op de guld. vooz den armen / mitsgaders het
 maken

maken ende zegelen van de Brieven. Den verkooper sal beloben het voorsz hups ende Erbe te bypen ende waren van bozderen opstal / dat hy het ghedupzende zijns tijds gebzupck niet heeft belast oft bezwaert / onder verbandt alleenlijck van zijn persoon en goederen / etc. sonder ghehouden te willen zijn om waerbozghen te moeten stellen / ende de bozdere waringhe vooz zijns tijds ghebzupck sal hy kooper hem moeten behelpen met de oude waer-brieven / den kooper sal tot sijn speciael hypoteecq stellen het voorsz gekofte hups / ende voozts mede alleenlijck zijn persoon ende / etc. sonder mede niet gehouden te zijn om penningh-bozghen te moeten stellen. Van alle 'tgens voorsz is / beloben wy Contractanten dit malhanderen eerlijcken te sullen onderhouden ende onberbzelijcken naer te komen / onder verbant van elcx ons persoon ende goederen / etc. Alles sonder argh ofte list. 'tBozonden / etc. Actum / etc.

Van een Thuyn.

O hupden den etc. heeft A. verkoft aen B ende C die de selfde koop accepteerde / een Thuyn ende Erbe gelegen / etc. belent etc. voozts in alle manieren als desen verkoften Thuyn nu behepnt / bepaelt staet ende leyt met alle potinghe ende plantinghe daer in staende / ende dit met alsulcke uyt ende ingangen als van outs daer toe ghebzupckt zijn gewoest ende noch ghebzupckt worden / volghens de oude waer-brieven daer van zijnde / die den kooper obergelebert sullen worden om hem daer na te reguleren / wesende byp ende onbelast / vooz welke Thuyn ende Erbe voorsz de vooznoemde koopers samen ende elcx van hen int bysonder als principael voozt gheheel / onder renanciatie van beneficie divisionis, beloofst hebben ende beloben midts desen de somme van / etc. gereet gelt te betalen etc. guld. beneffens de gifte ende de

resterende etc. guld. te houden op renten den penningh seshien alle jaers te verschijnen May-dagh / midts dat sy daer af sullen moeten lossen op May 1641. als wanneer het eerste jaer renten verschijnen sal / de somme van / etc. ende de bordere etc. guldens / sullen de koopers moghen lossen tot allen tijden als hem ghelieft / niet minder als met etc. gulden tefens / ende dat t'elken met alle de verlopen ende ontbetaelde renten na beloop des tijds verschienen / ende met sulcken gelde als 'teynde van de lossinghe loop ende cours hebben sal / ende dit van alles byp gelidt / sonder eenighe kortinge van verpondingen / etc. Sullen voorts den verkooper ende koopers ter eerste gheleghentheidt de gifte gheben ende ontfangen / ende malkanderen verseeckeren met Brieven ende Borghen / suffisant naer stijle deser Stadt. Tot voldoeninghe van desen / hebben de verkooper ende koopers henlupden respectibelijck verbonden / etc.

Van een Brouwerye.

O huyden den / etc. compareerde A ende bekende met communicatie / adbijs ende raedt van sijne naeste bloet-vrunden / welckers namen hier onder gheteyckent staen / verkoft te hebben ende te verkopen by desen aen den Eersamen B, die mede compareerde / ende bekennen ghekoft te hebben ende te koopen by desen een Hups ende Erbe met een Brouwerpe / ghenaeint / etc. staende ende gheleghen / etc. mitsgaders noch een Bier-hups ende Erbe / staende ende gheleghen / etc. ende voorts in alle manieren als de voorsz Hupsinghe / Brouwerpe ende Bier-hups metten aenkebe van dien / teghentwoordigh beheynt betimmert ende bepaelt staende / behoudens ende ontbermindert een peders goet recht van drop / licht / timmeragie / waterloosinghe ende diergelijcke / ende met soodanighe hebbende ende lijdende serbituyten ende bypheden / als tot vorddeel ofte na-deel van't

boozsz vercofte zijn streckende / volghens den in-
 houdt vande oude transpouterende waer-brieven
 daer van zijnde / d'een concernerende de boozsz hup-
 singhe ende Brouwerpe in dato / etc. ende d'ander
 in dato/etc. mede concernerende 'tboozsz Bierhups/
 die den kooper ober gelebert sullen werden om hem
 daer naer te regule ren / ende strecken daer ende soo't
 behooren sal. Doch sal den kooper in dese koop vol-
 ghen boven het ghene inde boozsz Hupsinghe/Brou-
 werpe ende Erbe aerde ende naghelbast is / als kuy-
 pen / Ketelen / Tonnen / ende generalijcken alle het
 Brouw-ghetou groot ende kleyn / teghenwoozdigh
 tot de boozsz Brouwerpe dieneude ende behoozende/
 niet dies aengaende upt besondert * / ende dit alles
 boozde somme van etc. van xx. stuyb. 'tstuck/ con-
 tant ende ghereet opten eersten poozt-dingh te tel-
 len / ofte anders by vertreck ende dilay interest ta-
 ghens den penningh seshien int Jaer daer van te
 betalen/ te reekenen van den gift-dagh af naer ad-
 venandt de somme ende beloop des tijds ende den
 boozsz kooper sal de possessie van dit ghechochte ter-
 stontd moghen aenbaerden / als hy dese Boozwaer-
 den sal hebben ondertepkent. Doch sal den boozsz
 kooper sijne beloofde koop-penninghen mo eten be-
 talen byz ghelt / sonder eenighe kortinghe van ver-
 pondinghen / etc. Den vercooper heeft beloofst ende
 beloofst by desen / 'tboozsz Hups/Brouwerpe ende
 Bierhups / metten aenslebe van dien daer by ghe-
 reekent / te bypen ende te waeren dat het geduyzende
 zijn possessie niet en is bezwaert noch belast in eeni-
 gher manieren/onder verbandt van zijn persoon en-
 de etc. sonder vordet in de heure deser Stadt gehou-
 den te willen zijn ende waer-borghen te stellen / ende
 belanghende de vordet bezijdingh ende waringhe
 sal den kooper hem mo ten ghecontenteert houden
 niet soodanighe waer-borghen ende waringen als de

boozsz waer-brieven vermelden ende in-houden /
 welck recht hem de boozsz verkooper heeft ghere-
 deert ende cedeert by desen / om hem daer mede te be-
 helpen indient noot wesen sal. Hier-en-boven he-
 ben noch de boozsz Contrahenten verklaert onder-
 lings veraccoordeert te zijn / dat den boozsz kooper
 aen hem sal nemen alle de schulden daer men teghen-
 woordigh op biert / ende daer op de neeringhe ghe-
 dreen werdt/daer inne oock ghereeckent het **Azijn/**
Bier/Wrouwen tot / etc. upt-besondert alle de ghene
 die inde twee laetste boozleden maenden gheen Bier
 hebben ghehaelt/van welke schulden een staet upt
 de Bier-registers ghetrocken is / ende een somme
 totalis ghemaect by parthyen Contrahenten ghe-
 tepkent/waer na sal werden ghereguleert / welke
 boozsz somme totalis in den boozsz staet gheexpres-
 seert ende upt-ghedrukt / den boozsz kooper belooft
 heeft/ende belooft by desen te betalen aen den booz-
 noemden verkooper / oft zijn actie verkreghen heb-
 bende op drie eerst-komende jaren/elck naer een ghe-
 recht derde-part / het eerste hupden datum deses
 ende expirerende / etc. ende soo boozsz ter volle ende
 finale betalinghe toe. Doch sal den boozsz kooper
 toe-gemeten werden alle het **Mout/Waber/Hop/en-**
de andere koozen/ende 'tselvede by taxatie van neutra-
le Pont-gaerders / ofte andere luyden hem des ver-
staende / ontfanghen ende betalen / ghelijck mede
alle den Turf / Hout/ Kolen/ Rae-bier/ ende andere
emunementen gheen Wrou-ghetou zijnde/by taxatie
als bozen / ende sal mede alle het Bier op stellinghe
leggende moeten aennemen/te weten/ses gulde Bier
teghens vijf gulden/ etc. oock de Kelder moeten aen-
nemen booz de hupze gelijk den verkooper die heeft
in-gheshupzt/doch te reekenen naer beloop des tijts.
 Alle de boozsz conditien ende poincten hebben de

boornemende Contrahenten pder in sijn regart ende soo veel hen aengaet belooft ende beloben by desen/ naer te komen ende onverbzekelijck van waerden te houden/onder verbant als na rechten consenterende/ Hier van / etc.

Van een Scheeps-portie.

O hyuden den etc. compareerde booz my D. Notaris Publijcq/ by den Hobe van Hollandt/ gheadmitteert op de nominatie der Stadt S. ter presentie bande na-beschreben ghetupghen / d'eersame Akoopman woonende tot R. my Notario seer wel bekent / de welcke bekende verkocht te hebben aen B, die mede comparerende/ ende de selfde koop by desen is accepterende / seckere Scheeps-portie van een festiende part in een Fluyt-schip / ghenamnt de jon-ghe Prins / daer Schipper op is I. zijnde lanck obersteben 116. Doet/wijt 24. Doet/hol elf / en een half Doet/wesende ghemonteert met 9. pserē Botelingen ende vier Steen-stucken. Item Roers / Spiessen/ Sabels/krupt/Loot/ ende andere Ammonitie naer advenant/ met sijn Kont-hout/loopende ende staende Want/mitsgaders Anckers/ Louwen/ Sepen alles ghelijck het selfde laetst uptter Zee gheballen is/niet upt-besondert als koopmans goet / ende dit booz de somme van etc. Car. guld. ghereet ghelt/ den Verkooper heeft bedonghen / byz ghelt van alles ende insonderhepdt byz handen 40. penminck ende de doort-jens op de guld. booz den armen/welcke boozsz somme van etc. guld. by verkooper bekent by desen ontfanghen te hebben ende daer van voldaan te zijn/ den lesten penminck metten eersten / belovende over sulcx by verkooper de boozsz Scheeps-portie te bypen ende te waren als recht is/ daer bozen verbindende zijn per soon ende goederen ten bedwangh van allen rechten ende rechteren alles sonder fraude / Accum in

Schiedam ten huysse ende comptoire mijns Notaris ter presentie van F. ende G. ghetuyghe van gheloobe hier toe versocht ende ghebeden / die dit beneffens de Comparanten ende my Notario mede-onderteykent hebben ten daghe / Maent ende Jaere als boven.

Acte van Voochdie.

O huyden den 23. Maert xvijc. vier-ende-bijftich / Compareerde booz my N. Notaris Publijck by den Hobe van Hollandt geadmittleert residentende binnen der Stede S. mitsgaders den nae beschreven getuygen d'eersame A. ende B. geechte Man ende Wijf my Notario seer wel bekent / sijnde den booznoemden A. gesont ende wel te passe van Lichhaem / ende de booznoemde B. sieckelijck van Lichhaem te bedde legghende / doch beyde haer verstandt memozie ende bijf-sinnen ober al wel machtich zijnde / als uptterlijcken bleeck ende men anders niet konde bemercken / te kennen gebende dat sy upt deser Werelt niet wilden scheyden / sonder al boozen eerst ende booz al ghestelt ende ghenomineert te hebben voochden ober hare nae te late onmondighe kinderen / sulchs sy doen by desen / cerstelijck soo nomineert ende stelt hy Comparant tot voocht ober zyn naer te laete weeskint C. D'eersame Heer out Schepen D. Item sy B. Comparante nomineert tot voocht ober haer booz Soon E. Domine F. Bedienaer des Goddelijcken Woorzts alhier / woorzts so stelt sy tot voochden ober haer nae-Soon C. haren lieben Man A. ende den booznoemden Heer out Schepen D. welcke Voochden sy Comparanten te samen ernstelijcken recommanderen ende authoziseeren omme naer haer oberlijden alle de goederen van hare na te late kinderen te regeeren ende te beneficeeren soo haren goeden raet duncken sal totten meesten oorbaer ende

profijt

profijt van hunne Wees-Kinderen / totter tijt ende wijle toe dat sy gekomen sullen wesen ten mondigen dagen ofte houwelijcken state/mits doende als van aen de Wees-Kinderen / behoorzijcke reecheninghe bewijs ende reliqua/als nae Rechten / Zuyttenfluytende mede by desen sy Compndent en expzesselijck de Wees-Kinderen ende Gerechte deser Stede/ niet willende ofte begeerende dat die haer ymmmermeer sullen hemoepen mette naer Kinderen van hun Comparanten ende goederen ofte Boedel maer interdicerende het selfde wel expzes by desen.

Atem de Comparanten hebben mede noch gewilt ende geordonneert sulchs sy ordonneere ende begeeren by desen/dat de langstlebende van hun Comparanten inden gemeenen Boedel sal mogen blijven sitten ende teeren den tijt van ses weecken naert overlijden vande eerst sterbende van hun Comparanten / ende datmen naer het eynde vande ses weecken als van eerst sal treden tot schiftinge ende deelinghe vanden gemeenen Boedel / consenterende hier van ghemaectt ende gelebert te werden acte in behoorzijcke forme / alles sonder fraude/aldus gedaen ende ghepasseert binnen der Stede S. ten huysse vande Comparanten ter presentie van N. ende N. ghetuygen van geloobe hier toe gerequireert/die dit beneffens de Comparanten ende my Notario mede onder teyckent hebben.

Noch een ander.

Op huyden den etc. Compareerde d' Eersame A. Weduwenaer woonende inden Dorpe van Ober-schie my Notario ende den getuygen seer wel bekent/ te kennen gevende ende verklaerde dat hy Comparant renuncieerde casseerde doodt ende te niet doende/by desen alle doorgaende Testamenten/ ende alle andere actens van wittersten wille / die hy Comparant hoor desen gemaectt ghepasseert ofte verleden heeft/ niet willende dat pmandt ter werelt hien daer mede sal

sal konnen behelpen ofte eenich voordeel daer upt sal genieten : maer interdicerende het selfde wel expres by desen / doch willende sterben intestato ofte sonder Testament/over sulchs soo ist dat hy Comparant be-geert dat sijne nae te late goederen sullen debolveren ende versterben op sijne kinderen ende verdere descendentes erfghenamen al intestato/volgens ende in conformite de politijcque ordonnantie vande Heeren Staten van Holland ende West-Vrieslandt op het stuck vande erfvenisse gestelt/wijders soo heeft hy Comparant ghestelt als Vooghden over sijne onmondighe kinders-kinderen so jegenwoordighe als toekomende/B C ende D. zijn Comparants drie Soonen / ende by Ober-lijden van een der selver de twee langst-lebende/ende by Ober-lijden van twee der selver/in sulcken ghevalle/soo ist dat de langst-lebende geauthoriseert werdt by desen / om een ander bequaem Persoon te moghen kieser/die beneffens hem de Voogdij sal aenbaerden / omme alle de Goederen gheen uptbesondert te regeren/ administreren ende te beneficieren / soo veel hun moghelijck ende doendelijck sal zijn/totten meesten oorzbaer ende profijt vande voorsz Wees-kinderen / doch met dese gelimiteerde commissie ende restrictie / dat dese zijne kinderen niet sullen mogen procederen tot het Inventarieren van zijne naetelaten goederen/ ofte die te moghen deelen ofte schepden / anders als ten oberstaen van Sr. H. woone nde binnen R. ende my Notario/die hy Comparant te samen mede by desen is Committeerende ende Authoziserende/ als Executeurs / om op alles goet regart te nemen ende te verzoegen dat de voorsz Weesen ende Descendentes int schepden van zijne naer gelaten goederen niet en werden geprejudiceert in haer goet recht / ende soo wanneer sy dit alles tot haer contentement geffectueert sullen hebben / met behoorlijcke schriftelijck beschept daer af ghemaecht ende

ende ghepasseert zijnde / soo sullen de voornoemde Executeurs ontslaghen zijn / ende blijven van alle bozdere administratie ende bewint / ende sal als dan voorts bedient werden de voorsz boochdie by zijne Soonen / die de Wees-kinderen hare aengecabelde goederen sullen aenbaerden met schriftelijck bewijs / en de Wees-kinderen behandighen / soo wanneer sy ghekomen sullen wesen ten mondighen daghen ofte houwelijcken state / ende als dan de voornoemde Weesen doen behoorlijcke reeckeninghe / bewijs ende reliqua / voorts soo heeft hy Comparant wel exprefselijck gefecludeert alle Gerechten ofte Wees-kamers die dit boozkomen sal / niet willende ofte begerende dat die immermeer met zijne na te late goederen ofte Descendenten haer sullen bemoepen int minste ofte meeste / maer interdicerende het selfde wel expres by desen / alle 'twelcke voorsz is / hem Comparant duydelijck ende perfectelijck boozgelesen zijnde sepde ende verlilaerde dit aldus upt zijnen vryen wille boozt gekomen te zijn / sonder inductie / persuatie ofte mislepdinge van pemandt ter werelt / ende versocht dat dit aldus naer zijn oberlijden stricteelijck ende onberbreckelijck naer ghekomen soude werden / derogerende oock by desen alle Keuren / Ordonnantien ende Rechten ter contrarie / consenterende hier van gemaecht ende gelebert te werden acte in behoorlijcke forme aldus ghedaen ende etc.

Noch een ander.

Op hupden den etc. compareerde d'eersame Heer out Burgemeester A. deser Stede S. te kennen gevende / hoe dat hy Comparant is Vooght gestelt ober de Kinderen van za: B. ende C. geechte lypden in leven / woonende binnen der Stadt D. inde etc. aende Oude-delft / beneffens F. Chirurgijn tot R. die deser werelt is oberleden / alles breeder blyckende by Testamentaire dispositie daer van gepasseert binnen D.

voorz den Notaris G. ende seckere Getuyghen/wesende in date den/etc. ende naedien het voorsz Testament mede brenghet ende inhoudt / dat by aldien een bande gesurgeerde Vooghden komt te overlijden/eer hare Vooghdie geerpireert was/dat als van in sulcken geballe de langst-lebende Vooght wordt gheauthoziseert om een ander Vooght te moghen electeren ende surrogeren om Vooght te moghen zijn in de plaetse vanden overleden/soo ist dat over sulchs de Heer Burgemeester Comparant in desen / heeft naer rijpe deliberatie ghenomineert ende ghestelt / sulchs by nomineert ende stelt by desen/d'eersame F. woonende binnen D. omme benessens hem als regerende Vooght te zijn over de naergelaten Weeskinderen van B. ende C. beyde zal: ende dat inde plaetse vanden afghestorven F. G. zal: alle de selfde goederen benessens hem Comparant te helpen regeren ende benessiceren/ totten meesten oorzvoorz ende profijt bande voorsz Weeskinderen/ Compareerde mede ten selven daghen ende stonden/den voorznoemden F. die dese Vooghdie goetwilliglyck heeft geaccepteert ende aenghenomen op conditie ende manieren als vozen verhaelt is / ende dat onder verbandt als nae rechten daer toe staende/alles sonder fraude aldus etc.

Actie van Repudiatie.

Op huden den etc. Compareerde voorz my D. Notaris Publyck by den Hove van Hollandt geadmitteert/ residerende binnen der Stede S. ende den naebeschreven ghetuyghen d'eersame A. B. ende C. alle drie mondighe Kinderen van S. Dr. weduwe ende Boel-houster van G. zal: te kennen ghebende sy Comparanten / hoe dat ontrent een maent naer het overlijden van haer Moeder zal:by haer gekomen is Sr. W. als specialijcken waesende gecommitteert tot-

ten

ten ontfangh bande restanten van't Comptoir van-
 den Ontfanger bande gemeenlants middelen B. zal:
 die tot C. was in zijn leven residerende / dewelcke
 haer was aenspreckende ende manende als Erfge-
 namen van haer Moeder zal: die Boel-houster was
 in haer leven van G. zal: ober verschepde restanten/
 ende merckelijcke sommens die haer Moeder ende
 Vader bepde zal: aen't gemeenelandt van Hollandt
 ten Comptoire voornoemt ten achteren waren van
 impost ober S. op welck versoek sp Comparanten
 hebben geantwoort aen dito Sr. W. in qualiteyt als
 booren dat sp haer selven niet wilden draghen als
 Erfghenamen van haer Moeder zal: maer dat sp
 dien geheelen Boedel Repudieerden ende abandon-
 neerden sulchs sp als noch doen by desen / maer ver-
 sochten alleenlijck sp Comparanten dat sp de Ed:
 Mog: Heeren Gecommitteerde Raden van Hollandt
 ende West-Byerlandt by Requeste mochten te ken-
 nen geben / hoe dat sp Comparanten den Boedel van
 haer Moeder zal: voornoemt hadden gerepudieert/
 ende dat sp Comparanten souden versoeken dewijl
 het gemeenlant hadde legael verbant op alle de gere-
 pudieerde goederen / dewelcke by verhoopinge niet
 suffisant genoeg souden sijn tot voldoeninge van het
 restoor vant gheemeene Landt / ende dat ober sulchs
 naer gemeene coustume van desen Lande een Cura-
 teut inden boedel gestelt soude moeten werden / om
 alle de goederen by executie te verkoopen ende prefe-
 rentie daer van te houden / naer Rechten vanden
 Landen / waer op verscheyde groote excessive kosten
 soude vallen / waer dobz het gemeene Landt soude
 merckelijcke schade komen te lijden / ende niet veel
 soude ontfanghen / ende om sulchs te preuenieren/
 dat sp Comparanten den Hobe te kennen soude ge-
 ven / omme alle de goederen by haer Moeder zal:
 naer gelaeten by prisatie van neutrale luyden hen
 sulchs

fulcks wel verstaende aen te moghen vaetden / ende den eygendom te koopē met contante penninghen / om de minste nomberatie te maecten / dit verfoeck hadden sy Comparanten bebolen te doen upt haren naem aende Procureur S. ende meer andere doch dese Commissie is vernegligeert ende verzwopint ende niet van gedaen / tot dat eyndelijck den vooznoemdent Sr. W. selfs de Gecommitteerde Raden van Hollandt ende West- Vrieslandt te kennen hadden gegeven by Requeste / dat de Comparanten den vooznoemden Boedel hadden gerepudieert / met presentatie alle de selve goederen by prisatie ofte taxatie wederom te moghen koopē / ende betalen in contante penninghen aen hem Sr. W. als die specialijcken daer toe was Gecommitteert / welck verfoeck de Ed: Mog: Heeren Gecommitteerde Raden hebben geappointteert op de Requeste ende hebben den suppliant geauthoriseert / alle de goederen aen de Comparanten te moghen verkoopen / om contante penningen by prisatie / twelck den vooznoemden W. terstondt oock geffectueert heeft / in sijne dat wy Comparanten / alle de selve goederen van ons Moeder zal: wederom in hebben gekocht ende betaelt met contante penninghen / gelijk als sulcks blijcken kan by Quitantie vanden vooznoemden W. in qualiteyt als voozen / ende meer andere schyftueren die ons strecken moghen tot bewijs / alles sonder fraude / consenteerende hier van &c.

Acte van Consent om mede te mogen
erven.

Op hupden den etc. Compareerde d' Eersame A. woonende tot N. my Notario wel bekend / de welke verklaerde ende te kennen gaf / hoe dat hem eenige ontroerende goederen waren aen bestorven dooz overlijden van zyn Cousijn zal : B. Heer van S. die
nu

nu al gestorven is inde maent van **Meep** leffleden in-
 den jare 1653. **Wijders** soo verklaerde hy **Compa-**
rant noch/dat hy sonder inductie per suatie ofte mis-
 lepdinghe van pmandt ter werelt / maer upt sijnen
 vryen onbedwongen wille heeft geconsenteert gewilt
 gegunt ende ghegeven/sulchs hy wilt gunt ende geeft
 by desen aen I. ende K. sijnde beyde sijn **Comparants**
broeder ende **susters kinderen** / dat de selfde mede sul-
 len erben ende deelen inde naer ghelate goederen soo
 roerende als onroerende/actien ende crediten niet ter
 werelt uptbeyondert / gelijk sijn **Couzijn B.** zal : die
 metter doot geruynt ende naer ghelaten heeft/ elchs
 met een handt in haer **Vaders** ofte **Moeders** plaetse
 inde hereditaire portie die hem **Comparant** is aenbe-
 storven / niet jeghenstaende dat sy beyde van dese
 erffenisse uptgeslooten sijn / uptwijssende de politijche
 ordonmantie by de **Heeren Staten vanden Landen**
gheemaneert / ende dat hy **Comparant** alleen erfge-
 naen soude sijn met een handt / waer van hy **Com-**
parant expreffelijck by desen renuncieert ende desif-
 steert in bougen dat hy dit recht geeft aen sijn **Broe-**
ders ofte **Susters kinderen** / tot een beneficie ende
 weldaet die hy expreffelijck wilt dat sy van hem sul-
 len genieten upt puere benevolentie/beloobende oock
 by alle eer trouw ende vromicheyt hy **Comparant** dese
 voorszrebe beneficie van erffenisse van zijne voorz-
 schreben **Broeders** ende **Susters kinderen** rustelijck
 ende vzedelijck dit beneficens hem te laten genieten/
 tot desen sijne/ooc renuncierende/van alle beneficien/
Rechten ende **coustumen** / ter contrarie / belobende
 oock hy **Comparant** / hem van dese acte obligateur
 in toekomenden tijde / niet te sullen laten releberen/
 noch eenige mandamenten ter contrarie te versouc-
 hen 't sy van reijf/ ofte reductie/ ofte hoe die genaemt
 soude moghen werden / vooz alle 't gene voorszreben
 is/ om dit alles ghetrouwelijck naer te komen / soo
 verbint

berhint hy Comparant zijn persoon ende alle zijne goederen/ roerende ende onroerende/ tegenwoozdige ende toekomende / actien ende crediten/ niet ter werelt uptbesondert/ subject alle Rechten ende Rechten mette kosten / alles sonder fraude / consenterende &c.

Acte van annullatie ende cassatie gevolcht op de geannexceerde acte.

Ophuyden den etc. Compareerde d' Eersame A. woonende tot N. ter eenre ende B. ende C. ter andere sijde / verklarende dat (alsoo den booznoemden A. ten behoefte van hynluyden B. ende C. respectie/ op den etc. deses loopende jaers 1654. hadde booz my Notaris ende seeckere getupgen ghepasseert seeckere acte van donatie onder den lebende raechende de erf fenisse ofte successie inde naerghelate goederen van Wijlen I. in sijn leven Heer van S. waer by den Comparant A. hynluyden B. ende C. hadde gegeven ende toeghestaen dat spluyden B. ende C. nevens hem A. soude deelen ende erben inde ghemelde naerghelate goederen so roerende als onroerende/actien ende crediten niet ter werelt uptbesondert / gelijk den booznoemden I. zal : die metter doot ontrupmt ende naergelaten heest / elcks met een handt / in haer Vaders ofte Moeders plaetse splieden Comparanten / om sonderlinge redenen / ende insonderhept dooz dien spwaren bemerckende ende considerende dat den Comparant A. inerkelijck was gegrabeert/ ten opsichte bande nootdufticheden van zijn alimentatie ende 'tghene daer toe noodich wozt gherequireert/ 'twelcke indien de boozsijzebe acte van donatie mochte werden naer gecomen upt sijns A. portie niet soude konnen werden ghepasseert / te rade waren gheworden / de boozsijzebe acte van donatie te casseren ende te annulleren ghelijck sp Comparanten
berc

verclaren deselve te cassen / ende te annulleren / by desen / houdende deselve booz haer ende haren erven ende nakomelingen booz nul ende van outwaerden / eben of die selve noyt en ware gepasseert / belovende de Comparanten B. ende C. haer inmetten inhoudende van dien tot geenighen tijde te sullen behelpen / alle 'twelcke den Comparant A. verclaerde by desen te accepteren / verbindende hier boozen sy Comparanten / booz alle 'tgene boozschreben is hunne respectibe persoonen ende goederen / roerende ende onroerende jegenboozdige ende toekomstende / actien ende crediten niet ter werelt uptbesondert / subject allen Rechten ende Rechteren mette kosten / alles sonder fraude / Consenterende dat hier van ghemaectit ende etc /

Acte van transactie ghevolcht op beyde de voorgaende actens.

Op hupden den etc. Compareerde / d'eerfame A. woonende tot N. ter eenre / ende B. ende C. ter andere sijde verclaerde dat alsoo tusschen hunlupden Comparanten eenighe differenten waren ontstaen raeckende de successie ende erffenisse inde goederen van wijlen I. V. zal : in sijn leven Heer van G. haerlieden Comparanten Hebe / sy lieden om alle moeyten questien ende oneenicheyt te ontgaen / waren te rade gheworden met elckanderen te transigeren ende accorderen in vrientschap ende inder minne in bougen als volcht / namentlyck dat de Comparanten B. ende C. sullen procureeren ende versorgen zijns Comparants A. alimentatie ende kost soo van eten / dranch / klederen van linnen ende wolle met alle 'tgheene daer toe wert gerequireert / int Probeniers-hups hupten deser boozschrebe Stede S. zyn leven lanck geduyrende / ende daer-en-boden noch de somme van vyf-en-twintich Carolus gul. jaerlycks dewelcke aen hem A. sid-

A. sullen werden upt ghekeert in twaelf partijen na-
 mentlijck pder maent een gerecht twaelfde part van
 dien/ waer boozen ofte tot naerkominghe van welc-
 ke sp Comparanten B. ende C. sullen ghehouden zijn
 gelijk sp beloben by desen toe te staen/ dat alle de goe-
 deren die booz haerlieden Comparanten staeck tot
 hunlieden sullen moghen deboiberen / sullen werden
 verbonden ende reelijck werden gheffecteert totten
 upt-epnde van zijn Comparants A. leven toe com-
 mitteerende sp-lieden Comparanten tot dien epnde
 ende versouckende seer vziendelijck haer lieben Hebe
 de Heer G. tegenwoordich Tresozier deser boozschze-
 be Stede / omme alle de ober schictende goederen upt
 de boozschzebe erffenisse procederende ten sijne booz-
 schzebe / 'tsp op een Comptoire van gemeene Landt
 van Hollant ofte deser Stede ofte oock anders / op
 den naem van B. ende C. boozschzebe elcks booz ghe-
 lijcke ghedeelte te belegghen/ ende te affecteren / ende
 wijders te administreren de renten ofte de interesten
 van dien te ontfangen / soo lange de noot bereyffschen
 sal/gebende hem G. volle macht omme een ander eer-
 lijck persoon tot hem te assumeren/ ende oock in zijn
 plaetse 'tsp by leven ofte sterben substitueren / alleen-
 lijck uptbesondert de somme van ses hondert Car.
 guildens/ die vande boozschzebe erffenisse sal werden
 gedefalqueert/ ende aen de gemelde Comparanten B.
 ende C. pder de helft van dien contant sal werden upt-
 gekeert/ met dien verstande dat alle de goederen/ die
 boben' tgeene boozschzeben is/ upt de boozschzebe erf-
 fenisse sullen komen ober te schieten/ van nu booztaen
 in vollen eygendom de booznoemde Comparanten B.
 ende C. ofte by haer oberlijden haerlieden erben ende
 nakomelingen/ doch met sodanige affectatie ende re-
 strinctie als boozschzeben is/ sullen toebehooren/ ende
 wijders alle het Recht ende actie/ upt deselve erffenisse
 procederende tot hunlupden de twee laetste Compa-
 ran

ranten sal specteren / cederende hy A. ende affhandt doende van dien ten behoube van hunsupden by desen/booz soo veel als des noot is/waer mede sy Comparanten verklaren haerlieden differenten te zijn gheaffopieert / ende vernieticht sonder daer van petwes te referber en / te vrede zijnde ende overgebende by desen tot meerder bekrachtinghe van dien haer lieder respectibe in den inhouden deses by den Hoogen Raden van Hollandt te laten condeinneeren/stellende sy Comparanten tot dien eynde F. ende G. Procureurs booz den boozsz Hooghen Rade / d'eene omme de condeinatie te verbolghen/ ende d'ander daer inne te consenteren/ belovende sy Comparanten booz goet ende van waerden te houden alle 'tgheene by de boozsz Procureurs hier inne ghedaen ende verricht sal werden / onder verbandt van hunne respectibe Personen ende goederen niet uptbesondert / subject allen Rechten ende Rechteren inette kosten/ aldus gedaen binnen S. ter presentie van M ende N. getughe van gheloobe hier toe versocht/die dit benefens de Comparanten ende my Notario mede onvertepkent hebben.

Accoort van Vytkoop.

Ophuyden Et. Compareerde d'eersame A. B ende C. als Man ende Vooght van D. welke Comparanten t'samen te kennen gaben ende verklaerden / hoe dat sy naer't overlijden van haer Moeder zal: E. ende het abandonneeren ende repudieren van haren Boedel met malkanderen hadden ghemaecht met hun drie gemeenschap van goederen / die elckis van hun Comparanten hadde verkregghen dooz Godes segen / ende alsos alreede in dese ghemeenschap was geresen eenighe onlust tusschen hun drie Comparanten / waer dooz gheschapien was Proces ende meerder onlust te komen/ soo ist dat parthyen Comparanten verklaren inetter minne veraccoordeert ende

de verdraghen te zijn / dooz intercessie vande Heer
 Schepen H. I. ende K. die hier ober als Getuyghen
 staen / ende dat in manieren ende op conditien hier
 nae beschreven/te weten/ dat B. ende C. den ghemeen
 Boedel roerende ende oandroerende/actien ende cre-
 diten/met hun twee sullen blijven besitten in vzen
 epgendom/ eeuwelijck ende erfelijck / ende dat met
 alle in ende upt schulden / niet ter werelt uptbeson-
 dert/gelijck die teghenwoordigh nu is in wesen / tot
 het Proces inclusus/ twelck uptstaende is/ende onge-
 decideert is hanghende vooz den Hobe van Hollandt
 tusschen P. ende zijn cunsoctijs ter eenre / ende dese
 Comparanten ter andere zijde/ midts dat sy hier te-
 gens wederom sullen upt keeren aen haer Broeder
 A. eerst de somme van Ec. Car. gul. te betalen pre-
 ctijs binnen een maent ofte ses wecken ten langsten/
 ende noch Ec. gul. te betalen op Kozfsemisse eerst ko-
 mende in desen jare voozsz / ende ingeballe dat den
 vooznoemden A. mocht komen te ober-lijden een
 Kozfsemisse mocht komen te verschijnen / soo is ge-
 conditioneert/dat F. zijn Broeder zal: kindt dese Ec.
 gul: sal ontfanghen in zijn plaetse / ende dat in vzen
 epgendom by titule van donmarie Causa Mortis/
 hier-en-boven sal den vooznoemden A. noch hebben
 dese naer volghende meubelen goederen te weten/ een
 Bedde met een Peulue dat op de Sael leydt daer hy
 ordinaris op slaept / met twee hooft-kussens / een
 blauwe met een wit Deecken/ses paer slaep-lakens/
 acht sloopen Ec. voozts alle zijne linde ende wolle kle-
 deren / die tot zijnen lijbe ende rugge tegenwoordigh
 zijn ghemaect ende toebehoorende / Item/ hier be-
 nefens dit silber-werck namentlijck Ec./ waerdigh
 zijnde dit silber-werck ontrent Ec. gul. / epndelijck
 is noch geconditioneert dat den vooznoemden A. sal
 in't huys by zijn Susters ende Swager mogen blij-
 ven woonen een maent ofte ses wecken houdende zijn
 epgen

eygen kost / mits houdende ondertuffchen met mak-
 handeren byedigh hups / ende hier mede houdt den
 booznoemden A booz zijn derde-part hem te vollen
 vernoeght sonder eeni ghe reserve te behouden aende
 andere goederen / renuncierende ende decisterende
 daer af wel expres by desen / ende transpoteerden
 den bypen eygendom aen C. ende C. beyde booznoemt
 die dit transpote accepteerden by desen / boozts A be-
 looft sulchs hy doet by desen alle mogelijcke behulpe
 te doen / sonder zijn kosten in 't Proces hier boozen
 verhaelt tusschen P. cum socijs ter eenre / ende dese
 Comparanten / ende ingeballe dat hy ter contrarie
 komt te doen / directelijck ofte indirectelijck in Rech-
 ten ofte daer byten soo is ghestipuleert dat hy A.
 booznoemt mede sal moeten draghen booz zijn derde
 part / alle schade vant boozsz Proces / verbindende
 parthpen hun inde booz alle tghene boozsz is / ende
 dat tot pders laste is bedonghen hunne respectibe
 persoonen ende goederen roerende ende onroerende /
 tegenboozdighen ende toekomende actien. ende credi-
 ten / niet ter werelt wytsondert / subject allen Rech-
 ten ende Rechteren mette kosten / alles sonder fraude /
 aldus ghedaen ende Et.

Een ander Vytkoop.

O hupden Et. Comparcerde / d'eerbare A. laest
 Weduwe van B. zal: tot S. overleden geassi-
 steert met de Heeren Schepenen C. ende D. als hare
 gekooze Vooghtden in desen ter eenre / ende E. naer-
 gelate Soon van F. zal: woonende tot L. Erfge-
 naem booz een gerecht derde-part / ende G. als Va-
 der ende Vooght van zijne onmondige kinderen die
 hy in den huwelijcken state gewonnen heeft met zijn
 hupsz vrou zal: M. geassisteert mette Heer Schout/
 H. tot G. als opper-Vooght vande booznoemde
 Wees-kinderen ende mede Erfghenamen booz een
 gerecht

gherecht derde-part/ter andere zijde/te kennen ghe-
 vende sp Comparanten/ hoe dat B. in zijn leven met
 zijn Wif-vrouw hebben ghemaecht haer reciproc-
 helijck Testament ende vooz den Notaris L. reside-
 rende tot G. inden jare 1650. op den iij. September
 waer by sp malkanderen hadde gemaecht ende be-
 spzoocken het usufructum ofte lijfstochte van alle de
 goederen die de eerst sterbende soude komen naer te
 laten / ende in den epghendom institueerde sp haer
 gerechtige Erfgenamen ab instato ten weder zijden/
 ende nadien den vooznoemden B. eerst is komen te
 overlijden / soo ist/ dat zijne Weduwe als langst-
 levende is Boel-houster ende usufructaris gebleven/
 niet jegenstaende dit alles/soo ist dat sp Comparan-
 ten metten anderen verklaren inder minne ende
 vrintschappe beraccoordeert te zijn by sozme van
 uptkoop/ende dat in deser voeghen/te weten / dat sp
 Weduwe vooz twee derde parten van den Boedel
 van haer Man zal: naer gelaten/soo roerende/ontoe-
 rende/actien ende crediten/ niet ter werelt uptbeson-
 dert / sal blijven behouden eeuwelijck ende erfelijck/
 waer teghens sp Weduwe wederomme beloofst heeft
 sulchs sp doet by desen aen E. te betalen op hupden in
 ghereden gelde/vooz zijn gerecht derde-part/de som-
 me van Et. Car. gul. ghelijck by oock by desen be-
 kent de selve somme van Et. ontfanghen te hebben
 in baren Gelde / Item / te betalen aen G. ende H.
 Schout woonende tot G. als Vooghden van de naer-
 gelate Wees-kinderen van M. zal: vooznoemt/mede
 de somme van Et. Car. gul. in gereden Gelde ende
 dat mede in voldoeninghe van haer gerecht derde-
 part / gelijk sp-lupden oock by desen bekennen op
 hupden dese Et. gul. ontfanghen te hebben den les-
 ten penningh metten eersten/ ende hier mede verkla-
 ren de vooznoemde Erfgenamen te samen vooz ha-
 re twee derde-parten/ende elchs vooz een derde-part/

Des Notarischaps.

ten vollen voldaen ende betaelt te zijn / **van de Erf-**
nisse haer gecompeteert hebbe van haer **Om B.** zal:
sonder eenighe de minste reserve daer aen te behou-
den/maer renunciierende ende desisterende van alle
vozdere actie haer tot hupden toe gecompeteert heb-
ben / ende transporteerden den vzyen eyghendom int
gheheel aen haer behoude **Maep A.** voornoemt/ver-
bindende **Parthyen** ten weder zijden vooz alle 'tgee-
ne voozs is / om dit ghetrouwelijck naer te komen/
hare respectiue **Personen** ende goederen / roecende
ende onroerende / teghenwoozdige ende toekomende/
actien ende crediten / niet ter werelt: upbesondert /
subject allen **Rechten** ende **Rechteren** mette kosten/
alles sonder fraude aldus gedaen &c.

Noch een ander.

Op hupden den etc. **Compareerde** d'eersame **A.** als
getrouwt hebbende **B.** tegentwoozdich wonende bin-
nen der stede **E.** ter penre/ ende **C.** wonende binnen **S.**
als **Om** ende last hebbende van **D.** geboortich van **R.**
ende teghentwoozdich in **Westindien** sijnde in dienst
van de **Heeren** **Betwinthebbers** der **Camere** van de
maegt **Vozdrecht**/ter andere sijde/te kennen gebende
sp **A.** dat zijn **Hupsvrouwe** jonge dochter wesen-
de is bevrucht geweest ende een kindt gebaert heeft/op den
vij. **Februarij** 1648. 'twelck sp als doen in harens
noot sittende/ heeft opgezwooren / ten versouche van
M. gezwore voortvrou deser **Stede S.** aen **C.** dat die
ende anders niemant **Vader** was van haer kindt/
'twelck sp doen ter tijt vaerde ende ter werelt bracht/
ende alsoo den voornoemden **C.** noyt eenighe penning-
gen ofte gelt hadde ghegeven tot alimentatie ende on-
derhout van zijn voornoemde kindt/oversulcks/ soo ist
dat **partijen** **Comparanten** malanderen hadden
verklaecht vooz de **Heeren** **Burghemeesteren** deser
Stede S. ende overmits de voornoemde **Burghemeeste-**
ren **partijen** hebben/gerendopert aen d'eersame **E. P.**
ende

ende my Notaris in desen/ die partijen ten weder zijden hebben gehoozt ende teghens malhanderen verhoort / ende de Comparanten hebben ten weder zijden/ eyndelijck hare questie gheheel ende al verbleven klachselingh inde judicatuere ende uytspzaecke vande booznoemde Drie geeligerde goede Mannen/ welcke naer rijpe deliberatie ende communicatie met malhanderen / daer over ghehadt ende ghenomen hebben verklaert vooz hare uytspzake sulchs sy verklaren by desen/ te weten / dat A, als Man ende boocht sal trecken ende ontfangen uptte reeckeninge van C, die sy te goede ende verdient heeft / als onder timmerman in dienst wesende vande Westindische Compagnie ter Camere tot Doordrecht wesende in vate den veertien den Mey 1652. Welcke reeckeninge ofte beschept/ is berustende onder den booznoemden C. mede Comparant in desen / de somme van etc. Car. gul. ende dat uptte eerste ende ghereetste penninge/ die uptte reeckeninghe soude mogen ofte konnen ontfangen werden ende de rsteerande andere penningen monterende mede ontrent etc. gul. sal den booznoemden C, ontfangen vooz zijn Couzijn C, ende hier mede soo bekende den booznoemden A, in qualiteyt als boozen/ hem ten volken vernoucht vooz de alimentatie vant kindt van syn huyshout/ sonder eenige reserve meer te behouden / om na dese tijdt yet meer te moghen epsschen ofte begeren / renuncierende wel expzesselijck by desen / van alle bozdere actie te pretenderen om eenige alimentatie te moghen epsschen ofte begeren / in gheenderley manieren / maer houdende ten volken vernoucht ende woz te vreden/ belobende oock teghen desen accoorde niet te sulken doen of laten geschieden in eenigher manieren/ directelijck ofte indirectelijck in rechten ofte daer byten in geenderley manieren/ verhindende hier bozen sy Comparanten vooz alle wozte booz is / hurre respective Persoonende goederen

goederen roerende ende onroerende/ teghenwoordige ende toekomende / actien ende crediten/niet ter werelt uptbesondert / subjeet allen Rechten ende Rechteren/mette kosten/alles sonder fraude / aldus &c.

Accoort alwaer een Weduwen aer sijn Kinderen uytkoopt van haers Moeders goedt.

Ophuyden den &c. compareerde I. Weduwen aer van wijlen B. zal. ter eenre/ende C. Com ende D. behouwede Com ende t'samen Vooghden van E. oudt Kerstmis 1641. veertchien jaren / oudt &c. G. oudt &c. ende H. Dochter oudt &c. naer ghelaten Kinderen van de voorsz B. by A. voornoemt / aende selve gheprocureert ter andere zijde/ende bekenden sy Comparanten op approbatie ende goetduncken vande Wees-meesteren deser stede/in goeder minne ende bruntschap met malkanderen gheaccoordeert ende verdraghden te zijn / aengaende den uytkoop ende bewijs van de voorsz Kinderen henlupden matrimoniale ofte moederlycke goet / na dat den staet ende Inventaris des voorsz Boedels was oversien/mitsgaders gheepst ende gheboden zijnde oock naer voorgaende uytspzake van Buzzen/die als getuygen hier onder staen / ende dit in manieren naevolghende/te weten/dat den voorsz Weduwen aer sal blijven besitten/behouden ende ghebuytchen den gheheelen Boel ende Goederen roerende ende onroerende/met alle in ende upt-schulden vandien niet uptbesondert / by de voorsz B. metter doot ontrupmt ende naer-gelaten. Daer teghens hy Weduwen aer weder beloofst heeft ende beloofst by desen / zijne voornoemde vier Kinderen op te boeden ende te onderhouden in eten/ drincken/kliden / reden van wolle ende linden / kouffen/schoenen / habenis ende ghemack te versozghen in siechte ende gesontheit / oock selve te leeren ofte ter School te laten gaen om te leeren lesen schryben/soo veel

veel sy konnen begrijpen / beneffens Bupz-kinders /
 dat sy met eeren by haer vrienden ende andere ee r-
 lijche luden moghen komen / leerende of doende de
 selve oock leeren het Vader Onse / het Christelijcke
 Gheloof ende de thien Gheboden Godts/zijnde een
 reghel des Christelijcken levens / ende voorts in alle
 deughden te onderrechten / leeren ende stieren sulchs
 een ghetrouwen Vader schuldigh is zijne Kinderen
 op te boeden / doende het Meepken oock leeren naep-
 en / dat sy haer selfs sal konnen behelpen / ende dit
 alles tot elck der voorsz Kinderen hun ouderdom
 van twee-en-twintigh jaren toe / ende als dan upt-
 setten met een Sommen daeghs ende wercke-daeghs
 pack kleeeren / alles naer zijn staet ende vermoghen
 upt-wijfen sal / daer en boven yder der voorsz Kinde-
 ren upt te keeren ende te betalen op haer ouderdom
 van twee-en-twintigh jaren voorsz / elck een somme
 van etc. maeckende t'samen etc. gul. tot xl. grooten
 t'stuck / midtsgaders elck kindt komende te houwe-
 lijcken / tot een Buzgom ende Buzpt-stuck te ge-
 ben / etc. gulden / ten prijse voorsz / ende dit alles by
 gelt / sonder eenighe kortinghe naer Wees-kamers
 recht alhier : te versterben de voorsz betwefen pen-
 ninghen by oberlijden der voorsz Kinderen / van het
 eene kindt op het ander / ende t'leste kindt sterbende
 na rechten van den Lande / als dan zijnde / des sal den
 Weduwenaer de oberleden Kinderen eerlijcken doen
 begraven t'zijnen kosten / in plaets der voorsz beta-
 linghe van t'Buzgoms ofte Buzpt-stuck / ende voz-
 der onderhoudt dat soude mogen refteren. Eyntelijc
 is onderspooken / indien de voorsz Kinderen ofte ee-
 nigz van hen qualijcken onderhouden mochten wer-
 den / t'sy by her-huwelijcken ofte andersints (sulchs
 men verhoopt neen) sal men alsulcken kindt oft
 Kinderen op een ander moghen besteden om eerlijc-
 ken onderhouden ende op-geboet te werden tot kos-
 ten

ten van den Vader/onderminder de woorsz bevoesen penninghen / ende sonder eenighe kortinghe van de selve. Den Weduwenaer woornoemt / belooft tot versekertheit van alle tghene woorsz is te verbinde ter Wees-kamer alhier / specialijcken zijn Hups ende Erbe daer hy teghenwoordigh in woont/staende ende gheleghen/ &c. woorts zijn persoon ende goederen/ &c. houdende hen de woornoemde Comparanten op approbatie, als vozen ten weder-zijden wel bernoeght ende te vreden/onder verhandt van rechts weghen daer toe staende / alles sonder bedroch. Aldus/ &c.

Accoort van uytkoop van roerende Goederen alleen.

Op hupden den &c. compareerde woort my D. Notaris Publijc/ by den Hobe van Hollandt/ gheadmitteert op de nominatie der Stadt S. ter presentie van de na-beschreven ghetuyghen / d'eerbare A. Weduwe van B. gheadfisteert met C. als haer gekoren wooght in desen ter eenre / ende d'eersame D. woonende tot R. woort de eene helft. Item E. woort een vijfde part. Item F. mede woort een vijfde part. Item G. H. ende I. mede woort een vijfde part/ K. ende L. als wooghten van M. mede Erfghenaem woort een vijfde part/ende N woort resterende vijfde part / zijnde t'samen Erfghenamen vanden woornoemden B. zal. ter andere zijde/ dewelcke te kennen gaben ende verklaerden met inalkanderen int vundelijck gheactozdeert ende verdraghden te zijn / by forme van uytkoop/aengaende de Meubelen ende roerende Goederen de welcke den woornoemden B. zal. metter doot ontcrupmt ende naer-ghelaten heeft / te weten dat sy Weduwe sal blyben sitten in vzen eyghendom ewelijck ende Erfelijck alle de roerende Goederen / t'sy van Linde / Wolle / Koper / Tin/ende alderley Hups-

Hupfraet/ Goudt/ Silber ghemunt ende ongemunt/
 mitsgaders Winckel ende neeringhe / met alle de
 Boeck-schulden/ende generalijck niet daer van upt-
 besondert / ghelijck sy die tot hupden toe ghebruycht
 heeft als Boel-houster/waer van de vrienden booz-
 noemt haer by desen den vryen eyghendoin aen haer
 zyn transporterende/ twelck sy Weduwe oock by de-
 sen is accepterende / daer teghens sy Weduwe we-
 derom heeft belooft/sulcx sy doet by desen ten regar-
 de bande booznoemde roerende Goederen (alsoo de
 omcoerende Goederen noch int ghemeen blijven) te
 betalen in handen bande booznoemde Erfgnamen/
 de somma van / etc. Car. guld. a xl. grooten 'tstuck
 binnen een half Jaer eerst-komende / ende heeft sy
 Weduwe hier beneffens noch belooft / sulcx sy doet
 by desen alle personele schulden/ofte lasten van desen
 Boel int gheheel tot hupden toe/gheen uptbesondert
 alleenlijck te betalen ende tot haren laste te nemen/
 ende de boozsz Erfgnamen daer van te bezijden/
 kosteloos ende schadeloos te houden / met welck
 boozsz accoozt ende upthoop partijen ten wederzij-
 den verklaren te nemen volkomen contentement/be-
 lobende oock hier teghens niet te sullen doen / ofte
 namaels eenigh ander accoozt te eyffchen/ofte te be-
 geeren directelijck ofte indirectelijck/in rechte noch
 daer buyten in geenderley manieren / verbindende
 sy Comparanten ten weder-zijden tot naerkominghe
 van alle 'tghene boozsz is / hare respectieve
 persoonen ende Goederen jegenwoozdighe/ende toe-
 komende actien ende crediten / niet ter werelt upt-
 besondert / subject allen Rechten ende Rechteren
 mette kosten / Actum binnen S. ten Hupse van
 A. Weduwe booznoemt / ter presentie van N. ende
 N. als ghetuyghe van gheloobe hier toe ver socht
 ende ghebeden / die dit beneffens de booznoemde
 Comparanten / ende my Notario mede onderteyc-
 kent hebben.

Des Notarischaps.
Boel-scheydinghe.

107

O hupden den / etc. compareerden/ etc. d' Erfsa-
men A. vooz een derde part / B. mede vooz een
derde part/ ende C. insgelijcx vooz het resterende der-
de part/ alle kinderen ende Erfgenamen van zal. D.
ende E. haer oberleden Vader ende Moeder/ de wels-
ke t'samen verklaerden gheaccoordeert te wesen dooz
intercessie ende tusschen-spreecken van hare naeste
buzinden/ die hier ober ghe roepen ende versocht zijn
geweesi/ nopende de schepdinge ende deelinghe van al-
le de goederen/ roerende/ en onroerende / in ende upt-
schulden / die in den voorsz na- gelaten Boedel van
haer ouders zal: zijn bebonden / volghens den In-
ventaris die daer van by haer is doen maken / ende
dat in manieren hier naer volghende / te weten :
Eerstelijck soo verklaerden sy Comparanten / dat
sy- lupten de roerende Goederen / als linde / wolle/
koper / tin / midtsgaders al den Nupstraet die haer
oberleden Ouders naer- gelaten hebben/ geen uptbe-
fondert / hebben de selfde in drie ghelijcke deelen ghe-
lept / soo na als het haer moghelijck ende doendelijck
was/ ende daer het eene deel beter scheen te wesen als
het ander/ is niet contante penningen die in den Boel
bebonden zijn (naer dat alle voozgaende doot- schul-
den ende lasten deses Boels betaelt waren) verbeteret
ende toe- gheboeght/ dien volghende is by henlupten
daer ober met blinde lootinghe ghekabelt/ soo dat A.
vooz sijn derde part te beurt gheballen is twee Bed-
dens met hare Peuluwten / ses Doz- kuffens / twee
groene/ twee witte Deechens / ende etc. B. is mede
te beurt gheballen dit naer volghende / etc. ende C.
voort resterende ende laetste derde part / etc. Ende
wijders aengaende de onroerende Goederen / is ver-
accoordeert dat A. sal hebben in volderinghe van sijn
derde part dit na- volghende/ te weten/ een Rente- brieu
inhoudende in hoof- som/ etc. Car. guld. specialijcke/
ver-

versekert op een Hups ende Erbe staende/ etc. Item een stuck Weplandt/ groot/ etc. Marghen/ leggende int Ambacht bande K. strekkende ende belent/ etc. noch/ etc. ende B. sal boozt gelijke derde part hebben eerst een Rente - byes / staende te ontfanghen op het Comptoir handen Ontfanger M houdende in Capitael de somme van / etc. Car. guld. ende C. sal boozt het resterende derde part hebben een Hups ende Erbe staende ende legghende / etc. 'twelck is waerdigh gheprijseert de somme van/ etc. Car. guld. noch/ etc. met welcke boozsz scheidninghe/ deelinghe ende lootinghe sy Comparanten verklaren te samen te nemen volkomen contentement / derhalven beloven malkanderen oock het volle effect van dese kavelinghe te sullen laten ghenieten / sonder het selfde immermeer te retracteren / belobende oock hier teghens niet te sullen doen ofte doen doen / directelijck noch indirectelijck / in rechte noch daer byten / in gheenderley manieren / verbindende hier vozen sy Comparanten hare respectibe persoonen / ende &c. Alles sonder fraude consenterende/ &c.

Accoort van Boel scheidninghe.

O hupden den / &c. Compareerden boozt my/ &c. d' Eersame A. Weduwe van wijlen B. zal. gheassisteert met C. haer ghekozen Vooght in desen ter eenre / ende D. N. E. ende F. t'samen ende elck boozt een vierde part/ Erffghenaemen abintestatoo van B. booznoemt / haer Gorn saligher ter ander sijde/ de welcke te kennen gaben / hoe dat de booznoemde A. ende B. zal. t'samen Testament hebben gemaecht ende verleden boozt den Notaris S. ende sekere ghetuyghen binnen der Stadt R. by welchen sy Testateuren malkanderen hebben reciproquelicq Erffghenaem ghestelt/ ende genomineert in alle hare nagelaten goederen / die de eerst-sterbende den langstleebenden soude naect laten/ om die te mogen verhoor-

pen

pen / verteeren (in cas van noot) sonder perrnandt staet ofte Inventaris te moeten leberen / ende soo wanneer de langhst-levende mede quam te sterben/ dat dan de Erfghe-namen van den eerst ende lest-oberleden souden ghelijck deelen / elchs de gerechte helft / ende alsoo de vooznoemden B. zaliger eerst is komen te oberlijden / ober sulchs is sp Weduwe Boel-houster ghebleben van de goederen by haer Man zal. na-ghelaten / upt kracht van hare Testamentaire dispositie hier vozen verhaelt / ende boven is alles / soo is sp Weduwe (daer toe ernstelijck versocht zijnde) mette Wunden ende Erfghe-namen abintestato van haer Man zal. int vunde-lijck met malkanderen veraccordeert / in manieren ende op conditien hier naer verklaert / te weten/dat sp A. Weduwe als langhst-levende / te vreden is af-standt te doen van't voozst Testament / ghelijck sp daer af renuncieert ende afstandt doet by desen / houdende het Testament tusschen haer ende haer Man zal. ghemaecht vooz nul/ doot ende ghecasseert / twelck by de vooznoemde Erfghe-namen by desen wordt gheaccepteert / des sp conditie ende vaste stipulatie/dat sp Weduwe ten regarde van dese renunciatie/ wederom sal hebben tot een beneficie ende vereeringe vooz upt den gemeenen Boel/sulchs haer oock belooft wordt by de vooznoemde Erfghe-namen te laten volghen / het Wups ende Erbe daer inne den vooznoemden B. haer Man zal. is oberleden/staende ende legghende/etc. om 'tselfde Wups ende Erbe by haer Weduwe te ghebruycken / ende te possideren in vopen epghendom eeuwelijck ende erf-felijck/oock by ende onbelast / mits dat de voozere goederen deses Woels / soo roerende als onroeren de/ in ende upt-schulden / niet uptbesondert / sullen by elchs half ende half gheedeelt ende gheprofiteert worden/te weten/by haer Weduwe vooz d'een helft/ende by

by de Erfgenamen van haer. Man zal: d'ander helft/ onder expres bespreck ende conditie / dat de roerende goederen aen twee deelen sullen gheleydt worden by neutrale persoonen/by haer-luyden daer toe te verkiezen / om soo na alst moghelijk is/de twee deelen ghelijck te legghen / ende sal sy Beduwe als dan de booz-keur hebben om deel ofte part te moghen kiezen/ende naer haer nemen dat haer ghelieft/honden-de haer de parthpen Contrahenten met dit Accoort/in-boegghen als oben beschreven/wel vernoeght ende ghecontenteert / belobende oock hier teghens niet te sullen doen ofte doen doen / directelijck ofte indirectelijck / in rechte ofte daer buyten in gheenderlep manieren / onder verbandt van hare respectibe persoonen ende goederen / etc. Alles sonder fraude / Aldus/ etc.

Accoort van Vicarie Goederen.

Op huyden den etc. Compareerde booz D. Notaris Publijc by den Hobe van Hollandt/ gheadmitteert op de nominatie der Stadt Schiedam/ ter presentie vande na-beschreven ghetuygen/d'eersame A. B. C. D. ende in desen noch verbangende ende haer sterck makende booz E. als Man ende Voogt van F. te kennen gebende/hoe dat G. haer Wader booz Erfsenisse heeft vercreghen eenighe Vicarie Goederen/ die hy teghenwoordigh besit als Proprietaris / namentlijck drie ende twintigh hondert Car. guld. Capitaels/ bedraghende Jaerlijcx de somme van hondert vijftien guld. staende op het gemeene Lant van Hollandt/ten Comptoire vanden Heer Ontfangher Generael Johan van Berckel/ mitsgaders ontrent seven Mergen Landts/ghelegghen inden Ambachte van S. Gravenlande / 'twelck hy verhuypz ende de vruchten daer mede van geniet/so lange hy sal come te leven/ende gemeret soo wanneer als den boorz G. deser waeret sal komen te oberlijden na de ghemeene schult

schult der natuꝛ?/soo soude de selfde Vicarie Goederen moeten versterben successibelijck op zijn outsten Soon / volghens het recht ende natuer vande selfde Vicarie Goederen/ dan alsoo B. zijn tweede Soon heeft Consoꝛmatie vanden Hobe/volghens de Bꝛief daer af zijnde/in date den etc.waer by hy eenig recht ofte boozdeel soude moghen sustineren / namentlijck als dat hem de Vicarie Goederen soude toekomen/ alle welcke sustineren ende pꝛetentie naer de doodt van hun Vader / veel onheyls ende Pꝛocessien soude konnen causeren/ waer teghens de andere kinderen oock soude mogen pꝛetenderen/ dat sp-lupden veel te minder goet soude beuren van haer Vader als haer andere Bꝛoeders / immers sp soude mogen epsschen eenige begrootinge upt de andere alodiale Goederen van haer Vader / dooz alle welcke sustinuen in toe-komende tijden alle liefde ende bꝛuntschaft die onder haer Bꝛoeders ende Susters behoort onderhouden te werden / soude werden ghececludeert ende ghebꝛoocken / ende malkanderen bꝛenghen tot groote moeptn/kosten endeschade / ende omme dit alles booz te komen / ende den bandt der liefde ende bꝛede te onderhouden volghens Godes bebel/ soo ist dat sp Comparanten verklaren met malkanderen veraccoꝛdeert te wesen / dooz ernstelijck versoek ende tusschen-spꝛeeken van haer Vader/nopende ende aengaende de boozsz Vicarie Goederen / die hy sal komen naer te laten met sijn overlijden / ende dat in deser boeghen / namentlijck dat de boozsz Rente ende Bꝛuchten van t'Landt/sal by haer t'samen genooten ende gepꝛofiteert werden/ soo wel by de Dochter als Soonen elcks een ge-recht vijfde-part / ghelijck oft andere bꝛye deelbare Goederen waren / soo langh als yder van hun int leven sal sijn/ doch als pemandt vande boozsz Comparanten komt te overlijden / soo sal haer portie ko-
men

men te versterben op de andere Broeders ofte Suster / die langhst int leben soude mogen sijn / doch so A. als sijnde den outsten / soo dese werelddt mede quam te overljden / vooz eenighe van sijn mede-broeders ofte Suster / dan expzeffelijck bevoorwaert ende gestipuleert / dat sijnen outsten soon in de plaets van hem sal komen inde possessie van sijn portie / ende so wanneer dat alle de Comparanten die dit accoozt met malhanderen hebben aengegaen / sullen sijn overleden / soo sal de geheele Erfnisse van dese Vicarie Goederen moeten versterben int gheheel op den outsten Soon van A. ende indien A. geen Soonen naer laet / salt moeten komen op B. sijn Soon / ende indien die mede geen Soonen na laet op den outsten daer aen volghende: wijders is noch geaccordeert dat B. een bande voozsz Broeders sal hebben den Jaerlijcksen ontfangh der voozsz Vicarie Goederen / mits dat hy schuldigh ende verobligeert blijft alle Jaren ghetrouwelijck elck sijn vijfde part te behandigen / ende des versoecht sijnde te moeten doen goede reeckeninge / bewijs ende reliqua naer behooren / des dat hy B. sal mogen gharienten etc. Car guld. Jaerlijcks vooz sijn administratie / boven het rantsoen / of hy namaels het Landt quam te Verhuyzen / met alle welcke voozsz pointten ende Articulen van Accoorde sp Comparanten ten weder-sijden nemen volkomen contentement / belovende alle te samen ende elck int particulier / 'tselfde wel ende behoorzlijcken na te komen ende te achtervolghen / ende hier teghens niet te doen ofte doen doen / directelijck noch indirectelijck / in rechte nochte daer buyten / noch tot pzejuditie van desen ver soecken eenighe mandementen van Kelsj / reductie / ofte andere subtyle bonden ende behulp-middelen hter tegens te gebuycken / onder verbandt van hare respectibe persoonen ende Goederen / roerende ende onroerende / jegenwoozdighe ende toekomende Actien ende

de crediten/niet ter werelt upthefondert / subject allen Rechten ende Rechteren mette kosten / alles sonder fraude consenterende / hier van ghemaect ende ghelevert te werden / Acte in gemeene forme / Actum in S. ten huysse ende Comptoire mijns Notaris / ter presentie van H. ende I. ghetupghe van gheloobe hier toe versocht ende gebeden / die dit beneffens de Comparanten ende my Notario mede onderteyckent hebben.

Cavel-Ceel.

O hunden den / etc. compareerde / etc. d' **C**ersame A. Weduwe van wijlen B. ghestercht met C. haer Broeder / woonende tot D. ende P. Buzman als haer Wooghden in desen ter eenre / F. woonende tot G. ende H. woonende tot N. als Oomen ende Wooghden bande twee na-ghelaten Wees-kinderen van den voornoemden B. by hem inder Echte geteelt ende na-gelaten by de voornoemde A. ter andere zijde / ende bekennen sy Comparanten / hoe dat sy met malkanderen geaccoordeert ende ober een ghekomen waren / aengaende de deelinghe ende lootinghe van den Boel / ende de Goederen naer-gelaten by den voorsz B. namentlijck / dat den selven Boedel ende Goederen als hier na volght / aen twee deelen ende Looten ghestelt soude werden / ober sulchs zijn eerst twee Looten ghemaect gheweest onder de letter A. ende B. van eer tot de selve Lootinghe is ghetreden / soo zijn twee Lootgens ghemaect wie eerst een van de twee ghemaecte Looten soude trecken / 'twelck sulchs der voorszeden Kinderen Wooghden te beurt is gheballen / dien volghende is by haer het Lot ghetrokken / 'twelck is gestelt onder de Letter A. zijnde eerst seckere Wooninghe / als Huys / Werff / Bargh / Schuppen / Poringhe ende Plantinge / met het Lant daer achter aen ghelegghen ende behoorende / groot t'famen /

t' samen/ etc. Marghen / etc. Hont / staende ende
 legghende in den Ambachte van S. aen de vooz-
 wegh / streckende van de selve vooz- wegh tot G. zijn
 Landt toe / belent aen de Noort- zijde N. ende aen
 de Zuyt- zijde/ etc. Noch een kamp Weplandt/ groot
 zijnde ontrent / etc. Marghen/legghende mede in't
 voozschreiben Ambacht aen de Groene- weg/ belent/
 etc. Noch hier by ses Koepen met een Kalf / Hop
 ende vordere roerende goederen in den Boedel zyn-
 de / niet uptbesondert / om ten profijte der voozsz
 Kinderen / alleen by openbaer Boel- hups verkoft
 te werden/ daer teghens hier by tot laste vande Kin-
 deren/ ghenomen is alleen te betalen de somme van/
 etc. Car. guld. upt schulde des Boedels. Noch heb-
 ben sy te laste het gundt de voozschreiben Wooninge
 sonde komen te dragen ofte moeten betalen van den
 op- stal der rente van / etc. guld. 'sjaers/ compete-
 rende 't Ambacht van S. behoudens haer regres ende
 vergoedinghe/ des halben daer ende soo bevonden sal
 werden te behooren/ als zijnde een verzweghen rente
 Daer teghen by de voozschreiben Weduwe met haer
 Doogden is getrocken het Lot/ gestelt onder de let-
 ter D. als hier naer volgt : namentlijcken een secker
 Hups ende Erbe met een Schupz / Potinghe ende
 Plantinge daer op staende/ ende leggende binnen de-
 ser Stede in de Butter- straet/ streckende vooz van de
 Heer- straedt tot achter inde Schie / belent aende
 Oost- zijde / etc. ende dit by als Wupz- hups ende
 Erbe / upt- wijfende de op- dracht- bylef daer van
 zijnde. Noch twee marghen Ceelandts / legghen-
 de in 't Ambacht van S. int West- eynde / streckende
 etc. noch etc. margen/ mede aldaer bynten wech/ strec-
 hende van 't voozgaende Parceel tot H. zijn Land toe/
 belent / etc. ende is noch by dit tweede Lot ghe-
 deeldt/ de helft van/ etc. Carolus guldens / welke
 helft dees Weduwe met haer twee Kinderen / ten

uyt-koop is beloofd van den Boel ende Erfvenisse
 van K. zal. dien volghens zijnde int gheheel te beta-
 len/ staende op ses jaren ende Wep-daghen/t'eicken
 jare / etc. Car. guld. An. etc. 'teerste komt hier
 vooz de helft voozsz/etc. guld. ende is d'ander weder
 helft de twee Kinderen/als Erfghenamen van haer
 Groot- moeder als vozen competerende : Ende is
 epntelijck by de lootinghe voozsproken / dat de We-
 dutwe sal behouden 'tgunt tot haren lijbe behoort/
 ende dat de Kinderen daer teghens wederom sullen
 hebben 'tgunt tot haer vooznoemde Vaders lijbe ge-
 dient ende behoort heeft. Ende soo veel aengact de
 schulden ende lasten des Boels / midtsgaders den
 inkomen daer teghens / nu bekendt of die namaels
 noch openbaer soude moghen werden / noch onghe-
 schepden ende onghedeelt sijnde / boben 'tgunt hier-
 voozen inde lootinghe is gheroert / sal komen tot
 laste ende voozdeel van de Weduwe d'een helft / ende
 aen de Kinderen d'ander helft / volghens de liqui-
 datie ende verdeelinghe daer af naer der handt te doen
 'twelck op den Inventaris ghenoteert sal werden.
 Ende belanghende de op-voedinghe ende alimentatie
 vande twee Kinderen / 'tselvede sal by de Wooghden
 ghedaen werden / ten oberstaen van de Wees-mee-
 steren deser Stede met 'tgunt de selfde Kinderen uyt
 desen Boel wordt aenghedeelt / houdende hen de
 vooznoemde parthpen ten weder sijden mette loorin-
 ge ende deplinghe / midtsgaders 'tgunt hier vozen is
 geaccordeert ende voozsproken / wel vernoegt ende te
 vreden / sonder namaels daer tegen te doen ofte doen
 doen/noch geen andere lootinge / deplinge oft accoort
 te epfchen of begeren / directtelijck of indirecttelijck/
 in rechte noch daer buyten in geender manieren / ou-
 der alle verbanden van rechten daer toe staende ende
 behoorende. Alles sonder bedrog/arch ofte list. Aldus
 gedaen/ etc.

Een ander Cavel-ccel.

Op hupden den / etc. compareerden / etc. d' Eer-
 same A. Weduwe van wijlen B. sal. ghestercht
 met C. haer Oom ende ghekozen Dooght in desen/
 ende D. haer Bupzman ende adjunct in dese ter eenre/
 ende E. F. G. ende H. t'samen / ende elck vooz hem
 selven Erfghenamen van B. zal: vooznoemt ter ande-
 re sijde / ende bekende sy Comparanten midts desen
 in goeder minne ende byuntschap / met malkanderen
 ghedeelt / ghegront-kabelt ende ghescheyden te heb-
 ben / den Boedel ende Goederen / roerende ende on-
 roerende / in ende upt-schulden / niet daer van upt-
 besondert ofte hier bypten ghehouden / soo die by den
 voozsz B. sal: metter doodt ontrupmt ende naer-ghe-
 laten is / te weten / aen A. Weduwe is ghedeelt vooz
 haer helft van de onroerende Goederen / eerst een
 seckere Wooninghe met een parceel Landts / daer
 achter aen ghelegghen/groot/etc. Marghen/etc. hont/
 leggende int Ambacht van K. woefende ten eeuwo-
 ghen daghe thierende by / wert in hupz ghebypcht by
 N. den hoop om / etc. Car. guld. s' Jaers bypes gelt
 van alles/noch etc. Margen / etc. roerende Ceelants
 ghelegghen int Ambacht van H. ligghende aen de
 Meeldijck / strijckende van den voozsz Dijck tot L.
 sijn Landt toe / belent Zupdt-west M. ende Zupdt-
 oost / etc. noch etc. Marghen Weylandts / ghelegghen
 in 't selve Ambacht aen de E. wegh streckende / etc.
 werdt uptter hupz ghebypcht by N. om / etc. Car.
 guldens 's Jaers. Noch een seker hups ende Erbe/
 staende ende ghelegen binnen der stede P. inde West-
 wagh-straet / daer upthanght / etc. streckende vooz
 hander strate tot achter int water / belent ten Pooz-
 den I. ende ten Zupden K. dit metten opstal van een
 rentjen tot dertigh stupbers 's Jaers / daer teghens
 aen de vooznoemde hier Erfghenamen van B. sal: is

ge

ghekabelt ende ghedeelt by Lotinghe/ eerst een sekere
 Wooninghe als Hups/ Werff/ Schupz/ Bargh/ met
 poringhe ende plantinghe/ met/ etc. Marghen Lants
 daer aen gheleghen ende behoorende / groot metten
 Boomgaett r' samen/ etc. Marghen/ etc. Hont/ staen-
 de ende legghende int Ambacht van V. streckende /
 etc. belent / etc. werdt in Hupz ghebrupcht by K. den
 hoop des Jaers om/ etc. Car. guldens. Noch / etc.
 Marghen Landts/ legghende int Ambacht van G.
 aende binnen- wegh/ genaemt de Bies- kampf / strec-
 kende bande binnen- wegsche Wateringe tot Q. zijn
 Landt toe/ belent/ etc. Noch een sekere Rente- brief
 van etc. Car. guld. s' Jaers teghens den penningh
 festhien/ int Jaer bedraghende in hoof- gelt de som-
 me van/ etc. Carol. guldens / sprekende tot laste van
 R. woonende tot T. zijnde specialijcken ghehypoti-
 queert op drie Margen Landts/ gheleghen int Am-
 bacht van W. alles naerder blyckende by den voorsz
 bezeghelden Brie/ wesen- de in dato/ etc. Belangende
 de schulden ende lasten deses Boels / als oock het in-
 komen daer teghens gereekent met alle de roerende
 Meubelen / Goederen / de selve zijn al te samen tus-
 schen A. Weduwe ter eente / ende de Erfghenamen
 voornoemt / ter andere zijde/ ghepart ende ghedeelt
 elchs half ende half / sulcx hen Comparanten alles
 bekent is / ende verklaerden daer mede ter weder-
 zijden te nemen goet vernoegen ende wel te vreden te
 zijn/ des s' conditie / indien namaels eenighe schult
 ofte lasten soude moghen op komen / nu niet bekent
 ofte ghedeelt zijnde / 'tselfde sullen s' malkanderen
 helpen draghen ende betalen portie porties ghelijck/
 midts dat insgelijcx soo eenighe inkomsten mochten
 op komen nu niet ghedeelt ofte bekent zijnde / 'tselfde
 sullen s' mede prorata ghenieten. Wijders is bedon-
 gen expresselijck by desen/ dat de Lant- pachten/ van
 elchs aen- ghekabelde Landen/ midts gaders de Rente-
 ten

ten daer upt-gaende tot elcx profijte ende lasten hebben in ghegaen / ende begonnen te loopen op den eersten Maert xijc. een en-beertigh / dat boozts elck zijn aen ghedeelde partije Landts tot elchs peticie / schade ende bate / heeft ghestaen sedert den eersten Maert booznoemt / ende dat midts dien by elck van hen ghebraghen sal worden alle de kosten van Dijkhagie / 't Zynsen / verpondinghen ende andere ongelden / 't zedert die op elchs aen-ghedeelde partije Landts alreede is gheballen ende noch te vallen / dat elck zijn aenghe-wesen Landen sal aen-baerden teghens soodanige groote als die hier bozen zijn upt-gebract / niet teghenstaende die by meetinghe anders mochten werden bebonden / sulchs dat ober ende onder de maet / niet vergoedt ofte gheepscht sal werden / ende sal elck zijn aenghe-wesen Landen ver-ongeldden / soo het selfde in de respective Ambachts-legghers / ofte Marghen-boecken wel bekennt is / ende altoos verongelt is geweest / houdende hun de parthyen Comparanten met dese kavelinge / in boeghen als boozschreben is / wel verghenoeght ende te vreden / heeft ver-halven elchs van hen-luyden by desen ghedesteert ende afftant gedaen van alle de actien ende prentensien / die d'een tot des anders aenghe-wesene parthye tot dees tijdt toe heeft ghecompereert / ende be-loofden malkanderen te sullen laten ghenieten het volle effect deser scheidvinghe / daer booz verbindende sy parthyen hinc inde haer persoon ende Goederen / tegenboozdighe ende toekomende actien ende crediten gheen upt-besondert / subject allen Rechten ende Rechteren. Versoekende sy Comparanten hier van behoorzijcke Acte in forme. Alles sonder fraude. Aldus / etc.

Een ander Cavel-ceel.

Op huyden den etc. Compareerde booz my etc. d'eerfame A, booz een vijfde part / C. booz een vijfde

vijfde part / D. vooz een vijfde part / E. als geroent
 hebbende M. mede vooz een vijfde part / A. B. ende C.
 noch als boochden bande naer gelate Wees-kinder-
 ren van F. sal: geassiscert met Sr. I. ende my Notaris
 in desen mede voozt referende vijfde part / te samen
 kinderen ende kints-kinderen ende erfghenaemen
 van M. zal: haer oberleden Vader dewelcke te samen
 te kennen gaben/ende verklaerden met malkanderen
 beraccoordeert te wesen nopende de schepdinghe ende
 deelinghe van alle de Goederen roerende ende ontcoer-
 rende / in ende upt-schulden/ niet ter werelt upt-be-
 sondert/die bebonden zijn inden naergelaten Boedel
 van haer Vader zal: vooznoemt / volghens den In-
 ventaris die daer af by haer-lupden is doen maet-
 ken/ende dat in manieren hier naer volghende / te
 weten / eerstelijck soo verklaerden sy Comparanten
 by desen/dat sy lupden de roerende Goederen / als
 Linde/Wolle ende alle den Hupfraet / dat die onder
 hun-lupden is ghepart ende ghedeelt in vijf deelen/
 die elcks van hun Comparanten ontfangen hebben
 tot haer contentement / sulcks sy verklaerden by de-
 sen/Item/dat sy Comparanten oock hebben betaelt
 alle de doot schulden/ende andere schulden lasten des
 Boedels / gheen upt-besondert / ende is echter den
 Boedel noch supber waerdig bebonden soo aen Ren-
 te-Brieven / Obligatien ende reede perminghen/de
 somme van Sc. Car.guld. tot veertig grooten / staet/
 komt pder bande Comparanten vooz haer contin-
 gente part Sc. guld. / ober sulcks soo woert A. mit-
 gaders de Wees-kinderen van F. te samen met hun
 beyden vooz haer portien gheassingneert in woldor-
 ninghe van de selve een Obligatie van etc. gulden/
 staende op het ghemeene Landt van Hollandt van
 Comptoire van den Ontfangher Generael I. in
 Sgravenhage / midts dat sy A. sal uptkieren vooz
 zijn eyghen reeckeninghe alleen de somme van etc.
 maet-

maeckende mette t'wee contingente porties samen etc. gulden / in voeghen dat A. voorsz. in de Obligatie competeert etc. guld. / ende de Wees-kinderen hare contingente portie / etc. guld. / midts dat sy noch hier-en-boven moeten geven tot een vereeringhe tot op-gelt / aende andere drie handen ofte staecten e lcks etc. guld. waer van de Wees-kinderen op hare portien moeten geven etc. guld. ende A. moet geven etc. guld. / die sy oock op huyden betaelt heeft / soo vooz hem als de Wees-kinderen / Item / C is geassingneert vooz zijn vijfde part het ghene sy selfs in den Boedel schuldigh is tot etc. guld. / ende hem is op huyden noch aen contant gelt betaelt de somme van etc. guld. / ende hem wordt noch by desen geassingneert te moeten ontfanghen van zijn zwagher D. de somme van etc. guld. maeckende t' samen zijn contingente portie / tot etc. guld. Item / D. is geassingneert vooz zijn vijfde part / eerst het ghene sy selfs in den Boedel schuldigh is tot etc. / ende hem wordt noch geassingneert by desen / een Obligatie spreekende tot laste van I. woonende binnen deser Stede S. houdende metten verlopen interest de somme van etc. guld. / ende hem is noch op huyden aen gelt toe getelt de somme van etc. guld. / maeckende mede zijn continghe portie tot etc. guld. / Item / D. als ghetroudt hebbende M. wordt geassingneert zijn contingente portie te korten aen de somme van penninghen tot etc. guld. / die sy selfs aen desen Boedel schuldigh is aen verscheyde posten / Item / dat sy noch sal korten etc. guld. met een jaer renten tot etc. guld. / die zijn Hupszou gepzelegateert zijn van haer Vader zal: Item / etc. guld. die hem belooft zijn vooz een derde part tot op-gelt vande Obligatie die A. ende Wees-kinderen van F. met accoort zijn toegeboeght monterende t' samen dese geassingneerde kortinghe de somme van etc. soo dat sy E. noch over

heeft.

heeft ende schuldigh blijft de somme van etc. guld. die welcke B. zijn zwager zijn geassingneert te ontfanghen / ende by provisie te houden op den Rentebrief spreckende tot laste van de Hupsinge ende Erbe daer van Gosten jeghenwoodigh in woont / ende dat met sulcken recht als den Brief inhoudt ende meldende is / ende hier mede houden hun de Comparanten ten weder syden / met dese tabelinge ende deelinghe in boeghen als boozen beschreben is / wel vernoegt ende te vreden / heeft derhalven elcks van hantluden by desen gedefisteert ende afstandt ghedaen van alle de actien ende pretentien die d'een tot des anders aengewesen partye tot hupden toe gecompeteert heeft / ende hebben oock tot dien sijne malkanderen overghelevert de documenten die yder was competerende tot zijn aengekabelde actien / ende beloofden malkanderen te sullen laeten ghenteten het volle effect deser scheidinge / daer boozen verbindende sy Comparanten t'samen ende elcks int particulier hare persoonen ende goederen / roerende ende onroerende / actien ende crediten / niet ter werelt uptbesondert / subject allen Rechten ende Rechteren niet te kosten / consenterende hier van geinaecht ende gelebert te werden Acte in debita forma / alles sonder fraude / aldus ghedaen ende ghepasseert binnen der Stede S. etc.

Transactie.

Op hupden den / etc. compareerde / etc. d' Eersame A. woonende alhier / Cpgenaer van de Hupsinghe ende Erbe / ghenaeint etc. staende etc. ter eenre / ende B. Backer Cpgenaer van de Hupsinge van etc. ter andere zijde / beyde ghebupzen / woonende naest malkanderen / welcke Comparanten verklaerden ende seiden / dat tusschen hen-hupden seckere differenten ende questie ghemobeeert waren / aengaende seckere lichten die A. poogden te stellen in zijn

Noort-zijdt-mupz van zijn achter-kamer / ende
 hadden malkanderen daer ober in rechte betrokken/
 ende verclaeght vooz de Dierschare deser Stede/
 van welcke voozsz questie ende vershil sp Compa-
 ranten bekende ende sepden/ dat sp nu waren gheac-
 tozdeert ende vereenicht / ende dat dooz intercessie
 ende uptsprake van de na-beschreben ghetuygen/ in
 boegen ende op conditie hier na beschreben/te weten/
 dat den vooznoemden A. alle de lichten die begomen
 zijn te setten inde selve Noort-zijdt-mupz/ doozgaens
 van boben af tot beneden toe blindt maechen sal ende
 blindt houden/sonder daerime tot geenigen tijde ee-
 nighe andere lichten te moghen maechen in eeniger
 manieren/noch oock int dach boben deselve mupz ee-
 nige dach-vensters ofte lichten te moghen maechen/
 sulchs dat des voozsz B. plaets by sal moeten blij-
 ven / ende geen uptsichten in en boben deselve mupz
 sullen moghen komen / ende dit alles midts dat den
 vooznoemden B. wederom belooft heeft/ sulchs hy
 doet by desen/ vooz dese vergunninghe te betalen aen
 A. Dep 1642. eerstkomende / de somme van / etc.
 Car. guld. tot xx. stuvers 'tstuck / waer mede sp
 Comparanten verclaerden ten weder-zijden volko-
 mentelijck verattozdeert te zijn / ende sal hier mede
 alle questie die sp transsigentten tusschen haer beyde
 vooz desen gehadt hebben / finalijcken wesen gheter-
 mineerdt ende ge-eyndicht tot inder eeuwighedydt/
 niet compensatie van kosten ten wederzijden. Belo-
 vende partypen hinc inde hier teghens niet te doen
 oft doen doen/ directelijck ofte indirectelijck/in rech-
 te noch daer byten in geenderlep manieren / onder
 verbant van haer persoonen ende goederen/ &c.

Een ander

O byden den / &c. compareerden / &c. v' Cer-
 lame A. Kleermaecker / woonende binnen deser
 Stadt

Stadt ter eenre / ende B. Schoe-maecher woonende mede al-hier / ter andere zijde / ende bekende hoe dat sy-luyden langen tijdt tegens malkanderen geprocedeert hadden booz den Robe van Hollandt / 'twelck noch ongedecideert was hangende / aengaende seckerere Erffenisse van C. haer Man zal : die overleden is opten / Sc. binnen der Stadt R. van welcke boozsz questie sy Comparanten / verklaerden ende sepden dat sy waren veraccozdeert dooz tusschenspreken ende uptspraak van goede Mannen die hier ober als getuygen staen / te weten / dat hy A. den geheelen Boel van C. zijn Meup zal : sal absoluytelijc ende int geheel quiteren / van alle recht ende actie die hem eenighsints daer aen is competerende / 't sy by Erffenisse ab intestato ofte andersints hoe 'tselv de soude mogen wesen / sonder daer aen pets te refereren / sulcks hy wel expres daer af renuncieert by desen / latende de boozschreben Erffenisse in't geheel alleen ten behoebe van B. met allen in / ende uyt schulden / niet ter werelt daer van uytbesondert. Daer teghens den booznoemden B. wederom belooft heeft / sulcks hy doet by desen / te betalen ende uyt te keeren aen C. de somme van etc. Car. gulden a. xl. grooten 't stuck / eens sonder meer / op dese termijnen / namentlijck / d'een helft binnen ses wecken / ende de weder helft van dien binnen 'sjaers naer datum deses / sonder langer vertreck / ende hier mede sullen alle de questien tusschen partpen eenighsints contravers geweest zijnde hier mede ghe-epndicht zijn / ende het Proces gesleten met compensatie van kosten ten weder zijden. Belobende sy parthpen Transigenten dit Accoozt ende uptspraak in alle zijne poincten wel naer te komen ende te achtervolgen / ende hier tegens niet sullen doen ofte doen doen / directelijck ofte indirectelijck / in rechte noch daer buyten in geenderley manieren / onder verbandt van hun persoonen ende goederen / etc.

Een ander.

Ophuyden den / *Et. compareerde/ Et. d' Eersame*
A. Weduwe ende Boel-houster van B. in zijn le-
ven Vrouwer int / Et. alhier / gheadfisteert met my
Notario/ als haer ghekozen Vooght in desen ter een-
re/ende D. woonende tot B. als Vader ende Vooght
van F. zijn kindt/ dat mede Erfgenaem was van G.
vooz welcke mede Erfghenamen den voornoemden
Comparant hem sterck maecte / ende caveerde de
raroter andere zijde/ende bekende onderling met mal-
kanderen verdraghen ende ver accordeert te zijn / in-
voeghen hier naer volghende / te weten / dat de vooz-
noemde Weduwe ende mede Comparanten in desen/
by'tpasseren van dese Acte van den voornoemden D.
ontfanghen sal/ ghelijck sy by desen bekend ontfangen
te hebben de somme van / Et. guld. ende dat ober af-
ghereeckende bierschult/ ende in voldoeninghe van't
restoir van dien/ bedragende/ Et. guld. ende het bozde-
re ober kosten schaden ende interesten vooz foute van
goede betalinghe / met langhdur'zigh procederen af-
rede ghedaen ghesadht ende gheleden / welcke voozsz
ligitieuze sake ende Proces hier mede sal zijn geter-
mineert ende ghesleten/ ten ware vooz dato deses be-
bonden wierdt sententie van den Hobe Provinciael/
tot voozdeel vande voornoemde Weduwe / nopende
de voozsz ligitieuze saecke ghepronuncieert te zijn/ in
welcke geballe yder vande voornoemde Comparan-
ten soo ghereeckent sal worden in zijn geheel ofte dese
acte noyt was ghemaecht ende verleden / ende echter
sal de voozsz betalinge ter goeder trouwe ende op af-
koztighe ghedaen zijn/ indien de voozsz sententie tot
voozdeel als vozen gewesen/ meerder somme compze-
hendeerde / ende dienvolghende ontslaen parthpen
transigenten/ van alle bozdere actien ende pzetentien
gheen uptbefondert : hoe die ghenaeint ende waer
die

die in controverfie fouden getrocken mogen werden/
quiteren die malkanderen finalijck ende abfolupt elijck
pder in zijn regardt in des anders fabeur/ met belof-
te van hier tegens niet te fullen doen ofte doen doen/
directelijck noch / etc. Ende dewijle den booznoemde
E. alhier hem verbonden ende betaelt heeft booz zijn
andere mede Erfghenamen/foo geeft de booznoemde
Weduwe ende Comparante hem actionem cessam
teghens zijn andere mede Erfghenamen/booz soo veel
haer luyden contingent inde boozsz betaelde/etc. Car.
guld. fal komen te bedraghen / ten eynde hy 'tselfde
mach repeteren daer ende soo hy te rade binden fal.
Alles sonder fraude. Aldus etc.

Compromis.

Op huyden den / etc. compareerden booz my D.
Notaris publ. by den Hobe van Hollandt ghe-
admitteert op de nominatie der Stadt S. ter presen-
tie vande na-beschreven ghetuyghen / d' Erfnamen
A. koopman / woonende binnen deser Stede / ter
eenre/ende B, koopman / woonende tot N. ter ande-
re zijde / ende verklaerden te samen ende pder van
hen int bysonder / hoe dat sy tusschen hen beyde had-
den eenighe differenten ende questien / nopende het
liquideren ende sluyten van hare reeckeninghe die sy
met malkanderen hebben upstaende van weghens
haren koop-handel / die sy Comparanten tusschen
haer beyde ober ende weder ghedaen hadden/ geduy-
rende den tijdt van drie jaren / ende alsoo verschepde
posten ten weder-zijden heel controvers quamen /
soo dat sy parthyen met malkanderen daer ober niet
en konden vereenighen om hare reeckeninge ten we-
der-zijden te sluyten / ende malkanderen te voldoen
ende quiteren/ober sulcx gheschapien stontd dat daer-
om Proces tusschen haer beyde in toekomstenden tijde
soude konnen ghemobeert werden / ende daer dooz
mal-

malkanderen bzenghen tot groote kosten/ inoepde ende schade / waer dooz alle liefde ende vrede / die sp Comparanten tot noch toe gehad hebben/soude verhoockten werden / ende om dit alles te verhoeden ende ebiteren/mitsgaders om liefde ende vrede tusschen haer bepden te onderhouden / soo ist dat sp Comparanten verklaerden ende sepden met malkanderen beractozbeert ende verdraghden te zyn / sulcx sp doen by desen/nalmentlyck / dat sp alle hunne questien die tot hupden toe eenighsints tusschen haer controbers zyn/hebben verbleeben clacralingh/ ende al int seggen ende judicature van de Eersame C. ende D. mede Hooplupden / woonende binnen deser stede / met last soo't hen-lupden goet dunckt / een ober-man te moghen kiesden ober dese saeck / belobende de boozsz Comparanten pder in zyn regart/ met dese uptsprake die Arbiters, mitsgaders den Ober-man daer toe te verkiezen (ist noot) sulken doen / te nemen volksmen contentement / als in een finale transactie ofte bypwilligh accoort by hen-lupden te samen aenghegaen / ende de selfde uptsprake arbitragie ende judicature van de booznoemde persoonen inde boozsz saecke ende differenten / van soodanighen waerde ende effect te sullen houden / als sententie ghewesen by arrest ofte van de Hooghe Raede in Hollant/ ende belooben oock sp Comparanten daer teghens niet te sullen doen/noch doen doen/ directelyck noch indirectelyck / in rechte noch daer byten / in gheenderlep manieren / noch oock tot prejuditie vande selfde uptspraeck verfoecken eenighe mandamenten van reijf reductie/of te andersints hoe de selfde ghenaeint soude moghen worden / die parthpen Comparanten te samen/ende een pder van hen gherenuncieert hebben/ ende renuncieren by desen/op pene die contrarie doen/sal verbeuren twee hondert Rijcks-daelders in specie/ten profijte van den ghenen die dese uptspraecke

goet.

goet-willighlyck sal acquiesseren ende naer-komen/
 verbindende parthyen Comparanten ten weder zy-
 den/ tot naer-kominge van alle 'tgene boozschreben
 is/ midtsgaders booz de uytspzaeck op dit verblyf te
 doen / by de boozschreben Arbiters hare respectibe
 persoonen ende goederen/ Sc. confenterende hier van
 gemaecht ende gelebert te werden Acte in forma: Ac-
 tum binnen S. ten huyse ende Comptoire mijns No-
 tario/ in presentie van/ etc.

Vyt-spraecke van de Arbiters.

O huyden den / etc. compareerden / d' Eersame
 E. ende D. dewelcke verklaerden ende sepden/
 hoe dat sy Comparanten waren versocht als Ar-
 biters/ van toegens A, ende B. Koopluden/ wonen-
 de mede binnen deser Stede / ende dit nopende ende
 aengaende eenighe abupsen die tusschen haerlud-
 den waren geresen/ Concernerende het slupten en-
 de liquideren van hare reekeninghe / die tusschen
 haer bepde te slupten stondt/ ende dat van den koop-
 handel die sy-luden met malkanderen hadden ghe-
 negocieert gedupzende den tijdt van drie achter een
 volgende jaren/ ende gemerckt de boozsz Comparan-
 ten/ den boozsz last hebben aengenomen/ volgens het
 Compromis daer van gemaecht / in date / den/ etc.
 booz den Notaris N, ende seeckere ghetuyghen/ om
 haer judicatuere ende arbitrale uyt-sprake daer van
 te doen / ober sulchs soo ist / dat de boozsz Arbiters/
 midtsgaders D. mede Koopman daer toe versocht
 als Ober-man/ hebben t'samen de Reeken-boeck
 die parthyen gehouden hebben ten weder zijden/ aen-
 gaende hare Negotie die sy met malkanderen hebben
 gehad tot huyden toe/ wel hebben ghevisiteert ende
 oversien/ mitsgaders alle de Documenten wel ge-er-
 amineert / die parthyen overgelebert hebben tot ju-
 stificatie van haer intentie / hebben oock parthyen

mondelingh ghehoordt/ ende teghens malkanderent
 verhoort/ende op alles rijpelyck gelet / ende geconst-
 dereert het gene in dese hare saecke kan ghemobeert
 werden/ dienbolgende/soo hebben sy Arbiters/mits-
 gaders D. als Ober-man / Parthypen hare reeke-
 ningen gebalanceert / geliquideert ende gheslooten/
 ende vooz uyt-spraecke ghepronuncieert / ghelijck sy
 die pronuncieren by desen / te weten/dat A. sal uyt-
 heeren aen B. de somme van / etc. Car.guldens/tot
 xx. stupvers 'tsuck/eens sonder meer/waer mede de
 Arbiters/mitsgaders den Ober-man/verstaen ende
 verklaren/dat Parthypen haer reeckeninge hier me-
 de gheslooten ende vereffent sat zijn / ende byden tot
 inder eeuwigheyt / ende zijn ober sulcks Parthypen
 respective/hare vozdere eyschen ende contrarie con-
 clusien teghens malkanderen ghedaen ende ghenom-
 men/ontsept ende afgheslaghen / die mits dien hen
 nu vooztaen gedzagen sullen moeten/bolghens ende
 in conformite dese uyt-spraeck/ op pene ende verbant
 als int Compromis verbatet. Alles sonder fraude/
 consenterende hier van gemaecht ende gelevert te
 werden acte in forma. Actum binnen S. ten huyse
 ende Comtoire mijns Notario/ ter presentie van N.
 ende N. als gheloofwaardighe ghetuyghen hier toe
 versocht ende gebeden/die dit beneffens de Arbiters
 ende Ober-man/ ende my Notario mede ondertree-
 kent hebben/etc.

Een ander Compromis.

Alsoo tusschen A. woonende tot S. Boelhouder
 van B. zalig. ter eente / ende C. ende D. t'samen
 ghezwoeders ter andere zijde / seckere questien gere-
 sen waren / soo vande Erffnisse ende achter gelaten
 goederen vande vooznoemde B. haer-luyden ober le-
 den Ruep/ obermits dat de vooznoemde C. ende D.
 sustineerde/dat sy vooz uyt den Boel mosten ghenie-
 ten by forme van prelegaet, de somme van etc. mits-
 gaders

gaders als mede van seker geleent gelt / dat de boorz-
 noemde A. boorz den Boel verschoten heeft / geduppen-
 de zijne administratie / ende boorzs anders dat de ee-
 ne tegens den anderen was pretenderende ende susti-
 neerden / waer upt gheschapien stont proces ende on-
 eenighet te spruften / derhalven om sulcx te verhoes-
 den / soo ist dat sy om vzedes wille ende om alle on-
 eenighet te schouwen / hebben de boorznoemde
 partypen alle hen-lupden questien ende different / die
 de een teghens den anderen was sustinerende ende
 pretenderende / finalijcken ende claralijgh verbleven
 int segghen ende arbitragie judicature / van d' Cersa-
 me F. ende G. dewelcke de saecken ende de boorz-
 questien naer alle billichheit ende in goede conscien-
 tie oberlegghen / ende hare uptsprake daer van doen
 sullen / mitsgaders / soo hen-lupden Arbiters goet
 dunckt / een of meer Oberlupden ober desen te ver-
 kiesien / sullen't moghen doen / belobende de boorz-
 drie gheboeders ende respective partypen / goet/
 vast / ende van waerden te houden ende te doen hou-
 den / mitsgaders inalkanderen te voldoen alle 'tgene
 by de boorz Arbiters ende Oberlupden / indient noot
 sy daer toe te verkieisen / ghebonden ende uptghespro-
 ken sal worden / sonder hier tegens / ofte eenigh point
 van dien / te opposeren in eeniger manieren / op pene
 die contrarie komt te doen / dat de selve sal verballen
 in een boete van vijftigh Rijxdaelders / ten behoebe
 vanden Armen alhier tot S. maekende in sulcken
 ghevalle elcx van partypen hen-lupden Debiteuren
 aende boorz Armen ter boorz somme toe / renun-
 sierende de boorz partypen alle reductien / reliben/
 gratien / ende andere querellen ter contrarie van de-
 sen gepractiseert ofte te practiseren / verbindende tot
 naer-kominghe van desen / ende van de upt-spraecke
 op dit gheblijf te doen / de boorz partypen elck in zyn
 regart heur-lupden persoonen ende goederen &c. te
 vreden

byden zijnde / sp-lupden partypen respectie haer
 hier inne / ende inde uyt spraecke by den Hobe van
 Hollandt te laten condemnieren / tot kosten van den
 ghenen tot wiens last 'tselfde versocht wordt. / daer
 toe ghebende speciale ende ontwedderoepelijck macht
 M. ende N. Procureurs aldaer / t'samen ende Cr
 int bpsonder / belobende van goeder waerden te hou-
 den alle 'tghene by hen-lupden hier inne ghedaen
 sal werden / onder het verbandt van rechts weghen
 daer toe staende / alles sonder fraude. 'tOzkon-
 den/etc.

Uyt spraecke van 'tvoorz Compromis.

Achtervolghende seckere Compromis, gemaeckt
 tusschen A. woonende tot S. ende Boel-houder
 van wijlen B. zal. ter eenre / midtsgaders C. ende D.
 zijnde ghebroeders ter andere zijden / waer by sp-lup-
 den / alle haer-lupden questien ende gheschillen no-
 pende de Erffnissen ende achter-ghelaten Goederen
 van de voorsz oemde B. midtsgaders verder 'tghen
 d'een teghen d'ander pzetendeerden ende sustineerden
 clacralingh / ende al int segghen ende arbitragie van
 F. ende G. mitsgaders aen d'Oberlupden daer toe te
 verkiefen / finalijcken zijn verbleven / alles volghens
 de Acte daer van zijnde in dato den / Ec. hebben de
 selve F. ende G. Arbiters / mitsgaders I. ende K. als O-
 berlupden / by de Arbiters tot haren behulpe ghenom-
 men de voorsz drie ghebroeders / op alle hare questien
 ende gheschillen ghehoort / de respectie schriftelijcke
 eysschen by henlupden ober ghelept / gebisiteert ende
 op alles rijpelijck ghelet ende gheconfidereert / het
 ghene in desen te letten ende te consideren stonde / ver-
 klaren de voorszreven Arbiters ende Oberlupden
 met malkanderen ghelijcken bestemt / besloten ende
 vooz uyt sprake verklaert te hebben / 'tghene dat hier
 na volght. Voorts Articulen te stellen in de ghele-
 gentheyt van de saecke / Ec. Conclusie met alle het
 welcke

welcke voorschreven is / verstaen Arbiters ende Overlupden / dat de voorschreven drie ghebroeders in alle de acyter-ghelaten Goederen van de voorschreven B. haer overleden Meup zal. gheschepden sullen wesen / soo dat oock alle het ghene d'een teghen d'ander willen pretenderen ende sustineren / midts desen af is / ende zijn ober sulcx parthyen respective heure bozdere eysschen teghens malkanderen ghedaen ontsept ende af-gheslagheit / die midts desen sien ghezaghen sullen in alles na dese uytspzake / volghens hare beloften / op de pene ende verbandt int Compromis verbeter / referberende / d' Arbiters ende Overlupden aen overlupden d' interpretatie van dupsterheden ende mis-verstanden / die in dese uytspzake soude moghen vallen. Alles sonder fraude. 't Oorkonden hebben Arbiters ende Overlupden desen onderteykent op den / etc.

Een ander Compromis.

Also sekercher differenten waren ontstaen tusschen A. koopman / woonende tot R. als Man ende Dooght van B. ende in dier qualiteyt Erfghenaem van wijlen C. in haer leven Hupsvrouw van medewijlen D. vooz hem selben ende in desen verhangende ende hem seker maechende / midtsgaders de rato caberende vooz de verdere hinderen van wijlen E. mede Erfghenamen bande selfde C. te samen recht hebben de tot drie achtste parten van des selfs naer-gelaten Goederen / F. ende G. beyde als Dooghten bande onmondighe hinderen van L. mede Erfghenamen bande voozs C. recht hebbende tot drie achtste parten bande voozs C. midtsgaders de selve A. verhangende / ende van ghelijcken de rato caberende / vooz de naer-ghelaten hinderen / van K. midtsgaders van L. alle te samen recht hebbende bande resterende twee achste parten / bande selve naer-ghelaten goederen van-

bande voorsz C. ten by-wesen ende overstaen van M. Rentemeester / van alle den gheheelen Boel ende gemeene Erfgonamen bande voorsz C. ter eenre / mi dts-gaders Mr. G. ende H. Soon ende Erfghenaem van wijlen I. beyde vooz haer selven / ende als te samen verbanghende ende de rato caberende vooz I. Weduwe van wijlen K. mitsgaders G. de Jonghe / mede naer-ghelaten Soon ende Erfghenaem bande voorsz N ende met malkanderen Erfgonamen bande voorsz I. ter andere sijde / daer upt te beduchten stont dat Processen ende meerder onlust soude mogen ontsaen / soo ist dat sp-lupden gheneghen sijnde alle 'tselfde te Diebenieren / met malkanderen sijn verspoochen / de Decisie der selver te verblijven aen eenighe Arbiters / ende ten dien sijne / malkanderen alreede over ende weder hebben ghecommitteert hare respectie pretensien ende debatten / daer teghens / met de Verificatien daer toe-behoozende / de welcke sp altans ten weder-syden houdende vooz volkomtlijck gheinstitueert / hebbende alle de selve aen weder-syden over gelebert aen Mr. P. ende Q. Advocaten vooz den Hobe van Hollandt / ten sijne omme by haer-lupden als Arbiters te werden gedecideert / so gelijk als sp naer rechten sullen bevinden te behoozen: Submitterende de voorsz respectie parthyen inde respectie qualitepten hier vozen gheroert / de Decisie bande questien ende gheschillen inde voorszreven over-gheleberde stucken ghededucert / ende gheben-tilcert / claraling ende al aen de Arbitragie ende upspzake bande voorszreven Mr. P. ende Q. met dien verstande / dat in dien sp-lupden de voorszreven overgeleberde stucken ghevisiteert hebbende / noodigh ofte raedtsaem achtende een derde mede Advocaet vooz den voorszreven Hobe wesende / tot een Super-arbiter te nemen / dat sp sulcx sullen vermoghen te doeti / ende dat de voorszreven by haer te kieser Super-arbiter /

arbiter / met ghelijcke macht ende authoriteit op de
 booschzeden saecke sal besotigneren / ende daer inne
 arbitreren / gelijk de booschzeden twee Arbiters hier
 ghenomineert / in alle manieren als of sijnen naem
 hier mede waer gheexamineert ende upt-ghedruckt /
 ende belobende de booschzeden parthijen 'tghene
 by de booschzeden twee Arbiters / ofte by haer te
 samen met den Superarbiter by haer te eligeren inde
 booschzeden questien sal werden ghearbitreert ende
 upt-ghesproochen / by eere trouwe ende bromigheyt
 te sullen houden / ende boos soo veel in haer is doen
 houden / boos goet vast ende van waerden / sonder
 daer teghens pers te doen ofte laten gheschieden / in
 Rechten ofte daer byten / directelijck / ofte indirec-
 telijck / 'tsp by Reductie / Relief / ofte eenighe andere
 middelen / hoedanich 'tselbe soude moghen zijn / onder
 verbandt van hare respectie personeen ende Goe-
 deren tot bedwangh van alle Rechten ende Rechte-
 ren mette kosten / ende zijn in kennisse der waerheyt
 hier van ghemaect twee gelijk-luydende Instru-
 menten / by parthijen ten weder-zijden inde respec-
 tie qualiteyten onderteykent / aldus gedaen in S.
 desen 1. Jany 1655.

Afreckeningh.

Compareerde A. woonende / Sc. ende B. mede al-
 hier woonachtigh / ende hebben verklaert soo sy
 doen by desen / gheliquideert ende ver effent te hebben
 van den ontfangh van de verkochte Meubelen / ten
 sterf-luyse van C. zaliger bebonden / ende van den
 upt-geef daer teghens by de booschzeden B. gedaen /
 in't voldoen vande bekende ende geopenbaerde schul-
 den / alles upt kracht van secker procuratie boos
 my ende seker ghetuyghen in dato den / Sc. gepas-
 seert / ende is bebonden in mijn presentie ende na het
 oversien ende na reekenen / van alles den ontfangh
 te bedraghen de somme van / Sc. ende den uptgeef
 waer

daer tegens/soo dat de boozschreben B. by sloote van reekeninghe/schuldigh bleef de somme van /&c. die de selfde in mijn presentie ende de na-beschreben getugghen in contante penninghen heeft voldaan/ende aen den boozsz A. betaelt op hupden datum deses/ghelijck de boozsz A. bekent de selfde ontfanghen te hebben ende daer van voldaan te zijn / ende oock alle de declaratien ende quitantien soo vande doot-schulden vande boozsz C. als andere schulden int boozschreben sterf-hups bebonden over genomen te hebben / ende ontsaet dien volghens hy Comparant de boozsz A. van alle bozdere verantwoordinghen / ter sake van zijnen boozsz ontfangh ende upt-geef / uptkrachte van de boozsz Procuratie / als zijnde van hem ten vollen ghecontenteert ende veruoeght / ende verklaerden parthpen Comparanten hier mede in alles veressent te zijn / ende met dese finale afrekeninghe volkomentlijck te vreden / belovende hier teghens niet te sullen doen noch laten gheschieden in eenigher manieren/ onder verband van rechten daer toe staende/&c. Alles sonder &c. Versoekende/etc.

Transporten.

Compareerde A. Molenaer op de Molen/ etc. bekende ter saecke van gheleberde Haber/Hop ende ander Paerde-boeder aen B. Bouman / woonende tot/&c. schuldigh te zijn de somme van/&c. gulden in voldoeninghe van welcke schult/soo heeft hy Debitteur boozsz aen B zijn Creditteur/getranspoteert ende getedeert/gelijck hy transpoteert ende tedeert by desen/dese naer beschreben gespecificeerde Meubelen Goederen / namentlijck / &c. ende verklaerde de boozsz B. mede Comparant alle de boozsz Meubelen Goederen / in finale ende totale voldoeninghe vande boozsz schult van &c. door ende ghecasseert te zijn / ende beloofden dies aengaende malkanderen niet

niet meer te molesteren/maer dit Transport ende dese ober-gifte van waerden te houden ende doen houden/onder verbintenisse van hare persoonen ende goederen. Wyders heeft de voorsz B. byzwillighlyck geconsenteert ende geacordeert/dat de voorsz A. de boven genomineerde goederen ende hupscraet precario ende by vergunninge sal eenen tijt lanck noch mogen gebuycken ende possideren sonder de selfde alst hem Epgenaer sal believen/dit weder te halen/ op te houden/maer danckelijck te laten volghen / sonder eenig tegenspreken / alsoo dit nyt goede byzuntchap ende genegentheyt hem-waerts / ende sonder eenig voorsz deel van den Epgenaer is gheschiet. Alles sonder fraude versoekende/etc.

Een ander.

Compareerde A. alhier woonachtigh / ende bekende by dese wel ende oprechtelijcken vercocht ende op ghedraghen te hebben / soo hy doet by desen/aen ende ten behoebe van B. mede binnen deser Stadt woonachtigh/ alfulcke actie ende portie van Erfnisse ofte ghedeelte van ghelt bedraghende/etc. gul. hem competerende upten Woel ende na-gelaten goederen van wijlen C. zal. tot G. overleden / die de Meup was van zijns Comparants Hupsbouw zal. hem aen-bestorven/staende het Houwelijck ofte by lieben van de selve sijne Hupsbouw ghe-naemt D. ende dat op reekeninge ende betalinghe van 'tghene hy Comparant ende Transportant aenden voorsz noemden B. schuldigh is / soo van gheleerde waren ende gheleent ghelt by hen tot zijnen danck ghehadt ende ghenoten / wederende daer vozen de voorsz portie van de Erfnisse ofte de voorsz somme van etc. gul. tot zijnen behoebe/ alles met volkomen macht omme de selve actie ende dit ghetransporteerde te moghen selfs aenbaerden ende ontfanghen oft verhoopen

hoopen/verbzeemden ende alineren als zijn by ep-
ghen goet/sonder daer teghens immermeer te sullen
doen ofte laten gheschieden in eenigher manieren/
ende soo peinant hier teghens opposeerden / beloofde
by Comparant 'tselfde te sullen helpen weere. 1 / en-
de op aller wijsse beletten tot volkominen contente-
ment van den voorsz B. ofte dese zijne actie verkre-
ghen hebbende / onder verbandt van zijn persoon en-
de / etc. Compareerde mede de voorsz B. ende beken-
de de selfde sessie / transport ende ober-gifte van de
voorsz Erffnisse van den voornoemden A. transpor-
tant te accepteren op reeckeninghe ende in minde-
ringh van zijn achter wesen / houdende goets op den
voorsz Transportant / 'tghene by liquidatie bebonden
sal werden op de voorsz schult noch te hoort te zijn /
ende hem te competeren. Alles etc.

Een ander.

O den etc. Compareerde d' Erbare A. Wedu-
we van B. zal. dewelcke bekende voel ende
deuchdelijcken schuldigh te wesen aen D. de somme
van twee hondert Car. guld tot lx. grooten 'tstuck/
spzuptende ter saecke van gehaelde kramers waer-
ren/die sy Comparanten bekende ontfangen te heb-
ben tot haer contentement / ende verklaerde dat sy
Comparante altans was gheraecht in onbermogen
om in contante te betalen / ober sulchs soo ist dat sy
Comparante in voldoeninghe ende betalinghe van
dese twee hondert Car. guld. heeft ghetransporteert
ende gecedeert gelijk sy transporteert / cedeert ende
opdraecht by desen / in bypen epghendarn eeuwelijck
ende erfelijck / dese naerbolghende ghespecificeerde
Meubelen Goederen / te weten /

Twee Beddens tot	_____	_____	60	—	0	—	0
Dier Deechens tot	_____	_____	12	—	0	—	0
Wacht Hoofst-huffens tot	_____	_____	12	—	0	—	0

Nacht

Acht Slaep-lakens tot	— — — —	8	—	0	—	0
Acht Sloopen tot	— — — —	8	—	0	—	0
Een koopere met een pferē Ketel t'samen tot	— — — —	6	—	0	—	0
Een Bedde-pan tot	— — — —	3	—	0	—	0
Twee wageschotte Kisten tot	— — — —	3	—	0	—	0
Een wageschotte Trooz tot	— — — —	1	—	10	—	0
Een kopere Potjen tot	— — — —	2	—	0	—	0
Item voorsz Stoelen/Bancken/pfer werck ende al- derlep aerde-werck zijnde t'samen in eenen bon ghe- taxeert tot	— — — —	84	—	10	—	0
Somma	— —	200	—	0	—	0

Aptbrenghende te samen dese voorsz verkochte goe-
deren de somme van twee hondert Car. guld/Com-
pareerde mede ten voorsz daghen ende stonden / den
voorznoemden D. die dit Transport ende overdrachte
in manieren als voorsz is verhaelt/in voldoeninghe
van zijn twee hondert Car. guld. accepteerende/ende
hielt hem wel vernoecht ende ghetontenteert / sulck
hy doet by desen / te vreden zijnde ende consenteren
doek by desen hy C. dat A. debitrice dese Meubelen
Goederen noch vooz eenighe tijdt lanck precario of-
te te leen sal mogen behouden/ende gebuycken/ ende
dat tot wedersegghens toe/ met belofte die wederom
te restitueeren tot allen tijden des versocht zijnde/tot
believen van C. sonder eenige de minste reserve daer
aen te behouden/derhalven so heeft sy Comparante
doek tot desen sijne op huuden aen hem D. ghelevert
ende obergelant de sleutel van haer Comparantes
Kups-deur / omme dese voorsz goederen upt haer
Kups te moghen halen ende naer hem nemen tot
zijn believen/verbindende hier vozen sy Comparan-
te haer Persoon ende Goederen subject allen Rech-
ten ende Rechteren mette kosten/alles sonder fraude
consenterende dat hier van gemaect ende gelevert
sal werde Acte in behoorzijckhe forme / aldus gedaen
ende

ende gepasseert binnen der Stede S. ten Comptoire mijns Notaris ter presentie van N. ende N. getuyge van geloobe hier toe versocht / die dit beneffens de Comparanten ende my Notaris mede ondertepckent hebben.

Een ander onder de handt.

Ick ondergeschreven A. bekenne by desen met mijn gewoonlijcke ondertepckeninghe/ghedeert/ghetransporteert ende op-gedragen te hebben/sulchs ick doe by desen / aen ende ten behoede van B. ofte actie hier af van den selven verkrijghende / dese bygaende Obligatie in dato den / etc. spreekende tot laste van C. woonende / etc. inhoudende supbers de somme van/ etc. ende dit met sulchen recht ende verbant als inde voorsz Obligatie gheconditioneert staet/ om by den selven B. in mijn plaetse gheinnet ende ontfangen te worden/of ick dat selfs ware/bekenne ooc van dese Transporte voldaan ende betaelt te wesen den lesten penningh metten eersten / belovende ober sulcx de voorsz Obligatie te bypen ende te waren vooz insufficient, ende goet te doen dat de voorsz B. daer aen te kort soude moghen komen/daer vozen verbindende mijn persoon ende goederen/ etc.

Acte van Cause van een Legaet als
'rvervalt.

Op hupden den / etc. compareerden A. woonende op de Hoogstraet alhier / ende constitueerde hem selven bozgh onder renunciatie van't beneficium ordinis ende excusionis, vermeldende datmen den principael eerst soude moeten verwinnen ende executeren/erinnen den Bozgh soude moghen aansprecken / als daer van te vozen wel onderrecht zijnde vooz B. zijn Dochter / Weduwe van C. zal, ende dat vooz de opbzenginge ende voldoeninge van soodanige/ etc. gul, als den voozvoemden C. by zijn Testamentare dispositie

sitie in date den/etc. heeft gemaecht ende gelegateert aen ende ten behoeve van D. zijn Suster/Wyfszouwe van E. belobende ober sulchs hy Comparant d'boorzsz/etc. Car. guldens ten tijden van't oberlijden ofte her-huwelijcken van de boorznoemde B. Weduwe / alles bzeeder in den boorzsz Testamente verhaelt / ('twelck niet teghenstaende'tverly van desen blijft in volle kracht ende bigeur) soo't versocht boorz selfs op te legghen ende te voldoen metten Interest van dien a tempore moræ , onder verbandt van zijn persoon ende goederen / etc. overghebende mede hy Comparant dat hy hy ghebzecke van voldoeninge boorz den Hobe van Hollandt in den inhouden deses werde ghetondemneert / ghebende daer toe last N. ende N. Procureurs van den selven Hobe te samen ofte elck van hen int hpsonder / om t'allen tijden te consenteren inde condennatie op desen te versoecken/belobende de selfde van waerden te sullen houden/des belofde sy B. Weduwe mede comparerende / haren boorznoemden Dader ende Borzgh hier van te indenmeren ende schadeloos te houden / onder ghelijck recht ende verbandt als boven. Alles sonder fraude. Aldus gedaen ende verleden/etc.

Causie voor voldoeninghe van een sententie.

Op hupden den/etc. compareerden d'Gersame A. d'welcke hem constitueerde ende stelde als Borzge ende mede als pzinicipael onder renunciatie van't beneficij ordinis & excusionis, vermeldende dat men den pzinicipael eerst soude moeten aanspreucken/verwinnen ende executeren / eer men den Borzgh soude moghen in rechte betrecken / houdende hem dies nu woe onderrecht boorz B. ende dat boorz de somme van etc. Car. guld. metten interest van dien / tegens den penningh twintigh/t' sedert den / etc. totte volle ende effectuele

fectuele betalinghe toe/die hy A. schuldigh is te betalen aen ende in handen van C, volghens het Womnis daer van diffinitivelyck by den Hobe van Hollandt ghewesen tot laste van den voornoemden A. in dato den / etc. welke voorsz. somme by Comparant beloofst te betalen op twee halve jaren / waer van het eerste termijn verschijnen sal zijn primo May / in desen Jare / etc. ende het andere termijn sal verschijnen primo November/ mede in desen Jare. Verbindende by Comparant hier onder zijn persoon ende alle zijn tegenwoordige Goederen/presente ende toekomstende/gheen upt-besondert / subject de heerlijckie ende reale executie van den voorsz. Hobe met de kosten / ende den voornoemden B. mede comparerende / beloofde zijn voorsz. Borgh hier van te bezijden kosteloos ende schadeloos/onder ghelijck recht ende verbandt als voren. Aldus/etc.

Acte van Cautie.

Compareerde A. Laecken-hooper woonende tot etc. de welcke bekende hem selven borgh ghestelt te hebben/sulcx hy doet by desen d'voorsz. B. Jonckghesel zijn Couzijn/ende dat vooz de ghetrouwighheyt van den ontfangh ende uptgeef/die den voornoemden C. zijn Couzijn sal hebben op het Comptooz vanden Heer Ontfangher van des Ghemeen-landts middelen ober het Zuyder-quartier van Hollandt ende West-Brisslandt / daer den voornoemden N. by besteet is om by te wonen ende te dienen vooz Opper-clercq/den tijdt van etc. achter-reen-volgende Jaren / so dat den voornoemden Comparant beloofst goedt te doen ende te betalen het ghene dat zijn voorsz. Couzijn op zijn af-scheyt van zijn Reckeninghen/die hy aen den voorsz. Ontfangher zijn Meester sal moeten doen / te kort soude mogen komen/ende dat ter somme toe van vijftchien hondert Car. guld. sonder meer / hier voren verbint hy cautionaris zijn persoon/etc.

Een

Een ander.

Compareerden A. ende B. inwoonende Burghers deser Stadt / ende hebben t'samen ende pder van hen beyde int bysonder verklaert / dat sy haer Bozghen ende oock pncipale Debitours gheconstitueert ende ghestelt hebben / soo sy doen by desen / beneffens C. inwoonende Burger der Stadt Doordrecht / voorszoodanighe Pachten als by D. soo tot Doordrecht als Geertrupdenbergh fullen in-ghepacht worden / voorsz den termyn in te gaen primo April deses loopenden Jaers / etc. renuncierende sy Comparanten tot dien eynde de benefitiën ordinis of excusionis ende divisionis, als van't effect van dien volkomen kennisse habbende. Verklarende noch sy beyde Comparanten voorsz medestanders ende participanten te fullen wesen in de Pachten die den voorszonden C. sal komen te hupzen in de voorsz steden / onder verbandt van hare persoonen ende etc. des beloofden sy malkanderen hier van voorsz pders ghedeelten te fullen indemneren / kosteloos ende schadeloos te houden / onder verbandt als vozen. Alles sonder fraude consenterende / etc.

Attestation.

Compareerden A. Chirurgijn gheweest zijnde in de Stadt Batavia / tegenwoordigh alhier woonachtigh / oudt vijf ende dertigh Jaeren / geproduceert zijnde van B. Weduwe van C. om ghetupgenisse der waerheyt te geben / heeft ten versoeke van haer Requirantie geattesteert / getupghet ende by syne mannewaerheyt in plaets van Ede verklaert / hoe waer is ende hem Attestant wel bekent / dat F. Jonghman van Delft den Requirants Soon / eenighe Jaeren geleden / met het Schip genaemt 't Wapen van Delft in Batavia met de eerste repse ghekomen is / ende in dienste vande Oost-Indische Compagnie gheweest / ende

ende eyntelijck doech aldaer opten xxv. Maep in den Jaere etc. int Fort van Batavia ghestorven is / ende op het Kerck-hoff aldaer begraven leydt. Doch heeft hy Attestant ten versoethe als vozen getuygt / dat den voornoemden F. is geweest een fraey werckmeester soo in Ebben-houdt als anders / ende dat hy de Ghestoelte ofte sit-plaets daer in den Raedt van Indien in Batavia inde Kerck sit / kostelijck ende konstelijck ghemaecht heeft als daer te sien is / booz redenen van wetenschap allegerende / dat hy alle 'tselfde ghehoort ende ghesien heeft / daer hy ende ontrent is gheweest / ende den voornoemden F. seer wel ghekent heeft / sluytende hier mede zijne dispositie met presentatie / om des noot ende ver socht zijnde / 'tselfde by Eede te sullen stercken / Actum / etc.

Een ander.

Op huyden den / etc. compareerde booz my N. Notaris publiclyc / by den Hobe van Holland ge-admitteert op de nominatie der Stadt S. ter presentie van de na-beschreben ghetuyghen A. Woe-vrou binnen deser Stadt / oudt / etc. Jaeren / B. C. ende D. ende hebben eensamentlijck verklaert / gheattesteert ende ghetuyght / ten versoethe van E. jonghe Dochter / waerachtigh te zijn / hoe dat sy Requirante op den / etc. in desen Jaer lest-leden ten huyse vande boozs A. Woe-vrouw van een jonghe Dochter verlost is / doch is haer eerst ende al vozen in haer arbepts noot af-ghenomen den Eedt van ghetrouwicheyt daer toe staende / wie de Vader van haer kindt was / heeft dien volghende met solemnele Eede verklaert / dat F. Jongman woonende tot S. Vader van haer kindt was / 'twelck sy doen baerde / ende daer benessens gheseydt ende verklaert dat sy noot booz ofte na met pemandt anders eenige secrete conversatie van procuratie ende kindts-winninge gehad te hebben / ende over sulchs niemandt anders

Vader

Vader van't boorzsz kindt te zijn / van den boorzsz F. die zyt als doen heeft op-gezworen: Eyndigende hier mede hare depositien met presentatie alle 'tselbe wanneer het versocht wordt elck int particulier met solemnelen Eede 'tselvede te stercken / consenterende hier van gemaecht ende ghelevert te werden public-que Acte/daer ende soo't behoozen sal. Actum/etc.

Een ander.

Compareerde A. out ontrent/etc. Jaren woonende bupten de Ketel-poozt deser Stadt S. ende verklaerden ten versoecke van B. hoe waer is als dat hy Attestant op gisteren / van weghen den Requirant in't werck gestelt is in sekerer Wepde / groot ontrent drie Margen Leen-lants genaemt de Lange Wepde / ghelegghen bupten de boorzsz Ketelsche-poozt / om aldaer te planten seckere Pooten van Willighe Boomen / ende na dat hy Attestant hy na den gheheelen dagh int boorzsz werck gheweest ende ontrent de vijftigh ofte 'tseftig Pooten geplant hadde / dat aldaer ghekomen is L. des Requirants Broeder / gheaccompagneert met noch twee van zijn andere Broeders / de welcke met hulp van zijne boorzsz Broeders heeft beginnen de gheplante Pooten upt te trecken / teghen wille ende danck van den Requirant present zijnde / ende met zijn Attestants Bijl in stukken te hacken / ende dat hy oock niet tegenstaende de contradictie ende protestatie hy den Requirant daer teghens ghedaen / met zijn begonnen werck voort ghegaen / ende alle de Pooten upt gherogghen ende geschent heeft gehad. Sliptende hier mede zijne depositien, met presentatie om de selfde (des noot zijnde) hy Eede te sullen stercken. Actum/etc.

Een ander.

Compareerde A. Hupsman / woonende etc. out vertiggh jaren gheproduceert zijnde van B. Vrouw

boer alhier woonachtigh/ om ghetuygenis der waer-
 hepdt te gheben / heeft ten versoekke van den selven
 ter goeder trouwe ende met goede redenen van we-
 tenschap gheattesteert / ghetuyght ende verklaert /
 soo hy doet hy desen / hoe waer is dat hy Attestant
 ontrent beerthien daghen vooz Mey/ indey Jare etc.
 verghefelschapt is gheboest met G. ende met hemt
 t'zijnen hupse ghegaen is om des Requirants Bees-
 ten te besien / alsoo hy te kernen ghegheben hadt de
 selve te willen koopen / doch aldaer komende bebont
 alle de selve soo mis-houden te zijn ende qualijcken
 ghedaen / dat hy daer in gheen gadinghe hadde noch
 begeerden te koopen/verklaert noch ten versoekke als
 vozen / dat den voorsz C. de selfde Beesten heeft upt
 ghedaen aen eenen F. om de Melck/ dooz dien hy geen
 boeder meer hadde/ende de selve F. die gedzeben heeft
 ende laten gaen in zijnen Boomgaert / waer dooz die
 meer ende meerder deterioreerden ende ergher wier-
 den / ende dat als doen eenen G. zijnde een goede be-
 kende van den Requirant/ den voorsz Attestant heeft
 aenghesproken ende gheseyt / dat hy den Requirant
 dienst soude doen met de Beesten upt den voorsz
 Boomgaert te halen / want de selve dooz honghers
 noot ende mis-houdinghe anderstints soude geconsu-
 meert worden / ende dooz groote magherheyt blyden
 sitten/ alsoo de selve als doen soo debil ende zwac wa-
 ren datse qualijcken konden gaen / welken volghens
 verklaert hy Attestant de Beesten daer van daen ge-
 haelt te hebben/ende soo gedebilateert bebonden / dat
 int drijden een vande Beesten int wagen-spooz raet-
 ten ende aldaer bleef sitten/niet machtigh zijnde son-
 der hulp der menschen daer upt te gheraecken/ slup-
 tende hier mede/etc.

Een ander.

Compareerde A. jonge Dochter / woonende tot
 Rotterdam/ out etc. jaren / geproduceert zijnde
 van

van B. Jonghman / mede tot Rotterdam/ om ghetuggenisse der waerheyt te gheben / heeft ter instantie ende verfoeckie bande selfve ter goeder trouwe/ ende by hare Vrouwwe waerheyt in plaets van Ede. geattesteert/ getugght ende verklaert / soo sy doet by desen/ hoe waer is / dat den voornoemden Requirant dooz quade ende valsche gheruchten/ betijcht ende beschuldicht is gheweest / dat hy met haer attestantie gehat soude hebbe secrete conuersatie/ ende haer geingrabidert ende bebrucht/ daer nochtans de waerheyt van dien tot zyns Requirants boozdeel is dienende/ dooz dien den selfde noyt met haer Attestante eenige secrete onbehoorlijke conuersatie heeft gehad / noch haer bekent inde Wucht die sy Attestante tegenwoozdigh is draghende / dien volghens den voornoemden Requirant van alle oneere ende infamie desen aengaende / ende booz soo veel haer doemlijck ende bekent is/ excuserende ende ontschuldigende. Sluytende hier mede etc.

Attestatie onder de handt.

Ich hier ondergeschreven Dirck vander Mast Notaris publicq by den Hove van Holland geadmitteert residierende binnen der Stede Schiedam/ attestere ende verclare ten verfoecke van A. waerachtigh ende my wel bekent te zyn/ dat B. zyn Requirants Vader zal. ghewodont hebbende in zyn leven in den Ambachte bande Soute-been / gheweest zijnde waerachtige Patroon ende Collateur van seckere Vicarie ofte Capelrije gefondeert by Heer Dirck Gerritsz in zyn leven Priester/ op het Nuttaer bande Capelle van onser Vrouwwe in Sinte Hippolitus Kerck tot Delft / is overleden ende inden Heere gherust / ontrent een jaer geleden / ende is begraven inde Kerck bande Soute-been ende Schipluy / tussche wijders ten verfoecke als vozen / dat den voornoemden B. in zyn leven de Vicarie of Capelrije geconferereert heeft op zyn Soon

A. Requirant in desen / welcke Collatie is geappro-
beert ende gheconfirmieert by de Ed. Mog. Heeren
de Staten van Hollandt ende West-Overflandt vol-
gens de open Brief by haer daer van verleent / we-
sende in date den iij. Marti 1627. aen den voornoem-
den A. om geduyzende zyn leven lanch de goederen en-
de inkomsten tot Vicarie behoovende te aenbaerden/
ende de vruchten ende inkomsten van dien ontfanghen/
sulcks als men van gelijcke goederen gewoonlijck is
te doen/vooz redenen van wetenschap allegerende ick
Deposant dat ick den voornoemden B. in zyn leven
wel ghekent hebbe/ende in zyn geselschap menigmael
ghewoest ben / ende dat hy in zyn Testamentaire dis-
positie my als mede executeur heeft gheeligeert ende
ghestelt / ende over sulcks alle zyne papieren wel
doozsien ende ge-examineert / eynbigende hier mede
myne depositie met presentatie des woot ende ver-
socht zijnde etc.

Een ander onder de handt.

Ich ondergeschreben attestere ende verclare ter goe-
der trouwe / by dese mijne ondertepcheningh ten
versoecke van N. vooz desen mijn Klerck / hoe waer
is ende my seer wel bekent / dat den selfden eenighe
jaren gheleden / het Comptoir van B. Secretaris
tot etc. wel twee jaren waer ghenomen heeft / en een
tijdt daer na het mijne met alle neerstigheyt / ende
hem daer inne ghetroouwelijck gequeten/ ende voozts
in altes oock wel ende eerlijcken dies aengaende ghe-
compozteert ende ghedraghen heeft soo dat den self-
den geduyzende ende ontrent twee jaren tijdt dat hy
met my tot de Comptoires saecken alleen ghebateert
ende gebefoigneert heeft soodanige avance in zyn stu-
die ende stijle ghedaen heeft / daer dooz hy na mijn
oordeel bequaem gheworden is om Notaris gecreert
te worden/ende ghecreert zijnde 'tselfde ampt met ee-
ren tot zyn eben naesten behulpsaemheyt te konnen
exerceren

exerceren ende bedienen. Alle het welcke voorszeyden is, ick naerder versoecht zijnde met goede redenen sal verifiëren ende bevestighen. Actum/etc.

Protestation.

Compareerden A. B. ende C. soo vooz haer selven/ als in desen verbaughende d'absente andere naeste vanden van F. zal. ende verklaerden/alsoo die selbe op eer-gisteren deser Wereldt is overleden sonder kinderen na te laten / dat sp-lupden Comparanten als inde voorsz qualiteyt des selfs presente naeste vanden / ter eeren van haer-lupden vanden ende gheslachte / van meeninghe zijn het Lichaem bande vooznoemden overleden eerlijcken te doen begraven/ ende hen mette andere vanden in des selfs sterf-hups te binden / doch niet anders dan onder dese expresse protestatie / alsoo sp-lupden mette absente vanden noch niet en hebben ghecommuniqueert/ ende vooz als noch niet en konnen resolveren / maer van meninghe zijn te delibereren of sp-lupden 'tvoorsz sterf-hups sullen aenbaerden/ ende haer als Erfghenamen bande vooznoemde F. dragen ofte niet/ dat sp-lupden Comparantey inde voorsz qualiteyt niet en verstaen dien aengaende / pedt te willen doen ofte oock ghedaen te hebben / daer mede sp-lupden hen als Erfghenamen vanden vooznoemden overleden souden willen draghen/ maer alle 'tghene sp ghedaen sullen hebben ofte noch sullen doen tot conservatie ende vozbaer bande Goederen van den voorsz sterf-hups / ende ten behoebe van den ghenen die naerder handt / 'tsp als Erfghenaem oft andersints / daer toe gherechtigt sullen zijn / ofte na de voorsz voozgaende deliberatie hen daer vooz sullen willen draghen. Versoekende hier van Acte ghemaecht soo het behooren sal. Ghe- daen/etc.

Een ander.

Op huyden den / etc. hebbe ick ondergheschreven Notaris Publicq in presentie van de na-genoemde ghetuuzien / mijn ghebunden ten versoecke van A. aen den persoon van B. ende hem booz gehouden / hoe dat hy op den/ etc. leyt-leden / hem verwozert heeft / den voornoemden B. te injurieren ende te lasteren met diversche scheldt-wozden / als onder alle andere dat hy soude wesen een Schelm ende Landt-berader / twelck is streckende tot quetsinghe van des voornoemdens A. goede naem ende sacm / derhalven soo heeft hy de boozsz injurien ghereboceert ofte ter herten ghetrocken / ober sulcx soo heeft den boozsz A. booz my Notario teghens den boozsz B. ende zijne na-ghegeven injurien gheprotesteert / ende protesteert wel expres midts desen / verklarende dat den booznoemden A. daer van zijn actie sal institueren daer ende soo hy te rade vinden sal / protesterende oock van alle kosten / schaden ende interesten / die daer omme gedaen ende geleden sal werden / het welck den booznoemden B. booz ghelesen zijnde / gaf booz antwoort : laet A. zijn best doen / ick sal hem te recht staen. Aldus ghedaen in presentie van/ etc.

Een ander.

Compareerde A. woonende binnen deser Stadt / de welcke verklarende verstaen te hebben van B. haer huyscher ende huysder van seckere Wooninge ende Landt / ghelegghen int Ambacht van N. dattet ghelieft heeft de Heer S. Rentmeester van de Domeynen/ etc. te sluyten seckeren booz-ganck ofte wech / so by haer als by hare boozsaten van oudts / ende byuten alle menschen memorie rebuyscht / als 'tselfde klaerlijcken van haer Comp. ante hy de bescheyden daer van zijnde ghedocert ende bewesen sal worden / ende oock altydt de sleutel van t stodt ghelijadt te hebben / ghelijck sy noch heeft / dan dewijle den boozsz Heer

Rente-

Rentemeester den ouden langh-durighen ende ordi-
 naren deur-ganck ofte wegh / heeft met af-snijten
 van't oude slot ende aen-snijten van een nieuw slot
 doen beletten / soo verfoecht sy Comparante eenen
 nieuwen sleutel van't nieuwe slot tot haren kosten te
 hebben / midts-gaders den boozgaenden vzen deur-
 ganck vzedelijck ende onghemoept t'haren belieben
 te moghen ghebruycken / met het in ende wpt ofte
 dooz-ryden van waghens met koozn / hop / ofte an-
 dere dierghelycke / alles gelijk booz desen wpt krach-
 te van haer oudt ende goedt recht gheschiet is / ofte
 andersindts soo protesteert sy Comparante teghens
 den booznoemden Heere van injurie ende onghelijck /
 midts-gaders van alle kosten / schaden ende intere-ten
 hier omme te doen ende lijden / ende verklaert by we-
 geringhe van't boozsz / hier ober te sullen moeten que-
 relen ende klagen / ende haer goet recht by weghen
 van justitie te verbolghen / om in hare immemorials
 ende langh-durighen possessie ghemainteneert ende
 ghestabileert te worden. Verfoeckende den inhoud
 deses / den boozsz Heere dooz een Bode ofte ander
 publicq persoon / metten eersten gheinsinueert / ende
 teghens den selven gheprotesteert te werden / midts-
 gaders vande antwoorde pertinente acte in forma.
 Actum/etc.

Nota, de insinuatie van Protesten laet men doen
 dooz Notaris ende getuygen / op dat de geinsinueerde
 niet eenighe ignozantie daer van mach pretenderen /
 ende men moet de lecture doen / ofte men levert Co-
 ppe. Item / Protesten worden gemaecht om parthpen
 te beweghen tot minelijck accoort.

R. E. Q. V. E. S. T. E. N.

Aen mijn Heeren Schout, Burghemeesters
 ende Regierders deser stede S.

Remonstrert ende gheeft te kennen met alle eer-
 bie-

biedicheyt A. naer-gelaten Zoon van salig. B. in sijn leven Burgher deser Stede/ hoe dat hy Suppliant sich selven heeft gheoeffent eenighe jaren/ inde konstte ofte practijcque van 't Notaris ampt / tot dien eynde ghewoont hy den Secretaris tot S. ende noch daghelijchs frequenteert 't Comptoir van N. Notaris tot Delf / waer dooz hy Suppliant / midtsgaders dooz sijn diligentie/ soo veel gheleerdt ende gheoeffent heeft/ dat hy (sonder ja Stantie ghespzoocken) hem selven bequaem kendt om mede Notaris publicq geadmiteert te worden / ende gheadmiteert sijnde/ utw' E. Burgheren ende andere daer het van noode wesen sal/ goeden dienst daer mede te doen / 'twelck nochtans niet en kan gheschieden / sonder al-bozen van utw' E. te hebben faboziablen booz-schrijven / ende Letteren van recommandatie aen de Ed. Mog. Heeren/ de Heeren Ghecommitteerde Raden van Hollandt ende West-Vrieslandt / om naer behoorzijche examinatie van den Hobe van Hollandt ghecreert te worden Notaris publicq/ verhalven so is sijn Suppliants ootmoedich versoeck / dat B. E. mijne Heeren ghelieven hem tot dien eynde te verleenen utwe faboziablen booz-schrijvens aende booz-noemde Ed. Mog. Heeren Ghecommitteerde Raden / om tot sijn booznemen te gheraecten / ende de Republicque ghetroutwelijck ende naerstelijck te dienen tot Godes eer ende der Gemeyntes groote behulpsaemheyt/ 'twelck doende/ etc.

Een ander.

V^Eerthoont met behoorzijche eerbiedinghe ende reverentie A. Notaris publicq binnen u E. stadt/ hoe dat hy Suppliant verstaen heeft / dat B. Procureur postulerende booz u E. Dierschare / vercreghen heeft het Officte van Chercherschap binnen R. ende aldaer metter woon sal trecken / ende dien volghende een ander in sijn plaetse dient ghesurrogeert / ende ghemercht dat hy Suppliant is een

inwoonder ende Burgher binnen u C. stadt / doch dat hy Suppliant seer weynigh met sijn Notaris ampt weet te winnen / ende sijn in-komen niet sufficientiant ghenoech en is om sijn selven met sijn Huisghesin eerlijcken te konnen onder-houden / om dese ende meer andere redenen / soo ist dat hy Suppliant wel vrundelijck ende ernstelijck by desen is verfoetkende / dat u C. mijn Heeren hem ghelieben te admitteren / om te moghen postuleren als Procureur ofte boozspzaeck booz u C. Dierschare / omme alsoo met de winst van een ende ander ampt / midtsgaders sijn epgen in-komen sich selven eerlijcken te sustenderen ende onder-houden / vastelijck vertrouwende / dat hy Suppliant het boozschreben ampt sal bedienen tot contentement van u C. mijn Heeren / ende behulpsaemhepdt van u C. Burghers ende inwoonders / midtsgaders tot Godes eere / twelck doende / etc.

Aen de Ed. Mog. Heeren de Gecommitteerde van de Ed. Groot-Mogh. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt.

Geben met behoorzijche eerbiedinghe ende reverentie te kennen A. als Pachter ende B. als Boozghe ende mede-stander / beyde woonende tot C. hoc dat sp-luden Supplianten in Pacht genomen hebben den Imposit van de Bierey / ober de Stadt van S. booz den tijdt van een half jaer / twelck is ingegaen primo October in den jare etc. booz-leden / ende dat booz de somme van etc. Car. guld. behalven het rantsoen-geldt / aen voelcke boozschreben Pacht ende termijn sp-luden Supplianten verlozen hebben de somme van etc. Car. gulden / als dlijckende is by het register dat daer van ghehouden is / twelck se Supplianten te vreden sijn ende presenten met vrede te sulken stercken (des verfoetk sijn) twelck se vrede on-

de verlies op de voorsz Pacht gheballen ende herko-
men is / deur dese twee naer-bolghende oorzaecken/
te weten / eerstelijck door dien by Placcate in den sel-
ben jare den Boots ghesellen ende Scheeps-volck
gheinterdicert ende verboden is gheweest / eenighe u
Haringh tot haer voeringhe te moghen verdienen of=
te bedinghen / waer door de neeringhe van de Tap-
pers ende Herrebergiers binnen der voorsz Stede
grootelijck is vermindert / also de Boots-gesellen en-
de Scheeps Volck door date van 'tvoorsz verbodt
een goedt deel van hun-lieder voeringhen in de Her-
bergen verteerden. ten tweeden/ is oock 'tvoorsz ver-
lies veroorzaeckt/door dien het ordinaris Garnisoen
van de Soldaten inde voorsz Stadt niet en heeft ghe-
legen/geduerende den voorsz tijt ende termijn/'twelck
merckelijcke schade in de voorsz Pacht heeft veroorz-
saect/buyten schuldt vande voorsz Supplianten en-
de by expres Edict van u mijn E. Heeren/over sulcks
soo keeren hen de Supplianten aen u Ed. Mog. ern-
stelijck ende ootmoedelijck versoekende/dattet u Ed.
Mog. gheliebe ten opsiene van alle 'tgunt voorsz is/
upt mededoghentheyt hun Supplianten het voorsz
achter-wesen gracelijck te remitteren ende glijft te
schelden/'twelck doende/etc.

Een ander.

VErtoont reberentelijck A. ghezwozen Bode met-
te roede der stede S. hoe dat B. mede Bode ghe-
weest zijnde binnen der selver stede / volghens u Ed.
Mogh. commissie / mede bedient heeft het Deur-
waerderschap vande Comptoiren van des ghemeen
Landts-middelen / soo tot gherijf vande Ontfan-
ghers vande gheweene middelen / als oock van de
Pachters binnen der selver stede ende daer ontrent.
't Is nu soo dat den voornoemden B. deser wereldt is
overleden opten / etc. door welck affsterben de voorz-
noemde Pachters seer ontrijft zijn / volghens de

Atte-

Attestatie hier beneffens gheboecht / ober sulchs gaerne een ander in des selfs plaetse / binnen der boorsz. stede S. saghē ghesommitteert / ende alsoo hy Suppliant is (sonder ja & antie ghesproocken) een bzoorn. / eerlyck persoon / wel ter petne / ende ober sulchs gheheel bequaent tot 'tboorsz. Officie / hem selben gaern daer toc soude laten ghebruycken / soo keert hy Suppliant hem tot uw' Ed. Mog. ootmoedelijck ende ernstelijck versoeckende / dat uw' E. beliebe hem Suppliant de boorsz. Commissie te verleenen / vastelijck vertrouwende dat hy hem daer inne sal dragen naer behooren / 'twelck / etc.

Een ander aen mijn Heeren Schout, Burge-
meesteren &c.

Geben met behoorzijcke verbiedinghe ende rebe-
rentie te kennen / den Oercken ende Hoofdmans
van het Bäckers-gilde deser Stadt / hoe dat in ee-
nighe stede van Hollandt alle Gilde-broeders ende
een pder van hen int bysonder gheinterdiceert ende
verboden is op Sondagen ende Bede-dagen broodt
te backen / ende haren ordinairen daghelijcken ar-
beyt dies aengaende te hanteren / door dien daer
mede den Sabbath des Heeren wort gheprofaneert
ende de plagen ober Landen ende Steden door Go-
des rechtbeerdegghen toozne veroorzacht / ten in-
sichte van dien ende omme 'tselbe te boorz-homen /
mitsgaders noch om dat hier door de Godbzuch-
tighe Bäckers den Sabbath niet rusten van haer
daghelijcks handt-werck vierende / ende naer be-
hooren onderhoude / grootelijcks verhoort worden
ende de neeringhe vermidts 'tverschē gheback / tot
de profanateurs ende schenders van den Sabbath
is wijckende. Soo is / dat de Supplianten hen-
lupden sijn adzesserende aen uwe E. mijne Heeren
ernstelijck ende ootmoedelijck versoeckende / dat u
E. sul-

E. sullen ghelieven (soo veel doenlijck sijn sal) dit groot misbruyck te woeren / ende alle Broodt-baekers te samen ende pder van hen int bysonder door publicq verbodt ende op sekere pepne te interdicieren/ dat sy hen sullen onthouden van broodt te moghen maeden oft baken op Sondaghen/ Kersdaghen ende Bede-daghen / maer met rusten van haren arbejdt den Sabbath conform Godes Ordormantie / heplighen. Welck doende/ &c.

Aen de Ed. Mog. Heeren de Ghecommitteerde Raden vande Ed. Groot-Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant.

Geben met behoorzijcke eerbiedinge ende reberentie te hemmen N. cum socijs. Smeden tot/ etc. hoe dat sy-lupden aen ende ten dienste van't ghemeene Landt/ verschepden Haspel-pennen / groote Bijlen ende Schoppen met pser beflaghen hebben gelevert/ ende daer bozen bedonghen de somme van etc. ponden van xl. grooten 'tpondt/ te betalen op ses maanden / die geexpircert sijn den / etc. lestleden breeder volgens de aen-gehechte Ordormantie van uw' Ed. Mog. van dato / etc. met welcke Ordormantie de Supplianten ofte een van hen-lupden hem int begin van September mede lestleden/ heeft geaddresseert aen den Commis van den Heer Ontfangher Hierop / ende aldaer dito betalinghe versoekt/ ende is tot antwoordt geboecht/ dat sy de voorsz betalinghe niet konde doen sonder uw' Ed. Mog. naerders ende speciale ordze: Ende gemercht de Supplianten sijn lupden die het haer grootelijcx van doen hebben omme van haer arbejdt's loon te leven/ over sulcx so heeren hen de Supplianten aen uw' Ed. Mog. ernstelijck ende ootmoedelijck versoekende/ dattet uw' Ed. Mog. gheliefte magh sijn/ den voorsz Ontfangger de selve naerders ende speciale ordze te geben/ ten eynde

eynde de Supplianten vooz hare goede gheleberde waren/promptelijck moghen werden getontenteert. Het welck doende/etc.

Aende Ed. Heeren, de Gedeputeerde van de groote Visscherye.

VErtoont met behoozlijcke eerbiedinghe N. Weduwe van zal. P. Burger der stede Schiedam/ hoe dat den selven haer Suppliants Man wel / etc. jaren lanck de Visscherpe gediend heeft / als Schipper ende Stuzman op verscheden Schepen van Oozloghe / waer inne hy hem selven (sonder beroem ghespzoocken) altydts wel ende bromelijck ende eerlijcken gequeten ende ghedragen heeft / als een goet / brom ende erbaren Stierman is ende toestaet te doen. 't Is nu soo dat haer Suppliants Man vooznoemt / ontrent Schiedamsche Kerkmis lef-leden / dienende als Schipper op het Schip van Capiteyn A. vechtende tegens de vyanden ende Zee-roovers / in u E. dienst doodt ghebleven is / naer-latende haer Suppliante met vijf klepne vaderloose Kinderen / ende een oude Moeder van ontrent lxxx. Jaren / in groote ellenden ende miserie / ende alsoo sy Suppliante in desen dieren ende benauden tijdt met soo groote ende zware Familie / ende noch daer-en-boven met vele schulden belast zijnde / gheen middelen en weet om haer selven ende haer huysghesin / soberlijcken te konnen onderhouden ende den kost versozghen / ende ober sulcx geschapen is te komen in d'upsterste armoede : Soo keert sy Suppliante haer selven tot uw' E. ootmoedelijcken versoekende ende biddende / dat u E. ghelieben upt sonderlinghe gratie / om redenen hoben verhaelt / haer Suppliante te gheben een redelijck Jaerlijcks tractement / tot alimentatie ende solagement van haer Suppliante. 't Welck doende/etc.

Volghen nu verschepde Procuratien.

Eerst een speciale Procuratie, om verschene Landt-Pachten voor een ander te inoghen ontfanghen.

O huyden / den etc. Comparcerde booz my N, openbaer Pataris / by den Hobe van Hollandt gheadmitteert op de nominatie der Stadt Schiedam / ter presentie vande na-beschreben ghetuyghen A. Meduwe van wijlen B. woonachtigh binnen deser Stadt / my Notario bekent / ende verklarde gheconstitueert ende machtigh ghemaecht te hebben / soo sy doet by desen / Mr. H. Licentiaet in de rechten haren Soon / om wpt haer Constituantes name ende onder sijn Quitantie te ontfanghen als sulcke Landt-Pachten ende Renten / als sy Constituante over Maes in Bonaventure Spycherisse ende elders is hebbende / de selve rechtelijken te vorderen (ist noodt) tot dien eynde Procureur te moghen stellen ad lites, nieuwe huyze te moghen maeken op soodanighe conditien ende Boozwaerden / als sy geconstitueerde raetsaem duncken sal / ende boozs ghegeneralijck alles te doen dat sy Constituant selfs present sijnde / soude konnen ofte moghen doen / alwaert dat 'tboozs naerder last ende speciaelder bevel bereyfte / dan hier bozen wpt-ghedruucht staet / belobende booz vast ende onverbreeckelijck van waerden te sullen houden ende doen houden / al wat hier in by haren booznoemden gheconstitueerden / ofte zijne ghesustineerden ad lites ghedaen sal zijn / onder verbandt als na rechte / mits sy gheconstitueerde hier van gehouden blijft deughdelijck reeckeninghe / bewijs ende reliqua te doen ende verantwoozden naer behooren / alles sonder fraude. Versoekende hier van Acte gemaecht ende ghelebert te werden in ghemeene forme.

ne forme. Aldus verleden binnen Schiedam ten hupse bande voorszjeden Constituante/ in presentie van F. ende G. als geloofwaerdighe gherupgen hier toe versocht ende ghebden / die de originele minute deses onder mijn berustende / beneffens de Constituante ende my Notario mede ondertepkent hebben/ ten daghe/maent ende Jare voorszj.

Een ander om Landt te mogen verkoopen.

Compareerden G. d'welcke heest gheconstitueert ende machtigh ghemaecht/ sulchs hy doet by desen / H. omme specialijcken upt zijn Comparants name ende van zynen tweghen te verkoopen sekere ontrent drie Margen Aants/ gheleghen inden Ambachte bande Kietel/ t'sp om comptant gelt / ofte op kustinghen ende termijnen / soo den selven gheconstitueerde raetsaem ende goet-duncken sal opzacht daer van te doen vooz den selven gerechje bande Kietel/ende den kooper daer in te Erben / gronden ende besten / ende hem Constituant daer van te onterven ende ontgronden / ende ten behoebe van den kooper tot waeringe van alle evictien ende verzwegen lasten/ verbinden zynen persoon ende goederen / etc. de penningen daer van komende ofte de kusting-brief/naer ghelegentheyt bande verhoopinge te mogen ontfangen quitantie van zijn ontfang te geben/ende voozts alles te doen dat hy Comparant present ende vooz oogen wesende/ selfs soude konnen ofte mogen doen/ alwaert doch / Et. belovende/ Et. des blijft den gheconstitueerde gh'houden / des vermaent zijnde / te doen goede loffelijcke reeckeninghe/ bewijs ende reliqua van zynen ontfangh. Alles sonder argh ofte list Versoekende/ Et.

Procuratie om te moghen transporteren
ende cederen.

Compareerden A. oudt Schepen deser Stat my
Notario

Notario wel bekent / ende heeft geconstitueert ende machtigh gemaect / soo hy doet by desen D. Notaris binnen der stede Alckmaer / om upt zijns Constituants name ende van zijnen 'tweeghen te compareren vooz den Gherechte ende Wet der voorsz stede Alckmaer / ofte elders daer het ghelegghen zijn sal / ende aldaer ten profijte vande Weduwe van C. in zijn leuen Bierscecker tot Alckmaer te transporteren ende wederen soodanighen besegelden schult-brief mettet recht daer in begrepen / ende actie hem upt comparende / inhoudende de somme van / etc. tot laste van Q. opten / etc. verleden / ende oock aldaer vande voornoemde Weduwe te bekenmen voldoen ende betaelt te wesen den lesten penningh metten eersten / ende den voornoemden Brief te waren als recht is / onder verbandt van zijn Constituants persoon ende goederen / gheen upt-besondert / ende wijders hier in alles te doen / etc.

Procuratie om restanten te ontfangen.

Compareerden N. Rentmeester van / etc. ende heeft gheconstitueert ende machtigh gemaect / constitueert ende maecht machtig by desen B. omme upt zijn Constituants naem ende van zijn Constituants weghen te innen ende ontfanghen alle soodanighe in-schulden ende restanten / als hy Constituant ter saecke van't voorsz Rentmeester scharp alomme inde besloten steden ende ten platte Landen in Hollandt / Zeelandt ende elders als noch zijn competerende / volghende de Restant-cedulle aen hem geconstitueerde ghelevert / om dito betalinghe te consequeren / met sulche middelen aist hem best doendelijc ofte geraden sal zijn tegens de onwillige betaelders / Deurwaerders te ghebzuipchen / ende hen-lupden te authoziseren omme te sommeren / renoveren / gyselen / midtsgaders hare Goederen in arreste te nemen ende verhoopen / verkocht zijnde / zijn Constituants achter-

achter-wesfen daer upt te ontfanghen / alles in sulcker boeghen ghelijck ghemeen Landts-middelen gemmet ende gheconfequeert worden / ende generatlyck defen aengaende alles te doen 'tgunt hy Constituant felfs present zynde / soude konnen ofte moghen doen. Belovende/ett. des blijft den/ett.

Procuratie ad lites.

Compareerde A. d'welcke heeft inder beste forme hem doendelijckis zynde / gheconstitueert ende machtigh ghemaecht / sulckis hy constitueert ende maecht machtigh by desen B. Procureur vooz den Provincialen ende hooghen Stade in Hollandt / omme upt zyn Constituants naem te moghen ageren vooz den voorsz Hove / op ende teghens eenen peghelijcken daer hy Comparant teghenwoordigh mede te doen heeft / ofte namaels mede te doen soude moghen krijghen / soo wel int eyschen als int berhoeren/te repliceren / dupliceren/ productie te moghen doen met ghetuyghen/ende anders te reproceren/ende de ghedaen ghetuyghenisse te weder-legghen / te salveren / te concluderen / recht ende Donniss te versoeken / sententie te aenhoozen / soo interlocutoir als diffinitive, ende daer af te moghen appelleren / reformeren/ofte conformeren / soo zynen goeden raedt gedraghen sal / ende de verkregghen Donnissen tot zyn Comparants voordeel gewoesen/ter executie te doen stellen / ende voorts alles dies aen-gaende te doen dat hy Constituant present ende vooz ooghen zynde / felfs soude konnen ofte moghen doen / voorts met macht omme een ofte meer Procureurs in zyn plaetse te moghen substitueren/ghelijcke oft gelimiteerde macht hebbende (ist noodich/) belovende vast/bondig ende van waerden te houden ende doen houden/wat upt krachte deses verricht sal worden/ raticiferende ende approberende mede by dese alle 'tgunt den gconstitueerden alreede inde litigieuse saechte tegens

teghens N. N. gehandelt/verricht ende gedaen heeft.
 Alles onder verbandt als naet rechten versoekende/etc.

Revocatie van seeckere Procuratie, ende
 waer by een ander in de plaets worlt ghestelt.

Compareerde N. Jonghe Dochter binnen Schiedam / my Notario seer wel bekend / ende oock met my als haren ghelozen Boorzigt in desen gheassisteert / de welke verklaerde gijerevoceert / gheassisteert ende te niet ghedaen te hebben / soo sy dede by desen/seeckere Procuratie opten/ etc. in desen lopende Jare/booz my als Notaris ende in presentie van twee ghetuyghen / binnen Schiedam berleden op A. haren Broeder / niet willende dat den selfden upt brachte van de boozschreben Procuratie yet meer sal effectuieren / ende upt haren naem ofte van haren tweghen verrichten / 'tsp int verhoopen van hare goederen/ontfanghen van hare penninghen ofte andersints / maer hem by desen interdicerende alle onderwint / administratie ende wat daer aen dependeert / welchen volghens verklaerde nu van nieuws inde plaets van haren booznoemden Broeder / gheconstitueert ende vol-machticht te hebben/soo sy dede by desen d' Eersame E. ende F. Advocaten boozden Hobe van Hollandt/hares Constituantes eegen Reben te samen/ende een yder van hen int bysonder/om upt haren name te verhandelen/verrichten/ende upt te voeren alle hare affairen ende saken / 'tsp upt wat oorzaecken de selfde alreede zijn ontstaen / ofte noch namaels sullen ontstaen/ ghene ter werelt upt-besondert / doch specialijck alle de saecken die tegenwoordigh gheresen zijn upt de na-ghelaten goederen ende fidei commissaire, Erffenisse van wijlen S. ende T. beyde zal. booz't overlijden van F. haer Moeder/op haer Constituantte by successie ghedebolbeert /

lasten

laſtende ende authoriſerende : Wijders ſp Conſtituante de voornoemde gheconſtitueerde te ſamen / ofte pder van hen- luyden int byſonder te verkoopen ſo danighe portien ende ghedeelte van Wooninge ende Landen/ als ghelegghen zijn/ etc. daer van ſp Conſtituante door 'trecht vande voorszjeben Erfſeniffe ende ſucceſſie den eyghendom heeft verkregen/ ende de koopers daer inne te erben ende beſten / etc. de peminghen by verkoopinghe daer van procederende alle andere haer competerende te moghen ontfanghen/ &c. mits ſp geconſtitueerde beyde / ofte pder van hen- luyden int byſonder / van haer ghebefognerde gehouden blijven te verantwoorden naer beſhooren Actum/ etc.

Procuratie om voor yemandt aen- beſtorven erffeniſſe te aenvaerden.

Compareerde A. als Erfghenaem van N. overleden tot Delft zijn Bom / ende heeft gheconſtitueert ende machtrich ghemaecht / conſtitueert ende maecht machtrich midts deſen F. ſpecialijcken outupt zijns Conſtituants naem / ende van zijnen 'tweeghen inde voorszj qualitept hem te verboegghen / beſneffens d' andere mede Erfghenamen in den ſterfhuyſe van den voornoemde N. daer van by Conſtituant Erfghenaem is vooz een derde-part/ ende alle de goederen van den overleden behoorzijcken helpen inventarieren/ ende daer naer met de andere mede Erfghenamen te procederen tot ſchiftinge/ ſchepdinge ende habelinge van de ſelfde goederen/ ende vande ſelwe habelinge ofte ſchepdinge te paſſeren zijne mede Erfghenamen behoorzijcke beſchept/ ende het ſelfde in zijn Conſtituants name te teykenen/ voozts de goederen die hem Conſtituant te beurt ſullen vallen/ by lootinge ende deelinghe te mogen aenbaerden / ſo roerende als ontroerende / midtsgaders de goederen welke noch

noch int gemeen soude moghen blijven met de andere Erfghenamen booz zijn Constituants gedeelte/ alle de selve gheen upt. besondert te moghen verkopen ende tot gelde maecten/ booz alsulche penningen ende aen alsulche persopnen / als hem gheconstituerde goedt duncken sal / de koopers van de onroerende Goederen daer inne te besten / Erben ende gronden / ende hem Constituant daer van te ontgronden/ Brieven van opzacht te passeren/ ende belofte van waringhe te doen booz de gerechten daer't van noode wesen sal / alles naer stijle ende usantie van de Jurisdicctie daer 'thypoteetq onder ghelegen sal zijn / boozts alle penninghen ende schulden van den sterf-hupse/ mitsgaders van de verkochte Goederen te Procederen/ te innen ende ontfanghen/ quitantie van zijnen ontfangh te gheven/ ende soo't van noode is omme de boozsz Erffnisse ende oock tegens d'onwiltighe Debituren te Procederen / ende het selfde te verbolghen booz allen Heeren Hoben ende Rechteren / naer stijle ende usantie van de gerechtsbancken booz hem Constituant aldaer te compareren / ende aldaer recht ende Donniss te sollicitieren/ de verkreghen Donnisse tot zijn Constituants boozdeel ghewesen/ ter executie te doen stellen / met macht om een ofte meer Procureurs te mogen substitueren ad lites. Item van alle de Processen ende questien / die upt de boozsz Erffnisse soude komen te vallen te moghen transigeren / submitteren klacx ofte anders / ende compromissen op seckere pepnen te moghen teckenen / ende daer inne eenighe belofnisse ende verbintnisse te mogen doen van zijn Constituants persoon ende Goederen / naer exigentie van de saecken/ ende boozts generalicken ende specialijk alles te doen dat hy Constituant daer present was/ soude konnen ofte mogen doen/ alwaert oock so dat/ &c. des blijft den gheconstitueerden ghehouden/

des vermaent zijnde/ te doen behoortijche reetken-
ghe/ belijns ende reliqua. Verfoeckende / Et. Aldus
ghedaen/ Et.

Een speciale Procuratie om een gift

te geven van een Huys.

Op hupden den Et. Compareerde d' Eersame A
woonende / Et. de welke heeft gheconstitueert
ende machrich ghemaecht / sulckis hy doet by desen
B. om specialicken upt zijn Constituants name en-
de van zijnen 'tweghen / te Compareeren boozden
gherechte ende Wet der Stadt S. ende aldaer ten
profiyt van F. giste te geven ende opdzacht te doen/
ende Brief van eyghendom tot zijn behoefte te pas-
seren van een secker Huys ende Erve hem Consti-
tuant toe behoovende / staende in die booznoemde
Stadt S. aen't Marck-belt / aende zuydt-zijde/ge-
naemt etc. streckende ende belent / etc. hem Consti-
tuant daer van te onterven ende ontgronden / ende
den boozs F. daer inne te erven ende vestighen zijn
Constituants persoon ende goederen / boozde wae-
ringhe te verbinden alles na coustume vande vier-
sehare aldaer / die penninghen die daer booz belooft
zijn tot/ etc. Car. guld. te moghen ontfanghen qui-
tantie van zijn ontfangh / te gheben/ende boozts al-
les te doen / etc. Weldbende / etc. des blijft den ghe-
constitueerden/ etc. Verfoeckende/ etc.

Een ander om Landt te moghen naesten.

Op hupden den / etc. Compareerde d' Eersame
A. de welke heeft gheconstitueert ende mach-
rich ghemaecht / sulckis hy doet by desen N. ende N.
'samen ende elck van hen int bysonder / omme spe-
cialijcken upt zijn Constituants naem/ ende van zij-
nent weghen te naesten een stuck Weylandt / groot
etc. marghen / ghelegghen inde jurisdictie van't Am-
bacht van de K. 'twelck zijn Couzijn B. verhoft heeft

binnen 'sjaers onder de handt aen F. woonende tot R. alle gewoonlyche solemnitepten inder saecke ge-requireert te obserberen / ende generalijcken alles te doen dat hy Constituant daer present was selfs soude kunnen ende moghen doen / specialijcken oock om in zijn Comparants ziele te moghen zwoeren / dat hy de naestinghe doet vooz hem selfen / sonder enig bedroch / ende (ist noot) inde saecke recht te moghen spreucken op ende jeghens den voorsz F. ende een peghelijcken die teghens de voorsz naestinghe soude willen opposeren / soo wel in't epffchen als in't verhoeren / alle termijnen van rechten te obserberen naer coustume van de vierchare albaer / voorts alles te doen/ etc. Belobende/ etc. Versoekende/ etc.

Procuratie om alle de goederen van een ander te administreren gheen uytbeyondert.

Ophuyden den / etc. Compareerde d' Eersame A. de welke verklaerde ober-midts zijns lichaems indispositie / ende om andere goede consideratien/ gheconstitueert ende machtich ghemaecht te hebben / sulchs hy doet hy desen / d' Eersame M. woonende mede binnen deser Stede / specialijcken omme alle de goederen die hem Constituant teghen-voorzigh zijn toe-behoozende / ofte na-maels door successien ofte andersints aen-komen sullen / soo wel roerende als onroerende / actien ende crediten geen goederen uyt-beyondert / te administreren ende te beneficeren / de selve te moghen verkoopen / verhuizen / de penninghen daer van te procederen op renten uyt te gheben/ ofte by andere middelen te beneficeren / soo den goeden raedt van hem gheconstitueerde ghedzaghden sal/ behoozlijche beschepden daer van te verlijden/ ende ten behoeve van hem Constituant te doen verlijden / sulchs de coustume vande selve plaetse daer de respective verkoopinghe ofte verhuizinge

huypinge geschieden sal is bereytschende / niet alleen de penningen die uptte verhoopinge ende verhuypinghe van de voorsz goederen pcederende sulcn benesciteren/maer oock alle de penningen die hem Constituant teghentwoordigh van verschepde persoonen sijn competerende / ofte namaels competeren sullen/ achter-bolghende de documenten die daer van alles nu sijn ende namaels wesen sullen te ontfangen/ quitantie daer van te geben/ende teghens de onwillighe Debiteuren rechts bozderinghe te moghen plegghen/ ende de vercregen Bonnissen ter executie te doen stellen / ende ten upt-zynde te verbolghen van alle bezwaernisse 'tsp diffinityf ende interlocutoir te appelleren ofte rezozmeren / ende de selbe psequeren / een ofte meer Procureurs tot rechts-bozderinge alleek in sijn plaetse te moghen substitueren / belovende hy Constituant alle 'tgene by den voorsz sijnen gheconstitueerde / ende des selfs gesubstitueerdens ad lites in 'tgene voorsz is ende 'tgunt daer aenkleeft / ghedaen ende gheschandelt sal werden / te houden ende te doen houden van alsulcken kracht ende waerde/ als of 'tselfde by hem Constituant in persoon verrichtet waren / onder alle verbanden van rechten daer toe staende / midts dat den gheconstitueerde onder gheslijck verbande ghehouden blijft tot vermaninghe vanden Constituant van sijn voorszreben handelinghe ende administratie/te doen behoorzijcke reeckeninghe/betwijis ende reliqua. Alles sonder fraude. Actum/ett.

Nota.

Alle Procuratien die in-houden last om penninghen te mogen ontfangen / moeten altydts in gestelt worden de clauside van reeckeningh / betwijis ende reliqua te moeten doen/ett.

Procuratie om d'arrementen van een
Proces te verheffen.

Ophuyden den / etc. Compareerden d' Eersame
A. Weduwe wijlen B. zal. geassisteerd met N.
haren gekozen Dooght in desen C. D. ende E. kinde-
ren ende Erfgenaemen van den boornoemden B. en-
de verklaerden t'samen / ende een yder van hen in't
bysonder / aengenomen te hebben / sulchs sy doen by
desen d'arrementen van 't Proces dat 'twelcke B. sa-
lig. in sijn leven heeft ghesustineerd booz den Hobe
van Hollandt / als eysscher op ende teghens S. ghe-
daeghde / om betallinge van hem te consequeren ter
somme van / etc. Car. guldens / alle 'twelcke byeder
int boozschreben Proces is geremonstreert / volgens
de Documenten daer van zynde / ende hebben ober
sulchs sy luyden Comparanten t'samen / ende elck
van hen int bysonder inde boozschreben qualiteyt
gheconstitueert ende machtich ghemaecht / sulchs
sy doet by desen / P. Procureur booz den boozschre-
ben Hobe Provinciael / om het boozsz Proces te resu-
meren ende recht te moghen spreucken in de booz-
schreben ligitiense saeck booz den boozsz Hobe / ende
het selfde te vervolghen ende vonnisse te solliciteren
ten uyt-eynde toe van't boozsz Proces / ende van alle
bezwaernissen 'tsp diffinitif ofte interlocutoir te mo-
ghen appelleren / te reformeren ende confirmeren / soo
zijnen goeden raedt goetd dunchen sal / belovende sy
Constituanten van machten ende van waerde te
houden / alle 'tgymt by den boornoemden P. gedaen
ende ghebesoingneert sal worden / ratificerende ende
approberende alle het gymt alreede inde boozsz litigi-
ense sake / soo opten naem van den boornoemde B.
zal. als van hem Comparanten is ghedaen. Alles
onder der bandt als naer rechten. Versoeckende / etc.

Revocatie van een Procuratie.

O W hupden den / etc. compareerde v' Erfname A. my Notario seer wel bekende / de wietche ver-
klaerde ghereboceert / getasseert ende te niete gedaen
te hebben sulcx hy doet by desen / sechere Procura-
tie die hy Comparant gepasseert ende verleben heeft
op S. woonende tot S. Booz den Notaris N. ende se-
here ghetupghen binnen deser Stede D. wesende in
date den / etc. niet willende dat den selfden gheron-
stitueerde upt kracht van de voorsz Procuratie pet
meer sal besoungneren / ofte pet effectuieren upt zijn
Comparants naem / ofte van zynent-waghen / 'tsp
int verhoopen van zijn Goederen / ontfanghen van
zijn penninghen ofte andersints / maer hem by desen
expresseelich intedicerende alle onderwindt ende ad-
ministratie / ende wat daer aen dependeert. Ver-
soeckende soch hier beneffens op my Notario / het
selfde hem dit rechtelicken te insinueren alle 'tghens
voorsz is / midtsgaders relatie hande antwoorde op
desen te verkrijghen. Versoekende hier van acte in
forma. Actum.

Acte van insinuatie.

O W hupden den / etc. hebbe ick onder-gheschieden
Notaris ter presentie vande na-beschreven ghet-
tupghen / ten versoekte van A. my getransportrecht
ten huse ende aen den persoon B. jaan rechtelijck
gheinsinueert / hoe dat den voornemden A. heeft
ghereboceert sechere Procuratie die up hem gein-
nuerde ghepasseert is vanden Notaris N. ende se-
here ghetupghen / wesende in date / etc. ende dien-
gende soo hebbe ick hem de acte van revocatie voorsz
gelesen / ende hem over sulcx by desen geintroduceere
pet meer na beses tijde te mogen doen ofte doen doen
upt kracht van de voorsz Procuratie / ende by soo
datte hy gheinsinueerte etc. conuocatie desen. Donec
doet /

doen / dat het selfde wesen sal nul ende van gheender
waerden / met Protestatie van alle kosten ende scha-
den die daer dooz soude mogen berdozsaecht werden.
Den geinsinuerde gaf my dooz antwoozdt / dat hy
blide was dat hy van dien last ontflaghen was. Al-
dus ghedaen ten daghe/ maent ende Jare voozsz en-
de t'oozhonden desen onder tepochent binnen S.

Volgen Houwelijcksche Voorwaerdens.

Ophuyden den / etc. Compareerde dooz my N.
Notaris publijc / by den Hode van Hollandt
gheadmitteert op de nominatie der Stat S. ter pre-
sentie vande na-beschreben ghetuppen/ d' Eersamen
A Jonghman/toe-komende Bzupdegom/ gheadsi-
steert met d' Eersamen B. zijn Gom / ende C. zijn
Bzoeder ter eenre/ ende d' Eerbare D. jonghe Doch-
ter / toekomende Bzupt / gheadsisteert met d' Eer-
samen E. haren Vader / ende F. haren Bzoeder ter
andere zijde / ende verklaerden met malkanderen
besloten te hebben ter eeren Godts een toekomende
Houwelijck / ende dooz alle vande van't Houwelijck
ende doozt solenniseren van dien metten anderen
gheconstyieert ende ghemaecht te hebben dit naer-
volghende contract antenuptiael, ofte Houwelijck-
sche doozwaerden/ in manieren hier naer volghende/
te weten / dat sy-lupden respectiue conthozalen tot
subsidie ende onderstandt van dit haer toekomende
Houwelijck t'samen/ende eich van hen int bysonder
ten weder-zijden sullen in bzingen alle alsulcke goe-
deren/ als sy teghenwoozdiggh hebben/ ende dooz Go-
des zegghen bekreghen hebben/ soo roerende / onroer-
ende/actien ende crediten/ geen uptbesondert/des sy
conditie/by aldien B. toekomende Bzupt / komt te
oberlijden dooz A. haren toekomenden Bzupdegom/
dat hy van dooz upt den ghemeen sal genieten en-
de

de profiteren upt de ghereetsse goederen / de somms van/ etc. Car. guld. eens / ende dat boozts de resterende goederen die boben de boozts etc. Car. gulden boozts Boel sullen bevonden werden/ ghemeen sullen zijn ende ghedeelt sullen moeten werden by de langhst-levende ter eenre/ ende de gherechte Erfghe-namen vande eerst-aflyvighe ter andere zijde/ mits-gaders sal oock by de selfde Erfghe-namen genooten ende alleen geprofitert moeten werden/ alle hare kinde ende wolle klesderen tot haren lijbe ende rugge als dan gedient hebbende/ mits dat by de langst-lebende mede sulchs aen zijn zijde alleen sal behouden alle kinde ende wolle tot zijnen lijbe ende rugge als dan toe-behoorende/ met alle welcke poincten / conditien van Houwelijchschje Boozwaerden/ de boozts Comparanten verklaerden ten weder-zijden te nemen volkomen contentement/ ende beloofde het selfde t' samen ende elck int particulier naer te komen / ende te doen naer komen ende onberbreeckelijcken te onderhouden/ onder verbandt als na rechten. Alles sonder fraude. Actum binnen S. ten hupse vanden boozts noemden N. ten daghe/ maent ende Jare boozts/ etc.

Een ander.

Op hupden den/ etc. Compareerden / etc. d' Eersame A. Jonghman/ toekomende Bzupdegom/ gheadsiesteert met B. zijnen Vader ende C. zijn Somter eenre/ ende d' Eersame D. jonghe Dochter/ toekomende Bzupdt/ gheadsiesteert met d' Eersamen E. haer Som ende F. haer Moeder/ mitsgaders met d' Eersamen G. haren Broeder ter andere zijde / ende ver-klaerden met malkanderen ter eeren Godts een houwelijch besloten te hebben/ ende booz alle banden ende solemniseren bandien veraccoordeert te zijn in voegen hier naer verklaert/ te weten / dat den boozmoemden A. toe-komende Bzupdegom tot subsidie ende onder-standt

stande van de sen aenstaende houwoelijck in brenghen
 sal/soodanighs Goederen als hy door Godes segghen
 verbroeghen heeft/ende in seckerde cedulle by hem ge-
 maecht gespecificeert ende uytgedruicht staen/ tuelck
 by hem ende zijn geadsisteerde ondertepckent is/ende
 daer insgelijck de boozmoendes D. toekouende Bzuyt
 toe subsidie ende onderstant als bozen / mede in bren-
 gen sal soodanighs Goederen als sy door Godes se-
 gghen verbroeghen heeft/ende mede in seckers cedulle
 gespecificeert zijn ende by haer ende hare geadsisteer-
 de ondertepckent is/waer mede parthyen ten weder-
 zijden verclaerden te nemen een goet ghenoegen ende
 wel ghecontenteert / des is tusschen de boozmoende
 toe-komende Conthoralen gestipuleert/ dat hata en-
 des schade staende dit houwoelijck op-komen/ sal half
 ende half gheproffiteert ende ghebragen moeten wer-
 den / doch dat essentisse ende beskeressentisse niet onder
 de conquesten sullen gereckent werden/ maer daer
 van gefcludeert zijn/ende dat oock te hoopen de ghe-
 denoteerde Goederen sullen houden zijde/linie ende
 geslachte/ende gaen by versterben van d'een of d'an-
 der van de toe-komende Conthoralen aen den bloede
 daer die van daen sullen gekomen zijn naer Schepen-
 doms recht. Ende als kindt ofte kinderen van desen
 houwoelijcke ghebozen sullen worden/ ende na die daodt
 van een vande toekomende Conthoralen in levende
 lijbe na-gelaten werdt/ die verstaen parthyen Com-
 pagnanten dat niet verder in den Boel Erfgenamit of-
 te Erfgenamen sullen zijn / dan inde quantiteyt van
 vders' is' Vaders' ofte Moeders aen-ghebrachte
 Goederen/ volgens de bozen gedemoteerde cedulle die
 de langhst-levende in plaets van Inventaris sal
 strecken/ met by-gaende conquesten soo daer eenigh
 profijt gedaen is / ofte soo daer schade geleden is sal-
 men de helft daer af trecken. Doch is beboortwaert
 dat de boozmoende toe-komende Conthoralen het
 eerste

eerste Jaer naer haer-lupden trouw-dagh / by de
 booznoemde Bzupts Ouders sullen in woenen / ende
 van spijs/dranck/ byst/ licht/ ende andere nootlijcke
 behoeften dies aengaende / eerlijcken versozghet te
 werden. Noch zijn conditie dat de booznoemde toe-
 komende Bzupt by booz aflijbigheyt van den toeko-
 mende Bzupdegom/booz een douarie sal genieten de
 somme van / etc. Car. guld. tot xl. grooten 'tstuck/
 alle welck/boozsz poincten ende articuli niet 'tgene
 daer aen is dependerende de booznoemde Contho-
 ralen niet hare geadsisteerden / mede Comparanden
 in desen belooft hebben/ende beloben by desen yder in
 zijn regardt soo veel het hem aengaet/ naer te komen
 ende te volbrengen ende malkanderen het volle effect
 van desen te sullen laten genieten/ onder alle verban-
 de van rechten daer toe staende. Alles sonder seande.
 Actum/ etc.

Een ander.

O hupden den / etc. Compareerde d' Gersanne
 A. toekomende Bzupdegom/ geadsisteert met B.
 zijn Moeder/ende d' Gersanen C. haer-lupden Nebe
 als gekozen Dooght in desen ter eenre/de Gersane D.
 toekomende Bzupdt/geadsisteert met F. ende G. hare
 Ouders / ende noch met den Gersanen H. haer
 Som ter andere zijde / ende verklaerden niet aduys
 ende bewillinge van hare Ouders ende vrienden ge-
 adsisteerden in desen/ter eeren Godes besloten te heb-
 ben een toe-komende Houwelijck ende boozt solem-
 niseren van dien/ niet malkanderen vriendelijck ver-
 accordeert te zijn / dat het self de sal gheconfirmieert
 worden op dese naer volgende conditien ende antiaup-
 riale Boozwaerden / te weten / dat den booznoemden
 Bzupdegom tot eerlijck onderhout ende subsidie van
 dit aenstaende Houwelijck in-bringhen sal/ ende be-
 looft is by de booznoemde B. zijne Moeder/ gelijk het
 self

self de woort belooft by desen/de somme van/etc. Car.
 guldens tot xx. stupbers 'tstück / ofte Obligatie soo
 goet als gelt/ende noch ses Margen Landts/gelegen
 in den Ambachte vande K. die in hupz ghebruycht
 werdt by M. om die van uu booztaen te ghebruychen
 als zijn byp egen goedt / daer aen niemandt recht
 heeft dan by alleen / sulchs zijn Moeder hem die byp
 ende onbelast geeft by desen / ende B. toekomende
 Bzuyt sal mede tot eerlijck onderhoudt ende subsidie
 in-bringhen de somme van / etc. Car. guld. van xx.
 stupber 'tstück / in comptante penningen ofte Obl-
 gatie soo goedt als gelt / tot volkomen contentement
 van den Bzupdegom ende gheadfisteerde vzienden.
 Wijders is noch tusschen de booznoemde Conthoza-
 len ende hare geadsfisteerde aen weder-zijden gecondi-
 tioneert ende geaccordeert / dat dese booznoemde goe-
 deren tot desen Houwelijcke aengebracht/sullen hou-
 den zijde ende linie ende by versterben van d'een of
 d'ander vande Conthozalen sonder hinderen te pro-
 cureren / sullen als dan debolveren ende gaen aen die
 zijd daer die van daen sullen zijn gekomen / dat soch
 winst ende verlies staende dit Houwelijck / half ende
 half sal gereekent werden/ende dat onder de conque-
 sten niet sullen begrepen zijn erffenisse ofte besterffe-
 nisse / maer daer van zijn gesecludeert ende uptgeson-
 bert. Noch is beboozwaert ende gestipuleert dat in-
 dien den booznoemden A. toe-komende Bzupdegom/
 booz de booznoemde D. zijne toe-komende Hups-
 bzoutwe / sonder kindt ofte hinderen by haer ghepro-
 cureert / deser werelt komt te overliden / dat de self-
 de als dan upt zijne eerste ende ghereetste Goederen
 trecken ende ghenieten sal tot een douaris, de somme
 van / Et. Car. gulden tot xx. stupbers 'tstück. Alle
 'twelcke / Et.

Een ander.

Ophuden den / Sc. Compareerde / Sc. d' Eersame A. Weduwe naer / toe-komende Bzupdegom ter eenre / ende A. Weduwe toekomende Bzupt / geadsisteert met C. haer Couzijn ende ghehozen Voogt in desen / ter andere zijde / te hennen ghebende / dat sp-lupden met malhanderen besloten hadden ter eeren Godes een toekomende huwelijck / doch voort seluiferen van dien / veratrodeert waren / dat het selfde soude gheconfirmeert worden op dese nabolgende conditien ende antenuptiale voozwaerden / om te verhoeden alle questien ende vershillen die tusschen de langst-levende ende de bzunden van den eerst-aflijbighen soude ghemoevert konnen worden / te weten / dat de vooznoemde Conthozalen ten wederzijden sullen in tzenghen tot eerlijcken onderf. ende ende subsidie van haer aenstaende huwelijck / alle sulche goederen als sp. rsamen ende elcx int bysonder door Godes segen verkreghen hebben / ende by haer elck apart by Inventaris is ghestelt ende gespecificeert / ende malhanderen vertoont hebben / waer mede sp-lupden Conthozalen ten weder-zijden nemen volkomen contentement ende wel vernoecht zijn / des sp gheconditioneert ende gestipuleert / dat alle 'tgens bande Conthozalen ten weder-zijden ten huwelijck gebzacht woort niet gemeen wesen sal / maer elck sal 'tzijne behouden ende besitten ende blyven behouden ende besitten van nu af ende ten ewtoigen dage. Wijders is noch bevoozwaert / soo den voozn. A. toekomende Bzupdegom / eerst komt te overliden door B. zijn toekomende Bzupt / met ofte sonder kinderen by haer geprocureert naer te laten / dat de selfde sal ghenieten ende trecken upt den Boel van A. haren toekomende Bzupdegom een filiale portie of hants gedeelte. Alle welcke voozs pointen ende articulen van
Huwelijckse

lijckſche Boorzwaerden/ met alle 'tghene dat daer aen is dependerende/ de boorznoemde Conthozalen beloofst hebben/ ende belovende by desen/ pder in zijn regardt ende boorz ſoo veel hen dit aengaet / na te komen ende te hozbzenghen / onder verbandt als na rechtten. Alles ſonder fraude. Actum/ etc.

En ander.

Ophuden den / etc. compareerde/ etc. d' Erfame A. Weduwenaer/ toe-komende Wyzpdegom ter eenre/ ende B. Weduwe / toe-komende Wyzpt ter andere zijde/ te kennen ghebende / etc. te weten / dat B. Weduwe belaſt zijnde met vele ende verſchepden ſchulden/ ober ſulcx tot onderſtandt ende ſubſidie van dit houwelijck niet inbzengen ſal/ ende de boorznoemde A. Weduwenaer tot ſubſidie ende onderſtandt van dit houwelijck / ende tot verballinghe vande hups-hondinghe ſal in bzenghen alſulche goederen als hy Comparant boorz Godes zegghen verkreghen heeft/ niet daer van upt beſchepden ofte ghereserbeert / des is in deſen merckelijck onderſpoken ende gheſtipuleert/ dat de Goederen die A. toekomende Wyzpdegom in bzengen ſal/ ende die hy na deſen ſal moghen conquetteren ofte winnen/ gheen gemeenſchap ſullen hebben metten Boel oft Goederen vande boorznoemde B. toekomende Wyzpdt / noch met hare ſchulden/ ſoo dat hy Comparant nocht ſijne Goederen tegenwoordige ofte toekomende/ niet gheinaent noch ghemoleſteert ſullen moghen werden/ veel min daer boren gheerrecuteert te werden/ alſoo alle gemeenſchap van ſchulden ende Goederen tuſſchen de boorznoemde Conthozalen wel expzeſſelijck by deſen gheſecludeert ende upt-geſloten wort. Alle welcke/ etc.

T E S.

TESTAMENTEN.

Eerst een Testament van een Jonghman
ofte Jongh-ghesel.

In den Naem des Heeren / Amen. Kennelijck se
leenen peggelijck / die dit tegenwoordighe publicq
Instrument sal sien ofte hooren lesen / hoe dat in
den Jare na de geboorte ons liefs Heeren ende Sa-
lighmaeckers Jesu Christi xijc. twee ende beer-
tigh op den vijftden Januarij / des na-middaeghs
de klokke drie upzen / door my D. Notaris publicq
by den Hobe van Hollandt gheadmitteert op de na-
minatie der stadt S. ter presentie vande na-besche-
ven getuppen in eygener persoon ghekomen ende ge-
compareert is A. Jonghman/woonende binnen de-
ser Stadt/my Notario wel bekent/ door des Heeren
ghenade kloeck ende ghesondt van lichaem/ gaende/
staende / sijne memorie ende verstandt ober al wel
machtigh ende volkomentlijck ghebruyckende / als
uptterlijcken bleeck ende men anders niet konde be-
mercken/te kennen gebende/ niet sekerder te sijn dan
de doot/noch onsekerder dan de upze van dien/wil-
lende daerom upt deser werelt niet schepden/ sonder
al-vozen van sijne tijdelijcke goederen gedisponeert
te hebben/doch eerstelijc/recommanderende sijne on-
sterffelijcke ziele (wanneer die upt zijn sterffelijck lic-
haem geschepden sal sijn)de grondeloose barmhertig-
heyt Gods/ende sijn dood lichaem d'aerde ende Chri-
stelijcke begravinge. Wijders rebocerende doot ende
te niet doende by desen/alle voazgaende Testamenten/
Codicillen/ende alle andere acten van uptersten wil-
le by hem gemaeckt/ gepasseert of verleden / niet wil-
lende dat pemandt hem daer mede op renigerley wyse
sal kommen behelpen/maer houdende de selfde met alle
de poincten / clausulen/ende legaten daer inne begre-
pen

pen krachteloos/booz nul ende van ontwaerden/maer nu van nieuws komende ter dispositie van sijne tijdelijcke Goederen / verklaerde hy Testateur tot zijn uniuersael Erfgenaem ghenomineert ende ghemintueert te hebben/sulcx hy doet by desen B. sijn Testateurs Broeder / in alle sijne Goederen / roerende/onroerende/ Imboel/Gout/Silber / ghemunt ende ongemunt/ Linde ende Wolle / actien ende crediten/geen ter werelt uptbesondert/ daer aen hy Testateur ten tijden sijns oberlijdens bevonden sal worden eygendom ofte recht aen gehadt te hebben/ omme daer mede te moghen doen als met sijn andere vyve Goederen/daer op niemant te seggen heeft van hy alleen/ ende dit upt pure benevolentie ende goede genegenheyt tot hem-waerts/ midts dat den selfden sijnen booznoemden Broeder / in de booznoemde qualiteyt als sijn uniuersael Erfgenaem ghehouden ende verbonden blijft / na sijn Testateurs sterf-dagh upt te heeren dese naer-volgende Legaten,namentlijck/aen C. mede sijn Testateurs halve Broeder / de somme van etc. Car. guld. a xl. grooten Vlaems 'tstuck/eens sonder meer. Item/maecht ende legateert noch aen D. sijn Cousijn/ de somme van/ etc. Car. guld. ten prijse boozsz. Item / legateert noch aen E. sijn Dienstmaeght booz haren ghetrouwen dienst / die hy Testateur van haer booz desen ghenooten heeft/ ende noch bozder van haer verwacht. Item maecht ende bespreekt noch aen 't Gasthuys alhier / ofte daer 'tsterf-huys sal moghen vallen / de somme van / etc. Car. guld. ten prijse boozsz / eens sonder meer / ende dat in redemptie van 'topperste ofte beste kleet ende anders niet. Alle 'twelcke boozsz staet hem Testateur van woorde tot woorde / dupdelijck ende perfectelijck booz gelesen sijnde / seyde 'tselvede te wesen sijn Testament / ende upttersten wille/ die hy wilt ende begheert dat in alles naer sijn doot effect soz-

foxteren sal/ 'tsp als Testament/ Codicille/ gifte/ ter
 saecke des doots ofte andersins/ so die best na rechten
 coustumen ofte goedertieren ghewoonte deser Lan-
 den sal moghen subliteren ende bestaen/ niet teghen-
 staende eenighe solemnitepten van rechten hier inne
 noodich gherequircert / bebonden mochten werden
 gecommiteert ofte versumpit te wesen/ derogerende
 doch by desen alle Keuren/Ordonnantien ende rech-
 ten/desen zynen nyttersten wille ende laetste begeerte
 eenigstints prejudiciabel ofte hinderlyck. Aldus ber-
 leden binnen S. ten huyse ende Comptoire mijns No-
 taryp/in presentie van F. ende G. als geloof waerdige
 getuygen hier toe versocht ende ghebeden/die de ori-
 ginele minute deses onder my berustende / neffens
 den voornoemden Testateur ende my Notario me-
 de onderteyckent hebben ten daghe/ maent ende jare
 als vozen.

't Welck ic hi ghetuyghe

N. Notaris publicq.

Testiment van een Vrous persoon.

In den naem/ etc. rebocerende / etc. maer nu van
 Inieus komende ter dispositie van hare naer te la-
 ten goederen / roerende/ onroerende ende andere goe-
 deren/actien ende crediten geen uyt-besondert / ber-
 klaerde sy Testatrice tot hare Erfghenamen te insti-
 tueren ende te nomineren / sulchs sy doet by desen B.
 haer Suster vooz een handt/ C. haer Broeder met zyn
 Huyf-vrouw D. vooz een ghelijcke handt/ also noch-
 tans/dat de voornoemde Schoon-suster dese Erffe-
 nisse haer leven lanck sal behouden / maer vorder
 noch langer niet. Item/de na-gelaten kinderen van
 E. haer zal. oberleden Broeder/mede vooz een handt/
 makende te samen drie volle handen ofte tacken/alle
 wesende soo hinderen als kint's-hinderen van teerste
 bedde van haer Testatrices Vader zal. Item F. ende G.

M

haer

haer halve Broeders/ t'samen kinderen van 't woede bedde / elck met een halve handt / in conformite de polijcque Ordomantie op 't stuck vande successien ab intestato ghemaecht / midts dat haer Testatrice Suster B. by forme van prelegaet ghenieten ende alleen behouden sal alle hare linde ende wolle kleederen / die sy Testatrice met haer overlijden naer-laten sal / ende als dan naer haer doot bebonden sullen worden tot haren lijve ghedient te hebben. Wijder heeft sy Testatrice ghevoilt ende belast / dat de meubele als linde Wolle / Koper / Tin ende allerley Hups-raet sal by haer voornoemde Erfgenamen eenpaerlijcken ghedeelt worden / ende sal een pder met zijn ghedeelte zijn vyve wille moghen doen / maer de intmeubelen ofte onroerende Goederen / sullen de selfde Erfgenamen besitten met last van fidei commis. ofte restitutie dat de selfde goederen naer haer doot sullen komen op hare wettighe kinderen oft kintskinderen / by representatie ende by ghebreck van de kinderen ofte kintskinderen aen de recht naeste Erfgenamen van haer Testatrice / ende sullen altyt blijven subject fidei Commis, tot sulcken grade als na rechten sonder eenige af-trekinghe van trebellianique quartte portie. Item / heeft sy Testatrice gelegateert aen H. haer Cousijn / de somme van / etc. Car. guld. eens sonder meer. Legateert noch ten behoeve vanden Armen / omme upt ghedeelt te werden by de Diaconen der Chereformeerde Kercke / daer 't sterfhups ballen sal / de somme van etc. Car. guld. Item / maecht ende besprecht noch aen 't Gast-hops alhier ter stede / de somme van / etc. Car. gul. ten prijsse voorsz de selfde somme legaterende in redemptie van 't opperste beste kleedt ende anders niet / gelijk sy Testatrice oock expres begeert ende wilt / dat mede effect forteren sal / als sulcke Legaten als sy by sekere Codi-cille voorsz den Notaris I. ende ghetuyghen gemaecht

ende

ende verleden heeft / wesende in dato den / Et. alle
welcke Legaten sy Testatrice wilft ende begeert / dat
uyt-ghepocht ende voldaan sullen worden t'epnde
den tijdt van een Jaer haerder aflijbigheyt / ende dat
in gelt / Landt / ofte Gente-bzieben / tot optie vande
selfde Erfgnamen: ende op dat dese hare uytterster-
wille ende laetste begeerte te beter achtervolght ende
geeffectueert soude mogen werden / soe heeft sy Tes-
tatrice tot e executeurs van desen haer Testament ge-
nomineert K. ende L. die sy midts desen ernstelijck
recommandeert ende authoziseert om dese hare uyt-
terste wille / soe veel hen moghelijck ende doendelijck
wesen sal / te helpen mainteneren ende boorztaen / ex-
cluderende wel expresselijck alle Wees-kamers die
dit boorzomen sal. Boorzts sullen de Executeurs en-
de alle andere die dit aengaen sal / hen-lupden moe-
ten reguleren na den Placcate van de Ed. Mogh.
Heeren Staten van Hollandt ende West-Overflant /
in date den xx. Julij 1634. nopende het aenbzingen
van de fidei commissaire goederen / gheemaneert op
pene als int selfoe Placcaet. Alle twelcke haer Tes-
tatrice booz ghelesen zijnde / etc.

Testament tusschen Man ende Vrou die gheen Kinderen hebben.

In den Naem des Heeren / Amen. Kennelijck sy ee-
nen pegelijck / die dit teghentwoorzdighe publicq In-
strument sal sien ofte hoozen lesen / hoe dat in den jare
na de Geboorte ons liefs Heeren ende Salichmaec-
kers Jesu Christi xvjc. een ende veertigh op den
thienden October / des na-middaeghs ten twee up-
ren / booz my D. Notaris publicq by den Hove van
Hollandt gheadmitteert op de nominatie der stadt
S. ter presentie van de na-bescheben ghetupghen in
epghener persoonen ghekomen ende ghecompareert
zijn d' Ersame A. ende d' Erbare B. ghe-echte lup-

den/ woonende tot C. my Notario seer wel bekendt/ bepde kloech ende ghesont van Lichamen / gaende/ staende/ heur memozie/ verstandt/ upt- spraecke ende byf sinnen ober al wel machtigh ende volkomentlic ghebruyckende / als uptterlijck bleech ende men anders niet en konde bemerkken / te kennin ghebende/ niet seckerder te zijn dan de doot/ noch onseckerder dan de upze van dien/ willende daerom upt deser werelt niet schepden/ sonder al- bozen van hare tijdelijckhe goederen ghedisponneert te hebben / doch eerstelijck recommanderende hare onsterffelijcke zielen (wanneer die upt hare sterffelijcke Lichamen sullen gheschepden zijn) in de grondeloose barmhertigheyt Godes/ ende hare doode Lichamen d' Aerde ende Christelijcke begravinghe. Wyders rebocerende doot ende te niet doende by desen/ alle booz- gaende Testamenten ende actens van uptersten wille by hen- luyden te samen / ofte by pemandt van hen- luyden appart/ oft met andere gheboeght geweest zijnde/ gemaect/ ghepasseert ofte verleden/ niet willende dat pemandt hem daer mede op eenigerley wijs sal konnen helpen / maer houdende de selfde met alle de poincten/ clausulen ende legaten daer inne begrepen krachteloos booz nul ende van onwaerden / komende nu ter dispositie van de selfde heure na- te- laten goederen/ verclaerde den booznoemde A. eerstelijck testerende tot zijn univeseel Erfgheuen ghenomineert ende gheinstitueert te hebben/ te nomineren ende institueren by desen de booznoemde B. zijne liebe Hups- hrouw / willende ende begeerende dat de selfde alleen terstondt na zijn oberlijden sal aenbaerden ende in volen vzen eyghendom eeuwelijck ende erffelijck behouden alle zijne goederen/ teghenboozdighe ende toe- komende / roerende ende onroerende / imboel/ gout/ silber/ ghemunt ende onghemunt / linde ende wolle/ actien ende crediten/ niet upt- besondert/ daer

aen hy Testateur bebonden sal worden ten tijde zijns
 overlijdens eyghendom ofte recht ghehadt te heb-
 ben/om daer mede nae zijn doot te moghen doen als
 met haer andere vyve eyghen goederen/ daer op nie-
 mandt yet te segghen heeft dan sy alleen / midts de
 selfde zijne voornoemde Wifvrouw inde qualiteyt
 als zijnen uniberfelen Erfghenaem by desen gelou-
 den ende geobligeert blijft/nae zijn Testateurs sterf-
 dagh upt te keeren ende te betalen dese naer- volgen-
 de legaten / te weten aen C. Wifvrouw van D. zijn
 Testateurs heele Suster/ teghenwoordigh woonen-
 de tot E. de somme van / etc. Car. guld. tot xx. stu-
 vers stuch/eens sonder meer. Item/maecht ende le-
 gateert noch aen F. zijn halbe Broeder / de somme
 van/etc. Car. gul. ten pryse voorsz eens sonder mecr/
 ende de voornoemde B. mede komende tot de dispo-
 sitie van hare na-te-laten goederen / verklaerde sy
 Testatrice tot haren uniberfelen Erfghenaem ghe-
 nomineert ende gheinstituteert by desen den vooz-
 noemden A. haren lieben man / omme die ter-
 stont na haer overlijden/in volken ende vyven eyghen-
 dom te aenbaerden / ende eeuwelijck ende erfelijck
 behouden/sonder yemants teghen-segghen/alle hare
 Goederen/roerende/onroerende/Linde/Wolle/Jin-
 boel/ Jutweelen/ Gout/ Silber ghemunt ende onge-
 munt/actien ende crediten/geen ter werelt npt beson-
 dert/midts dat den voornoemden A. in dier qualiteyt
 als uniberfeel Erfghenaem verobligheert blijft upt
 te keeren ende te betalen tot een Legaet van haer
 Testatrices eenige Broeder G. dit nabolgende: eerst
 de som. van/ etc. Car. gul. in comptante pen. Item
 een lijf-rentbrieff van/ etc. Car. gul. jaerlicx/ staende
 ten lijve van twee personen / namentlijck van hem
 G. voornoemt ende H. daer Moeder af is I. sprekende
 tot laste van 'tghemeene Landt van Hollandt ende
 de West-briessandt/wesende in dato/ etc. welckie / etc.

Car. gul. jaerlicx by hem alleen sal ontfanghen ende gheprofiteert worden / ende by zijn aflijbighepd by zijn kinderen / soo hy eenighe naer laet / maer soo hy sonder wettighe kinderen komt te oberlijden / soo be- gheert sy *Testatrice* / dat de voorsz *Lijf-rente* jaer- lijchs sal ontfanghen ende gheprofiteert werden by den voornoeinden H. op wiens lijf die mede ghehoft is / de welcke in dat kas daer inne wordt ghesubsti- tueert ende anders niet. Wijders verklaerde sy *Testateurs* gesamentlijck te begeeven / dat de langst- lebende van hun beyde upt de gheerfde goederen van den eerst ober-leden sal upt-keeren aen de *Gast- hups-vaders* tot S. ofte daer heur-lupden sterf- hups vallen sal / de somme van / etc. Car. gul. de selfde legaterende in redemptie van't opperste beste kleet ende anders niet. Voorts is haer *Testateurs* beyde upttersten wille ende begeert / of het ghebeur- de / dat eenighe van de *Legatarissen* haer opposeerde teghens desen haer *Testateurs* maechinge ende upt- tersten wille / ende de langst-lebende eene moepelijck- hept aen deden / het sy directelijck ofte indirectelijck / in rechte ofte daer buyten / so begeeren sy *Testateurs* wel expres by desen / dat al-sulcken *Opposant* sal verbeuren zijn ghelegateerde portie ofte portien / ende die sal te bate komen die langst-lebende van hun beyde / die in dat kas daer in wort ghesubstitu- eert ende anders niet. Epntelijck is heur *Testateurs* beyder upttersten wille ende laetske begeerte / dat al- le 'tghene sy-lupden nae desen hier inne by acte on- der heur beyder handt onderteyckent / sullen komen te veranderen / vermeerderen ofte verminderen / 'tselfde van soodanigen waerden gehouden sal woorden ende effect forteren / of 'tselfde van woorde tot woorde hier gheinsereert stont / ofte andersints wet- telijck verleden waer. Alle 'twelcke voorsz staet hen- lypden *Testateurs* dupdelijcken vooz gelesen zynde /

sejden

seyden ende verclaerden 'tselfde aldus uyt haeren
 vryen ende onbedwonghen wille voozt ghekomen te
 zijn sonder inductie persuarie ofte mis-leydinge van
 pemandt / ende te wesen hen-luyden beyder recipro-
 quelijche maeckinge ende verklaringe van uptersten
 wille/ die sy willen ende begeeren dat in alles stricte-
 lijck ende onberbreechelijck gheobserveert ende naer
 gekomen sal worden/ 'tsp als Testament / Codicille/
 Donatie/ ofte gifte ter saecke des doots ofte ander-
 sintz / soo die best na rechten goedertieren gewoonte
 ofte coustume deser Landen/ sal moghen subsisteren
 ende bestaen/ al-hoe-wel eenighe solemniteyten van
 rechten hier inne noodich gerequireert / verzwijmt
 mochten zijn / derogeerende ooc by desen alle keuren/
 Ordonnantien ende rechten/ desen hen-luyden upter-
 sten wille ende laetste begeerte eenighsindts hinder-
 lijck ofte prejudiabel. Actum binnen S. ten Hupse
 vande Testateurs / in presentie van N. ende N. als
 gheloof-waerdighe ghetuyghen hier toe versocht en-
 de ghebeden/ die de originele minute deses onder my
 berustende/ beneffens de voornoemde Testateurs en-
 de my Notario mede onderteykent hebben ten da-
 ge/maent ende Jare voorszreben.

'tWelch ick ghetuyghe

N. Notaris Publicq.

Een ander Testament tusschen Man ende
 Vrouw die gheen Kinderen en hebben.

In den name Godts / Amen. Keimelijck sy/ etc.
 (stelt het probemium als hozen) maer nu van nieus
 disponerende / verclaerden uyt sonderlinghe liefde/
 gunst ende affectie malkanderen in den houwelijc-
 ken staet bewesen / ende indient Godt behest noch te
 bewijzen/ d' een den anderen reciproquelijck ober en-
 de weder ober/ d' eerst aslijbige de langst-levende van
 hun beyden geïnstituert ende ghenomineert te heb-
 ben/

hen/universaliter ende int geheel Erfgenaem van al-
 le goederen/roerende/ onroerende / actien ende credi-
 ten/Gout/Silber/gemunt ende ongemunt / niet ter
 werelt uytbeseft / die de eerst alybigher metter
 doodt ontruppen ende naer laten sal / instituerende
 den eerst alybighen den langst-lebende daer inne mits
 desen / des is in desen merckelijck onder sproken/dat
 oft sake ware dat sy luyden (voort als noch geen Kin-
 deren hebben/met malkanderen kind ofte kinderen
 procreerden/dat de langst-lebende gehouden sal zijn
 kind ofte kinderen eerlijcken te alimenteren in kost
 ende kleederen / ende te laten leeren lesen ende schrij-
 ven/midts gaders een eerlijck handtwerck ofte Am-
 bacht / ende voorts alle sozge daer vozen te dragen
 als een goet Vader oft Moeder van Godts weghen
 schuldigh is ende behoort te doen / ende soo wanneer
 kind ofte kinderen tot hunnen mondigen dagen oft
 houwelijcken state gekomen sullen zijn/uyt te keeren
 ende te betalen de somme van/Sc. Car. guld. tot xx.
 stu. 'tstück/ ende dit haer assignerende in valdoenin-
 ghe van haer legitime portie ofte portien / de kinde-
 ren in haer overleden Ouders Goederen na rechten
 competerende/daer inne sy by desen oock werden ge-
 institueert sonder meer / willende dat sy haer daer
 mede gecontenteert sullen houden/ende oft gebeurde/
 dat de eerst sterbende gheen kind ofte kinderen ach-
 ter en liet / wil sy dat de langst-lebende uyt keeren
 ende geven sal tot een Legaet aen de naeste vanden
 banden eerst overleden/alle zijn ofte haer Testatelic
 kleederen soo Linde als Wolle / tot zijn ofte haer lijf
 ende rugge als van gediens sal hebben/ende by aldien
 de langst-lebende wederom komt te her-houwelijc-
 ken / sal de selve noch moeten betalen aen de voort-
 noemde vanden de somme van / etc. Car. guld. tot
 xx. stu. 'tstück/eens sonder meer. Alle 'twelcke/etc.
 Testament

Testament tusschen Man ende Vrouvv die gheen Kinderen hebben , waer van de Vrouws Ouders noch beyde int leven sijn , ende over sulcks haertoe komt legitime Portie in haer Dochters goet.

In den Name Godes / Amen. Hemelijck sp/ etc. Komende nu ter dispositie vande selfde hun-lyp-
den na te laten Goederen / verclaerden den vooz-
noemden A. eerstelijck testerende tot zijn uniberseel
Erfghenaem ghenomineert ende gheinstituert te
hebben/ te nomineren ende te institueren by desen/ te
weten/ de vooznoemde B. zijn liebe Hupsvrouw/ wil-
lende ende begeerende dat de selfde alleen terstont na
zijn overlijden sal aenbaerden / ende in vollen bypen
eyghendom eeuwelijck ende Erfelijck behouden alle
zijne naer te laten Goederen/ teghenwoozdighe ende
toekomende/ roerende/ onroerende/ Winckel-
neeringe/ Imboel/ Bout Silver gemunt ende ongemunt/
actien ende crediten/ niet upt-
besondert/ daer aen hij
Testateur bebonden sal worden te tyde zijns overlij-
dens eygendom oft recht gehadt te hebben / om daer
mede na zijn doot te mogen doen als met hare ande-
re bype eygen Goederen/ daer op niemant te segghen
heeft dan sp alleen/ midts de selfde zijne vooznoemde
Hupsvrouw in qualiteyt als zijnen uniberseelen
Erfghename by desen ghehouden ende verobligeert
blijft in twee Jaer terminen na zijns Testateurs
sterf-
dag upt te heeren ende te betalen dese naerbol-
gende Legaten/ te weten/ aen C. Hupsvrouw van D.
woonende tot E. zijn Testateurs Richte / de somme
van/ etc. Car. guld. / tot xx. stuyl. 'tstuck eens son-
der meer / ende by vooz aflijghichheit ofte versterben
vande vooznoemde zijn Richte / dan begheert hij
Testateur de selfde somme van / etc. Car. guldens
aen

aen zijn voornoemde Nichts hinderen sullen upt ge-
 reecht ende voldoen worden/ende succederen by ver-
 sterben van 'teene kindt op het ander langst-levende/
 ten ware pemandt van de kinderen totten mondigen
 daghe ofte Nonwelycken state ghekomen zijnde/ zij-
 ne portie inde voorsz/ &c. Car. guld. hadde ghetroc-
 ken/ dat die op tijde voorsz by sal staen om daer me-
 de te doen zijn gheliefte / sonder contradictie van pe-
 mandt. Noch verklaerde hy Testateur zijne vooz-
 noemde Hupsvrouw in qualiteyt voorsz verbonden
 te laten/ ende te willen dat sy upt heeren sal aen F. zijn
 Couzijn/ woonende binnen deser Stede/ de somme
 van / etc. gulden munte vooznoemt/ ende by aldien
 den vooznoemden F. zijn Couzijn / vooz zijn mondi-
 ghe daghen oft trouw-dagh deser wereldt komt te
 overlijden/ dan begeert hy Testateur / dat als dan de
 voorsz ghelegateerde/ etc. Car. guld. sullen succede-
 ren op de voornoemde zijns Testateurs Nichts / ofte
 by haer aflijbigheyt op hare kinderen die in dat kas
 daer in worden gesubstitueert ende anders niet. En-
 de de voornoemde B. mede komende tot de dispositie
 van hare naer te laten Goederen / verklaerde eerste-
 lych gheinstituert ende ghenomineert te hebben / te
 institueren ende te nomineren by desen G. ende H.
 hare Ouders/ inde somme van / etc. Car. guld. tot
 xx. stupers 'tstuck / assignerende de selfde somme
 van &c. guld. vooz Erfdeel/ ende in volboeninge van
 de legitime portie , de Ouders beyde int leven zijnde
 sinder kindts ofte kinderen naer-ghelaten Goederen
 competerende/ sonder meer / ende inde vordere Goe-
 deren/actien ende crediten / die bevonden sullen wo-
 den boven de voorsz/ etc. Car. guld. ober te schieten/
 ende die sy Testatrice in tijde haers overlijdens in
 eyschendom gehad sal hebben/ geene upt-besondert/
 verklaerde daer yme unversaliter ende int gheheel
 gheinstituert te hebben / ende te institueren by desen
 A. haren

A. haren lieben Man / om die terstondt naer haer overlijden/ in vollen ende bynen eyghendom te aenbaerden/ ende eeuwelijck ende Erfelijck behouden/ sonder pemandts teghen-sprecken ende beletselen/ ende by aldien een van hare voornoemde Ouders vooz haer Testatrice quam te overlijden/ dan begeert sy dat de selfde somme van / etc. guld. by den voornoemden A. haren Man in qualiteyt als haren universelen Erfghenaem ende successeur in alle hare naertelaten Goederen sullen wtgeheert ofte wtgetelt worden in twee Jaer termijnen na haer Testatrices sterf-dagh/aen ende ten behoebe van N. haren eenighen Broeder / eens sonder meer. Wijders/ etc. Alles 'twelcke voorszreven staet/ etc.

Testament tusschen Man ende Vrouw die specialijcken weder-roepen ofte breken haer Houwelijcxche Voorwaerde , ende institueren inalkanderen reciproquelijck Erfghenaem in alle hare Goederen, mitsgaders institueren hare Kinderen die sy soude mogen met inalkanderen procureren inde legitime portie , 'twelck oock na recht e wel bestaen magh.

In den name Godes/ Amen/ etc. robaer ende doot ende te niet doende by desen alle voorgaende Testamenten/ Codicillen / oft andere maechinghe van wttersten wille / vooz desen by yder van hen int bysonder ghemaecht / mitsgaders oock specialijck de Houwelijcxche Voorwaerden/ met alle de ghespulleerde conditien daer inne begrepen by hen-luyden beyde ten aenbaech van haer Houwelijck ghemaecht/ ende vooz den Notaris N. ende seckere ghoruyghen in den voorszeden Jaer ghemaecht / maer nu van nieuws robaer ende reciproquelijck over ende wederover/ ende dat upt sprechte hiefde / Schijtelijcke minne

ne ende goede consideratien soo heeft A. Testateur
 boorschreven gheordonneert / ghewilt ende begeert /
 soo hy doet by desen / dat by aldien hy booz de booz-
 noemde B. zyn liebe Hupsvrouwe deser werelt komt
 te overlijden sonder kindt ofte kinderen in lebende
 lijve ende by zijne Hupsvrouwe gheprocureert / 1. te
 laten/dat in sulcken geballe alle zijne na te laten goe-
 deren / soo teghenwoordighe als toekomende/ gout/
 silber/ghemunt ende onghemunt/ kleynodien/ Lin-
 de/Wolle ende andere kleederen/als dan tot zyn Te-
 stateur s lijve ende rugghe ghedient hebbende / met
 alle den Hupsfraedt ende Amboel niet uptbesondert/
 daer aen hy Testateur tijde zijns overlijdens bebon-
 den sal worden eyghendom ende recht aen te heb-
 ben/sullen ghe-erst ende als by eyghen goet terstont
 na zyn doot by zijne booznoemde liebe Hupsvrou-
 we aenghebaert worden / om daer mede te doen als
 met hare vyve ende supbere goederen / want hy Te-
 stateur boorz / de selfde zijne Hupsvrouwe / in den
 vollen ende vyven eyghendom van dien gheinstitueert
 ende tot zyn unibersele Erfgheiname alleen
 ghenomineert ende ghekozen heeft / soo hy doet by
 desen / doch soo hy Testateur deser Werelt komt te
 overlijden / na-latende kindt ofte kinderen / soo
 boorz is gheprocureert / als dan institueert hy de
 selfde inde somme van / etc. Car. guld. tot xx. stup-
 pers 'tstuck / eens sonder meer / assignerende de
 boorz somme van / etc. tboorschreven kindt ofte
 kinderen als dan in lebenden lijve zijnde / booz zyn
 ofte haer-luyden Vaderlijck erfdeel / ende in plaets
 van de legitime portie kindt ofte kinderen na rechten
 in haer overleden ouders na gelaten goederen com-
 peterende/ende sal de boorz somme van/etc. gul. ca-
 pitael s sonder eenighen by-gaenden interest van zij-
 ne booznoemde Hupsvrouwe aen't boorz kindt ofte
 kinderen upt-ghekeert / ende upt zijns Testateurs
 beste

beste ende gheroerste Goederen als dan na-ghelaten betaelt moeten werden / als 'tvoorsz kindt ofte kinderen tot zynen ofte haer-lupden mondighen daghen / ofte Houtwelijcken state ghekomen sullen zijn ende cerder niet / ende inde resterende andere ober-schietende Goederen / daer inne institueert ende nomineert hy Testateur voorsz als dan de voornoemde B. zijn liebe Hupsrouw / omme den eghendom met de possessie van dien nae zijn doodt te moghen aenbaerden / met last oock om kindt ofte kinderen daer upt eerlijcken te alimenteren ende onderhouden in kost ende kleeren / midtsgaders in School goede tucht ende zeden / ende voorsz in alle sorghe daer bozen te draghen ais ghe trouwe ende Godtvuchtighe Ouders van Godes wegen schuldigh zijn ende behoozen te doen / ende sal dit onderhoudt cesseren / 'tsp met de xxv. jaren ofte Houtwelijcken state / als wanneer 'tvoorsz zeben Erfdeel by kindt ofte kinderen sal aenbaert zijn. Wijders authoziseert ende qualificeert hy Testateur zijn voorsz zebe liebe Hupsrouw / om tot Vooght ende op-sienders van't voorsz kindt ofte kinderen te verkiefen die't haer ghelieben sal / sonder pemandts teghen-sprecken / bupten sluptende tot dien eynde de Wees-kamer deser Stadt / ofte elders daer 't Sterf-hups vallen sal / niet willende dat die ofte pemandt anders hem hier teghens sal opposeren ende contrarie desen ypttersten wille doen. Regateert wijders hy Testateur aen't Gast-hups alhier / de somme van / etc. Car. guldens tot xx. stuivers 'tstuck/eens sonder meer / ende dat in rebemptie van zijn opperste ofte beste kleedt ende anders niet. Ende de voorsz B. Testatrice / mede disponerende / heeft gheordonneert ende ghewilt / soo sy doet by desen / dat by aldien sy vooz haren lieben Man A. deser werelt komt te oberlijden sonder kindt ofte kin-

kinderen in lebenden lijbe ende by haren booznoemden **Man** ghewonnen/na te laten / dat in sulchen geballe alle hare naer te laten **Goederen** / roerende/ onroerende/ teghentwoozdige ende toekomende/ geerfde ofte geconquesteerde / **Goudt** / **Silber** ghemunt ende onghemunt/ **Kleynodien** / **Linde** / **Wolle** / ende andere kleeberen tot haer **Testatrices** lijbe ende rugghe als dan ghedient hebbende / midtsgaders de trebellianique quarta portie of portien vande **Goederen** die sy **Testatrice** besit / met last van fidei commis in cluyss ghereeckent/ welcke sy wilt ende expres begeert dat mede onder de boozsz ghenomineerde **Goederen** sal worden ghereeckent / ende upt de fidei commissaire **Goederen** af-ghetrocken sal worden / ende by haren **Man** A. absoluptelijck ende sonder eenigh oppositie ge-erst ende in byen eghendom ghenooten sal worden beneffens hare andere goederen/ die sy **Testatrice** daer inne ghestatueert ende ghenomineert heeft/ sulchs sy doet by desen / om met alle de boozsz **Goederen** naer haer **Testatrices** doodt te doen als met zijn andere bye **Goederen** / daer aen niemant recht heeft dan hy alleen/ doch soo sy **Testatrice** deser wereldt komt te oberlijden/na-latende **Kindt** ofte **Kinderen** by haren booznoemden **Man** ghewonnen / als dan institueert sy de selfde in de somme van/ etc. gul. van xx. stuyb. 'tstuck/eens sonder meer/ assignerende de boozsz somme van / etc. guld. 'tboozsz **Kindt** ofte **Kinderen** in leben zijnde booz zijn ofte haer-lupder **Moederlijck** **Erfdeel** / ende in plaets vande legitime portie **Kindt** ofte **Kinderen** in haer oberleden **Ouders** naer-ghelaten **Goederen** competerende / ende sal de boozschzeven somme van/ etc. sonder eenighen by-gaenden **Interest** upt haer **Testatrices** beste ende ghereerste **Goederen** van haren boozschzeven **Man** / aen **Kindt** ofte **Kinderen** / tot haer vijf-en-twintigh **Jaren** / ofte houwelijcken state gekomen sullen zijn/

holbaen ende betaelt woorden/ende eerder niet / ende in den bypen eyghendom bande bozdere ober-schietende Goederen / daer inne institueert sy Testatrice voornoemt / als dan universaliter ende in't gheheel haren booz-noemden lieben Man A. midts sy daer upt ghehouden ende belast blijft / kindt ofte kinderen na zijn staet behoortijcken op te brengen/te alimenteren/ende alle/etc. Legateert wijders sy Testatrice aen't Gast huys/etc. Noch hebben sy Testatoren bepde/ende pder van hen int bysonder / ghevoilt ende begeert / soo sy pet te samen by Acte van haer bepden ondertepchent/quamen te maecten / ofte in desen haren upttersten wille ende laetste begeerte pet te veranderen/minderen ofte vermeerderen/ dat alle 'tselfde/etc. Alle 'twelcke voorszeyden/ &c.

Testament tusschen Man ende Vrouvv die gheen Kinderen hebben , ende malkanderen maecten ende bespreecken alleen het vrucht-gebruyck van alle hare Goederen, haer leven lanck gheduyrende, ende den eyghendom van dien latende aen hare Erfghenamen ab intestato.

In den Naem des Heeren/Amen. Kennelijck / &c. Komende nu ter dispositie van hare na te laten Goederen/verklaerden dat sy upt sonderlinghe liefde ende affectie / malkanderen in den Houwelijcken staet bewesen / ende indient Godt belieft noch te bewijzen / d'een den anderen reciproquelijck ober ende weder/d'eerst afljyvighe de langhst-levende van hant bepden hadden gemaect/ gegunt ende besproocken/maecten / gunnen ende bespreken malkanderen by desen / het Usufruct oft lijf recht van alle hare goederen / roerende / onroerende / actien ende crediten/ Gout/Silber gemunt/ende ongemunt/Ande/Wolle/Koper/ Tin/ende alderlep Hupsraet/ geen upt-befondert/

sondert / gheleijk die de eerst afljybighe metter doot sal
 komen te ontruppen ende naer te laten / om die te
 ghebruycken als Usufructuaris, zyn ofte haer leven
 langh geduyzende / met macht om in eenigh kas van
 noot ende in armoede zijnde / selfs een deel daer af te
 mogen verteeren / daer toe sy in allianderen oock au-
 thoziseren sonder eenighe contradictie van pemandt/
 docij blijft de langst-levende verobligeert upt te rept-
 ken ende te laten volgen terstont aen de wynden ende
 de Erfgenamen van de eerst afljybighe / alle de wolle
 ende linde kleederen die tot zyn ofte haeren lijve als
 dan gedient sullen hebben / ende komende ter disposi-
 tie ende instructie van den eygendom van haer vooz-
 noemde Goederen / geen uptbesondert / daerinne in-
 stitueren ende nomineren sy Testateuren by desen
 elck haer respectieve vrienden ende Erfgenamen van
 hun Testateuren / om naer haer-luyder beyder doot
 deselve Goederen tusschen haer ghedeelt te werden/
 elchs half ende half / volgens ende in conformite de
 politique Ordonnantie / midts dat de Erfgenamen
 van den lest overleden mede vooz upt van haer nemen
 sullen ende alleen behouden alle de kleederen / soo lin-
 de ende wolle / die tot zyn ofte haer lijf mede als dan
 gedient sullen hebben. Alle t'welcke / etc.

Nota.

Tot waerschouwinghe dientmen alhier te weten/
 dat soo waerneer als pemandt ghemaecht woort het
 vrucht ghebruyck vande Goederen van den overle-
 den / gheleijk dit boven-geschreven Testament inhout/
 soo moet den Usufructuaris ofte Tocht enaer wozgh
 stellen / dat hy de goederen niet sal verminderen ghe-
 duyzende zyn tijds gebuyck / alwaert oock soo dat
 hy in kas van noot ende in armoede zijnde / een deel
 daer of soude mogen verteeren / gheleijk dit voorsz Tes-
 tament der selfde clause mede inhout / soo moet hy
 ten

ten minsten noch eben-wel dooz 't vierde-part bozgh stellen/ want pemandt hebbende den tijtel als Erfgenaem ofte Erfgenamen altydts hebben ende behouden moet tot zynen boozdeel / het vierde part bande goederen van den oberleden / ghelijck ick dit selfde in mijn eerste deel hier bozen gealligeert hebbe/ ende aldaer geintituleert is met den naem van falcidia portie, ende om het vierde part te weten/ moetmen eerst het geheel weten/ ober sulchs is den Usufructuaris gehonden te leberen partinenten staet ende Inventaris van den geheelen Boel.

Al-hoe-wel dit bodengheschreven ghealligeerde vast staet ende na Rechten sulchs moet valideren/ soo ist dat echter des menschen verstandt soo subtyl is dat hy kan dese Weth hare subjectie ontgaen / dooz subtylheyt van eenighe clausulen die men in sommige Testamenten stelt / gelijk ick dooz erbarentheyt inde Practique geleert hebbe/ namentlijck/ interdictie te doen dat den Erfgenaem geen staet/ Inventaris ofte Bozgh mach epsschen op pene / soo den gheinstitueerde Erfgenaem den Usufructuaris eenighe moepelijckhepdt aen dede directtelijck ofte indirecttelijck/ in Rechten ofte daer bupten / om Inventaris ofte Cautie te epsschen/ dat als dan in sulchen geballe den Testateur gewilt ende geordonneert heeft / dat sulchen Contrabenteur ofte Opposant sal metter daet verbeuren zyn gherechtelijck Erfdeel / ende het selfde sal versterben op den Usufructuaris die daer in sulchen has boozt gesubstitueert maer anders niet/ gelijk als by boozbeelt.

Een ander Testament van Man ende Vrou
die geen Kinderen hebben.

In den Naem des Heeren Amen. Kennelijck sy
Leenen pegelijck/ die dit/ &c. maer komende nu van
nieuwos ter dispositie van hunne nae-te-laten goe-
deren

dereen soo ist/ dat sy Testateurs verclaerden / uyt sonderlinghe liefde / gunste ende affectie malkanderen in den Pubwelijcken state bewesen / ende indient Godt belieft noch langer te bewijfen/ d'een den anderen reciproquelyc/ dat is ober ende weder ober gegunt/gemaecht ende besproken te hebben het usufructum ende lijfstochte van alle goederen soo roerende als onroerende/ jegenwoordige ende toekomende / actien ende crediten/niet ter werelt uytbesondert/ gelijk de eerst sterbende die metter doot sal komen te ontruppen ende naer te laten/met macht omme dese goederen by de langhst-lebende te moghen verkoopen/verbruyden ende verteeren/midtsghaders zijn ofte hare kost daer bozen te mogen hoopen/ende naer het oberlijden bande langst-lebende Testateur so begeeren sy Testateurs/dat hare vranden ten wederzijden bande eerst ende lest oberleden elchs half ende half hare Goederen sullen erven / die de langst-lebende sal komen naer te laten/volgens de rechten deser Landen/daer inne sy by desen oock werden geïnstituert met vollen recht van institutie/mits dat dese hare Erfgenenamen sullen moeten uytheren tot eenen legaat aen't Weeshuys deser Stede de somme van/ƒc. Car. guld. ende aen den Arinen die by de Diaconije bedient wert mede ƒc. Car. gulden/ wijders so hebben de Testateurs noel ghewilt ende begeert soo sy doen by desen / dat de langst-lebende niet sal moghen werden gemoept ofte geparsuadeert ende geconstringeert / directelijck ofte indirectelijck in rechten ofte daer buyten/bande vranden bande eerst-sterbende/ omme staet ofte Inventaris te leveren ofte Borgh te moeten stellen 'tsp'bbz eenighe falcidia portie ofte andersints / ende in gevalle sulchs soude moghen ghedaen werden by de vranden vanden eerst sterbende Testateurs zijde ende gheslachte / soo is hun Testateurs wil ende begeeren/dat sulcken contrabenteur / opposant ofte opposanten

santen metter daet sal verbeuren zijn gerechteliche Erfdeel dat hem hier ghemaect is / ende dat als dan het verbeurde Erfdeel sal versterben in vryen eyghendom aende langst-levende van hun Testateurs die daer inne by desen / in sulchen kas ende gelegentheyt wordt ghesubstiteert maer anders niet / bupten sluptende mede by desen de Wees-kamer ende de Gerechtiche deser Stede / mitsgaders alle andere Wees-kamers ofte gherechte / die dit voorszouwen sal/niet willende ofte begeerende dat die haer immermeer hem sullen benoepen met hunnen naer-ghelaten Boedel ofte Goederen / maer interdicerende het selfde wel expres by desen/alle twelche voorszouwen is Et.

Noch een ander Testament.

In den Name des Heeren Amen/ kennelijck sy eenen pegetycken die Et. maer nu van nieuws komende ter dispositie van hume na-te-laten Goederen so ist/dat den voornoemden A. eerstelijck testierende / verklaerde in dien sy eerstelijck vooz zijn Hupsvrouw deser werelt komt te overliden/dat sy aen haer legatierde de helft van een secker Hups ende Erbe daer sy Testateur met zijn Hupsvrouw jeghenwoordigh in woont/staende ende legghende binnen deser Stede op de haven / belent aende West-zijde de Wedu: van D. ende aende Oost-zijde E. voorts in alle manieren gelijk het selfde Hups jeghenwoordigh behepnt/ bepaelt / betimmeret staet ende leyt / omme het selfde Hups te gebuychen in vryen eyghendom eeuwelijck ende erfelijck sonder ymants tegensprecken Item/maecht ende bespreecht noch sy Testateur / dat syne naeste vanden ende Erfgenenamen/ mede terstont nae zijn overliden sullen ghenieten in vryen eyghendom by titule van prelegaet dit naer volghende/ namentlijck/byf Tafelaeckens / een-ende-thuintig Serbetten

ten/acht Slaep-laeckens/acht Slopen. Item/negen silbere Lepelen met een Schael/Becker ende Sufseleth van silver / die hy Testateur van zijn Moeder zal. ge-erft heeft / mitsgaders alle zijne Wolle Zijde ende Linde Kleeren/die naer zijn overlijden mede bevonden sullen werden tot zijnen lijbe ende rugge behoort te hebben/ wijders soo heeft hy Testateur noch gewilt ende geordonneert / sulchs hy doet by desen/ dat zijne voornoemde Hupsvrouw sal blijven besitten ende ghebruycken haer leven lanch gheduyzende in lijftrachte alle zijne andere Goederen/ die hy noch sal konnen naer-te-laten / soo wel roerende als onroerende / jeghenwoordighe ende toekomende / actien ende crediten / niet ter wereldt uptbesondert omme die te ghebruycken als usufructuarus ofte Cochrenerse haer leven lanch geduyzende / ende komende nu tot de institutie vanden eygendom van dese zijne na te laten goederen / soo verklaerde hy Testateur daer toe genomineert ende geïnstitueert te hebben zijne naeste vrienden ende Erfgenenamen abintestato in conformite de Politicque ordonnantie op 'tstuck vande successie ghe-emanent / ende de voornoemde B. mede komende nu ter dispositie van hare na te laten goederen / soo verklaerde sy Testatrice rerstelijck te nomineren ende te institueren F. ende G. haer Vader ende Moeder Erfgenenamen inde somme van duyfent Car. gulden a. xl. grooten 'tstuck. Item alle haer linde wolke ende zijde kleederen die ten tijde van haer overlijden bevonden sullen werden tot haeren lijbe ende rugge als van gediend te hebben / mitsgaders het silver-werck dat sy Testatrice om ende aen haer lichaem gedragen heeft. Item vier Silberte Lepelen die gekomen zijn upt de Gulde-Bruyloft van haer Ouders. Item hier beneffens ses Caffelaeckens/ veertich Serbetten/ acht Slaeplaeckens/ acht Sloopen/ende dit achtervolgende de aentepche-

ninge

ninge daer van gedaen op haren Inventaris/ende dit alle te samen haer affingneerende in boldoeninge van hare legitime portie die de Ouders inde kinderen hare goederen na Rechten zijn competerende/sonder meer/willende dat sy haer hier mede ghecontentert sullen houden. Wijders soo heeft sy Testatrice gemaect bespreecken ende ghelegateert aen A. haren man een secker Half-Hups ende Erbe daer sy Testatrice booz jeghenwoordigh in woont met haer Man staende binnen deser stede op de Haven/belent etc. omme dit self de Hups te gebuycken in vrye eygendom eeuwelijck ende erfelijck. Item/dat sy hier benefens sal hebben alle hare Gonde Ringhen ende een Silbere Lepel die gehomen is upt de Gulde-Buyloft van hare Ouders mede in vryen eyghendom. Item sy Testatrice heeft noch ghelegateert aen M. haer bouck met silber bestach ende kettingh daer ach/daer sy mede te kerck gaet/met de kerck-stoel daer benessens ende dit terstont naer haer Testateurs oberlijden te moghen aenbaerden in vryen eygendom/ende wat nu bozder belangt de andere goederen die sy Testatrice metter doot sal komen naer te laten(boven alle rgeene nu wech ghemaect is/by Legaten) soo wel roerende als onroerende/jeghenwoordige ende tockomende/actien ende crediten/niet ter werelt uptbesondert/ heeft sy Testatrice geordonneert gewilt ende bespreecken sulchs sy doet by desen/dat haren Man A. sal gebuycken zijn leven lanck geduyzende als Usufructuaris ende tochtanaer / ende na zijn oberlijden sal den vryen eygendom moeten devolberen op haer Testatrices Vader ende Moeder ende by haer oberlijden op hare naeste vrienden ende : Erfgenenen abinstato in conformite de polirijcke ordonnantie op het stuck vande successie ghe-emanert/ wijders soo hebben de Testateurs te samen ende yder in't bysonder gewilt ende geordonneert sulchs sy doen by desen/na-

mentlijck al wat de vrienden van de eerst overleden van hun beyde komen te genieten dat de langhstlevende ofte zijne Erfghenamen daer teghens sullen moeten werden begroot ofte vergoet gelyck in equiteyt bevonden sal werden te behooren/wijders soo is de Testateurs wil ende begeeren dat de langhstlevende van hun beyden / ghehouden sal zijn naer het eynde van de ses weecken naer't overlijden van hun Testateurs / te leveren partinenten staet ende Inventaris van alle de Goederen die de eerst-stervende metter doot sal komen naer te laten / sonder dat de langhstlevende mede ghehouden sal zijn eenige cautie te moeten stellen voor de goederen die sy als Usufructuarus sullen besitzen / also sy Testateurs makhanderen het selfde wel expresselijck by desen zijn remitterende / ende ingevalle de Erfghenamen vande eerst-stervende de langhstlevende eenighe misde aende om bozch te willen hebben dierechtelijck ofte indirectelijck in rechten ofte daer buyten / so begeeren de Testateurs dat sulcken opposant ofte opposanten met dese daet sullen verbeuren haer gerechtelijck erfdeel dat hun alhier gemaeckt is / ende dese hare verbeurde portie saldebolberen op de andere Vrienden ende Erfghenamen die goetwillichlijck dese Testamentaire dispositie in alle haren poincten ende deelen sal achtervolgen/ende naer komen/ende by aldien dat alle hare' Erfghenamen hier teghens quamen te opposeren soo is hun Testateurs wil ende begeeren dat sy alle te samen haer erffnisse in't heel sullen verbeuren / ende dat die sal verstet ben op de langhstlevende vande Testateurs die inden vryen eygendom by desen woort gesubstituert in sulcken geballe maer anders niet. Item de Testateurs hebben oock makhanderen geauthoziseert sulcks sy doen by desen / by aldien het quame te gebeuren dat de langhstlevende komt te verarmen ende geen Goederen meer hadde

om

om af te konnen leven/ dat hy alsdan in sulcken ghevalle de Goederen vande eerst overleden nicke sal moghen bypelyck aentasten om hem selven daer mede te alimenteren/doch inghevalle het komt te gebeuren dat de langhst-levende wederom komt te houwelijcken / soo is haer Testateurs wille ende begeren dat de langhst-levende wederom sal moeten scheyden vande lijf-tochte die sy malkanderen alhier besproken ende ghemaect hebben/ ende als dan die wederom moeten behandighen aen hare Erfghenamen sonder eenighe reserbe / epntelijck soo hebben de Testateurs te samen ende elcks apart geereludeert alle Wees-kamers ende Gerechten die dit voorkomen sal/niet willende ofte begerende dat die haer immermeer met hun na-te-laten Boedel sullen bemoeven/ alle t'welcke voorsz is/etc.

Een ander Testament van Man ende Vrouw die Kinderen hebben.

In den Name des Heeren Amen. Kennelijck sy eenen ygelijcken die dit etc. doch eerstelijck reuocerende doot ende te niet doende by desen/ alle voorsz gende Testamenten ende alle andere actens van ytterstewillens by hun luyden te samen ofte elcks apart ghemaect ghepasseert ofte verleden / niet willende dat yemandt hem daer mede op eenigherley wyse sal konnen behelpen/maer houdende de selue met alle pointen clausulen ende legaten daer inne begrepen krachteloos voorsz nul ende van ontwaerden/uytbesoert specialijcken die Testamentaire dispositie / die sy Comparanten t'samen gemaect ende gepasseert hebben op den eersten dach van Augustus xviij^c. achtende-beertich tot Batavia in Ost-Indien hooz den Secretaris vanden Raede van Justitie des selfs Casteel / nopende ende aengaende alleenlijck de natuurlijke kinderen vander Heer Testateur / voorsz zijn te genwoozdighe houwelijck gheprocureert/by een Si-

amisse Vrouwē/ welke dispositie/ ten regarde vande natuꝝlyche kinderen alleen / sy Testateurs ghesamentlyck ende yder van hun int bysonder / houden van vollen kracht ende vigeur rattificerende de selfde by desen/ so volkomentlyck of het selfde van woorde tot woorde alhier gerepeteert ende geinsereert ware/ komende nu wyders ter dispositie van hare nae te late goederen/so verklaerden sy Comparanten uyt sonderlinge liefde/gunste/ende affectie/malkanderen inden Huwelijcken state bewesen/ende indient God belieft noch te bewijzen/ d'een den anderen reciproqueslyck/ dat is ober ende weder ober / d'eerst-sterbende de langhst-lebende van hun beyden geïnstituert ende genomineert te hebben uniuersaliter ende int geheel erfgenaem/van alle de goederen roerende ende onroerende jegenwoordighe ende toekomende/actien ende crediten / niet ter Decret uytbesondert / die de eerst aflibige metter doot ontrupmen ende naer laten sal; instituereende de eerst aflibighen den langhstlebende in den bypen eyghendom by desen / mits dat de langhstlebende verobligeert ende ghelouden sal zyn/aen hare kint ofte kinderen/jegenwoordige ofte toekomende / uyt te keeren ende te vordoen de legitime portie kint ofte kinderen nae rechten competereende/ daer inne sy by desen dock werden geïnstituert doch de rente ende vruchten vande capitale somme / sullen kint ofte kinderen moeten by haer Vaders de langstlebende verteeren tot haer alimentatie / mits dat de langstlebende wederom hare kinderen sullen eerlijcken onderhouden in kost ende kleederen. Item/ ter school te laten gaen om te laten lesen ende schryben/ om haer selben daer mede te konnen geneeren. Item hier en boven eenige konst ofte practycke te doen leeren/daer sy haer kost mede sullen konnen winnen/ende voorts alle sorghe daer vooren te draghen als een goet Vader ofte Moeder van Godes weghen schuldi

dich is ende behoort te doen / doch by aldien de langhstlevende wederom komt te herhouwelycken/ soo is haer Testateurs wille ende begeeren / dat de langhstlevende ghehouden ende verobligeert sal zijn/ boven de legitime portie van kindt ofte kinderen noch upt te heeren tot een legaat aen kindt ofte kinderen de somme van etc. Carolus guldens/ ende inghevalle de langhstlevende niet wederom komt te herhouwen dat hy in sulcken ghevalle niet eerder sal schuldich sijn te suppleren de legitime portie van sijne kinderen mette voorsz somme van etc. guldens dan wanneer sy gekomen sullen wesen ten mondigen ofte houwelycken state / ende by aldien de selve kinderen komen te overliden / sonder descendente naer te laten / dat als van de selfde etc. guldens / die haer boven de legitime sijn bespzooken / wederom sullen moeten versterben op de langhstlevende tse dat die herhouwelyck is dan niet / die in dat kas daer inne wert gesubstitueert / doch sullen de erfghenamen bande kinderen haer in sulcken gheballen/ te vreden ende ghecontenteert moeten houden mette legitime portie allen / die de kinderen nae stercken is competerende sonder meer/ de Testateurs hebben noch gewilt ende geordonneert als de langhstlevende wederom komt te hertrouwen / dat als van haer kindt ofte kinderen allecnlyck soo veel renten sullen verteeren/ by de langstlevende als by de naeste vrueden bande kinderen in redelyckheyt sal gheoordelt werden te behooren / ende by aldien of het quam te ghebeuren / dat alle hare Testateurs kinderen quamen te overliden / staende haer houwelyck vooz haer beyde Testateurs / indoughen dat de eerst stervende geen kinderen ofte descendente quame naer te laten / soo ist dat sy Testateurs gewilt ende geordonneert hebben sulchs sy doen by desen/ dat als van de langstlevende allecnlyck tot een legaat sal upt heeren

ren aende naeste bynden banden eerst oberleden de
 somme van twee duysent Car. guldens eens / ende
 ingeballe de langhstlebende als dan wederom komt
 te herhouthelijcken / soo sal de selfde noch moeten up
 keeren tot een legaet aende naeste bynden banden
 eerst oberleden voornoemt / de somme van ¶ duysent
 gulden ten prijse voorsz eens sonder meer / soo
 dat de langhstlebende de vordere overschietende goe-
 deren sal blijven behouden eeuwelijck ende erfelijck
 met vollen recht van institutie / maer by aldien de
 langhstlebende niet wederom komt te herhouthe-
 lijcken / ende dat hy komt te sterben sonder kinde-
 ren / gelijk als vooren is gheseyt / soo sullen de byn-
 den bande eerst ende lest oberleden / de goederen van
 hun Testateurs deelde elcks half ende half naer
 rechten van desen Lande / Item Joffr. B. Testa-
 trice heeft noch alleen gheordonneert ende ghewilt
 sulchs sy doet by desen / by aldien het komt te gebeu-
 ren in manieren ende op conditien hier vooren be-
 schreven dat haer Broeder F. eenighe goederen van
 haer Testatrice soude komen te erven successibelijck /
 dat alle de selfde goederen van haer Testatrice sullen
 wesen gheaffecteert met last van Fideicomis / ende
 naer zijn doot sal de byjen eyghendom devolbeeren
 op zijne naeste Erfgenamen abintestato / wijders soo
 heeft sy Testatrice noch expresselijcken geerheridert
 haer Broeders Dochter G. ghetrout zijnde met H.
 niet willende ofte begheerende dat sy inmermeer
 een stupber van haer sal erven / maer escluderende
 haer van alle erffenisse by desen / voorsz soo hebben sy
 t'samen ende pder van hun int bysonder malkande-
 ren geauthoriseert ende belast / sulchs sy doen by de-
 sen omme als voocht ende opsiender te moghen zijn
 ober hare kinderen / ofte indient noot sy / alsulche
 Dochters te moghen kieses die't de langhstlebende
 gelieven sal sonder pmanys teghenspreken / byten

sluypende mede by desen expresselijcken alle Wees-
kamers ofte gerechten die dit boozkomen sal/ niet
willende ofte begeerende / dat die ofte pmandts an-
ders hem hier tegens sal opposeeren / ende contrarie
desen upttersten wille doen / Epitelijck verklaerden
sy Testateurs ghesamentlijck te begeeren / dat de
langhstlevende van hun beyden/ upt de ge-erfde goe-
deren bande eerst overleden sal upt heeren den't
Gast-hups alhier ter Stede ofte daer't Sterf-hups
sal komen te vallen/de somme van etc. Car. guldens
de selfde legateerende in redemptie vant beste opper-
ste kleet ende anders niet/ alle 'twelcke boozschyden
is etc.

Een ander Testament van een Vrous Per-
foon alleen.

In den Name des Heeren Amen / kennelijck sy ce-
nen pgelijcken/die dit jegenwoordige Publijck In-
strument sal sien ofte hoozen lesen / hoe dat in den
jaere nae de Gheboorte ons Liefs Heeren ende Sa-
lichmaeckers Jesu Christi xvj^c. vijf-ende-vijftich
op den xx. Julij booz my Dirck bander Wast No-
taris Publ. by den Hobe van Hollandt gheadmi-
teert / residerende binden der Stede Schiedam / ter
presentie bande naebes ghetupghen in eygenc Per-
foon ghekomen ende ghecompareert is d'erbare A.
jeghenwoordich ghetrouw met den eersamen Sr. B.
woonende binnen deser Stede my Notaris ende den
ghetupghen seer wel bekent / zijnde ghesont ende wel te
passe van Lichaem/gaende/ staende/ heur verstant/
memorie / vijf sinnen ende uptspraecke ober al wel
machtig zijnde/ als uptterlijcken bleech ende men an-
ders niet konde bemercken/te kennien gevende/datter
niet sekerder er is als die doot ende niet onsekerder
als de ure van dien/willende daeromme upt deser We-
relt niet scheyden/sonder al hoozen van haere tijdelijc-
ke

ke na te late Goederen gedisponeert te hebben/doch eerstelijck recommanderende haer onsterffelijcke siele wanneer die upt haer sterffelijcke lichaem sal gheschepden zijn/inde grondeloose barmherticheyt Gades/ ende haer doode lichaem de aerde ende Christelijcke begravinge/reboterende doot ende te niet doende by desen alle boozgaende Testamenten / Codicillen ende andere actens van upttersten willens / niet willende dat hem pemandt ter werelt hem daer mede sal komen behelpen / ende insonderheyt soo reboteerde sy haer laetste Testament dat sy gemaectt ende gepasseert heeft booz den Notaris C. ende seckere ghetupghen binnen der stede Rotterdam op den etc. Maer komende nu van nieuws ter dispositie van hume naer te laten Goederen/ soo ist/dat sy Testatrice eerstelijck heeft genomineert ende geïnstituert sulchs sy die nomineert ende institueert by desen / D. met een handt / ende C. met een handt/ende by haer overlijden op hare descendentes by representatie. Item E. ende de Kinderen van F. namentlijck G. H. ende I. t'samen met een handt ende elchs met een gerecht vierde part/ende by haer overlijden op hare descendentes by representatie. Item aen K. Dochter met een handt / ende by overlijden vande selve haer Kinderen in haer plaetse uptbesondert L. haer Soon die booz by gaen sal werden / alsoo sy Testatrice wil dat die nimmermeer petwes van hare na - te late Goederen sal genieten / dan alleenlijck ses gulden eens/die hem hier na sullen gelegateert werden/ uptbrengende te samen vier handen ofte staecken die sy te samen ordineert dat naer haer overlijden sullen Erven alle hare roerende Goederen soo van Linde als Wolle/Krooper/Cin/Pser ende Houtwerck/Klederen ende alles dat tot haren Lijbe van Juwelen / Gout/Silber ongemunt Ornementen die tot haer Testatrices lijbe behonden sal werden te behooren. Item alle haer

haer houch-schulden/houf-stocken ende contante pen-
 ningen/mitsgaders Obligatien onder de handt ofte
 vooz Notaris ende getuygen gepasseert/die in haren
 na te laten Boedel sullen bevonden werden / daer op
 staet gefigureert dusdanigen Schutters Booch/
 mitsgaders den Rente-Byef spreekende op M. vooz
 soo veel als die ten tijde van haer Testatrices doot
 noch sal inhouden ende anders geen / mits dat dese
 vooz Erfgenenamē verobligeert werden in dier qua-
 litept wederom upt te keeren te betalen ende voldoen
 upt hare ge-erfde Goederen/dese navolgende Lega-
 ten / eerstelijck soo heeft sy Testatrice gewilt dat ter-
 stondt naer haer oberlijden sal betaelt werden tot een
 Legaet aende Diaconije Armen vande Kerck ter
 plaetse daer sy Testatrice sal komen te oberlijden de
 somme van hondert Car. guldens tot xl. grooten
 'tstuck. Item/aen het Gast-Huys deser Stede de
 somme van etc. Car. gulden in redemptie vant beste
 Opperste-Kleet dat haer competeert. Item/het
 Hofken van Belops mede etc. gulden. Item aen N.
 een Rook met een Manteltjen ende haer Testatrices
 beste Schortkleet op een na / met een Borst naer
 haer sin upt te kiesē van hare Testatrices Borsten/
 die't haer gelieven sal/met 25. gulden aen gelt. Item
 aen O. haer Kamelotten Rook met een Silber Bran-
 dewijn kroesken ende veertich gulden in gelde. Item
 aen P. haren Rooden Rook met drie Franse Kooz-
 den / met een Silbere Brandewijnkroesken / met
 noch veertich gulden aen gelt. Item aende Dia-
 conpe Arme vande Gereformeerde Kerche tot Roon/
 de somme van etc. guldens/bestaende in een Obliga-
 tie spreekende tot laste van Q. die sy Testatrice wilt
 dat de Diaconie vooz inde plaetse vande vooz/etc.
 guld. sullen aenmeinen / ende dat metten interest van
 dien / die ren tijde haers Testatrices oberlijden ver-
 lopen ende onbetaelt sullen zyn / ende soo die afgelost
 mochten

mochten zijn eens vijftigh gul. aen gelt/ ofte ten ware sp Testatrice in haer leben selfs den Armen tot R. dese voorsz Obligatie hadde ghegheben / soo sullen hare Erfghenamen daer van bezijt zijn. Item/ aen S. Notaris publ. residerende tot R. een slaende Apzwerck ofte Oozlogie met het stoeltje daer het selfde op staet ende toebehozende is. Item/ een schilderijtje ghemaect by P. de Bloot/ met een gekartelde Lijst. Item / aen T. haer ende haer Mans conterseptsel/ Item aen zijne Kinderen elcks de somme van / etc. Car. guld. maeckende t'samen / etc. Car. guld. Item/ hier beneffens sullen dese voorsz Erfghenamen noch moeten betalen/ de doot- schulden van haer Testatrice / midtsgaders alle andere persoonle schulden die gedurende haer leben gemaect sal hebben/ doch soo het komt te ghebeuren dat ten tijde van't oberlijden van haer Testatrice in haren Boedel gheen ses hondert Car. guld. in contante penninghen wierde gebonde/ ende dat de Obligatie van ses hondert guld. op haer jegenwoordige Man spreekende ware verandert in een Rente- brieven dat in dien geballe sp Testatrice wil dat de voornoemde Erfghenamen sullen vermoghen den selfden Brieven aen te vaerden als oft een Obligatie ware / ende die tot contant gelt maekken omme de voorsz Legaten ende schulden te betalen/ die sp Testatrice haer specialijcken mede is gunnende ende bespreekende / niet teghenstaende datter al eenige honderden in gelde behonden wierden/ doch de somme van ses hondert guld. niet excederende/ sonder dat nochtans dese voorsz Erfghenamen ietwes van de Erffenisse sullen moghen beuren voorsz ende al eer alle de Legaten ende schulden van Testatrice sullen zijn voldaan ende betaelt / voorsz soo heeft sp Testatrice gheinterdicert ende verboden dat hare Klederen/ Beddens ofte Deechens niet en sullen mogen werden verhocht geheel ofte deel anders dan onder

onder de Erfgenamen/ ende indien anders bebonden
 soude mogen werden gedaen te zijn contrarie dit ver-
 bodt soo sal sulcken overtreders metter daet verbeu-
 ren zijne gheheele Erfvenisse ende dat die sal moeten
 komen aenden armen daer sp Testatrice sal komen te
 oberlijden/ die in sulcken has / ende anders niet daer
 inne woxt ghesubstitueert / ende inde bozdere ober-
 schietende Goederen bestaende in onroerende Goe-
 deren als Kente- Brieven actien ende Crediten/ (upt-
 besondert den Bzief van N. als boozen is beschzeven)
 die sp Testatrice metter doot ontrupmen ende naer
 laten sal/ jegenwoordige ende toekomende gheen upt-
 besondert / verklaerde sp Testatrice daerinne tot
 haer eenige ende Univer sale Erfgenamen ghenomi-
 neert ende gheinstitueert te hebben/ sulchs sp doet by
 desen / met vollen recht van institutie. Eerstelijck
 de Kinderen van V. te weten N. N. ende dit om suf-
 fisante redenen haer Testatrices ghemoet daer toe
 mouberende/ mits dat dese boozsz Erfgenamen sul-
 len moeten uptheren upt hare contingente portie aen
 't kindt ofte Kinderen van S. vier hondert guldens/
 doch soo dese Legatarissen quamen te oberlijden
 booz haren mondigghen daghen dat als van de boozsz
 etc. gul. wederom sullen debolveren van V. booz-
 noemt sonder eenige verminderinge/ ende by soo ver-
 de het komt te gebeuren dat de boozsz Kinderen van
 V. alle bepde quamen te oberlijden sonder kindt ofte
 Kinderen na te laten/ dat het geene dat noch van ha-
 re Testatrices Goederen in wesen sal zijn als by de-
 sen toestaende de selve Goederen in der Kinderen noot
 te moghen verteeren ende anders niet/ sal komen op
 de Kinderen van N. die daer inne by desen in sulcken
 has worden gesubstitueert ende anders niet/ ter ooz-
 saecke van de Huwelijckse Boozwaerde tusschen D.
 ende C. aengegaen / ende ingevalle oft gebeurde dat
 de booznoemde V. Weduwe wert eer de Kinderen

25. jaren out werden dat sy alsdan Renten van dese
 boozsz etc. guldens sal trecken soo lange sy leeft / tot
 haer overlijden toe / mitsgaders wert haer oock by
 desen ghelegateert vande Testatrice een Gout Ket-
 tinchjen / haer toebehoozende / dat sy dat sal ghebruc-
 ken haer leven lanck ghsduyzende / ende naer haer o-
 verlijden sal het versterben op hare eyghene naer te
 laten kinderen in bypen eyghendom / boozts dat de
 boozsz etc. guldens onder den D. niet sullen komen
 maer op renten sullen blyben staen onder de Booch-
 den / ende administratie vande executeurs van desen
 Testamente. Item of het quam te gebeuren dat N.
 een van dese geïnstitueerde Erfgenamen naer Oost-
 Indien ofte eenige andere verre repse quam te varen
 ende datmen in 15. jaren achter den ander volgende
 geen seckere tijdinge konde bekomen van dat sy in't
 leven was / soo sal in sulcken ghevalle zijn Suster J.
 mitsgaders de kinderen van S. namentlyck N. N.
 t'samen met hun vieren by egale portien alle zijne
 erffenisse beuren die daer inne by desen oock werden
 gesubstitueert / sonder dat sy ghehouden sullen zijn
 eenighe cautie te moeten stellen booz dese hare erffe-
 nisse want haer sulcx expresselyck wert geremitteert /
 by de Testatrice. Ten tweeden / so institueert sy Testa-
 trice de kints-kinderen van W. met expresse limitatie
 ende restrictie dat dese geïnstitueerde Erfghenamen
 den Rente-brief sprekende op de hupsinge van haer
 Suster M. inhoudende / etc. guld. niet eerder sullen
 moghen op gheeyft ofte af gelost worden 't sy dat dit
 Hups vercocht wert ofte niet / totter tijdt ende wijle
 toe dat de kinderen van H. alle gekomen sullen we-
 sen ten mondighen daghen ofte Houwelijcken state /
 mits dat de kinderen den selfden Brief sullen moe-
 ten aenbaerden tot supplement van haer Erfdeel.
 Ten derden / de kinderen van A. A. uptbesondert N.
 die sy Testatrice by desen excludeert van alle hare
 Goederen

Goederen soo roerende als anroerende sonder wet-
 wets daer van te genieten als eens ses Gulden son-
 der meer / ende dat om goede suffisante redenen
 haer Testatrices ghemoet daer toe moberende/mits
 dat de voozsz kindt ofte kinderen van A. A. sullen
 moeten upt-heren aende kinderen van N. de somme
 van/ etc. guld. die sp wilt dat onder het belept vande
 executeurs van haer Testatrices upttersten wille
 sullen blijven / ende dat het Capitael ende de renten
 van dien/niet eerder aen de voozsz kinderen sal wer-
 den upt-geheert ofte ghegheben/vooz al eer de voozsz
 kinderen mondigh sullen zijn/ende by aldien sp alle
 komen te overliden vooz haren mondighen daghen
 dat als dan in sulchen geballe dese voozsz / etc. guld.
 met alle de verlopen renten sullen debolveren aen M.
 ofte by haer overliden aen haer kindt ofte kinderen.
 Item / is haer Testatrices wil ende begeeren noch
 dat M. sal vooz upt ghenieten by titule van pzelegaet
 upt dese derde staech/de somme van etc. gulden / on-
 verminderdt hare contingente portie haer nae rech-
 ten in desen competerende. Ten vierden ende ten
 laetsten sod institueert sp Testatrice noch de kinde-
 ren van B. B. met expresse conditie dat N. upt dese
 vierde hant ofte staech vooz af sal uptgelebert werden
 ondermindert hare heriditaire portie de somme van
 etc. gulden / die haer by desen wert gepzelegateert.
 Item/ heeft sp Testatrice noch ghewilt ende gheoz-
 donneert dat C. C. sal moeten uptheeren van haer
 heriditaire portie/de somme van/ etc. guld. aen haer
 eerste-gheboorne Dochter N. welke voozsz/ etc. gul.
 haer by desen wert ghelegateert / doch C. C. sal dese
 voozsz somme op renten moghen behouden soo het
 hem belieft / tot profijt vande vooznoemde N. tott-
 tijdt ende wijle toe dat sp ghekomen sal wesen ten
 mondighen daghen ofte Houwelijcken state/ende in
 gheballe de vooznoemde N. komt te overliden sonde
 kinde

kinderen/soo wil sy Testatrice dat dese/ etc. gul. sal
 bevolberen op haer Moeder / ende by overlijden van
 haer Moeder op de naeste Erfghenamen van haer
 Moeders gheslachte met exclusie van haer Vaders
 gheslachte / ende heeft sy Testatrice noch verder ex-
 presselijck ghewilt ende begeert/dat de Ouders vande
 voorsz twee gheinstitueerde staet hen namentlijck V.
 ende W. haer Comparantes Suster ende Broeder
 sullen hebben ende ghenieten het vrucht-ghebruyck
 ende inkomsten vande Goederen daer inne sy hare
 voorsz kinderen hier vozen heeft gheinstitueert haer
 leven lanch ghedurende/gelijck sy mede wel expres-
 selijck ghewilt heeft dat in regardt vande Goederen
 daer inne sy de kints-kinderen van A. A. heeft ghe-
 institueert dat de selve A. A. daer van mede sal heb-
 ben het vrucht-ghebruyck haer leven lanch ghedur-
 rende/ende dat het selfde vrucht-ghebruyck naer haer
 overlijden komen ende ghenoten sal werden by N. N.
 mede haer leven lanch ghedurende / ende soo wan-
 neer de voorsz Ouders sullen zijn overleden/soo sul-
 len de voorsz geinstitueerde Erfghenamen hare voorsz
 erffenisse by ende onbelast moghen aenbaerden ende
 ghebruycken/als hare andere byse goederen / ende
 eerder niet/doch heeft sy Testatrice int regart van S.
 wel updruckelijck verklaert ende begeert/dat de sel-
 ve gheen vrucht-ghebruyck vande voorsz Goederen
 sal hebben / anders dan vande vier hondert gulden
 hier vozen ghementioneert. Wijders soo heeft sy
 Testatrice gewilt dat yder van hunne geinstitueerde
 Erfghenamen ofte legatarissen sal werden ghehoort
 alle tghene by aentekeninghe vande Testatrice sal
 blijcken ende anders niet / alwaert dattet by Obli-
 gatie ende niet by haer Boeck blecke aende selfde
 Testatrice schuldigh te zijn : voorsz heeft sy noch ex-
 presselijck ghewilt ende begeert sulcks sy doet by de-
 sen / namentlijck / dat de vruchten vande Capitalen
 by

by niemandt van hare Erfghenamen creditteuen
 int kleyn ofte groot en sullen moghen bekommet/
 gearresteert/aenghesproken / beel intin gheexecuteert
 weden in ghenigen deele/noch oock niet by de Wees-
 hupsen inghevalle pemandt van des Testatrices
 Erfghenamen daer inne mochten komen onderhou-
 den te werden / maer upt den Wees-hupse komende
 by den selven als dan sal ghetrocken werden/op pe-
 ne soo pemandt anders wilde doen dat als van ha-
 re Erffenisse sal versterben op de andere mede Erf-
 ghenamen/ die daer inne in sulcken ghevalle ghesub-
 stitueert worden by desen/voorts wilt sy Testatrice
 dat hare Goederen in gheen andere plaetsen sullen
 werden belept ende verantwoort dan binnen der ste-
 de R. Item/ dat de Executeurs sullen moeten beta-
 len ende uptdeelen de Legaten ende jaerlijchsche
 vruchten aen die Persoon ofte Personen die dat al-
 hier specific is besproken ende ghemaecht / op peene
 soo sulchs contrarie komt te ghebeuren dat sulche
 betalinghe vooz nul ende van onwaerden sal worden
 verklaert / ende dat zy ghehouden sullen zijn weder-
 om andere betalinghe te doen / die dat competeren
 sal. Item/sy Testatrice heeft noch ghewilt ende ge-
 ordonneert alle 'rgene sy na desen sal komen te maec-
 ken onder de hant alleenlijck by haer onderteechent/
 'tsp dat desen upttersten wille per vermindert ofte
 vermeerbert soude moghen werden / dat alle 'tselfde
 van sulcken waerde ende kracht sal sozteren ende va-
 liden / gelijk of al het selfde van woorde te woorde
 in desen Testamente ware gheinsereert/ voorts soo
 heeft sy Testatrice oock gewilt dat alle het gene sy in
 desen Testamente heeft geordonneert punctuelijc-
 ken sal achtervolcht werden in alle deelen / op peene
 soo pemandt hier tegens quame te opposeren in ee-
 niger manieren/dat sulcken opposant ofte opposan-
 ten verbeuren sal zijne geheele Erffenisse / ende moe-
 tent

ten af-**staen**/ niet de somme van ses gulden eens son-
 der meer/ ende dat het verbeurde **Erfdeel** sal komen
 op den **Armen** daer **sp** **Testatrice** sal komen t'oberlij-
 den verklarde voorts dat alle 'tgeene **sp** hier vooren
 heeft gheordoneert dat uptgekeert ofte betaelt moet
 werden/ dat het self de sal geschieden sonder eenighe
 detractie in't kleyn ofte groot/ 'tsp van **Crebelliani-**
que ofte andere portien/ epntelijcken op dat desen ha-
 ren uptersten wille ende laetste begeerte in alle zijne
 poinctten ende deelen wel achtervolcht ende naer ge-
 komen soude werden/ soo ist dat **sp** **Testatrice** tot ex-
 cuteurs van desen haren uptersten wille heeft geno-
 mineert ende geauthoziseert/ sulchs **sp** die nomineert
 ende authoziseert by desen **A. Notaris** ende **B. wou-**
nende beyde tot **R.** die **sp** te samen ernstelijcken re-
 commandeert ende authoziseert omme alle hare
Goederen te regeeren / beneficeeren totten meesten
 nozbaer ende profijt van hare **Erfgenamen**. Item/
 tot desen sijne heeft **sp** noch gewilt dat de executeurs
 upt haren **Boedel** sullen houden ende naer haer ne-
 men een seetker **Oost-Indisch** kistken/ om naer haer
Testatrices oberlijden / alle hare **Brieven** / **Docu-**
menten/ ende bescheyden daerinne op te slupten / ter
 tijt ende wijle toe dat alle hare geïnstitueerde **Erfge-**
namen sullen wesen gekomen ten mondigen dagen/
 ofte **Huwelijcken-Staet**/ op welke tijt soo wanneert
 als die verbult ende omme gekomen sal wesen/ **sp** **Te-**
statrice begeert ende ernstelijc versoucht dat de vooz-
 noemde **Executeurs** hare **Reeckeninge** bewijs ende
Reliqua sullen doen aen hare **Erfgenamen**/ ten ober-
 staen bande **Wees-meesteren** der **Stede R.** ende dit
 naer behooren aldus gheacquiesceert zijnde / soo sal
 den vooznoemden **A. Notaris** ende eerder niet dit
 voozsz **Oost-Indische** kistken vooz zijn prive mogen
 behouden in bynen epgendom/ sonder pet meer te mo-
 gen gemeten upt de naer gelate **Goederen** van haer

Testatrice. Item/hy sal ten voorsz dage van zijne Reekeninge mede niet mogen epffchen ofte profijteren booz dese zijne administratie eenige penningen t'sp van C. L. xvb. minder ofte meerder penningen / maer interdicerende het self de wel expres by desen / maer sal hem te bzeden ende ghecontenteert moeten houden met het geene hem alhier boozen is gelegateert / achtervolgende zijne acceptatie / ende of het gebeurden dat dese hare ghenomineerde executeurs t'samen / ofte een van beyde mede deser Werelt quam te overlijden / booz ende alcer desen haren last soude mogen wesen volhzacht ofte uptgeboert / soo authoziseert sy de langhstlevende om ren ander bequaem trouw persoon te moghen electeren ende te surrogeren inde plaetsen vanden overleden / doch dat dit sal moeten geschieden upt raet ende advijs vande Heeren Wees-Meesteren der stede R. met ghelijcke macht ende authozitept gelijk alst den overleden toe vertrout was / ende die als dan in sulcken ghevalle het Oost-Indische Kisten betwaert sal hebben ende de Reekeninge doen / die sal het self de oock in eghendom behouden inboughen als boozen beschreven is / ende boozts soo sullen de Executeurs ende alle andere die dit aengaen mach gehouden zijn de Goederen die met Fideicommiss zijn gheaffecteert aen te bzingen ende doen registreren ter Secretarie daer sulchs behoort / achtervolgende den Placcate vande Ed : Mog : Heeren Staten ghepubliceert / alle 'twelcke boozts is haer Testatrice van woorde te woorde etc.

Testament tusschen Man ende Vrouw die Kinderen hebben.

In den Naem des Heeren / Amen. Kennelijck / etc. Komende nu ter dispositie van de selfde hant-luyden naer te laten goederen / verklaerden den woornoemden A. eerstelijck testierende geïnstituert ende gemaeneert

minneert te hebben/te institueren/ ende te nomineren
 by desen / eerstelijck alle zijne teghentwoozdighe Kin-
 deren die hy nu heeft/ende namaels noch sal mogen
 procureren / pder kindt elck int bysonder inde som-
 me van etc. Car. guld, tot xx. stupd. 'tstück/affin-
 gnerende de selfde somme van / etc. Car. guld, pder
 kindt booz Erfdeel in plaets ende in voldoeninghe
 van hun legitime portie , d'welck de kinderen nae
 rechten inde naer-ghelaten Goederen van haer Ou-
 ders zijn competerende sonder meer / ende sal de
 boozs somme van / etc. guld, capitaels pder kindt
 als bozen upt-ghekeert ende volbaen moeten werden
 upt zijn Testateurs naer-ghelaten Boel / als pder
 kindt sal ghehooren zijn tot zijnen mondighen da-
 ghen ofte houwelijcken state / ende eerder niet/ende
 inde bozere Goederen roerende / omroerende/actien
 ende creditea / die bebonden sullen worden boven de
 kinderen haer legitime portie ofte portien ober te
 schieten / ende die hy Testateur tijde zijns overlij-
 dens in eyghendom ghehadt sal hebben geen upt-
 befondert/verklaerde daer inne univeraliter ende int
 gheheel gheinstituert ende ghenomineert te hebben/
 sulcks hy doet by desen de booznoemde B. zijn lieve
 Hupszouwe / om die terstouwt na zijn overlijden in
 vollen vzen eyghendom te aen-baerden/ ende eeuw-
 lijk ende erfelijck behouden/sonder penants tegen-
 sprecken ende beletsel / inet last vocht om kindt ofte
 kinderen daer upt eerlijcken te alimenteren ende on-
 derhouden in kost ende kleeren / mitsgaders school te
 laten gaen om te leeren leesen ende schryben / ende
 een Ambacht ofte konst te laten leeren / daer sy haer
 kost mede sullen konnen winnen / boozs alle sorghe
 daer booz te draghen als Godtbruchtighe Ouders
 van Godes weggen schuldigh zijn ende bebozen te
 doen / tot dat sy tot haeren mondighen daghen ofte
 houwelijcken state ghehooren sullen zijn. Ende de
 booz-

voornoemde B. mede komende tot de dispositie van
 hare naer-te-laten Goederen / verclaerde eerstelijck
 geïnstituert ende genomineert te hebben / te institu-
 ren ende nomineren by desen / alle hare kinderen die sy
 teghenwoordigh heeft / ende noch namaels soude met
 haren Man moghen procureren / pder kindt int
 particulier inde somme van / etc. Car. guldens tot
 xx. stuvers 'tstuck eens sonder meer / haer assigne-
 rende de selfde somme vooz Erfdeel in plaets ende
 in voldoeninghe van de legitime portie, pder kindt
 competerende inde naer-gelaten Goederen van hoer
 overleden Ouders / upt te heeren ende te betalen als
 pder kindt sal gekomen wesen tot zinen mondigen
 daghe ofte Houtwelijcken state / ende eerder niet / ende
 inde resterende andere ober schietende Goederen / roe-
 rende / onroerende / actien ende crediten / geen ter we-
 relt upt-besondert / daer inne instituert ende nomi-
 neert sy Testatrice A. haren lieben Man / om den ey-
 ghendom ende de possessie van dien naer haer doodt
 te moghen aenbaerden als zyn andere hure Goede-
 ren / daer sen niemandt recht heeft dan sy alleen /
 sonder pemandts teghen-sprecken ende beletselen /
 met last oock om kindt ofte kinderen daer upt eer-
 lijcken te alimenteren ende onderhouden in kost ende
 kleeeren / School te laten gaen om te leeren lesen ende
 schryben / midts gaders een eerlijck hant-woerk ofte
 konst te doen leeren / daer sy haer kost mede sullen
 kunnen winnen / wanneer sy tot hunnen mondighen
 daghe ofte Houtwelijcken state ghekomen sullen zyn /
 ende voorts alle zorghe daer vooz te draghen / als
 Godt zuchtige Ouders van Godes weghen schul-
 digh zyn ende behooren te doen. Wyders hebben sy
 Testateuren t'samenlijck verclaert ende begerot /
 ende maekenderen by desen daer toe specialijcken ge-
 authoriseert / dat de langst-levende van haer beyde
 tot Hoogden ende op-siender van haer voorsz kindt
 ofte

ofte kinderen te moghen kiesē die't hun gheliebet sal/sonder pemandts teghen-sprecken/buyten slup-
tende tot dien eynde de Wees-kamer deser Stadt
ofte elders daer 't Sterf-hups vallen sal/niet willen-
de dat die ofte pemandt anders hem hier tegens sal
opposeren ende contrarie desen uptterste wille doen/
mits dat de langht-lebende sal moeten doen goede
ende vaste verseeckerheyt booz elck der boozschreben
kintd ofte kinderen betwēsen penninghen/ tot con-
tenteinent van hare Dooghden/die de langht-leben-
de als van daer toe ghenomineert ende ghekosen sal
hebben. Tegaterende wijders ende besproken sijn
Testateuren t'samen dat de langht-lebende van hun
hepde upt de ge-erfde Goederen van den eerst ober-
leden sal upt-heeren aen t'Gast-hups al-hier / ofte
daer 't Sterf-hups vallen sal / de somme van / etc.
Car. guld. ende dat in redemptie van't opperste ofte
beste kleet/eyntelijck sepde noch haer upttersten wil-
le ende meeninghe te sijn / dat indien sijn Testateuren
hepde ofte elck apart na desen pet quamen te maec-
ken ofte hier inne te veranderen / etc. Alle 'twelcke
boozschreben staet/ etc.

Testament van een Vader onder sijne Kinderen.

In den Naem / etc. komende ter dispositie van alle
zijne na te laten Goederen / teghenwoozdighe ende
toekomende/roerende/ onroerende / actien ende cre-
diten geene ter Werelt uptbesondert/ verklaerde tot
zijne Universele Erfghenamen ghenomineert ende
ghēinstitueert te hebben / te nomineren ende te in-
stitueren by desen A. sijn Soon / midtsgaders sijn
kinderen die hy nu heeft ofte krijghen sal booz een
vierde part/ daer van A. hebben sal zijne legitime
portie hem na rechten competerende in volboeninge/
van welcke legitima portie gerechent sal worden het

gene hy ten Houtwelijck genooten heeft / mitsgaders alle het gene dat na rechte in begrooringe vande legitime portie gereskent magh worden / waer mede hy van de geheele Erfvenisse sal moeten afstaen/ende 'surplus van't voorsz vierde part boden de legitime overschietende / sal gaen op zijne kinderen / dewelcke deselve Goederen hy na haer nemen sullen wanneer sy tot haren mondighen dagen ofte Houtwelijcken state gekomen sullen zijn / doch soo daer eenige der selver kinderen komen te sterben voorsz haren mondighen daghen ofte Houtwelijcken state / dan begeert hy Testateur dat sulcken portie ofte portien sal devolveren op de langhst-levende van hum allen : Ende hy aldien sy alle deser werelt komen te overlijden beneden hare minder-jarigheyt / dan begeert hy Testateur dat deselve Goederen sullen succederen op zijn naeste vrienden naer Schependoms-rechte. Ende in het tweede vierde-part van zijn Testateurs Goederen sal komen ende succederen op B. sijn eenighe Dochter/teghenwoozdigh ghetrouwt met C. woonende tot N. de welcke hy daer inne hy desen instituert met expresse conditie ende last/dat sy de immuebele Goederen / die sy door zijn Testateurs overlijden sal Erben/als Landen/ Hupsen/ beseghtheden ende dierghelijcke / niet sal moghen verkoopen/ bezwenden/noch belasten int gheheel ofte deel / maer dat de selfde naer haer doot sullen komen ende versterben op hare kinderen ende andere Wettighe descendenten , successibelijck ende hy ghebrecken van dien op de naeste vrienden ende Erfghenamen van zijn Testateurs zijde ende gheslachte na Schependoms recht/dan met de Meubelen-Goederen / als geldt Kederpe/portie Scheeps/Winckel-neeringhe/Hupsraet / Linde Wolle ende dierghelijcke / sal sy haren vrien wille wel mede moghen doen / overmits de selfde/midts gaders 'tgunt sy ten Houtwelijck

lijck gemooten heeft / haer by desen woort gheaffi-
 guert in boldoeninge van hare legitime portie haer
 na rechten competerende / doch haer kinderen die sy
 nu heeft ofte noch krijghen sal / deselve sullen de on-
 roerende goederen naer het overlijden van haer Moeder
 (die het vuchts-gebruyck ofte bladinge daer af
 sal genieten soo lange sy leeft) wel mogen verhoopen
 ende haren vpen wille mede mogen doen / onder con-
 ditie ende expresse limatie , indien sy haer wel ende
 eerlijcken komen te vtragen / ende te trouwe niet raet
 ende consent van heurclupder Vooghtden ende Vrien-
 den van zijn Testateurs zijde ende gheslachte / maer
 soo sy contrarie komen te doen ende een oneerlijck le-
 ven leyden / tot schande van hare eerlijcke Vrienden /
 ofte haer ten Houtwelijck begaben sonder haer-
 clupden Vooghtden ofte Vrienden raedt ende consent / so
 sullen sy deself de goederen niet moghen verhoopen /
 verlasten ofte bezwaren in't geheel ofte deel / midts ga-
 ders die oock niet mogen niet Testamente / Codicil-
 le ofte andere upterste wille wech maecken / maer
 sullen alleentijck de renten ofte bladinghe daer af ge-
 nieten haer leven lanch geduyrende / ende naer haer
 overlijden sal den eygendom devolveren op hare kin-
 deren ende andere wittige descendenten , successie-
 lijck na Schependoms recht / ende het derde vierde
 part sal erven ende succederen op N. zijn Soon / die
 haer inne mede by desen woort ge institueert / daer af
 sy hebben ende by na hem neemen sal alleentijck zij-
 ne legitime portie , hem naer dispositie van rechten
 competerende / in boldoeninge van welke legitime
 soek ghereeckent sal worden alle 'tghene sy woort
 desen ghenooten heeft / als blijcken sal by zijn obli-
 gatie ofte quitantie : Woorts alle 'tghene dat naer
 rechten inde begrootinghe vande legitime portie ghe-
 reeckent magh worden / des sal sy van toverschot
 boven de legitime alleentijck hebben het vuchts-ge-
 bruyck

byzuyck ofte bladinghe zijn leben lanch ghebuzende/
 ende na zijn doodt sullen de Goederen devolveren op
 zijne na te laten kinderen ende andere wettige descen-
 denten, ende blijven subjectit fidei commis tot sulcken
 grade als na rechten / ende aengaende het resterende
 ofte laetste vierde part van zijn Testateurs Goede-
 ren/daer inne institueert hy de twee kints-kinderen/
 na-ghelaten by F. zijn Soon sal. met namen G. ende
 H. die hy Testateur wilt ende begeert dat terstont na
 zijn doot de selve Goederen byzuyck ende onbelast na haer
 sullen nemen / om die reutwelyck ende erfelijck te be-
 houden ende ghebuzuycken als hare andere byzuyck Goe-
 deren / daer aen niemant recht heeft dan sy luyden
 alleen/sonder contradictie van yemant. Nocht is zijn
 Testateurs wille ende begeeren / dat dese voornoem-
 de twee kints-kinderen voozuytten gemeenen Boel
 trecken sullen by tijtele van prelegaet, de somme van
 etc. ende dat om sonderlinge redenen ende oorzaecke/
 zijns Testateurs gemoet daer toe bewegende. Item/
 heeft hy Testateur ghelegateert / etc. stelt van de le-
 gaten die besproucken worden / ghelijck vozen ghe-
 leert is/ende ten eynde dese voorsz dispositie van uyt-
 tersten wille te beter in alles onderhouden mag wor-
 den / soo heeft hy ghestelt ende genomineert tot Ex-
 ecuteurs van desen Testamente/etc. Ende na dien dit
 Testament inhoudt de clausulen fidei commis, so sul-
 len de Executeurs ende alle andere/etc. Alle 'tweel-
 che/etc.

Testament van een Man die sijn tweede
 Huyfvrouw institueert in een filia portie, beneffens
 sijn voor-kinderen.

In den Naem / etc. Komende ter dispositie van
 zijne tijdelijcke Goederen/ soo verclaerde hy te no-
 mineren ende te institueren/ sulchs hy nomineert en-
 de institueert by desen A. sijn teghenwoordige twee-
 de

De **Huyfzouwe** in een filiale portie ofte kindts gedeelte/in alle zijne na te laten **Goederen** / teghentwoordighe ende toekomende / roerende / onroerende / **Imboel** / **Gout** / **Silber ghemunt** ende onghemunt / **Linde** / **Wolle** / actien ende crediten niet uptbesondert / daer aen hy ten tijde zijns overlijdens bebonden sal worden epgendom ofte recht aen ghehadt te hebben / omme dit hare kindts-gedeelte terstont na zijn **Testateurs** overlijden / beneffens zijn **Kinderen** te mogen aenbaerden / als hare andere byge epgen **Goederen** / daer aen niemandt recht heeft dan sy alleen / ende dit upt **Echtelijcke** minne ende goede **considerationen** / zijns **Testateurs** gemoet daer toe moberende. **Alle 'twelck** / etc.

Testament op Octroy gefondeert, dat een **Vader** alle sijne **Kinderen** institueert in alle sijne **Leen-Goederen** by egale portie.

Den Naem / etc. **Kennelijck** / etc. dat / etc. ende heeft verklaert ende begeert / gelijk hy verklaert ende begeert by desen / by forme van **Testament** ende uyttersten wille / dat na zijn doot zijne **Universele Erfgenenamen** ende **successeurs** in alle zijne na te laten **Goederen** sullen zijn **A. B. N.** ende **F.** zijne teghentwoordighe **Kinderen** / ende gemerckt hy **Testateur** verschepden **Leen-Goederen** heeft / welken zijnen oudtsten **Soon N.** als **Leen-volger** na rechten alleen soude competeren / ende daerom hy veel rijcker zijn soude / dan zijn andere **Susters** ende **Broeders** / willende daeromme 'tselfde voorkomen / heeft tot dien eynde verkrege opene brieven van **Octroy** in date / etc. om bande selve **Leen-Goederen** by **Testamente** ende anders te mogen disponeren / 'twelck my **Notario** ende de naer-beschreven getuygen vertoont is / ghezuyckende het self de **Octroy** alhier tot validiteyt van dit zijn tegenwoordigh **Testament** / ende begeert het

het selfde gehouden ende gereekent te werden als oft het van woorde te woorde in desen gheinsereert stonde / achtervolghende het voorsz Octrop / hy Testateur verklaert heeft / sulcx hy doet by desen / dat alle zijne kinderen / soo wel de Dochters als Soonen / sullen gelijkelijck hoofft vooz hoofft parten ende deelen by egale portie zijn voorsz Testateurs Leen-Goederen / eben eens als oft deselve allodiael ende andere deelbare Goederen waren / sonder dat zijnen voorsz oudsten Soon eenighe prerogative ofte voozdeel daer in sal moghen pretenderen / doch de voorsz Leenen sullen op den naem vanden oudsten Soon binnen 's Jaers na den Testateurs overlijden / tot ghemeene kosten moeten verheben worden / ofte met zijn overlijden op den naem vanden oudsten daer aenvolghende / ende by aldien verstaen mochte worden / dat den Testateurs upttersten wille aengaende de voorsz Leen-Goederen in deser boeghen niet naer ghekomen soude konnen worden / maer dat deselve Leen-Goederen naer de Leen-rechten op den oudsten Soon soude moeten komen / soo wil hy Testateur expresselijck by desen / dat zijne andere kinderen elcks soo veel andere Goederen daer tegens vooz upt zijn boel sullen trecken ende ghenieten / als deselve Leenen ghereet gelt waert zijn / tot tacratie van mannen hen dies verstaende / willende ende begeerende hy Testateur op zijne voorsz kinderen op alle ghehoorzaemhepdt / dat sy hem goetwillichlijck na den inhoudt van desen Testamente sullen reguleren / hen-lupden vermanende tot alle eenighepdt / rust ende vrede / als onder broeders ende susters behoort te zijn / ende indien pe- mant bysonder den outsten Soon hier teghens hem opposeerde / ende dese zijne upttersten wille in alle poincten niet ghewillighlijck achtervolchde / soo wil hy Testateur expresselijck midts desen / dat alsulcken

Opposant of Opposanten metter daet gheerherdeert ende ont-erst sullen zijn ende blijven van zijn **Testateurs Goederen/** behoudelijck hen-lupden alleen heur legitime portie hen na rechten competerende / daer inne den selven Opposant of Opposanten in sulcken ghevalle werden geïnstituert ende vander noch anders niet / blijvende het overschot boven de legitime ten behoeve van den ghenen die den inhoudes deses in alles goetwillichlycken gheacquiseert ende na-ghekomem sullen hebben. Alle twelcke/ etc.

Testament van Man ende Vrouw selfs te maecten beslooten.

In den Name onses Heeren Jesu Christi / Amen.
Wp A. ende B. Ghe-echte-lupden / beyde overdenkende de broosheyt des menschelijcken nature / datter niet seckerder en is dan de doot / ende niet onseckerder dan de uyze van dien : Willende daerom upt deser Werelt niet scepden / sonder albozen van onse tijdelijcke goederen ghedisponneert te hebben/doch eerstelijck recommanderende onse onsterffelijcke zielen (wanneer die upt onse sterffelijcke Lichamen sal ghescepden zijn) inde grondeloose barmhertigheyt Godes / ende onse doode Lichamen de aerde ende Christelijcke begravinge. Ten tweeden/rebocerende doot ende te niet doende by desen alle booz-gaende Testamenten/ Actens van uptersten willen / by ons lupden te samen oft elcks apart ghemaect / gepasseert ofte verleden/houdende d'selbe booz nul ende van onwaerden/maer komende nu ter dispositie van onse naer te laten Goederen/verklaerden by upt sonderlinge liefde/gunste ende affectie malkanderen inden Huwelijcken staet betwesen/ ende indient Godt heliest noch te bewijsen/ d'een den anderen reciprocquelyck ober ende weder/d'eerste aflijbige de langhst-levende van ons beyden geïnstituert

tueert ende genomineert te hebben / universaliter ende in't gheheel Erfgenaem van alle onse na te laten Goederen/roerende / onroerende/ actien ende crediten/Linde/ Wolle/ Gout / Silber gemunt ende ongemunt/niet ter Werelt uptbesondert/die de eerst assijbige van ons bepden metter doot ontrupinen ende naer laten sal / instituerende de eerst assijbighen den langhst-lebende daerinne by desen / des dat den langhst-lebende schuldich ende gehouden sal zijn/upt de ghe-erfde Goederen / alle tegenwoordighe ende toekomende kinderen / die staende ons Huwelijck gebozen soude mogen werden / eerlijcken te alimenteren in kost ende kleeren / ende te laten leeren lesen ende schrijven / midtsgaders een eerlijck Ambacht ofte konst te laten leeren/ daer sy haer kost mede sulden homen winnen / voorts alle sozge daer vooren te dazghen als een goet Vader ofte Moeder van Gods weghen schuldich is ende behoort te doen / ende soo wanneer kindt ofte kinderen tot hunnen mondigen daghen ofte Houwelijcken state gekomen sulden zijn/ upt te heeren ende te betalen de somme van/ etc. Car. guld. tot xx. stupbers 't stuck/ eens sonder meer/ ende dit haer assingnerende in vol-doeninge van legitima portie ofte portien, de kinderen in haer overleden Ouders Goederen na rechten competerende/ daeriane sy desen oock werden geïnstituert/ wissende dat sy haer daer mede ghecontenteert sulden houden. Wijders hebben wy noch t'samen gewilt/ sulcx wy doen by desen / dat de langhst-lebende van ons bepde/ upt de ge-erfde Goederen van den eerst-overleden/ sal uptheeren aen de Gast-huyjs-vaders alhier / ofte daer 't Sterf-huyjs vallen sal / de somme van/ etc. Car. guld. deself de legaterende in redemptie van't opperste Beste kleet / ende anders niet. Voorts hebben wy malkanderen oock specialijcken geauthoriseert ende gelast/ sulcx wy expres doen by desen

desen / dat de langhst-levende van ons bepden tot
 Dooghden van onse na-te-laten kinderen moghen
 hiefen die't ons ghelieven sal / buypen-sluytende alle
 Wees-kamers die dit boozkomen sal / midts dat de
 langst-levende oock sal moeten doen goede ende vaste
 verseeckerhepdt booz de bewesen penninghen / die
 de eerst-stervende naer-laten sal ende gheaffingneert
 heeft. Alle'twelcke boozsz is/verklaren by A. ende
 B. te wesen ons upttersten wille ende laetste begeer-
 te / 'twelck by ons aldus gheconcipteert is sonder
 inductie, persuatie ofte misleydinghe van pemandt/
 ende te willen dat dit naer ons doodt onverbreeke-
 lijk achter-volght sal werden / 'tsp als Testament/
 Codicille/donatie causa mortis, ofte andersints / soo
 dit best na rechten goedertieren gewoonte ofte costu-
 me deser Landen sal mogen bestaen/al-hoe-wel ee-
 nighen noodige solemnitepten van rechten hierinne
 versocht/verzwijmt machten zijn/derogerende oock
 by desen alle keuren / Ovdormantien ende rechten/die
 desen onsen recipzoquelijcken upttersten wille ende
 laetste begeerte eenighsints hinderlijck soude mogen
 zijn. Actum binnen S. ende t'Oronden by ons
 bepden onderteyckent / op den..... in den Jare
 xviij. vijf-ende-beertigh.

Een ander beslooten Testament te maken by een Persoon.

In den Name Godes/Amen/ich A. oberdenckende
 de bzoofhepdt ende hoorthepdt des menschen leven/
 zijnde als een schaduw' verganckelijck / die seer haest
 verdwijnt ende vergaet / ende insonderhepdt ghecon-
 cidereert hebbeende mijne langhe boozghenomen pi-
 culoose repse na Oost-Indien / dewijl ick nu als ge-
 reet staen om met het Schip Welfs-haben naer In-
 dien t'sepl te gaen / ende datter alomme niet sekerder
 en is als de doodt / noch onsekerder als de upze van
 dien

dien/willende daerom upt deser Werelt niet scheidende sonder al bozen van mijn na te laten Goederen gedisponeert te hebben (naer voozgaende cassatie doodt ende te niet doeninge van alle makinge van uptterste wille/by my vooz desen immermeer verleden) in manieren hier na volgende/te weten/nominere ende instituere tot mijn uniberseel Erfgenaem in alle mijne na te laten goederen/roerende/onroerende/actien ende gherechtigheden/geen upt-besondert/daer aen ich ten tijde mijns oberlydens epgendom ghehadt sal hebben sulcx ich die instituere by desen B. mijn Vader/woonende op Delfs-haven/ ende by vooz-aflijbigheyt van mijn Vader zijne kinderen in zijn plaetse by gelijke portie die daerinne by desen werde gesubstituert / om als van mijne na te laten Goederen te mogen aenbaerden met vollen recht van institutie/ende dit upt pure goede genegenheit met exclusie van alle andere / mits dat de voozsz Erfghenaem ofte Erfghenamen terstont na mijn doot upt-heeren ende betalen sullen tot een Legaet aen I. Bone van N. de somme van hondert Car. guld. eens sonder meer. Alle 'twelcke voozsz is / verklare ick te wesen my uptterste wille ende laetste begerete / 'twelck by my aldus geconcipicert is sonder inductie, persuasie ofte mislepinghe van permandt / ende te willen dat dit naer mijn doodt onberbreckelijck naer gekomen sal werden 'tsp als Testament/Codicille/donatie causa mortis ofte andersints / soo dit best na rechten Goedertieren ghewoonte deser Lande sal moghen bestaen. Actum binnen S. ende by my ondertepkent opten etc. in den jare xvjc. vier-ende-veertigh.

Op-schrift van een besloten Testament.

Op hupden den / etc. Compareerde vooz my N. Notaris publicq by den Hobe van Hollandt ge-admitteert / op de nominatie der stadt S. ende ten

presentie vande na-beschreven ghetuygen A. ende B. ghe-echte luyden/ my Notaris seer wel bekend zyn-
de/ de voorsz A. sieckelijck van Lichame/ doch gaen-
de ende staende/ ende de voorsz B. kloeck ende gesont
van Lichame/ als wptterlijck bleeck ende men an-
ders niet konde bemercken/ hebbende beyde haer ver-
standt/ memozie ende vijf sinnen/ ende exhibeerden
my dit tegenwoordige Papier in desen gesloten/ waer
in sy verclaorden gheschreeven te zyn met des voorsz
schreeven A. eygen handt/ ende van haer beyden Testa-
tateuren ondertepkent haer-luyden beyder Testa-
ment/ wpttersten wille ende laetste begerre/ elwelck sy
wilden ende begerden dat in alles strichtelijck ende
onbreeckelijck achter volghet sal worden/ 'tsp als
Testament/ Codicille/ gifte ter saecke des doots/ ofte
andersints/ soo 'tselfde best sal mogen bestaen/ niet
tegen- staende dat eenige solenniteyten van Rechten
hierinne versumpit ofte niet onderhouden mochten
zijn. Actum binnen S. ten huyse van de voorsz Tes-
tateuren/ in presentie van N. ende N. als ghetuygen
van gheloove / hier toe versocht ende gebeden / die
dese Acte mede bereffens de Testateuren hebben on-
dertepkent/ op den dagh/ Maent ende Jare/ als vo-
ben.

Nota.

Een besloten Testament moet met Zegel-garen
vast rontom toe-ghelonden zyn/ ende met een kleyn
zeghel van acht stupers daerom gheslaghen wor-
den / ende moet met last van den Testateur vast toe
bezeghelt worden / op dat men niet soude daer in
konnen sien wie daer in Erghenaem ghenomineert
is / ende van stelt den Notaris daer op de Notulen
hier boven gheleert.

Aete van openinghe van een besloten
Testament.

Ophuyden den / etc. heb ick ondergheschreben
Notaris Publicq / domicille houdende binnen
Schiedam / ten versoecke van A. woonende op
Delfs-haven / gheopent seecker besloten Testament
van B. zijnen Broeder zal. ghemaect den / etc. ende
binnen Rotterdam vooz den Notaris F. ende M.
Secretaris van de Wees-kamer tot Rotterdam /
ende B. Kupper tot Rotterdam als ghetuyghen ver-
leden ende verklaert / ende heb 'tselfde bebonden be-
hoorlijck geschreben ende onderteyckent / oock gaef /
supber ende omgheschent / hebbende een zeghel van
acht stuppers daer omgheslaghen / ende den princi-
palen inhoudt van dien was / dat den voornoemden
Testateur / gaende naer Oost-Indien met 't Schip
Delfs-haven / eerst heeft ghelegateert aen ende ten
beljoede aen I. I. Soone van N. hondert Car. guld.
tot xl. grooten 'tstuck eens / ende meerder niet / ende
vorder tot zijne unibersele Erfghenaem ghenomi-
neert N. zijn Testateurs Vader / woonende op Delfs-
haven / ofte by zijne vooz afslijdighedyt zijne kinde-
ren in zijn plaetse by ghelijcke portien / omme de self-
de zijne na-te-laten Goederen te moghen aenbaer-
den met vollen rechte van Institutie. Actum op
Delfs-haven ten huyse van A. in presentie van N.
ende N. als ghetuyghe van geloove hier toe versoecht
ende ghebeden.

Codicil.

In den Naem onses Heeren ende Salighmakers
Jesu Christo / Amen. Hemmelijck sy eenen veghe-
lijcken die dit tegenwoordighe Instrument sal sien
ofte hooren lesen / hoe dat in den Jare na de gheboor-
te ons liefs Heeren ende Salighmaechers Jesu
Christi xvijc. ende / etc. vooz in N. Notaris Publicq
by

by den Hobe van Hollandt gheadmitteert op de nominatie der stede S, ter presentie van de nabeschyben ghetupghen/in epgheuer persoon ghekomen ende gecompareert is d' Eersame A. woonende alhier/ my Notario wel bekend / sieckelijck van sic haem te bedde legghende/doch zijn verstandt/memozie / uytspzaecke ende bij sinen ober al wel machrich zijnde / als het nytterlijck bleek ende men anders niet konde bemercken/ te kennem gevende niet seeckerder te zijn dan de dootd / ende niet onseeckerder van de upze van dien/willende daeromme uyt deser Werelt niet schepden sonder al bozen van zijne tijdelijche Goederen / hem by Godt de Heere op deser aerden verleent/ ghedisponeert ende ghemacckt hebben desen nabolghende Legaten/uamentlijck/maeckit ende legatert eerst aen A. zijn goeden vrient/woouende tot etc. een jaerlijcksche rente tot/etc. guld. s Jaers/spzkehende tot laste van B, wesende specialijck verseeckert op zijn Debitours Hupsinge ende erbe/ staende ende ghelegghen/etc. welcke rente ingaen sal tot zijn Legataris behoufte ofte voordeel terstondt nae het overlijden van hem Legateur. Item/ legatert ende bespreekt aen C. zijn Richte de somme van / etc. guld. tot xl. grooten 'tstück / eens sonder meer. Item/legatert aen den Armen alhier om uyt-gheedeelt te werden by de Diaconen der Ghereformeerde Kercke/de somme van / etc. guld. ten pzijsse voorz / ende dat in goetd ganchbaer ende gebalucert goudt ofte silber-gelt/als van cours ende ganch hebbende welcke voorz Legaten by Comparant wilt ende begeert dat terstondt voldoen ende uyt-gerepcht sullen worden by zijne Erfghenamen ab intestato, naer dat hy ses wescken sal wesen overleden. Alle 'twelcke hem Comparant van my van woorde tot woorde voor-ghelesen zijnde sepde ende verklaerden te zijn by hem aldus om pregnante,ende ghelwichtighe redenen ge-

roccipieert // ende te wesen zijn uptterste wille die hy
 begeert dat naer zijn doot onderbreckelijck sal wo-
 den naer ghehomen ende achtervolgt / 'tsp als Codi-
 cille/ donatie intervivos au causa mortis , ofte naer't
 beste ende favorabelste recht dat den upttersten wille
 ende laetste begeerte staende houdt / daer toe implore-
 rende de goederteren ghewoonts / ende alle clausulen
 die immermeer in eenige maechingen van uptersten
 willen gebuycht zijn/oft gebuycht konnen worden/
 die hy begeert dat in desen vooz ghe-eypreffeert ghe-
 houden sullen worden/niet tegenstaende dat eenige so-
 lennitateyten van rechten hierinne noodigh gherequi-
 reert/ niet onderhouden ofte versumpit mochten zijn/
 derogerende oock by desen alle Ordonmannien / Keu-
 ten ende rechten / desen zijnen upttersten wille ende
 laetste begeerte eenighsints hinderlijck zijnde/ ende
 versoekende hier van publijcke Acte gemaecht ende
 gelevert te worden in gemene forme. Actum/ etc.

Codicil met approbatie van voorgaende Testament.

In den Name onses Heeren ende Salighmakers
 Jesu Christi/ Amen. Kennelijck sy eenen veghelijc-
 ken die dit/ etc. A. te kennen ghebende niet sekerder
 dan de doot / ende niet onsekerder dan de uyze van
 dien/willende daeromme up deser werelt niet scheid-
 den sonder al-vooren van haer ydelijcke middelen
 (haer by Godt den Heere verleen) ghedisponeert te
 hebben/ heeft daerom sy Comparante ghevillt ende
 begeert/ soo sy doet by desen / dat vooz eerst haer/goet
 ende van waerden blijven sal / ende effect sojteren sal
 alsulck hare Testamentaire dispositie ende verkla-
 ringe van uptersten wills / als sy in den Jare / etc.
 vooz den Notaris N. ende sekerre ghestuygen tot D.
 heeft gemaecht ende verleden/ dewelcke sy in desen de-
 sen wil expresselijck is approberende in alle poynten
 ende

ende deelen / vooz soo veel deselfde desen niet en zijn/
 contrarierende / ende dit naer-beschreven ghegunde
 Legaet ende giste obsterende / sp Codicillatrice wilt
 ende begeert / dat na haer overlijden upt hare bests
 ende gereetste na te laten Goedoren / van hare Erfge-
 namen upt-geheert ende als een deughdelijcke schuld-
 betaelt sal worden aen ende ten behoeve van B. onge-
 houde persoon / woonende aen't Marcht-belt deser
 voorszreven Stede / de somme van hondert Caro-
 lus Guildens / a xl. grooten 'tstuck/eens/sonder meer /
 in goet ganchbaer ende ghebalueert Goudt ofte Sil-
 ver-gelt als dan ghepermitteert / verklaerde dese sa-
 vorabile giste ende dit ghegunde Legaet aen de vooz-
 noemde B. sonder inducie ofte persuasie van penant
 maer upt haers wyen ende onbedwonghen wille
 voozt-ghesamen ende ghepactueert te zijn upt een
 bysonder affectie / ende tot een danchbarigh topken
 ende memozie van onderlinghe conversatie ende
 byndtschap te samen. Alle 'twelck voorsz staet/
 haer Comparante ende Codicillatrice van my van
 woorde tot woorde vooz-ghelesen zijnde / sepde / etc.

Nota.

Men moet letten dat de Legaten distinctelijck
 worden ghespecificceert om confusie ende onbreden te
 schouwen / te weten N. legateert zijnen Hebe een sil-
 beren Schale van sulchen soorte / met sulchen voer
 ende soodanighe Wapen daer inne / etc.

Legateert twaelf ellen sijn zwart Laechen tot
 thien gulden d'elle / om haer in den cantwaete kleeden.
 Ende aen N. alsulchen zwart Waert als toebehoorde
 D. 'twelck hy wil dat hy sijn Erfgenamen ghehocht
 sal werden ende den selven N. gelevert te worden / en-
 de hy aldien hem voornomden het selfde Waert niet
 wil verhoopen / soe sal men het selfde doen bysijn
 by Wapen van dieg lantschende / ende als dan de
 rechte

rechte waarde daer vozen gheben aen den voornemden N. Wijders begeert sy dat P. zijn Sone zynen Ry-rock sal gheben / met soodanighen Koorde gheboordt / aen N. hem daer mede belastende midts desen etc.

Prelegaet.

By den inhouden van desen Instrumente sy kont ende kennelijc eenen peggelijcken / hoe dat inden Jare 1674. op den 4. Augustus vooz my D. Postaris publick by den Hobe van Hollandt gheadiniteert / residierende binnen S. ende de na beschreven gestuppen / in eyghener persoone gecompareert is d'eerbare A. laest Weduwe van C. dewelcke verklaerde ende te kennen gaf / hoe dat sy Comparante haer Soon D. hadde wyt ghehuwelijcht aen Joffrouwe E. ende upgeset / in bougen dat sy haer Soon ten houwelijcht heeft ghegeben de somme van vijftigseut gulden ende zyn upsettinge mette beereeringe aende Wuyt gedaen / heeft haer Comparante noch daeren-boban gekost / thoelf hondert gulden / soo dat dit t'samen komt te monteren de somme van 6200. gulden / daer nochtans syn Vader zali : bewijs niet meer en was als 4000. gulden / wijders soo verklaert sy Comparante te willen ende te begeeren by aldien dat het komt te ghebeuren / dat sy komt te overlijden ende wyt dese Werelt te seljeden vooz ende alear dat hare thoez andere kinderen namentlijc F. ende G. mede ten Houtelijc upgeset / ende bestect zyn / ofte een van beyde / soo is haer Comparants wille ende begeeren / dat hare ongehoudene kinderen by Cirule van prelegaet / peder vooz haer hooft mede sullen een wytt genemen Boedel van haer Comparants ginteren woofjeren / ende trecken / elchs de somme van 6200. gulden / ende dat inche als dan de resterende Boedelen van haer Comparante te dree-

len in drie egale portien/ in bougen dat sy Comparante hier mede wil egaliseren ende bereffenen dat het eene kindt so veel erffnisse sal beuren van haer Comparante als het andere kindt gelijk in billickheyt sulchs behoort/ wijders soo verklaerde sy Comparante noch indien dat het soude mogen gebeuren dat sy in haer leben bepde ofte een van bepde hare kinderen mede mocht komen upt te Houtwelijchen / dat sy als dan in sulchen gheballe op haer principale schult-bouck sal aentepchenen met haer eppen hant/ wat sy met pder kindt na desen ten Houtwelijch komt te geben/ ende wat de upsettinge sal komen te kosten/ welcke reekeninghe sy Comparante wilt ende begeert dat naer haer doot volkomen geloof sal meriteren / ende dat daer na gereguleert sal werde gelijk of 'tself de van woorde tot woorde alhier in dese acte geinsereert ware/ ende by aldien als dan bevonden wert dat de reekeningh / meerder vooz pder kindt komt te bedraghen als 6200. Car. gul. so sal sulchen kindt ofte kinderen / hare mede Broeder ofte Suster moeten restitueren/ aende gheene die soo veel niet gehad heeft/ ende Liquideren gelijk sulchs behoort maer indien de somme minder mocht komen te bedragen als 6200. gulden / soo sal sulchen restvooz upten ghemeynen Boedel moeten werden gesuppleert/ ende daer na met egale portien metten anderen deelen rustelijck ende bredelijck / gelijk onder Susters ende Broeders betaemt/ het welcke sy Comparante hare kinderen ernstelijck recommandeert/ op alle gehoozsaemheyt/ die kinderen aen hare Ouders schuldicke zijn/ alle 'twelcke vooz is / haer Comparante voozghelesen zijnde sepde sy te willen ende begeeren/ dat dit naer haer doot strickelijck ende overbreckelijck achtervolcht ende naer gekomen sal werden/ 't sy als prelegaet acte Cobitillaer / Donatie Causa Mortis, ofte anders so die best naechten costumen deser

deser Landen sal moghen bestaen / etc. aldus gheschreuen etc.

Donatie Cauſa Mortis.

Biden inhouden deses/ sy houdt ende kermelijck eenen peggelijcken die dit teghenwoordighe publicq Instrument sal sien ofte hoozen lesen/ dat op huyden den/ etc. hoor my N. Notaris by den Hode van Hollandt gheadmitteert op de nominatie der Stede Schiedam/ ter presentie vande na-beschreven getupghen/ in epgheuer persoon ghetcompareert is/ d' Eerſamen A. koopman hinnen deser. Stede / my Notaris seer wel bekeent/ sieckelijck van lichaem ende qualijck ghedisponeert/ nochtans ober her huys gaende/ staende/ memorie / verstandt ende bijf sinnen seer wel ghebypckende / ende machtigh zijnde als my ende de na-beschreven ghetupghen gebleecken is/ die welcke verklaert heeft by tijtel van donatie causa mortis, ofte giste ter saecke des doodts gegunt ende ghegheuen te hebben aende na-beschreven persoonen die present waren ende de selve giste accepteerden / dese naer-voelghende Macubelen/ Goederen / te weten/ eerſtelijck gunt ende geeft hy aen B. zynen Nebe/ koopman woonende hinnen A. alle zijne zwarte Baepen/ inde Wint kel-kasse na zyn dootd oberhoft liggende. Noch aen C. mede zyn Nebe / koopman woonende hinnen M. alle zijne Karſaepen / geen coleuren upt-besondert/soo die ten tijde zijns overlijdens inde kasse oberhoft bevonden sullen worden. Noch aen D. zynen brunt ende goede bekende/ zyn dagelijcx sche Wolle ende Laecken kaleederen. Noch aen E. zyn Richte de twee silbere Bekers / die teghenwoordigh dagelijcx int huys ghesicht worden/ ende waer op gesneden is 't Wapen van Orangien ende den naem van hem Donateur. Noch schelt hy Comparant by deser gunt F. zynen familiaren brunt / de somme van

van hondert Car. gul. die hy ober ontfangen Laet-
henen tot een kleedt schuldigh is / niet willende dat
zijne Erfghenamen die immortneer sullen eysschen.
Alle 'welcke voorsz staet / hem Comparant ende
Donateur van my voorsz ghelesen zijnde / seyde ende
verklaerde 't selfde te wesen zijn upttersten wille ende
laetste begeerte die hy wil dat volkomen effect sal
sozteren na zijn doodt/ 'tsp als Cobitil/ gifte ter saer-
ke des doots/ ofte na het beste ende favorabelste recht
dat permandts upttersten wille maentineert ende
staende houdt/ hoe wel eenige solemniteyten hier toe
van noode versuynt/ ofte niet onderhouden mochten
zijn. Versoekende hier van Acte gelevert te werden
ende respective Acceptanren in gemeene forme. He-
tun binnen S. ter presentie van N. ende N. als ghe-
hoofwaerdighe getuyghen hier toe versocht ende ge-
beden.

Donatio inter vivos.

Ophuyden den / etc. Comparerde voorsz my N.
Notaris publicq/ by den Hobe van Hollandse ge-
admitteert op de nominatie der Stadt S. ter presen-
tie vande na-beschreven ghetuyghen/ d' Oerlamen A.
Koopman/ woonende binnen deser Stadt / ghesondt
van lichame / ende zijn verstandt ober al wel mach-
tig wesende ende ghebruyckende/ de welke heeft upt
zinnen vpen eygen wille/ wel beraden/ daer toe onbe-
dwonghen ofte verleydt zijnde van poverende / by le-
venden lijde ghegheben ende gegunt/ ghelijck hy doet
by desen / ontwoederroepelijck ende eenwelckhram B.
zijnen oudtsten Soon / zijne ghelede Laechen-kaesse
ende Winckel/ soo hy die selfs ghehadt ende ghebruyckt
heeft / ende als noch heeft ende ghebruyckende is/
ende daer af hy nu by desen is scheidende ende den
eygendom aen zijnen voorszreven Soon is latende/
om daer mede te handelen als niet vops ende eyghen
goedt

goedt / daer aen niemant recht heeft dan hy alleen om die te moghen verkoopen ende verhandelen naer zynen goeden raedt dyncken sal / midts conditie ende onder sulcken verstande / dat zynen boozsz Soon hier mede aen hem neemt tot zynen laste te betalen / de somme van vijf hondert Car. guldens / die den boozsz Comparant noch tot Amsterdam schuldig is ower gheaccepteerde Laeckenen / ende B. mede present wese / heeft op alle tyene boozsz is dese giste van zyn Vader danchelijck gheaccepteert / ende zynen boozsz Vader Comparant / ghehoost dese Goederen zynen Sone vzedelijck te laten possideren ende in eghendom houden / hier tegens niet te doen ofte laten gheschieden in eenigher manieren / onder verbandt van rechten daer toe staende / renuncierende oock tot dien eynde van rechten ofte coustumen die dit Contract / ende dese zyne giste eenighsints soude mogen contrarieren ofte omme stooten / ende consentrende hier van een ofte meer Acten in behoorlijcke wyse ghemaeckt / ende aen zyn Soon gelevert te worden. Tot een teyken van waerheyt hy den Donateur, Acceptant ; ende N. ende N. als geloofwaerdighe getuygen hier toe versocht / beneffens my Notaris ondertuykent ten daghe / maent ende Jaer / als boven.

Een ander.

Compareerde de Erbare A. Weduwe van / etc. woonende tot R. deswelcke mit hare eygen vpen wille ende onbedwongen van pemandt / so affirmeerde in volken vpen eghendom gegunt ende ghegheben heeft / sulcks sy doet hy desen onwoedersaepelijck ende euelwijchen aen B. haer eenighe Soons kindt / de somme van drie duysent Car. guldens / 'twelck sy wilde dat hy de Doochden metten eersten (ghedurende zyne kinder-jaricheyt) op renten mit gheset ende beleyt sal worden / omme de boozsz B. daer van eerlijcken

eerlijcken te allimenteren van kost / klederen ende alle andere noodtzuftigheyt / om oock daer mede te laten school gaen ende in alle goede tucht ende discipline gheoeffent worden / mitsgaders oock daer na een handt-werck te laten leeren om daer mede met eeren hem te konnen geneeren. Op alle welcke conditien N. ende N. Dooghden van 'rboorsz Wees-kindt hier compareerende/ dese gifte van A. danckelijck voort Wees-kindt hebben gheaccepteert/ met belofte om alle 'rselfde behoorlijcken na te komen / tot contentement ende volkomen vermoeghen van A. ende totten meesten voordeel nut ende proffyt van B, alles in-boegen als 'rselfde van eerlijcke luyden ende getrouwe Dooghden ghedaen behoort te worden/ houdende hare consciencien belast met dit alsoo na de begeerte van de Donatrice te effectuieren ende naer te komen / dien volghende soo heeft sy Donatrice beloofte ende beloofte by desen / hier teghens niet te doen ofte geschieden in eeniger manieren/ onder verbandt van rechten daer toe staende/ reuuncierende tot dien ende alle Placcaten ende Edonnantien die dese hare gifte eenighsints soude labefacteren ofte omme stooten. Consenterende/etc.

Een ander Donatie.

Op huyden/ etc. Compareerde voort my N. Notaris pub. by den Hove van Holland/ geadmittiert residerende binnen der Stede S. ende de nabeschyden getuygen/ d' Eersame A. Weduwenaer van B. 3a: woneude binnen deser Stede my Notario ende den getuygen seer wel bekennt/ zijnde voort des Heeren genade kloeck ende gesont van lichaem / gaende/ staende/ zijn verstant memoerie/ bys sinnen ende wtsprake/ ocker al wel machtig zijnde/ als wptterlijcke bleek ende men anders niet konde bemercken/ de welcke te kennen gaf ende verklaerde/ hoe dat hy Comparant met zijn Wifs- Wou 3a: beyde hadde gemaect haer Testament

ment-reciproquelyck / waer hy de eerst-sterbende de langst-levende hadde geïnstituert Univerfeel Erfgenaem / midts de kinderen te alimenteren / ende ten mondigen dagen komende upt te keeren / de somme van vier hondert Car. gulden / eens sonder meer / in voldoeninge van hunne legitime portie, alles byzeder blyckende by de Testamentare dispositie daer af zijnde ghepasseert booz den Notaris I. ende seckere getuppen binnen S. wesende in date den / etc. te kennen gebende hy Comparant dat hy de legitime portie van zijne kinderen wilde suppleren ende vermeerderen / over sulchs verklaerde dat hy upt zynen byen eppen wille wel beraden / sonder inductie ofte mislepinge van pemandt ter werelt / by zyn levende lijve gegeven ende gegunt heeft / sulchs hy geeft ende gunt by desen / onwederroepelyck ende eeuwelyck aen zijne drie kinderen ende by overlijden van eenige van hen de langst-levende van hun allen / de somme van acht hondert Car. gul. tot xl. grooten 'tstuc / boven hunne legitime portie, te betalen contant so wanneer zijne kindt ofte kinderen sullen gekomen wesen ten mondigen dage ofte houwelychen state / ende als dan pder kindt zyn contingente portie te geven / doch by aldien zyn Comparantes kinderen alle te samen mochten komen t'overlijden booz haren mondigen dage ofte houwelychen state / so wilt ende begeert hy Donateur dat dese gifte inter vivos sal nul ende van geender waerden zyn / overmits hy Donateur dit zijne kinderen alleen is gebende ende gunnende / maer wilt ofte begeert niet dat dese gifte op hare Erfnamen sal versterben in geenderley manieren. Wijders soo heeft den Comparant noch gewilt ende begeert / by aldien hy mochte komen te overlijden 'tsp dat hy Comparant mocht wesen her-huwelycht ofte niet / booz ende al eer dat hy zijne kinderen mocht gebracht hebben ten mondighen dage of houwelychen state

staete / dat dan rechter zijne kinderen datelijcken sul-
 len ghemeten dese gifte van acht hondert gulden
 boornoemt / ende dat dese boorsz somme inden Inven-
 taris sal gestelt werden als een deuchdelijche schult /
 van hem Comparant aen zins na te late kinderen
 gedaen outwederroepelijck / ende dienbolghende soo
 heeft hy Donateur beloofst / sulchs hy doet by desen /
 teghens dese gifte ende acte niet te sullen doen ofte
 doen doen / directelijck ofte indirectelijck / in rechten
 ofte daer byten / in greenderley manieren / onder ver-
 bandt als na rechten daer toe staende / derogerende
 oock by desen alle Keuren / Ordonnantien / Placcaten
 ende Rechten ter contrarie / die dese Acte soude mo-
 gen hinderlijck zijn / consentende hier van gemaecht
 ende gelebert te werden acte in debita forma / ende
 dit aen zijn Testament sal gearweert werden / al-
 dus gedaen binnen S. ten Huse mijns Notaris ter
 presentie etc.

Noch een ander.

O Hupden den etc. Compareerde boorz my etc.
 d' Persaone A. my Notaris wel bekend / dewelcke
 te kennen gaf ende verklaerde hoe dat B zijn swager
 getrouwt zijnde met zijn Dochter C. aen hem Com-
 parant schuldich was / so van geleent-gelt als 'tgee-
 ne hy boorz hem betaelt heeft als beschadichde boorz /
 volgens de respective deuchdelijche bescheyden ende
 liquidatie daer van zijnde ende onder hem berusten-
 de / de somme van etc. gulden / welck boorsz Capitael
 gereeckent op interest tegen vier ten hondert int jaer /
 komt jaerlijchs te bedraghen etc. guldens welke
 boorsz jaerlijchse rente hy Comparant heeft ghe-
 schoncken ende gegeven aen zijn Swagher B. inden
 naem ende van woegen zijn Hups- Vrouw onweder-
 roupelijck soo langhe hy Comparant komt te leven /
 sonder immermeer die gedupzende syn leven te mogen
 epffchen

epffchen in Rechten ofte daer buyten / mits dat naer
 zijn Comparants overlijden het Capitael sal ghe-
 hoort werden aen't rechtelijcke Erfdeel dat hy B. in
 den naem ende van wegghen zijn Wifs-Dochter als
 van sal komen te Erben van hem Comparant;
 Wijders soo verklarde hy Comparant noch by zijn
 lebenden lijbe geschoncken ende ghegheben te hebben
 onroerberoepelijck / sulchs hy doet by desen aen ghe-
 Doonen D. E. F. mitsgaders aen de Wees-kinderen
 van G. elchs int particulier vooz haer contingent
 portie / inshelijchs de somme van etc. guld. 8 jaers/
 welcke vooz3 somme hy Comparant beloofde ghe-
 roetwoelijck jaerlijcx upt te keeren soo lange hy leeft/
 aen zijne vooznoemde Kinderen ende Kints-kinde-
 ren elchs int bysonder / mitsgaders te remitteren de
 jaerlijckse rente die den vooznoemden B. aen hem
 Comparant schuldigh is / ende verklarde hy Com-
 parant die alles te doen upt puere benevolentie tot
 zijne Kinderen / op dat sy hier vooz behooghen souden
 werden om onderlinghe liefde ende vrede onder mal-
 kanderen te houden gelijk als dat betaemt / ende tot
 moerder versekertheit van al 'tgeent vooz3 is / so
 verbindt hy Comparant hier vozen zijn persoon ende
 Goederen niet ter Werelt uptbesondert als nae rech-
 ten. Compareerde mede ten selven dagen eyde stonde
 den vooznoemden B. D. E. ende F. elchs vooz haer
 selven / mitsgaders D. E. ende F. als Woeffden van de
 naerghelate Wees-kinderen van G. haer Woeder
 za : dewelcke alle te samen ende pder int bysonder dese
 Donatie Interbewos accepteerden danchelijck in
 voughen als vooz3 is / consenterende hy A. dat hier
 van ghemaecht ende gelebert sal werden acte in be-
 hoorlijcke forme / alles sonder fraude / aldus gedaen
 ende gepasseert binnen 8. ter presentie van etc.

Wederroepingh van een Testament.

Ophuyden den / etc. Compareerde vooz my D. Notaris Publicq / by den Hobe van Hollandt geadmitteert op de nominatie der Stadt S. ter presentie vande na beschreven ghetuyghen / d' Eersamen A. my Notario seer wel bekendt / de welke beghlaerde ende seyde / dat hy sonder inductie, persuaasie ofte mis-leydinghe van pemandt / maer upt zijnen byen anbedwinghen eyghen wille heeft gheremuncieert ende herroepen / gehasseert / doodt ende te niet ghedaen / sulchs hy renuncieert / herroept / casseert / doodt ende te niette doet by desen alle zijne voorgaende Testamenten / Codicillen / giften ter saecke des doodts / ofte eenighe andere actens van upttersten wille / waer ende op wat plaetsen dat hy Comparant die ghemaecht ende verleden heeft / t'zj alleen ofte met andere t'samen gheboeghde gheweest zijnde / niet willende noch begeerende dat pemandt hem daer mede sal konnen behelpen ofte eenigh boozdeel daer upt sal ghenieten / maer interdicierende het selfde wel expres by desen / versoekende oock om gheen recht daer op ghedaen te worden / ende bysonder renuncieert hy Comparant zijn laetste Testament ghemaecht ende ghepasseert vooz den Notaris N. ende seckere ghetuyghen op den / etc. met alle de ghestipuleerde puncten / clausulen ende Legaten daer in ghestelt / maer willende sterben intestato ofte sonder Testament / ende alle andere maekinghe van upterste wille. Soo ist dat hy Comparant begheert dat zijne naer te laten Goederen sulden succederen ende devolveren op zijne naeste bruden ab intestato, verbolghens ende in conformite de Politijcque Ordonnantie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Overflandt / op het stuck van de Erffnisse gesteldt. Versoekende den inhoud van

Des Notarischaps.

van desen by my Notario geschreven ende gelebert is
worden/daer ende alsoo het behooren sal Actum/etc.

Instructie hoemen een Inventaris maec-

ken sal, doet als volght:

Inventaris gedaen maechen by A. Weduwe van N.
in zijn leben Schoe maecker binnen S. in desen
Jare overleden / van alle de Goederen/ roerende/
onroerende/upt ende inschulden/by den voorszre-
ven N.haren Man zalig. metter doot ontruynt
ende nagelaten/hier na breeder gespeceficert ende
uptgedruckt/begonnen ende voltrocken opten/etc.

Onroerende Goederen.

In den eersten / een secker Hupsinghe ende Erbe/
staende ende ghelegghen binnen der stede S. over de
Haben/ streckende vooz van der strate tot achter aen
de Stadts-best / belendt ten Noorden N. ende ten
Zupden N.

Item/een Hups ende Erbe/inde binnen der vooz-
schreven Stadt staende ende ghelegen op de Hoogh-
straet / streckende vooz vande straet tot achter in de
Baen-floodt/belendt ten Zupden N. ende ten Noor-
den N.

Item / een seckere Wooninghe als Hups / Erf/
Schuyz/ Barch ende Landt daer aen ghelegen ende
behozende/groot t'samen thien margen/staende ende
legghende binnen den Ambachte van Schipluy aen
de vooz-wech/streckende upt de vooz-wechsche-wa-
teringh tot N. zijn Landt toe/ belent Noort-west N.
met in gelanden Zupdt-oost N.daer bypcker af is F.

Soo daer eenighe Hupsen ofte Landen meer zijn
die den Boel toe-behooren/ kont gy vervolgens elck
na malhander stellen/ ende dat gedaen zijnde so stelt-
men de roerende goederen als volght :

Roerende goederen.

Erstelijck een portie Scheeps van een sestiende
part

Daer in een Pijp-schip / groot ontrent hondert ende twintigh lasten/daer Schipper op is N.

- Doen/ een portie van vier netten in een Haringh-hups/daer Stuyman op is N. groot ontrent vijf ende twintigh Lasten.

Item / vier Beddens met vier Peuluen.

Item/twaelf Oor-kussens.

Item / vier groene Deechens.

Item/vier witte Deechens.

Item/vier ende twintigh paer slaep-lakens.

Item/ses ende dertigh Kusse-sloopen.

Ende soo voorts alle het Lijnde ende Wolle naer adbenant dat daer bebonden wort.

Item/ alle het gout ende silver-werck / elck met Hijnnaem ende hoe veel het weeght.

Voorts vervolghens te schryven alle den Hups-raet / te weten/ Kassen/Kisten/Bancken/Stoelen/Schilderijen/Koper/Cin ende IJser-werck/ende generaelijk alles dat inden Boel bebonden wordt sonder yet daer upt te laten.

Inkomen van den Boel.

Erstelijck / soo kompt desen Boel een kustingh-brief/houdende op N. daer op noch rest te betalen de somme van acht hondert Car. guld. capitael te betalen met hondert guld. sjaers IJep-dagh/ anno 1657. ende/etc. het eerste.

Item / een Obligatie houdende tot laste van N. woonende tot Rotterdam / inhoudende supber de somme van vijf hondert Car. guld. capitael/ waer van het jaer renten teghens den penningh seshien verschijnen sal IJep 2 bic. ende/etc.

Ende soo daer eenighe andere Rente-brieven ofte Obligatien meer zijn/hondt gy mede naer adbenant het doozgaende volghen.

De contante penninghen die int Sterf-hups be-

ban-

banden worden / moeten mede in den Inventaris gestelt worden/onder het in-komen van den Boel.

Nota

Soo wanneer hoor 'toberlijden van een van beyde / 'tsp Vader ofte Moeder eenighe kinderen zijn getrouw / ende de Ouders hebben sulchen kindt ofte kinderen eenighe Goederen ten Houwelijck ghegeven ende die kinderen komen mede erben inde Goederen van den eerst overleden / 'tsp Vader ofte Moeders goet / beneffens hare andere Susters ofte Broeders ter eenre / ende tegens de langhst-levende ter ander zijde / soo moet men sulche getrouwde kindt ofte kinderen in den gemeenen Boel brengen 'tghene sy gepat hebben ten Houwelijck / ofte de gerechte waerde van dien by taxatie / ende het moet gestelt worden in den Inventaris onder het inkomen van den Boel / volgens het 29. Article van de Ordonnantie van de Policien by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Overijsselt ghemaect.

Lasten die den Boel schuldig is , als volgt:

Erstelijck / een kustingh-brief / houdende op de Wooninge ende Lande hier bozen in den Inventaris gestelt / inhoudende noch sulver de somme van twaelf hondert Car. gulden te betalen met hondert ende vijftigh guld. 'sjaers / waer van het eerste Jaer verschynen sal Mey-dach / Anno seshien hondert ende / etc. dus hier / etc.

Item / komt N. drie hondert Car. guld. capital / die specialicken verseeckert zijn op het Hups / staende op de Hoogh straet / inhoudende Interest tegens den Penningh twintigh int Jaer / waer van het eerste jaer renten dat onbetaelt verschynen is herstrijffes leden / in desen jare seshien hondert ende / etc.

Item / komt N. by Obligatie op desen Boel de somme van / etc. inhoudende Interest te moeten ghe-

ben

den teghens den Penningh sestiën int jaer te betalen/ staende tot vermaninge van den schult-epfcher/ waer van het eerste onbetaelde jaer rente verschijnen sal den eersten November in desen jare xvij. ende/ etc.

Item/ hier aen moet volgen de doot-schulden / als vooz eerst betaelt vooz de Kist/ 't Lijckdragen / ghehuysde Roumantels / openen van 't Gzaf/ Luper/ etc. Item / het Maet vooz de hzunden ende daer na het slot als volght :

Wit alles by my onder-geschreben Notaris Publicq by den Hobe van Hollandt / op de nominatie der Stadt S. gheadmitteert / ter presentie van de nabeschreben getupgen/ aldus beschreben ende geindentarisceert op 't aen-geven van de vooznoemde A. voozschreben/ geadsificeert met B. als haren gekozen Voogt in desen / affirmerende alle het boven-geschreben ter goeder trouwe aengegeven te hebben/ met belofte ooc om den voozschreben inventaris te sullen amplieren, indien yet tot voordeel ofte nadeel van dien namaels bevonden haer Comparante zal vooz komen / presenterende oock den selfden als wel ende deughdelijck ghemaecht / des noot zijnde by Eede te sullen stercken. Aldus verleden binnen S. ten huysse van de Comparante/ in presentie van N. ende N. als geloofwaerdige getupgen hier toe versocht ende gebeden.

Voorwaerden om en Huys int openbaer op te veulen ende te verkoopen om gereet gelt.

Op de conditien ende Voorwaerden hier naer verklaert/ soa wil A. int openbaer opbeulen ende verkoopen seckere zijne Huysinge ende Erbe/ staende ende gelegen op de Hooghstraet / stretchende vooz van der strate/ tot achter in de Baensflood/ belent ten Noorden N. ende ten Zuiden N. Voorts in alle manieren van servituten, wydommen ende anders/ als den voozschreben verkooper 'tselfde verkocht heeft van

van B. zalig. uytwijfende de respective waer-brieven daer van zijnde / die den kooper ober-gelevert sullen worden om hem selven daer naer te reguleren / behoudens niet-te-min een pder zijn goet recht van drop/licht/timmeragie/water-loosinghe/ende dierghelijcke / ghelijck het den verkooper op huyden toe gheposideert heeft / metten opstal van vijftien stupers 's Jaers.

Den kooper sal in dese Hupsinghe volghen alle 'tgunt daer aert-ende naghel-vast in is / met alle de Deuren / Vensters ende Ramen in ende aen het Hups zijnde.

Men soll het boorz Hups ende Erbe verkoopen boden ende onbermindert den boorzschzen opstal / omme Carolus guldens van xl. grooten 'stuck / al-te-mael ghereet gelt / te betalet by de giste twee hondert guld. ten tel / ende de bozdere penninghen sal den kooper op interest moghen houden teghens den penningh sesthien int Jaer / waer van het eerste Jaer Renten verscheuen ende omme gekomen sal wesen primo Mey xvijc. ende / etc. ende soo boorz van Jare tot Jare tot de volle aflossinghe toe / die den kooper sal moeten doen niet hondert guldens Jaerlijck / wel met meerder maer niet met minder penningen / ende t'elken by de aflossinghe voegen alle de verlopen ende verscheuen Renten naer abvenant de hooft-somme.

Woort van alles bedonghen by ghelt sonder eenige hoztinge te mogen doen / 'tsp van verpondinghen C. I. FF. F. meerder of minder penningen / ende boorz van alle andere lasten ende contributien geen uyt-besondert / alles in den brief soo hreet te doen extenderen om gheen hoztinge altoos te mogen doen. Doch sonderlinge by van den beerrighsten penning der Ed: Mog: Heeren Staten / ende den duyt op de gulden boorz den Armen / mitsgaders by het maectken ende zegelen van de Brieven. Den

Den kooper sal ghehouden zijn vooz zijne te beloven koop-penninghen te stellen twee suffisante penningh-borghen / ende daer beneffens dit ghekocht Huys ende Erbe tot speciael hypotheetq / ende sulden de penningh-borghen soo wel als den principalen kooper haer verbinden elcks in solidum ende voozt gheheel onder renunciatie van't beneficie ordinis executionis ende divisionis, te bekennen vanden inhoudt van dien wel onderrecht te zijn / breeder in den Brief te extenderen / subject mede allen Rechten ende Richseren.

Den verkooper sal beloven 'tvoorz berbeplde Huys ende Erbe te byen ende waren vooz alle lasten/die gedurende den tijt zijns verkoopers possessie daer op soude moghen zijn gestelt / ende daer vozen stellen twee waer-borghen.

De gifte sal den kooper moeten ontfangen opten eersten Mey-dagh toekomende / ende als dan met eenen de byre possessie aenbaerden.

Voorsz sal den kooper datelijcken moeten restitueren alle op-ghestecke ende af-getrocken gelde / op dese verkoopinge op-ghestecken ende af-getrocken. Item / 'talaris van den kooper / midsgaders vooz 'tmaecken deser Voorzwaerden / ende noch vooz 'tschrybenende affigeren vande Biljetten vijf gulden / ende vooz twee dubbele npt dese Voorzwaerde elct vier schellingen.

Alles boven ende onderminderd zijne te beloven koop-penninghen.

Een peghelijck wordt gh-waerschout / dat wie gelt biedt oft trekt zijn woordt ghestant sal moeten doen den tijdt van vier en twintigh uren.

Soo twee ofte meer ghelijck miynden / dat men niet en konde onderschepden wie eerst hadde ghomijnt / sal den verkooper het selfde berbeplde sonder penninghs bekoninginge ofte teghen-seghen weder-

wederom moghen berbeplen ende op-haughen ende den koop ginnen aen den ghenen die als dan sal mijnen sal.

Ende of pemandt kooper waer, / ende dese koop waerden niet en vol-beden / so sal den berkooper t'selfde Huys ende Erbe wederom andermael moghen op-beplen ende berkoopen / inder geldende sal t'proffijt komen ten behoebe van den berkooper, ende min geldende sal thoort van dien verhaelt, worden aen den ghebreecchtighe n koopers persoon ende Goederen/onder verbandt van allen Rechten ende Richten mette kosten.

Openbare opbeplinge op den iii. January 1669 in't bodt geset by A. op acht hondert gulden / by B. drie hondert gulden verhoogt, ende een Rijckdaelder ghetrocken.

Noch twee Rijckdaelders op-ghestecken, ende in handen van den Kooper ghebleven.

Op alle de vooz-verhaelde condicien is koop int openbaer ghebleven F. Bruydenier / vooz de somme van derthien hondert gulden / boogh G. ende H. Actien binnen S. ende t'goelonden desen geseptene by den kooper ende zins Borghen, ende den berkooper/op den/etc.

Voorwaerde om ten Huys int openbaer te verkoopen op kuffingh-penninghen, ende te leveren met willig decreet in plaets van waer borg.

Op condicien ende Doozwaerden hier naer verklaert/ bieden de ghemeene Erfghenningen van B. zal: openbaerlyck te koop/ seckere Huysinge/ Erbe ende Schuyt/ staende ende gelegen aen de Nooz-zijde vande Schie vianen deser Stadt s alder-naest de Meduwe van B. zal: aen de Oost-zijde, / ende de Doozt van C. aen de West-zijde/ staende vooz vander strate Oost-waerts op tot aen den muur van B.

zijn Hups toe / niet Doozwaerden dat de Borm-pur
gemeen is ende half gherepareert moet werden / dat
mede de houte Hepinghen / staende achter aen dit
verbeplde / tot gemeyne kosten onder-houden moet
werden / dat ook de boozschreben C. ende zyne nako-
mefinge nu ende ten eeuwigen dagen moet gedoo-
gen alle het water / komende van de hupfinghe ende
plaets van dit verbeplde / loopende deur des booz-
schreben C. Doozt / aen de Oost-zijde van dit ver-
beplde Hups zijn ganch te hebben / sonder yemands
beletfel. Doozt in alle manieren als 'tboozschre-
ben Hups / Erbe ende Schupz teghentwoordigh be-
hept / berimint ende bepaelt staet ende leyt / be-
houdens een odel zijn goede recht / van droop / licht /
timmeragie / waterloofinge ende diergelycke.

Den Kooper sal in dese Hupsinge volgen alle het
guld daer truit aerdt ende nagel-bast is / de verkoo-
pers ende niet den hupzder toe-behoozende / met alle
de Kamen / Benfiers ende Deuren daer in ende aen
zijnde.

Ende wort 'tselfde Hups / Erbe ende Schupz ge-
hepldt om Car. guld. van xl. grooten Vlaems.

Te betaken gerect by de gifte die primo Mey toe-
komende sal moeten gheschieden / hondert ende tacht-
yentigh guld. ende sal den kooper inde possessie van
'tboozschrebeplde mogen treden ten dage van de op-
brachte.

Belangende de resterende te beloven koop-pemin-
ghen / die sal den kooper moeten betalen met kuffin-
ghen van 'tseftigh gulden's Jaers ingaende primo
Mey xij. een-ende-beertigh / ende expirerende pri-
mo Mey xij. twee ende-beertigh / ende soo boozts
van Jaer tot Jaer / tot de volle ende effectuele beta-
linghe toe / ende sullen de Jaerlyksc he paeyen ende
kufftogen binnen drie Maenden naer den verschijn-
dagh ten langsten moeten betaelt werden / op penne
van

van interest teghens den penningh seshien int Jaer daer van te gheben / te reekenen van den verschijn- dag af na advenant ende beloop des tijts / tot de reek betalinge toe / sonder dat nochtans den Kooper sal vermogen onder dat pzetert de kustinghen onbetaelt ober malkanderen te laten loopen / ende zijne behoorzijche betalinghe tarderen ofte verrecken / ten ware niet boozgaende schizfelijk consent van den houder ende epgenaer des kustingh-briefs.

Den Kooper sal vermoghen de boozschyden kustinghen teghens den penningh seshien ghereet gelt te laten reducirn, ende alsoo dese Boozwaerden vol- doen.

Alles byz gelt / sonder eenige koztinge daer aen te moghen doen ofte pzetenderen in eeniger manieren / tsh van C. L. minder ofte meerder penningen / oock byz van den veertighsten penningh booz tghemeene Landt / ende den duyt op de gulden ten behoebe van den Armen / op de verkoopinge bande onroerende Goederen / ghestelt ende boozts byz van alle andere ongelden / lasten / impositien / schoozsteen-gelden ofte anders / hoe die genaemt souden mogen werden / geen uyt-besondert / breeder te stellen in het willig Decreet hier van te maechen

De verkoopers sullen tghhevepde Huys ende Er- be aen den Kooper leveren in plaets van waerbozgen te stellen byz willich decreet deser Stadt / mits dat den Kooper tot zijnen laste alleen sal betalen tstellen van tDecreet / tgeven vande proclamatiën / het interpo- neren van tboozschyden Decreet / tlichten van alle de Actens / ende het confignatie-gelt / volgens de Or- domantie deser Stadt.

Den Kooper sal booz zijne beloofde koop-pennin- gen ende de voldoeringe deser koop-boozwaerden / ba- telijch moeten stellen tsee solvente penning-bozghen daer mede de verkoopers sullen bewaerdt zyn / ende daer

daer beneffens dit ghekochte tot speciael hypotheeq / volgens de keure deser Stadt.

Den Kooper sal metter daet moeten restitueren ende weder geben alle af getogen ende op gesteecken penningen / oock die in handen van den Kouper blijben / den Kouper zijn recht / midtsgaders aen den Notaris woort maechen ende schryjben deser koop woort waerden / vacatie op dese verhoopinge metten aenclede van dien te samen bij gulden / ende woort twee dubbel den upt dees woort waerden elchs vier schellinghen. Alles onbermindert zijne principale koop penningen.

Die gelt biedt oft treckt / sal zijn woort gestandt moeten doen den tijdt van vier en thwintigh wpen / om by de verhoopers te laten volgen die't haer gelieben sal / al waert oock soo datter pemandt hooger int bodt stont / ende dat sonder pemandts bekrone.

Indien twee oft meer ghelijckelijck het bodt verhooghten oft mijn den ende daerom questie ontstont / daer van sal de decisie staen by de verhoopers die't gebeplde andermael sullen mogen op hanghen / ofte pemandt den koop gunnen naer haer wel geballs / ende dat insgelijck sonder pemandts bekrone.

Indien mede pemandt kooper waerd / ende op staende boedt ofte op het eerste ver soeck bande verhoopers / dese woort waerden niet en vol deden / dan sullen de verhoopers vermoghen het selfde ghebeplde andermael op te hangen / datelijck ofte tot al sulcken daghe als het haer ghelieben sal / ende gelt het dan minder dat hoort sal men aen den ghebeplden Kooper ver halen met de kosten daer omme gedaen ende gheleden / ghekt het dan meerder / daer van en sal den eersten kooper gantsch geen profijt hebben maer dat sal dan kotten tot woortdeel van de woort schreuen verhoopers.

Openbare op beplinghe opten / etc.

Int bodt gheset by F. op vijf hondert Gulden/by B. hondert ende vijftigh gulden verhooght / ende eenen halben Rijckdaelder ghetrocken / by G. eenen Rijckdaelder af-ghetoghen ende hondert gulden verhooght.

Noch een Ducaton op ghestrecken ende in handen van den Kooper ghebleven.

Op alle dese voorgaende boben gheschreven conditien ende Doozwaerden // is openbare koop ghebleven K. kopper / vooz de somme van elf hondert Gulden / onder verbandt van zijn persoon ende alle zijne Goederen. Tot een teyken van waerheyde by den kooper ende verkooper bivaen s. ondertoght sient opten etc.

Voorvuerden om Landt te verkoopen.

Op de conditien ende Doozwaerden hier na beschreven / soo begheert A. woonende tot R. alhier int openbaer te beplen ende te verkoopen sechtere acht Marghen Landts / legghende inden Amstbachte bande ketel inde Oost-polder / klenat ten Oosten de Schie / ten Westen de Polder-waeg / ten Noorden N. ten Zuiden N. ende dit expres metten hoop mette voet ghestooten van te verongheliden / volghens 't Wergen-boeck van den hooft Amstbacht daer in het Landt leydt / ist mer den kooper sal hebben / ist oock minder by moet het ghedoght / renunterende by desen de gepretendeerde constumme van hondt ofte half hondt te verscheelen.

Men wil de verkoopinghe doen om gulden tot xl. grooten 't stuck teghens gheraet gheldt / te betalen by de gifte ende opzachte die metten eersten sal moeten gheschieden naer de verkoopinghe / een derdendeel van de belofde koop-pemminghen / ende de twee andere resterende derde-parten op twee nagevolghende Jaeren / elck Jaer de gerechte halfte van de

de blijvende hoofd-somme / metten interest teghens den penningh seftien in 't Jaer / ende sullen de boozsz Renten ofte interesten ingaen op date bande opdrachte van 't boozsz Landt.

De belouf de koop-penningen / sullen betaelt moeten werden in goet ganghbaer ende gebalueert gelt / byz gelt van alles ende sonder eenige kortinghe / 'tsp van C. L. R. D. minder ofte meerder penninghen / ende oock sonderlinghe byz van den veertigsten booz 'tgemene Landt / midtsgaders van alle ongelden / impositien / verpondingen ende diergelijke / gheen upt-besondert / die alreede daer op zijn ghestelt / ende die hier naer noch op ghestelt soude moghen werden / 'tsp by de Heeren Staten van den Landen / hooge ofte leege Heemraden / ofte pemandts anders / noch byz van de onkosten vallende booz op ende naer de opdrachte / tot het maechen ende segelen van de Brieven inclusys.

Hier-en-boven sal den Kooper tot rantsoen dadelijck aen den verkooper betalen een stupber van elcke belouf de koop-gulden / restitueren ende weder geven alle op-gestecken ende af-getrocken penningen / den Kooper zijn recht betalen / mitsgaders booz 't drucken ende affigeren bande Biljetten / booz 't maken ende schryben deser koop-boozwaerden / t'samen thien gulden / ende dit onbermindert de belouf de koop-penningen / des sal den verkooper wederom den kooper af-houden het pond-gelt / den Schout van de Ketel competerende / indien sulchs soude moeten werden betaelt.

Den Kooper sal terstont naer de koop ende opdrachte het Landt mogen aenbaerden / ende als dan daer van bate ofte schade verwachtten / alsoo het selfde tegenwoordich uptter Huys is.

Den Kooper sal booz zijn belouf de koop-penningen / ende de voldoenninghe deser Boozwaerden met-

ten

ten eersten moeten stellen twee solvente Penningh-
bozgen / ende daer beneffens het gehoachte Landt tot
speciael hypoteecq / ende sullen de Penningh-bozgen/
soo wel als de principalen Kooper haer verbinden
elcks een booz-al/als principael booz't geheel/onder
renunciatie van de beneficen ordinis excussionis &
divisionis, te behemmen / den inhoudt van dien wel te
verstaen/ subject allen Rechten ende Rechteren/ met
de kosten.

Den verkooper sal 'tboozschzeden Landt opdra-
gen booz den gerechte van de ketel / ende beloben het
selfde te bypen ende te waren / dat het self de niet en
is belast ofte eenighsints bezwaert / niet meer daer
op-staende/ dan den Heer zijn recht. Boozts maect-
kende ban-werck/ ende geben de gemeene on-gelden
als andere Buzp-landen/ende aengaende enige boz-
dere lasten booz date van den verkooper tijdts ghe-
buzpck/daer op eenighsindts gestelt ende verbonden/
tot dien eynde sal den Verkooper aen den Kooper
transporteren het recht ende waringhe van de oude
Opdrachten ende Waer-brieven / ende belanghende
den tijdts gebuzpck van den verkooper/ sal hy de Op-
dracht-brief tot loopende waringe stellen / ende ver-
binden zijn persoon/ ende Goederen/ geen uptbeson-
dert / subject allen Rechten ende Rechteren met de
kosten/sonder in eenige vordere waringe ghehouden
te willen wesen/ofte bedwongen te mogen worden.

Die geldt biedt of trecht / sal zijn woozdt gestandt
moeten doen den tijdt van vier-ende-twintig uren/
etc. gelijk hier boozen in't lange verhaelt is.

Indien twee of meer gelijkelijcke het Bodt ver-
hooghden ofte mijnnden / ende daerom questie ont-
stont/ etc.

Indien yemant koper blebe/ende op staende voert
dese Bodtwaerde niet konde voldoen/dan sal 'tselfde
ghebeplde Landt/etc.

Openbare opbeplinge op den/etc.

Op

Op alle de boben-gescheben conditien ende booz-
waerden/ is openbaerlyck koopet gebleben N. booz
de somme van/ etc.

Een generale Voorwaerde om verscheyde
parthyen van Landen te verkoopen, die met last
van fidei commis verbonden sijn, voor vrye Goe-
deren met acte van auctorifatie van 't Hof Provin-
cael.

Conditien ende boozwaerden daer op A. booz hem
selven/ B. als procuratie hebbende van C. getrouw
hebbende D. ghepascert booz E. Notaris inden Ha-
ge ende twee getuppen/ in date den xi. Januarij lest-
leden ende noch den boozsz. A. ende C. als blibet boogh-
den van F. haren on-mondigen halben Broeder / te
samen kinderen van G. ende fidei commissaire Erf-
ghenamen booz een achtste part in de Goederen van
H. die Wuyfzoude was van den Ontfangher C. zal.
willen verkoopen booz vry goedt / volghens de Acte
van authorifatie van den Hobe van Holland / in date
den xix. Januarij lest-leden/ de twee hier na verhael-
de parzellen Lants/hen-lupden by kavelinge tegens
heure mede Erfghenamen te beurt gevallen.

Men wil de verkoopinge doen om guldens tot xx.
stuybers 't stuck tegens gereet gelt / te betalen by de
gifte ende opdzachte die metten eersten naer de ver-
koopinge sal moeten gheschieden/ de helft van de be-
loofde koop-penninghen/ ende d'ander helft een jaer
daer na mette rente van dien / tegens den Penningh
sestien/ ingaende op den koop-dach / sonder dat de
kooopers onder pretext van interest te betale/ de pen-
ningen langer onder hen-lupden zullen mogen hou-
den ofte ongelost laten/ ende om de kooopers int beta-
len van hare koop-penningen gerust te stellen / ende
alle na-dencken van evictie ofte uptruwvinghe van
hare ghekochte landen ter saechte van 't fidei commis

te benemen / soo sal heur-luyden tot hare kosten behandicht worden copie authentiq van de boorz's Acte van authorisatie van den Hobe / ende loydt heurluyden in gebolge van de selve geor'donneert / dat sp-luyden hare beloofde koop-pemninghen die boben de lasten op yder pardeel / hier na uytghedrucht / sullen overschieten / sullen tellen ende leggen op renten op't Comptoir van den Ontfangher Generael van Hollandt / ten eynde die aldær sullen blijven van de selfde natuer ende subjectie als de Landen vooz date van't boorz's verkreghen consent ofte acte van authorisatie waren / ende de renten getrocken worden by de genen die daer toe successibelyck bebonden sullen werden gherechticht te zyn / ter tydt ende wyile toe het fideicommiss by de boorz's H. by haer Testament geintroduceert ofte in-geboerdt sal wesen / gheexpireert ende in byp goedt gecomberteert / ende sullen mettet overleveren bande recepisse van den boorz'scheben Ontfangher ofte Rente-brief in plaets van gheldt aen de verkoopers te tellen / mogen volstaen.

Indien pemandt bande koopers by de opdrachte alle zijne beloofde koop-pemninghen in-boegghen bozen verhaeldt / begheert te belegghen / sal 'tselbe vermoghen te doen / ende sal de betalinghe soo in regard van capitael als renten met geen minder pagementen moghen gheschieden / dan met schellinghen Vlaems ende in goedt ghebaluvert gont oft silbergheldt / daer mede men op het boorz's Comptoir sal moghen volstaen.

Wders beloofde koop-pemninghen sullen moeten betaelt worden van alles byp gheldt ende sonder eentige kortinge / 't sy van C. L. E. E. D. minder of meerder pemningen / ende specialijcken mede byp van den veertichsten pemningh vooz 't gemeene Landt / mitsgaders van alle onghelden / impositien verpondinghen / ende dierghelycke geen uytbesandert / die na

den

den koop-dach / 't sp by de Heeren Staten van den Landen / hooghe ofte leeghe Heemraeden / ofte pmandt anders omme-gheflaghen ende op-ghestelt sullen worden / ende noch by van de onkosten vallende booz op ende na de opzachte / tot het maerken ende segelen vande brieven incluyt. Alles onbermindert de pzinzipale koop-pemmingen.

Hier-en-boven sullen de koopers tot rantsoen dattelijc aende verkoopers betalen een stupber acht penninghen van elcke beloofde koop gulden / tot vergoedinghe vande onkosten / soo int verkrijghen vande acte van anthozifatie als anders / ende sullen de verkoopers de koopers af-houden 'tpondt-geldt / indien sulchs soude moeten werden betaelt.

De koopers sullen terstondt na heur luyden koop ende opzachte / de Landen aen-baerden / ende als dan daer van bate ofte schade verwachten / also beyde de parcellen tegenwoordich uytter huyz zijn.

De respective koopers sullen booz hare beloofde koop-pemminghen ende de voldoeninghe deser koop-boozwaerden / boozgaende ende volghende conditien metten eersten moeten stellen twee solvente Penning-borzen / ende daer beneffens 'tgekochte tot speciael hypotecq / ende sullen de Penning-borzen soo wel als den pzinzipalen Kooper verbonden zijn in solidum ende boozt gheheerl onder renunciatie van 'tbeneficie ordinis excussionis & divisionis, breeder inde Brieven te extenderen / subje & mede allen Rechten ende Rechten.

De na-verhaelde twee Parcellen Landts worden op-gebept mette groote hier na uyt-gedrucht / ende sulchs op elck Parceel verhaelt staet / achter-bolgende de Kavel-cedulle / ofte metten hoop sonder maet mette boet ghestooten / soo dat de koopers vande onbermaet niet sullen moghen kozen / ende de obermaet daer eenige is ghenieten.

Wder van / de Koopers sal metter daedt moeten restituieren alle de op ghesteekken ende af-getrocken Penningen / den Koepcr zijn recht gheben/ende noch aen den Notaris betalen vooz 'tmaerken van de Woozwaerden / vacatie in de op-beplinge ende andere moepten ses gulden / ende vooz twee dubbelden ofte Extracten upt de Woozwaerden met de zegels/elchs vier-en-twintigh stuybers / ende dit alles on-bermindert de p'ncipale koop-penningen.

De verhoopers sullen de Landen op-dragen vooz den Gerechte daer onder die gelegen zijn/ende waren dat deselve niet anders noch hoogher belast zijn / dan in dese generale ende particuliere Woozwaerden verhaelt staet/ende dat onder 'tverband van hare respective persoonen ende Goederen / geen upt-besondert/ende specialijck onder verbandt van de koop-penningen ende Rente-brieven / daer mede het gekochte ter tijdt toe deselve gebuyende het fidei commiss onlosbaer sullen zijn ende langher niet / subject mede alle Rechte ende Rechteren / sonder inde heure ofte rechten/vermeldende dat alle koopers waer-borgen moeten stellen / gehouden te willen wesen/ welcke heure by desen expresselijck woort ghereuniceert ende te kuyten gegaen.

Die gelbt biedt oft trecht sal zijn woort ofte bodt ghestandt moeten doen den tijdt van xxiiij. upzen na 'tbertrecken van den Koepcr / om by de verhoopers te laten volgen die't hen belieft / alwaert soo dat pemaent hooger in't bodt stont.

Indien twee of meer gelijckelijck 'tbadt verhoogden / ofte miynden/ofte sautz by den Koepcr in't afstaen/ofte andersints committeert wiert ende daerom questie ontstont / daer van sal de decisie staen by de verhoopers die de ghebeylde parthys andermael sullen moghen doen ophangen / ofte pemandt van de verhoogders ofte miynders den koop gunnen / na heur wel-gesalle.

Indien mede yemondt koper bleef ende op staen-
de hoort / ofte op t eerste vercocht van de vercoopers
dese Doormoerden niet hande holden / dan sal men
ghebeplde ondermael moogen doen op hanghen
dadelijck / ofte tot alfulcken daghe als het de ver-
coopers sal belieben / sonder ghehouden te zijn er-
nighe rechts-hoordinghe daeromme te pleggen /
welk het dan minder dat kort ende supplemen sal
men den den ghebreethighen koper vercoelen / met
alle de kosten schaden ende interesten / ende gelc het
meerder daer van sal den eersten koper geen profijt
hebben / maer dat sal komen tot hoorder bande ver-
coopers.

Landt inde Kerck.

Acht Maeghen festhien Noorden Westens / ghe-
legghen inde Noort-hetel by de Wonne-pael / be-
hant van Noorden ende Westen A. ten Zuiden C.
gande ten Oosten de Kerckelche-wegh / leet ghebruycke
by B. totaert moe een Jaerlijcxse Rente van twaelf
eullen / die aen den Ontfangher C. betakt werdt /
nde Jaerlijchs verschijnt den eersten November
daer van den koper het verschijnt zedert prima No-
vember xvij. ende etc. tot zijnen kisse sal moeten re-
cken boben ende overwindert zijne volsofde koop-
penninghen / doch sal het Capitael van de selve rente
teghens den penningh ochthien in minderlinge van
de selve zijne koop-penninghen hem aen ghereeckent
worden.

Openbare opbeplinghe in de Romans-kolbe bin-
nen Delft / op Vondertdagh den xvij. Februarj
xijc. ende etc.

Int Bode gheset by B. op vier hondert gulden de
Maeghen.

Eenen Zeuschen Vaelder op ghescecken / ende
by

by C. woonende inde Hoog-kerel afghewogen / ende
daer mede hondert en heertigh gulden verhoogh
Twee ligtdaelders opghescecken ende niet af-
trocken.

Op alle de vooz-berhaelde conditien is Kooper in
het openhaer gebleven P. T. woonende by de Bonte-
pael, ~~van~~ de somme van / etc. Guldens oder Mar-
gen Actum in Delft den / etc.

Landt in Hodenpijl.

Seven hondt chyns haer-Landt / ghelegghen in den
Wynbachte van Hodenpijl / ghemeeen met vijf
hont Lants / toekomende de Kosterge op het Doot /
belent int gheheel ten Noorden de Dier van R. ten
Westen de Kromme-voot / ten Zuiden ende Oosten
d' Erghenamen van de Kromme / belast met een
rente van seftien gulden s Jaers / die den den Ont-
fangher C betaelt word / ende den eersten Nobent-
ber verschijnt / daer van den Kooper niet verschijnt sel-
dert prima Nobember 1713. ende / etc. tot zijne laste
sal moeten steunen boben ende onbermindert zijne be-
loofde koop-pemninghen / doch sal het capitael van de
selfde rente tegens den pemningh 1713. in mindertin-
ge van de selfde zijne koop-pemninghen hem seninght
reectent worden.

Openbare op-berplinghe / etc. ghelijck het vooz-
gaende.

Op alle de vooz-berhaelde conditien is Cooper
int openbaer ghebleven P. vooz de somme van / etc.
gulden den hoop / bozghen / volgens de Dooswaerden
D. ende E. Actum binnen Delft desen / etc.

Copic vande Acte van authorisatie.

A Isoo A. ende B. als Man ende Dooght van C. so
 booz hen selben / als mede als Bloet-booghten
 van D. haren onmondighen Broeder ende Swager
 respectibe / alle kinderen van zal. G. den Hobe van
 Hollandt by requeste te kennen hebben ghescheben/
 dat sy Supplianten inde boorsz respectibe v. v. v. v. v.
 ten te samen booz een achtste-part fidei commissaire
 Erfgenamen waren van zal. H. in haer leven Hups-
 vrouwe van C. Ontfanger vande Geestelijche Goe-
 deren binnen D. in welck achtste-part hen Suppli-
 anten aen bedeckt waren de partyskens van Landen
 hier naer ghespecificeert / namenlijck een Gemer-
 lants/ gheleghen aen de Groene-wegh/ gheestimeert
 op hondert tachtigh gulden / noch een Ghemet by
 Jan Commeresz ghebruycht / op ghelijcke hondert
 ende tachtigh gul. gheestimeert / acht hondt festhien
 roeden Landt / gheleghen inde Noort-ketel by de
 Wonte-pael / gheestimeert op vijf hondert vier-en-
 beertich gulden/ seven hondt chynsbaer Landt/ gele-
 ghen in den Winbachte van Hodenpjl / gheestimeert
 op seven hondert gulden / ses ghemeten lxxv. roeden
 Landts/ gelegen in't Nieuwlandt van Abbenzouch/
 geestimeert op negentien hondert lxxvij. gulden r.
 stupbers/ noch vijf ghemeten mede in Abbenzouch
 gelegen / geestimeert op thien hondert lxxv. gulden.
 Noch vier ghemeten oock in Abbenzouch ghelegen/
 geestimeert op seven hondert gul r. stupb. ende noch
 twee ghemeten twee hondert xcij. roeden Landts
 in Heenbriet / geestimeert op ses hondert liij. guld.
 xvij. stupb. bedragende alle destinatiën der boorsz
 Landen den Supplianten aenbedeckt in't ghenerael
 vijfdynsent neghen hondert lxxj. guld. xvij. stupb.
 daer tegens de Supplianten weder tot haren lasten
 hadden moeten nemen / verschepden renten upt de
 boorsz

voorsz Landen/ respectivelijck gaende of daer op ge-
 vesticht zijnde / die te samen in capitael bedroegen
 seshtien hondert neghenthsion guld. xv. stuyb. ende
 daer boven jaerlijcx betaelt werden hondert een
 guld. dat alle de voorsz Landen jaerlijcks in twee
 upt brachten hondert ses ende tsestich gulden viij.
 stuybers / waer af treckende d' voorsz hondert een
 gulden / dat niet meer stuybers quam te beroben
 van vijf ende tsestich gulden viij. stuyb. welke som-
 me onder de Supplianten in twee verdeelt werden
 de/ dat pders portie gheen twintich gulden jaerlijcks
 ten/vollen uptbrengen konde. Ende ghemerckt de sel-
 ve somme seer geringh was ende dat die ter oorsaeke
 van de onkosten die ober de verhuysinge der Landen
 ende timmen der Dacht penninghen somwijlen noot-
 saeckelijck ghedaen most werden / oock noch sekeren
 mogen werden vermindert ende sulcks genoegh
 te niet loopen/ daer ter contrarie by verhoopinge der
 voorsz Landen / als die maer alleenlijck ter voorsz
 gheestimeerde somme toe verhocht konden werden
 boven de voldoeninghe der lasten / noch stuyber ober
 de vier duysent vier hondert gulden souden uptbre-
 ghen / daer van by de drie hondert gulden jaerlijcks
 aen renten getrocken souden konnen werden / tselck
 vooz pdere derde part ontrent hondert gulden bedra-
 ghen soude. En ghemerckt de Supplianten luden
 waren die thare groorelijcx van doen hadden / ende
 dat in sonderheyt der. Supplianten voorsz onnoot-
 dighen Broeder / die alle zijn goet niet meer dan tse-
 hentich guldens jaerlijcks aen in-komen hadde /
 daer upt d' selve niet volhomentlijck ghealimmentert
 konde werden / ghelijck de Supplianten mede niet/
 die niet groote bezwaerlijckheyt haer meenagien
 ofte hare huysvrouwen ende kinderen met saken on-
 derhouden konden / ende dat vooz de verhoopinge
 der voorsz Landen / soo wanneer de koop-penning-
 ghē

op 't Comptoir op renten beleydt ende van ghe-
 nesen staende ende Subjectie, verhaert worden / als
 teghenwoordich d' voozsz Landen waeren / niemant
 van haer staende worden niet recht eenighe prejadie
 verwerpen / Ende dat in haer de Supplicanten vooz
 Landen niet moeghen heyd nalatich waeren de voozsz
 Landen op de Goederen staende te worden / de selve
 Landen worden inghet wiffelat gedistribueert soudren kon-
 nen werden / ende sulckis het fidei comis haer vooz
 verweren soude / dat noch de rechter seifs toe-laten
Quia necessitas atque supplicanda alimenta, bet-
 danden goederen te mogen verhoopen oft tot alimen-
 tatione fidei commissaire Erfigenamen te employe-
 ren / welck de Supplicanten in desen niet en trach-
 ten te doen / maer alleenlich de voozsz Goederen in
 dese gheleghentheid te verhoopen : Soo heeren de
 Supplicanten hen gantsch vormoedelijck aen desen
 vooz / verfoetkenbe admiffie omme de voozsz parrty-
 die van Landen (niet teghenstaende de subjectie
 van fidei commiss) vooz vrye goederen te moeghen
 verhoopen / midys dat de koop-pemtinghen daer
 van verberende / beleyt soude werden op renten op 't
 Comptoir van den Ontfangher Generael van Hol-
 land / ende zyn ende blijben dande selve nature ende
 subjectie als teghenwoordich d' voozsz Landen wa-
 ren / ende de renten ghetrocken werden by den ghenen
 die daer toe successijelijck bebonden sullen worden
 verberent te zyn. Soo ist / dat voozsz Hof ghesien
 hebbende de voozsz Requeste / merre staeken daer be-
 reffens geethibeert / d' voozsz Supplicanten geantwo-
 rtert heeft / ende authorizeert hen worden nirs desen
 voozsz parrtyen van Landen (niet teghenstaende de
 subjectie bet selver) vooz vrye Goederen te moeghen
 verhoopen / midys dat de koop-pemtingen daer van
 verberende / beleyt sullen werden op renten op 't
 Comptoir van den Ontfangher Generael van Hol-
 land

lant / ende zijn ende blijven van de selve nature ende
 subjectie als de voorsz Landen teghenwoordich zijn/
 mits dat de renten sulkes werden ghetrocken by den
 ghenen die daer toe successievelijck bebonden sullen
 werden gherechticht te zijn. Ghedaen in den Hage
 den xix. Januarij anno xviij. ses ende dertich. Lager
 stont geschreven in kennisse van mij / ende was onder
 tepkent F. de Witte.

Daer collatie metten principalen van desen ghe
 schreven / ende ondertepkent als vooren ac
 corderende bebonden / binnen Schiedam
 den 20. April xviij. ende voertich / by mij
 N. Notaris Publicq.

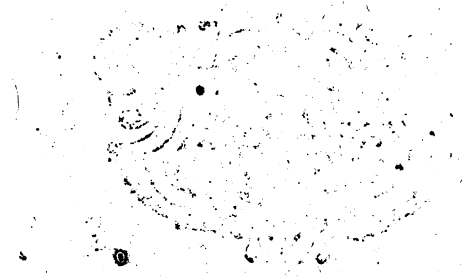
God de Heer
 Alleen d'Eer.

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...

Woord-Boeck/

Waer in alle de Kunst-woorden des
Notarischaps, mitsgaders andere vreem-
de, soo Latijnsche als Fransche woor-
den werden verduytscht.

*Desen lesten Druck meer als met de helfte
vermeedert, door een Liefhebber van de
Nederduytsche Tael.*

Hier is noch by-gevoeght een Tafel van
alle de Kunst-woorden der Rechts-gheleert-
heyt van mijn Heer Hugo de Groot, selver
kunstelijck in Duytsch ober-geset.

Alle Practisijnen, Rentemeesteren, Kooplieden, en
andere Lief-hebbers seer dienstich.

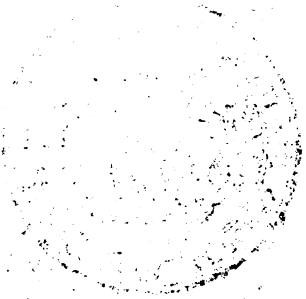

T O T D E L F,

By Ian Pieterisz Waelpot, Boeck-ver-
kooper woonende aen't Marct-belt/ 1656.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a title or header.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a footer or page number.

A.
 Balieneren, **verhoorden**.
 abandoneren, **laten baren**.
 abbrevieren, **verhoorten**.
 aboleren, **te niete doen**.
 abortif, **een dracht die doot ter Wereldt**
 abrogaren, **brengen te niet doen** (komt

absentie, **af-wesen**.
 absorberen, **in-sloeken**.
 absurd, **ongerijmt**.
 abys, **mis-slaght**.
 abuseren, **mis-leyden**.
 absenteren, **verhoogen honden**.
 absolveren, **ontflaen/boleynden**.
 absoluyt, **ontflagen/boleyndt**.
 abuseren, **mishrupken**.
 abys, **mishrupch**.
 acceptilatie, **een maniere van verbintnisse**.
 accepteren, **tot sijn boordele nothoerden**.
 accessoir, **een sake die wt een ander sruyt**.
 acces, **toeganch**.
 Accesseurs, **gelerde mannen die de commissie van den**
ongeleerden rechter namen.
 accident, **toe-bal**.
 accidentael, **toehalligh**.
 accresse-

- accesseren, aentwaffen.
 accommoderen, proffijtelijck of behulplich wesen.
 accommodatie, behulpsaemhepdt.
 accorderen, vereenigen/overhoemen.
 accordatie, overhominge.
 accord, over-een-komst/hoop.
 additie, toe-doeninghe.
 adjunct, by gheboeght.
 accuseren, beschuldigen/aentijden.
 Acte, eenigh g edaen werck/vonnisse/Ëc.
 Acte, 'trecht twelckmen ergens toe heeft.
 accumuleren, by een vergaderen.
 accumulatie, vergaderinge.
 adoptie, aenneminghe door zijn kindt.
 adhaereren, goeden/erden.
 adjuncten, by-gheboeghte perfoonen.
 adjudiceren, toewijfen/aentwijfen.
 adjudicatie, toewijfinghe/aentwijfinghe.
 administreren, bedienen/doen.
 admitteren, toe-laten.
 adscriberen, toe-schrijven.
 adopteren, pemanden door zijn eyghen kindt aen-
 nemen.
 adstringeren, verbinden/toe-dwingen.
 avanceren, voorderen. advers, tegenpartije.
 adverteren, waerschoutwen.
 advertissement, waerschoutwinge.
 advoceren, toe-roepen/pemandts woordt te doen.
 Advocaet, Doozspzake.
 advoyeren, bevestigen van woerden houden.
 advis, beradinge/goet-duncken.
 affairen, saecken/hoopmanschap.
 affectie, ghemacht niet natuerlijck.
 affectie, genegenthepdt.
 affirmeren, sekeren toe-seggen.
 ageren, oeffenen in Rechte handelen.

- aggreeren, behaaghen/te danche hebben.
 aggregatie, behagtinghe/aengenaemhepdt.
 agnosceren, erkennen.
 aggreabel, aenghenaem.
 aggreeren, booz goedt op-nemen.
 allegeren, verlichten/ontlasten/boozts brenghen/ofte
 in Rechten by brenghen.
 alkerkeren, kijden/bedingen.
 altercatie, kijinghe/bedinginge.
 alierenen, verbrænden.
 alliancie, bondt-genootschap.
 alieren, verbondt maecten.
 alimentatie, onderhoudt.
 alimenteren, onderhouden.
 allodiale, goeden beste landt.
 altereren, veranderen/berwiffelen.
 alternatif berwiffelingh van d'een om d'ander.
 amende, boete/straf.
 ampel, in't wijt en breet.
 ampliatio, vermeerderingh.
 ambitieus, eergierich/staet-suchtich.
 amphibologie, eenighe donckere redene / oft twijffel-
 achtigen sin.
 amplieren, vermeerren. ample, wijdt/breet.
 annex, by-ghevoeght.
 Antecessor, boozganger/boozsaet.
 animeren, moet geben.
 anticipern, te vozen komen/verrasschen.
 anticipatie, boozkominghe.
 anatomie, ontleding/ontleding-plaets.
 anniheleren, te niet doen/af-schaffen.
 annulleren, 'tselfde.
 antijck, oudt daer men veel af houdt.
 apert, bysonder.
 apostille, beschepdt op de kant van 't Requies.
 approprieren, epgghenen/toepassen.

- apparenie, begint sel/tepken/bijck.
 appensment, dagh van berade.
 appelleren, provoceren, weder-roepen/verkeinen/
 weder versoeken.
 appliceren, ten propooste brengen om de saken te ver-
 klaren.
 appointeneren, overkomenen.
 appointement, overkominge/upttinghe.
 apprehenderen, vast houden/vangen/aemasten.
 approberen, van werden houden. apt. nat bequaem.
 Arbiters, seghs-lieden/sijn mannen.
 Arbitrale, uytspzake / het goet-dutchen bande sijn-
 mannen of seghs-lieden
 armeren, wapenen.
 ar rable, buyten propooste/ niet dienende.
 azres, willekom-gelt/ Godts-permingsh.
 arrementen, 'rfondament daer 'tproces op begoft is.
 arrest, 'rDomis by den obersten Rechter gheswesen/
 daer af men niet magh appelleren.
 arresteren, vast houden/in bedwanck houden.
 articuleren, vet seggen na de rechte ghelegenheyt
 bande saken/of van lft tot lft.
 arriveren, aenkomen.
 artijckel, hooft-stuck.
 assayeren, beproeben.
 Assayeur Munt proeber.
 assault, aenbal.
 assesseur, toe gheboeghde.
 assureren, verseecheren.
 assurance, verseeckeringsh.
 assistentie, hulp/bystandt.
 assisteren, bystaen.
 assigneren, bewijfen.
 assignatie bewijsinghe,
 assise, dingh-daghen/sit-dagen.
 astringeren, bedwingen.

affumeren, toe-nemen/ly-nemen.
 attenteren, beproeben/beginnen.
 attestatie, getuygh teel.
 atroce, wrede/lijchen/woede/lijchen.
 atradiose, berdytelijchen.
 attentat, niengoe septen / ghebuzende d'appellatie
 inne gebracht.
 attesteren, tuppen/toonen.
 attribueren, toe-schicken/toe-geven.
 autentiseren, vermeerderen/krachtigh maken.
 autentijc, machtigh.
 auteur, vermeerdere/makere.
 autoriseren, machtigh maken.
 autoriteyt, machtighheyt.
 auditie, toehooringe.
 Aud teur, toehoordere.
 audientie, ghehoor.
 aufogeren, beurgaaen.
 avanceren, vorderen.
 avancement, vorderingh/hooger staet.
 avantagie, voordeel/winst.

B.

BAillu, Doogt of Regierder van heerliche goeden.
 baptiseren, naem geven/doopen.
 Baron, Ghenoot/Baente Heere.
 Bastillie, Kasteel/Slot.
 beneficie, weldaet/voordeel.
 benedictie, segeningh.
 Bibliotheke, een Boecke-hag/Boeck-kamer.
 bigareren, sorteren.
 Billet, Brief.
 billion, quaet gelt.
 Brevier, kort begriip/Ghetuy-boeckje.
 Bigame, die twee Huisvrouwen ghehad heeft / ofte
 een Weduwe getrouwt heeft.
 Blasphemereren, lasteren/schade naer spreken.

Brevier, een Rolleken of Brieven.

Breviteyt, kortheyt.

Bulle, een Brief.

C.

Cabinet, Tuweel-kamer.

Cachet, Zeghel/cacheteren/zegeley:

caduc, vergankelijk.

calumnieren, valsheyt bedrijven/ofte naer seggen.

calcineren, metael door 'tuyper tot Kalck maken.

calculeren, over reekenen.

compagne, een belt.

camperen, het Leger leggen.

canael, een grof/ door-loop.

canalie, 'tshuyt van de stadt.

cancelieren, uyt'schryffen/deur doen.

captie, bedroch/vanginge met woorden.

captieux, bedrieghelijcke/begryppelijcken.

cape, een hooft aen 'twater.

capituleren, hoopwaerde maken en aen-nemen.

capitularie, verdrach.

carabijn, een licht gewapent Ruyter.

carabijnen, rooven.

caract, vier greppen.

careffe, vriendelijck onthael.

caresseren, vriendelijck onthalen.

cas subject, materie daer questie om is/gebal.

casteren, te niete doen.

catarre, een sinckingsh.

cathedra, ghestoelte.

Catholique, alghemeen.

cheval, een Paert.

chevalerie, Ruyterije.

caveren, machten verhoeden.

cavilleren, schimpen/spotten.

cavillatie, spot.

causeren, verdoofsaecten.

- cause, oorzack.
 cauteriseren, in branden.
 cautie, bozch-tocht.
 Cautionaris, die bozghen blijft.
 celebreren, een heylighen dach van een saeck houden.
 Centenaer, hondert pondt ghewicht.
 ceremonie, hoffelijck onthael of manier.
 cerioen, een plepster.
 certeyn, boorzeecker waer.
 certificatie, verklaer brief.
 cederen, zijn recht eenen anderen over-geben.
 cessie, over gebinghe van goederen.
 Cedulle, handt-gheschrift/huer cedulle.
 certificeren, verklaren booz de waerhepdt.
 Civile sake, daer lijf noch bloet aen en hanght.
 Civile Rechteren, wereltlijcke Rechteren.
 circumstantie, ghelegenthepdt van der sake.
 citeren, daghen/in Rechte betrecken.
 citatie, daginge.
 clameren, roepen.
 clisterie, inspuytinghe.
 clandestine, heymelijcken.
 clausele eenigh begrip van materie.
 coadiuteur, mede hulper. (ghe-
 Codicil, upttersten wille sonder erbinge oft ontcrbin-
 coers, loop/ghebruyck.
 coertier, briede-maectier.
 cognosceren, bekennen.
 cognitie, heimisse/oorzeltinghe.
 cohiere, upregh.
 collaterael, die bande zijden bestaet..
 collationeren, tegen het principael oft teghen een an-
 der vergelijcken/of na-sien.
 collatie, een maeltijtje.
 collecteren, by een vergaderen.
 cholere, haestighepdt.

- Collecteur**, ingaerber.
Collegie, vergaderingh/maetschap.
colligeren, by een vergaderen.
collideren, t'samen bedruchtelyck handelen.
collisie, heymelyck verstant/betrouw.
comete, een star met een staert.
commandeur, opperste/behelhebber.
commensael, bis-ghenoot.
commere, ghebaertje.
commissaris, ghekozen Riechter/Ghesant Behelhebber.
commissie, last/macht.
committerimus, van 't Hof/volle macht.
commineren, dreyghen.
committeren, pemandt te werck stellen / oock misdoen/sandighen.
commutemus, Brieven van bekele.
comitatie, ophoop onder de Ghemeente.
communicatie, t'samen sprekken.
communie, ghemeynschap.
communiceren, mededelent samen spreken of ramen.
compereren, verschijnen/hem vertoonen.
compact, betrouw.
compagnie, vergadering/maetschap.
compartie, by eenhoust/ vergaderingh.
compassie, medeliden.
comparoit, als pemandt eenen anderen te Rechte betrekt / ende de selve niet en compareert / van verrijcht de gedaechde ooplof vande hant / ende condemnatie van de kosten by hem ghedaen / te laste vande aen legger.
compelleren, dwingen.
compel, dwangh.
compenseren, de kosten van 't Proces / dat is de kosten tusschen de partijen gelyck stellen.
Compeer, ghader.

compenseren, vergelden / v'ten schuld / schade ben-
nisse / oft kosten teghen d'ander verghejchen of
setten.

competeren, aen gaen / toe behooren.

competenten Rechter, behoorzighen Rechter.

complaceren, belieuen.

compla.nte, klachte.

Complicen, mede plegers van eenſy quaet.

comprehenderen, begrijpen / vatten.

compres, in een gedrongen.

complexie, aert / manieren / gheſtaltis des Lic-
haems.

comploot, t'samen gaen / verdrach.

compositie, verdrach / af makinghe.

compres, dubbel toegeboud lunde.

composeren, metter mimmen ober kinnen.

compromitteren, hem ghedragen tot het seggen van
sijn mannen.

compulsorien, bedwangh brieuen.

concederen, verleenen / gunnen / geben / belaten.

concerneren, aengaen / aensien.

concessie, toestae / toelatinghe.

concinieren, tieren / oft samen boegen.

conci pieren, bedencken.

concluderen; t'samen de sake in recht beslueten / ver-
soecken / in rechten aen sprecken.

conclusie, besluet / eynde.

conconderen, ober een kinnen.

concubine, een mans Hoer.

concuſſie, dwangh om rechenſingh te doen.

concurreren, mede loopen / mede deelen.

condemneren, doemen / bewijſen.

conditie, boozwaerde / bespreck / staet

condictie, weder-eyffting.

conditioneren, bespreken.

confereren, t'samen dragen / of slupten.

- confessie, bekentnisse. confirmeren, bevestigen.
 confineren, verschaffen.
 confisqueren, de goeden berbeurt maken.
 conformeren, vergelijcken.
 confort, troost/versterckingh.
 conforteren, troosten/stercken.
 confronteren, den een by den anderen vergelijcken.
 consuys, verwart ontstelt / beschaemt.
 conniveren, door de vingeren sien/gedoogen.
 copieren dubbelt maken/overbloedich maken.
 copuleren, vergaderen.
 conquest, winst.
 conqueren, winnen/verkriggen.
 conscientie, geweten.
 conscientieus, rechtvaerdich.
 consent, verlof/toestaen.
 consenteren, toestaen.
 consequentie, gebolch.
 consequent, verbolch.
 conserveren, bewaren/beschutten.
 consequeren, vervolgen.
 consistorie, kamer vande vergaderingh / raet/kercken-raet.
 consideren, aensien/aemercken.
 configureren, het pendants bewijzen of in handen stellen/als pant voor schult.
 corforten, maekers.
 conspireren, gaedt opset teghen zijnen Oversten maekken.
 conspiratie, 'tsamen zwoeringe.
 consteren, bestaen.
 constitutie, stellinge/macht-gebinge.
 constitueren, machtich maken/pemant in zijne stede stellen om het te doen ofte vervolgen.
 consulteren, raden / raetstaen.
 contagieus, besmettelijck.

- contenance, handelingh.
 contemplatie, ommerkinge.
 contenderen, eysch maken.
 contenteren, te vreden stellen.
 contentie, twist.
 content, te vreden.
 contentement, te vreen-stellinge.
 contentieuse sake, twistige saken.
 contesteren, beroepen.
 continueren, volherden/ zijn boozstel verbolgen.
 continuatie, houdinghe van denighe dinghen in eeren
 wesen/achterbolginge.
 contradiceren, tegen seggen.
 contradictie, tegen-seggen/tegen-spreken.
 contracteren, handelen/verdragh maken.
 contrarieren, tegen zijn/tegen-spreken.
 contrebief, tegen-brief/tegen-schijft.
 contreborgh, tegen-bozgh.
 contraheren, tegen een anderen yet aengaen.
 contract, Boozwaerde/verdrach.
 contract, antenuptiael, houwelijcsche Boozwaerde.
 contrarie, tegen oft wederspannigh.
 contravenieren, tegen komen/ tegen doen.
 contermineren, tegen mijnen.
 contrerol, tegen-boeck.
 contrarollereren, tegen-boeck houden.
 contraveur, wette-breeker/ belofte-breeker.
 contribuieren, mede geben.
 contribuieren, op vzenge.
 controvers, strjddigh.
 controvertieren, divers tegen kanten.
 contumacie, hertnechichept.
 contumaceeren, in rechte versmaedt worden als men
 niet en compareert / ofte wederspannigh valt aan
 te voldoen.
 convent, boer-huyss.

- convers, omgeheert.
 converſeren, me omgaen.
 converſatie, ommevangh.
 convoy gelep.
 convoieren, gelepden:
 contomas, verſinaet/wederſpannich.
 coopereren, t'ſamen wercken.
 copuleren, by een vergaderen.
 cotype, aſſchriſt.
 copieren, uptſchrijven.
 copist, uptſchrijver.
 correſponderen, ober een komen.
 corroboreren, verſtercken.
 corrueren, verballen/t'ſamen ballen.
 corrupperen, bederven/peinants met giften verlep-
 den/verblinden/om tot zyn vermeten te houen.
 cordiael, vriend van herten.
 corruptelen, omkoopingen.
 corpulent, lijvig.
 corpus lijf/hoop/deel.
 correctie, verbeteringh.
 correſpondentie, heymelijche ober-eenkominghe.
 corrolyf, verterende/op-etende.
 corruptie, bederf/berrotte/omkoopinghe.
 creantie, gheloof.
 credentie, geloof.
 credit, gheloof/aenſien/gunſt.
 crediteur, die uptleent/ende aen een ander ten achter
 is.
 credit, uptſtaende ſchult.
 crime, daer lijf of lidt aen hanght.
 crimen, ſchult/misdaet.
 crimen laes Majestatis, ghequeste Hoogheyt.
 criminel, dat den hals aengaet.
 criminele juſtitie, bloedt-recht.
 criminele ſaeck, hals ſaech.

crimineel proces, hals recht.
 croyseren, een kruitje vooz setten.
 cronijcke, Tijdt-boeck.
 cubit, elle/anderhalbe Voet.
 culpable, schuldigh/ strafbaer.
 culperen, beschuldighen.
 inculperen idem.
 cumuleren, t'samen hoopen.
 cumulatie, hoopinghe/vermoederinghe.
 curatele, besozgingh.
 curateur, Alombsoz/ Coestender/ of Siegteder van
 Weesen goeden.
 cureren, over gaen om te ghrufen.
 curieus, net.
 curieusheyt, nettigheyt.
 custodie, kas/hoocher.

D.

Dammeren, doemen.
 dangereus, ghebaerlijck.
 dangier, ghebaer.
 date, van den brief/den dagh in den brief gescheden.
 dateren, den dagh by schrijven.
 datum, tijdt.
 debatteren, beleyden. debiliteyt, krankheyt.
 debat, strijdt/tegen-rede/gelijf.
 debatteren, lijden/twisten/tegen-spreken.
 debiteur, schuldenaer.
 debitrice, schuldenersse. debit, schult.
 decernereren, besluppen/bestheppen.
 decideren, besichtigten/ten eynde brengen.
 decipieren, bedriegen.
 declareren, verklaren.
 declineren, afgaen / vanden Siegter seheyden dat
 men vooz betrocken is.
 declinatore, uytueninghe vande recht seheydinge.
 decoctie, een kookingh.

- decreet, een ghebodt/bekentnisse/voornemen.
 deduceren, verklaren/te kennen geven/betoijfen.
 defailleren, in gebzeke vallen.
 defaillancie, in gebzeek blijdingh.
 defa ckeren, wegh nemen/afsnijden.
 defaut, gebzeek/alsmen in rechte ten beschepden dage
 niet en komt.
 defectijf, gebzekelijcken.
 defenderen, beschermen.
 defereren, hem ergens toe verdragen/of ter set geben
 difinityf, heel afgedaen en uytgesproken.
 defloreren, schoffieren / betrachtten/Maeghden oft
 Vrouwen van haren Maeghdom ofte eere ont-
 fetten.
 defrauderen, bedriegen.
 degra deren, van staet verminderen/affetten.
 delay, uytstel/vertoef.
 delayeren, uytstellen.
 delator, uytstel.
 delegatie, ontmakinge.
 delicaet lecher.
 delict, faut/misdaet.
 delibereren, versinnen/beraden/bedencken.
 delinqueren, misdoen.
 demolieren, afbzeken/onder de voet werpen.
 denomineren, stellen/roepen tot eenigh ampt.
 denoteren, aenmercken/in achttingh nemen.
 denunciëren, aenseggen.
 dependeren, aenkleven.
 deponeren, tuggen/in rechte verklaren.
 dedoneren, aflegghen pemandt zijn gelbt of goedt in
 waringe gheben.
 deporteren, doen ophouden/affetten.
 deposeren, getupgenis segghen.
 depossideren, pemandt uyt zijn goet setten.
 depositie, ghetupghenisse.

- depost, afgeleght of overgegeven gelt.
 designeren, bewijzen.
 describeren, uptschrijven.
 desadvoyeren, afgaen/van geender waerden houden.
 desert, d'appellatie die binnen behoorzlijcken tyde niet
 vervolght en is.
 desisteren, aflaten/ophouden.
 destineren, toeschicken.
 desavoyeren, daer niet me willen te doen hebben/ont-
 kennen.
 deputeren, uytzenden/rechter stellen/ghemachtighde
 maechen.
 desolaet, verwoest/verlaten/sonder hoop.
 desperaet, sonder hoop/twijffelmoedigh.
 desperatie, wanhoop.
 despreren, wanhoopen.
 destrueren, om beer werpen/verwoesten,
 destructie, verwoestinghe.
 detenderen, detineren, ophouden.
 deretermineren, bepalen/beslupten.
 detraheren, afrechen.
 deterioreren, berargeren.
 devis, een teycken/spreuck/manier/r'samen-spraeck
 deviseren, ghespreck houden.
 devolutie, afgaen.
 devoir, ampt/uytterste beste.
 devoot, Godts-dienst.
 devotelick, Godts-dienstigh.
 deus, twee.
 dictum, bonnisse/of druytsprake van den selven.
 dickeren, hoor-lesen ofte segghen teghene permande
 schrijft.
 diete, manier van eten.
 diffameren, schands naer segghen.
 different, verscheelende.
 differentie, verschil.

- differoren, verschillen/uptstellen.
 different, gheschil/verschil.
 difficulteyt, zwaarighepdt/verschil.
 definieren, schepden/epuden/verklaren.
 defini tyf, epntelijcken.
 digniteyt, aenstienlijckhepdt/eer/staet.
 dilay, uptstel.
 dilayeren, uptstellen.
 dilatoire exceptie, als men de sake soecht upt te stellen.
 diligent neerstich.
 dilatie, uptstel.
 diluie, suntbloet.
 diligenteren, beneerstigen.
 diminutie, verminderinge.
 diminueren, verminderen/ breecken/ een somme van
 kosten in Rechte gedaen verminderen.
 directelijcken, rechtelijcken.
 discanteren, singen.
 discord, oneenigheyt/verschepdenheyt.
 discorderen, oneenich zijn/verschepden zijn.
 discoureren, praeten/reden verhalen.
 discours, praet / reden schepden.
 discreet, boosfichtich.
 discretie, verstandicheyt.
 disponeren, beschicken / stellen / ober hups en ghes
 stellen.
 dispositie, eene ordentelijcke beschickinghe of stel
 linghe/
 dissimulatie, geberustheyt.
 dissimuleren, veruysen/niet willen weten.
 dissimijl, ongelijck.
 disordre, vermerringe.
 dispensereren, schicken / wat toe gheben / wat laten
 ballen van trecht.
 dispensarie, toegebinge/schickinge.
 dispeasier, schaf-meester/hock

- dispositie, gestaltenis.
 disposit, wel gestelt/gerect/wacker.
 disputeren, redenen.
 distribucie, uytdeelinghe.
 dicit, verbonden.
 distraheren, afstrecken/berispenden.
 divers, verheert/verscheyden.
 diversiteyt, verheertheyt/verscheydenheyt.
 diverselijck, verscheydelyck.
 diverteren, verheeren/afheeren.
 divortie, scheidingsgeschiedenis.
 divulgeren, verheeyden onder de Gemeente.
 dubbel, uytscrift.
 doceren, leeren/doen blijcken.
 dolhjn, een secker Zee visch.
 dolhjn, de eerste soon vande Konink van Spancrich.
 doliantie, weedom/kilacht.
 domeyne, gebiedt.
 domeyne, 's Lants inkommen.
 domineren, heerschen/de meester spelen.
 domicilie, woon-plaerse.
 domicilie kiezen, plaerse kiezen als men nergens huyt
 en hout.
 fix domicilie houden, buyck-bast of stede-bast blij-
 ven woonen.
 donatie, gifte/by overgebinghe als men per booz er-
 gen over-geeft.
 donatio causa mortis, gift diemere int doot-bedde doot
 booz Notaris.
 done, een Jofhout.
 dosis, een gewicht/soo veel als men in nentet.
 dosijne, twaelf.
 doteren, begiften.
 dote, Houtwelyck goet.
 douarie, Byplofts gaef.
 dragma, achste deel van een oncs.

dresseren, recht-maechen/stieren.
 dressoir, een recht-banch.
 dubiteren, dubben/twijffelen.
 dupliceren, dubbelen.
 duplijcke, schzifturen alsoo geheeten/die de berweer-
 der de replycke des aenleggers ober-geeft.

E.

E Deraen, uptgeben openbaren
 editie, uptgebinge.
 Edict, generael gebode.
 edifice, bouwvinghe/timmeringe.
 effaceren, upt doen.
 effectueren, de sake metten wercke volbrengen.
 effect, 'tgene soo volbracht is/ uptganch des werck.
 egal, gelijk.
 element, beginsel/ oorspronck.
 electie, verkiefinge.
 eligeren, verkiefen.
 email, gebzandt silber-werck.
 emailleren, met byer schilderen.
 emanciperen, pemanden zijns selfs Doocht maken
 ghelijck den Vader den Sone maecht.
 emenderen, beteren.
 embuscade, laghen.
 empescoren, beletten.
 empescement, beletsel.
 emploieren, aen te kost leggen.
 eminent, verheben/uytstehende.
 emolumenten, profyten/ baten / vruchten of ghewin
 datmen vanden arbeyt of dienst krijght.
 emptie, koopvinghe.
 emunt, exempt, wptghenomen/bzp.
 enfrainte, gebroken sekerheyt/of misbruyck recht.
 enfanterye, voet-volck.
 enorm, leelijck/ongeschicht.
 enqueste, ondersoek/getuygenisse.

enque-

- equesteren, ondersoecten.
 extenderen, hoozen na den eps banden Rechter/Hee-
 ren bzielen laten sien en besien
 entre, intree.
 entreprinse, aenflagh/voornemen/begonnen werck.
 equipolleren, ghelijcken.
 equiteyt, gherechtighepdt.
 equiperen, toerusten.
 equipage, toerustinghe.
 erigeren, opzichten.
 erreren, missen.
 erreur, dolinge.
 esclandre, oneere.
 esse, wesen.
 estimeren, waerden of achten.
 evalueren, barmengen.
 evident, hoogh-schijnlijcken/laerlijcken.
 evictie, uytwinninghe.
 evinceren, uytwinnen.
 exiteren, midden.
 exactie, uytvoeringhe.
 examinatie, ondersoek.
 examineren, onderbzagen/ondersoecten.
 excellent, uytsteekende.
 exces, overdaet fout.
 excessyf, onmatig/al te veel.
 ex contractu, bdlgens bespreck.
 excipieren, uytsonderen / ghetupgenisse/verwerpen/
 uyt-nemen.
 exceptie, uytneeminghe.
 excluderen, uytfluyten.
 exclus, uyt ghesloten.
 excommuniceren, bannen.
 excommunicatie, ban.
 excusatie, ontschuldiginghe/ghelijck excuse.
 excuseren, ontschuldigen.

executeren, pmanden tot boldoeninghe van't ghe
hoijde brengen.

exempt, byp/upt-genomen.

exerceren, bedienen/oeffenen/handelen.

executeur, een pander / deurewaerder.

executeur, van Testament / curateur bezogger.

executie, doen / met het recht voort varen.

exemplar, coppe / uptschijft.

exempel, bewijs.

exemptie, bypdom.

excelleren, uptonnupten / buyten de schreef gaen.

exercitie, oeffeningh / bedientingh.

exherederen, onterven.

exhiberen, overgeven.

exonereren, lossen.

exorbitant, boven de maet / al te seer.

estimeren, schatten / achten.

expeditie, hojt af doen.

expedient, geboeclijck / profytelijck.

expeditie, het eynde van den wercke.

expense kosten.

expert, onderzoecht / erbaren / kloeck.

experientie, onderbindingh / bewijs.

expireren, verschijnen / overgaen / eynden.

exploiteren, onderzoeken / een sake boldringen.

expres, uptonnuchelijck / wel duydelijck.

exprimeren, uptonnuchen.

exploit, uptonnboeringe / reches-plegingh.

expurgeren, repnigen / supveren / ontschuldigen.

expurgatie, ontschuldiging.

expres, uptonnuchelijcken / merckelijcken.

expireren, om-komen / uptonn gaen.

extenderen, uptonn-recken / int lange setten.

extempore, uptonn de wipst / metter haest.

extensive, uptonn-treijepit.

extingueren, uptonn-blussen.

extraheren, uyt-trekken/uyt-tellen.
 extrajudicelijc, daer niet van te oordeelen is.
 extract, 'tgene uytgetrokken is/Copje.
 extorsie, afdwinginge.
 exurte, tol.
 extraordinaris, dat bukten der settinge of ghetten
 regel oft recht geschiet.

P. 123

Fabriceren, maken versieren.
 faciende, saech.
 facilijken, doenlijchen/lichtelijchen.
 facteur, die de saken van eenen anderen doeft.
 faculteyt, macht/vermogelijchheyt.
 fallaris, bedrieger/wepnediger.
 famens, libel.
 farcie, spul.
 farcie, maechen/Comediant.
 faralia, dingh-daghen.
 farale, bestemden tijdt om pets te doen.
 farras, beuselingh.
 favorabel, gunstigh.
 faveur, gunste.
 fauteur, jonckvager/een medepleger.
 feber, de hoors.
 femme, een Vrouw.
 femmerye, Gast-huys.
 fendael, Leen-goet.
 festeren, beleefdelijch onthalen / een heftighen dach
 van maechen.
 feyten, schyftueren/inhoudende 'tgene man wil be-
 toonen.
 fidei, op trouw.
 fideel, ghetrou.
 fidejusseur, Borghe.
 fieren, worden ghemarckt.
 figure, gestalte.

- fageren, maechen/gastalte geben.
 faalije, spibelijck/glat af.
 faeren, eynbigen/maechen te krijgen.
 fols, een ronde fles.
 firmament, den starren Hemel.
 fitel, een loopent gat of seer.
 fiscael, die 's Heeren recht of schat bewaren of booz
 faet/als Advocaet of Procureur Fiscael.
 fnaeren, supberen.
 fneesen, wesen/uptsien/trechen van't aensicht.
 foveren, bewaren/hoesteren.
 fortificeren, sterck maechen.
 force, geweld/kracht.
 fransie, caserneye.
 frequenteren, begaen en bestaen.
 flankeren, booz-wercken maechen ter zijden.
 flankeringe, boozwercken van ter zijden.
 fleur, bloem/groeping/ bloepen.
 floreren, groepen en bloepen.
 florijn, een gulde.
 foelic, gebzang van't volck.
 formulier, stijl/manier.
 fornieren, getieben/volbzengen/dienen/aenreppen.
 fort, fortresse/fortificatie/sterckhe.
 fosse, een gracht.
 fraude, bedrog.
 frauderen, bedriegen.
 fregat, een speel-scheepen.
 fremineur, klepne hoer/ een Francoisancor munnich.
 frivol, stant.
 fructueux, vruchtbaer.
 infructueux, onvruchtbaer.
 frustrer, te bergeeffs.
 frustreren, bedrogen.
 fugitief ghesbloden/banqueroete.
 fulminer, blicken/uptsunigh woorden.

funderen, beginnen/stellen/of bevestigen.
 fundament, de vestinge.
 fufeye, een vier pijl.
 furieux, ontsinnig/rafende/dul.

G.

Gabelle, tol.

Gacon, een groot Oorloghs-schip/het boordstee.
 van t Schip.

garanderen, ontheffen.

garant waerschap.

gaudern, verblijden/gecken/soe zijn proces wintnen

galeart, vrolijk/hups.

galearde, kluchtige dans.

gallant, een fraep Man.

galopperen, met trappe loopen.

garde, bewaringh.

garment, kleedingh.

garnieren, verstercken/toe rusten.

gaugie, de mate van een vat.

gaugieren, de vaten roepen.

gaugierer, een roeper.

geacquireert, verkreagen/verwool

geadieert, by gegaan.

geadvocert, verdeden.

geadhibeert, by-gevoert.

geagiteert, ghequelt.

geallicieert, aen-gelocht.

geaufugeert, deur-gegaert.

geelabeert, ontsijpt.

geulodieert, beset.

gedimiteert, los gelaten/af-geset.

geintercideert, hoor gesproken.

gecomputeert, toe-gereckent.

geopponert, tegen gestelt.

gecircumvenieert, beset.

gecontroveert, tegen gesproken.

gerof-

gerespuert, afgeschlagen/berispaert.
 gesuccurtoert, hulp gehregen.
 geoptempereert, gehoorzaamt.
 geoppresteert, onderdruucht/oberballen.
 getolereert, geleden.
 genereren, baren/voorts brengen/winnen.
 generael, gheheel begrijpende/gentem-
 geleye, lil van 'tsoep.
 gendarme, een Soldaet.
 gendarmerye, 't kriijghs-bolck.
 generatio, voortteelinghe.
 gesten, gheschiedenissen.
 geste, gebaert.
 zeus, een strijbaer Man.
 glorieren, roemen/verblijden.
 glosse, uptlegginghe.
 glosseren, uptlegghen/verklaren.
 gouverneur, Opperkintder.
 gouverneren, bestieren.
 governante, een bestierster.
 graveren, bezwaren.
 graviteyt, ~~staand~~.
 grasseren, wilt loopen straet schenden.
 gravamina, zwaarigheden.
 gramatse, ghebaert.
 grand mercys, grooten danck.
 gratie, aerdt, danck/glans.
 gratieus, vriendelijck/beleest.
 grief, zwaer/moepelijck.
 grosseren, vergrooten/uptstecken/in 't hooft oer-
 gen.
 grosseren, in't nette of schayden.
 gros, 't ghene uptter kladde in 't nette gestek is.

H.

HAbiteren, woonen.
 habil, bequaem.

hab-

- habiliteren, bequaem waechen.
 harange, een vertoogh.
 hechte, ghebanckenisse.
 heriditeyt, het versterf.
 hærederen, inde goeden van yemanden by versterf-
 nisse komen.
 hærefie, ketterpe/ongeloobe.
 herbarist, een krypt-kenner.
 herbarius, een krypt-boeck.
 heremijt, een illufencer.
 hipocras, speterp-wijn.
 hypocryt, een vepnfer/schijn-heyligh.
 hypocriſye, gevepnstheyt/schijn-heylighheyt.
 homagie, trouwe van den onderbaen.
 homologeren, toe flaen/vooz goet aen nemen.
 honerabel, eerlijck.
 honneur, eer.
 horteren, vermanen.
 horologie, upwijſer/upwoerck.
 hoſtiliteyt, vbandelijck ghewelt.
 hospitael, gaſt-hups/sick-hups.
 hoſtie, offer/offerande.
 humeur, bochtighheyt/eens ghesintheyt/ oft ſinnelicheyt.
 hypotekeren, eenig goet oft pant vooz rente oft ſchuld
 verbinden.
 hypotheke, alſulcke verbinteniſſe/onder-pandot.

I.

Iactantie, berouwinghe.
 Iagnominie, berſinaetheyt/ ſcheydinge bet eenen oft
 naems.

- ignoreren, vande ſake niet weten.
 idioot, ongeleert/een weet niet.
 illatyf, dat ingezacht kan worden.
 illegitime, ontron/baſtaert/niet wettigh.
 illiquide, vneffen/on-af-gerechent.

illuminieren, verlichten.

illustre, vermaert.

illuderen, bespotten/upstrijcken.

illusoor, belacchelijck.

imaginieren, denken/inbeelden.

imagineren, begrijpen in't herte.

imaginatie, inbeeldinghe.

imiteren, naer volghen.

impatient, onlijdsaem.

impertinent, de saeck niet aengaende / onbehoorlijck.

impetieren, betwerben/vercrighen.

impetrant, betwerber.

impertantie, ghelofte/ernst.

importun, lastich / quelijck. importueren, sonder
schaemte permanden moepelijck ballen.

impost, accijns/tol/schattingh.

imploreren, aenroepen.

imposeren, imponeren, oplegghe/te laste leggen.

impost, inleidinghe of belastinghe.

imperiael, keiserlijck.

imputeren, wijten/te last leggen.

impugneren, tegen-strijden.

impugnateur, tegen-strijder.

impossible, onlijdelijck.

immobile, onroerende.

imponeren, opleggen.

imperfect, onvolmaecht.

importuyn, ongelegen/lastich.

inadvertentie, onwetentheyt / als men geen wete ont-
fanghen en heeft.

incarnaet, root/lijfvertwigh.

incarnaryf, dat nieuwe vleys doet wassen.

incarnatie, tijdt-beschrijvingh.

inclinatie, genegentheyt.

incident, inballinge / ghelijck als partije een ander
materie by brenghet om de sake te betwimpelen.

in casu.

- incumberen, op pendants schouderen te leggen
 incomperent, onwettigh.
 inconvenient, ongeval/misval.
 inculperen, beschuldighen.
 incorporeren, in-lijven/na hem nemen.
 incorrect, onbetetert/vol fouten.
 incureren, vallen/ghelijck als men in schade valt.
 indenneren, ontheffen.
 inditie, aenseggingh.
 indispositie, siechte/of ongeschicktheit.
 indiscreet, onbescheiden.
 induceren, inleiden/wijs maken.
 inducerea, onderwijzen.
 inept, onbequaem/niet dienende.
 infaem, eerloos.
 infanterie, voet-volck.
 infideel, ongeloobigh/ontrou.
 informatie, ondersoek/kennisse.
 informereren, ondersoek doen.
 infracteur, inbreker/overtreder.
 infractie, inbreuck.
 infructueux, onvruchtbaer.
 ingratitude, ondankbaerheyt.
 inhabijl, onbequaem.
 inhibitie, achterwaerts houden/verbieden.
 injurie, ongelijck/laster/verwijt.
 injurieren, verwijten.
 injure, schande/oneere/schoffterigheyt.
 injurieren, lasten/schande/oneere naer segghen.
 innoveren, vernieuwen/ of weder beginnen.
 impertinent, onbehoorlijck / ten pzooposte niet dienende.
 inquisitie, ondersoek/na-speuringh/
 inquisiteur, ondersoeker/ Ketter-meester.
 inharen, aen blijven hangen/in blijven stecken.
 iniq, onrechtvaardich.

insec-

- inleren, in biegen/ruffchen stellen/ by-voegen.
 infinuieren, de wete doen.
 infiteren, aenhouden.
 in solidum, gantschelijcken/oft bysonder.
 insolvent, die niet betalen en kan.
 inspiceren, infien.
 inspective oculaire, oochtschijnlijcke besichtinge.
 insufficient, te kleyn/niet genoeg zijnde.
 infal, een Eplandt.
 instrueren, in-stellen/ ghelijck als men pemandt zijn
 erfgenaem maect.
 instantie, eps/ gestadicheydt/ naersticheyt.
 instantie, begintfel.
 instrueren, onderwijfen.
 instructie, onderwijfinge/ leeringe.
 instrument, eenigen acte/ oft eenigh geschryft van pe-
 mandts handel.
 intendit, de principael meyninge van den epffcher.
 intentie, meyninge/ voornemen.
 intenteren, versoeken/ aenleggen/ beginnen.
 intenteren, versoeken/ dreygen.
 interdicieren, verbieden.
 interest, schade/ achterdeel.
 interlocutoire, sententie dat den rechter ondertus-
 schen de saech aengaande beslypt.
 Interrogatore, een vragh.
 interpretatie, uytlegginge.
 intimeren, hoor recht roepen / een dagh van recht
 leggen.
 intimatie, dach-legginge/roepinge.
 inthimeren, de wete doen.
 Geintlimeerde, de parthye die niet gheappelleert
 en heeft/maer 'tbonnisse gewonnen heeft.
 interinieren, van woerden doen houden 'tghene men
 verhoorden heeft.
 interloqueren, een sake met geen uytterlijcke bonnisse
 wijfen/

wijſen / gelijk ten toone oft om meeſt gheſchegene
de worden / 'twelck men noemt *voorniffe*, met ee-
nen ſteert.

interrumpere, het by brengen daer men de ſake mede
berahtert oft doet ſtille ſtaen.

interrumpit, de ſake lange ſtille geſtaen hebbende, *valt*
interrupt.

intervenieren, vooz peranderen de ſaech *aenbrengen*/
oft hem *proces* aen dragen.

interjectie, tuffchen-werp / tuffchen-ſtellinge.

interjecteren, tuffchen-werpen.

interdictie, verbod.

interpositie, tuffchen ſtellinge.

intitulare, aen-ſchrijven / aen nemen.

ierre, inganch.

intreprinſe, aenſaech / voornemen.

intricaet, herwert / ontſelt.

introducere, in-leiden.

intromitteren, in-laten.

invaderen, inne varen met grammen oft ebelem moe-
de.

invalideren, krachteloos maechen.

inventarieren, beſchrijven / gelijk alſin enen enige goe-
den / huys-raet / oft het anders beſchryft.

inventaris, opſchrybingh van goederen.

invente, bond.

inverteren, binden / bedencken / berſinnen.

inventeur, eerſte inſteller / binder.

invoceren, aenroepen.

involveren, in-wentelen.

involutie, in-wentelinghe / beſtrickinghe.

joſteren, t'samen ſcrijden.

journael, Almanach / dagh-regiſter.

item, inſgelijcx ſchult / reſte.

irreparabel, onweerhalijck.

irrevocabel, onwederroepelijck.

itera-

iteratyf, herdoenelijck.

iterativo, wederomme op een nieu.

itereren, oft reitereren, wederomme seggen dat eens
berhaelt oft gefecht is.

jaacture, ghelijc.

jub. 16, een jugh-faer/een halve eeuw.

judicature, oordeel/rechterg.

judiceren, wijfen/oordeelen.

juge, een rechter.

jugeren, rechten.

juglier, een bedzieger.

jays, fap/bloemtje.

juleb, een klaer dyanche.

jupiter, Cin/de Planeet Jupiter.

juratoir, by Eede.

Cautie, juratoir, Verzigticheit by Eede/beloven
'tghelovende te voldoen/ende zinnen persoon ende
goeden niet te absenteren oft verbeemden.

jurisdicte, gherechticheit oft macht.

jurist, een die Rechten leert / oft die hem de rechten
onderwint oft verstaet.

justificatie, rechtbeerdighmakinghe / verontschul-
dinghe.

justeren, gelijk en effen maechen.

justitie, gherechticheit/recht.

justicier, rechter/Schout.

justificeren, ontschuldigen/by spreken.

L.

Labeur, arbeit/naetsticheit/vlijt.

labouren, arbeiden.

lambris, ghewelf.

lambrilleren, de mupzen met schildery behangen.

lancette, Laet-ghereetschap der Chirurgijns.

laps, loop/langheyt van tijde.

latieren, schuylen/ergens secretelijck zijn.

lastagid, Ballast/Schip-sant.

lafar

- laſur, blauw-achtich colour.
 largo, middelſich.
 lauderen, van weerden houden.
 legaal, wettelijch.
 legaet, een uyt gheſonden Bode met bebel/of tohene
 by Teſtamente ofte uytterſton willo wech ofte tot
 erbe gegeven wordt.
 legataris, dien wat by Teſtament ghegheben wordt/
 oft dien de gemaechte goederen bevolen zijn.
 legateren, pet by Teſtament wech geben.
 legateur, die het wech gemaechte uprichtet.
 lederen, ſchaden/quetsen.
 legende, het leven en daden der Hepligen.
 læſæ Majestatis, oft crimen læſæ Majestatis, miſdaet
 tegen de Majestejt.
 læſie, quetsinge/miſ daet.
 legitime portie, wettigh gedeelte/ huits gedeelte.
 legitimatie, wettich makinge.
 legitimeren, wettich maechen.
 lias, een ſuoer.
 liaſſeren, ſuoeren.
 liberaelheyt, mildthejdt.
 libereren, verloffen.
 libel, gheſchriſte / ſchriſture: ghelijch een Libel van
 aen-ſprake / Antwoorde / Replike / Duplike/
 Triplike/Quadruplike/Advertiſſement/Fejten/
 Koſten/Diminutien/Bieden oft andere.
 liberael, milde.
 libre, los/ vry.
 librye, Boecke-kaſ / Boeck-kamer.
 licenten, Tollen.
 licentie, verlof.
 licentiaet, Meester inde Rechten/oft toe-gelaten in de
 Rechten.
 ligue, lige/verbondt/alliantie.
 Limitatie, booschrijvinge/bepalinge.

limiten, palen/ erf-palen.
 linagie, geslacht/afkomst.
 linagier, Erfgenaem.
 linie, richt-snoet/ of in rechter zijden bestantinghe.
 liquide, schijde/ effen reekeningh.
 liquidezzen, ten opnde brengen/ een reekeninge effen
 maken/ slupten.
 litigeren, twist hebben/ oft Procos hebben.
 litifcontestatie, beroepinghe die partpen van beyde
 zijden in't rechts doen.
 litifcontesteren, van beyde zijde in Rechte beroepen.
 Litispendentie, den twist of roer volg van den Pro-
 cesse.
 locatis, huyzinge/ verhuizinge.
 locate, Onder-baes/ Onder-meester.
 loy, Wet.
 loyael, weerdich/ reuulo.
 locapleteren, machtich maken/ rijck maken/ ver-
 hoogen/ vermeerderen.
 lamineren, verlichten.
 luna, Silber/ de Maen.
 luytenant, Stee-houwer.
 luxurie, overdaet.
 luxuricus, overdadich/ weelderich.

M.

M Achineren, quaet tegen een anderen verstaen.
 macularare, scheur papier.
 madame, Me-vrou.
 magasijn, schupz/ spijs-kamer/ wapen-kamer.
 Magistraet, Overighept.
 magnifick, heerlijck.
 magneet, Zepf-steen.
 mainoneten, houden/ bevestighen.
 maintenance, rechtvaerdigh besit.
 majesteyt, Hooghept/ aensienlijckhept.
 malcontent, verongelijck/ beledicht.

- malcontent, sijn te ontzeden sijn.
 maledictie, een bloeck.
 malchus zwaert, een kromme Sabel.
 mandaet, bebel/daghement.
 manifesteren, openbaren.
 manifest, openbaer.
 manuael, Handt-boeck/ Register.
 manckeren, in gebreck blijven.
 mandataris, Bebel-hebber.
 mandement, bebel/verbodt.
 maraud, een Bedelaer.
 marceren, trecken.
 marefcagie, een poel Moras.
 marglier, Kerck-meester/Koster.
 mariagie, Houtwelick.
 marmoser, Personagie.
 maronier, een Schipper/Boots-gesel.
 mars, Yser.
 martagon, een roo Telp.
 mastir, een boeren Hondt.
 matteren, moede maken.
 maxime, het grootste oft principaelste pointer.
 maxime, een leer-spreuck.
 medalie, een ghesloten oft ghesloten Penningh oft
 werck.
 mediane, de middel-ader/in den arm/tusschen de Le-
 ver-ader en Hoost ader.
 melanckolie, zwaer bloet/zwaermoedigheyt.
 melanckolijck, zwaermoedigh.
 melodie, soet gekuyt.
 memorie, gedenckenisse.
 memoriael, onthoudt-boeckje.
 memorie, onthoudinghe/gedachtenis.
 menagie, huys-houdingh.
 menagier, Meester van't Huys.
 mentie maken, vermelden.

- mentio, ghewach.
 mercurius, Quicksilver.
 mesuye, hupsghesin.
 messagie, bootschap.
 messagier, Bode.
 mesus, misbzuprk/versupn.
 mesuseren, misbzupcken/missepden/verlaten.
 meubel, roerende.
 meublen, beroerlijke goeden.
 mezane, achter-zepl.
 milioen, thien duysent.
 minere, graef-ader.
 minen, mineren/onder-graben.
 minueren, verminderen.
 miserie mei, d'arm-rol.
 mise da fait, handt-stellinghe van Rechte.
 miserabel, hatpbich/jammerlijck.
 miserie, hatpbighept.
 missive, eenen Zepnt-brief.
 miskief, ongeluck/fout.
 mixte, gemengde saecke.
 mysterie, verborghenthept.
 mode, manier.
 model, teyckeningh/booz-schzift.
 modereren, matigen/redelyck binden.
 molesteren, quellen.
 mumie, ghebalsemt vleys.
 monsieur, een Heer.
 monopolie, op-loop of muysterpe/ die de koop-lieden
 doen/van hunne goeden booz eenen gesetten prijs/
 ende niet min dan sp onder malkanderen gefloten
 hebben te verhoopen.
 monstrantie, vertooningh.
 monterren, op-klimmen/toe-rusten.
 morion, een Helmet.
 mordinael, doot-vleys/quaet-bier.

motet, **Hepligh-liet.**

mosetse, **Jongen/knecht/Lakep.**

motyf van Rechts, **beweginghe van Rechte/of secre-
here schijfure die de parthyen na 'rslupten van
den proceffe/den Rechter secreetelyck ober-ghege-
ben tot instructie van den selven/'tweelck oock Re-
neil geheeten word.**

mulcteren, **straffen.**

municiperen, **pemant zyn stadt-recht geben oft gun-
nen.**

municipalen, **stadt-rechten/of burgerlycke rechten.**

municren, **bewaren/beschermen.**

muaimenten, **beschept dienende tot bescherminghe
van pemants recht.**

munitie, **sterckte/garnisoen/toevoer.**

muskel, **een spier.**

musyck, **gesangh.**

mustatse, **een knebel.**

mutilatie, **berminchinghe van eenige leden.**

N.

NAmptiseren, **op leggen/verschieten/ghelijckmen
by proibisie ende onder cautie eenighe somme
oft goeden op of voorts brengh.**

Nampt oft Namptissement, **'tgene alsoo op ghebrochte
wordt.**

Narratyf, **'tghene men in eenighe requeste oft schif-
ture booz de conclusie stelt / tot fundamens der
selber.**

Narreren, **berklaren/by brenghen.**

Natie, **volck/slach van menschen.**

Nativiteyt, **gehoorte.**

Nature, **aert/Godts-kracht/slach/gemagh.**

Natureren, **bersamelen/teelen.**

Natuyrlyck, **oprecht ghebozen.**

Natuerlyck kint, **speel-kint / ghebozen van twee die
honden trouwen.**

Necessiteren, noodighen.

Necessiteyt, noot/gebrek.

Negatif, 'geene men door leughenachtich ontkennen magh.

Negotieren, beschtien:

Negligent, onachtsaem.

Negligentie, onachtsaemhept.

Neutrael, geen van beyden/tusschen beyden.

Neutre, noch d'ert/noch d'ander.

Nihilipenderen, versmaden/door niet achten.

Nihil, niet met al.

Notoir, blykelyck/kennelyck.

Notaris, een schryver die der menschen handelingen ter toekomender gedenkenisse schryft.

Noteren, op schryven ter bevoornisse.

Notitie, op schryvinghe/kennisse.

Notule, gesch. ist by den Notaris geschreven.

Novarie, verneuwinge.

Novo, nieuw.

Nul, van geender waerden/blauw/te niet.

Nulliteyt, 'geene niet met allen te bededen en heeft.

O.

O Bedient, gehoorzaam/onderdanigh.

Obedieren, onderdanich wesen.

Obedientie, gehoorzaamhept.

Obedientelyck, gehoorzaamhept.

Oblatie, Offerhande.

Obligeren, verbinden.

Obligatie, verbintenisse / spyzende up eenighen

Contracte oft schuld/waerd-schryft.

Object, voorwerp/voorbeelt/oogmarck.

Objectie, voorwerpinge.

Obreptyf, onderkruppende.

Observeren, onderhouden.

Obscur, douchter.

Obstakel, verhindefingh/grendel.

- Obfteren**, letten/verhindern.
Obftinaet, hertnechtich.
Obftinaticheyt, hertnechticheyt.
Obftinateleyck, hertnechtelijck.
Obtinieren, berhoeven/berlijgen.
Obvenieren, te genoete komen/berhoeden.
Objiceren, letten/boozwerpen om te heletten.
Occafioneren, veroorzaecken.
Occafie, oorzaecke/plaets/gelegentheyt.
Occuperen, in-nemen/berkommeren/in't gedachte komen.
Octroyeren, gunnen/toelaten in't byzonder.
Oculae, oogen-fchijnelijck.
Octroy, toe-latingh.
Odieus, haetelijck.
Offenseren, stoozen/quaeet maechen/of hoft doen.
Offensie, verftooringe/fchuld.
Offereren, aanbieden/bercoemen.
Offering, aanbiedinge.
Omitteren, achterlaten/berfumpen/ober-flaan/ber-
 bygaen.
Omitte, bergetelijck/berfumptheyt.
Onereren, belaften/oberlaften.
Opereren, wercken.
Operatie, kracht/werkinge.
Opiniatere, hertnechtich/hoypich.
Opinieren, meynen.
Opinie, goetduncken of meyninge.
Opponeren, berwoeren/tegen stellen.
Oppositie, berwoeringe/tegen-ftellinge.
Oppresseren, berdrucken.
Oppressie, berdruckinge.
Optie, henr/kiefinge.
Oppofant, tegen-partij.
Oratie, een bertooch.
Orient, Oof.

Oriental, van Oosten/opzecht van't best.

Origineel, oorspronckelijck / principael / eerste
schijft.

Ordineren, beschicken/bestellen.

Ordinaris Rechter, is den Rechter daer men booz
hooft te rechte derrochen te worden.

Competent Rechter, idem.

Ostenteren, toonen.

Oubliantie, vergetenis.

Outragie, spijt/selven/afstooringh.

Outrageren, spijt aendoen/verstooren.

P.

Pacificatie, vredemakinge.

pagadoor, Ontfanger/Cassier.

pegie, zijde van een blat papier.

palissade, een wal met palen.

pandectæ, een Boeck dat alderley dinghen in't ghe-
meyn begrypt ofte inthe-houdt/ghelyck't Boeck

Digestorum.

parmesaen, Kaes van Parma.

partagie, deplinge.

partiael, eghensinnich partijdich / de teghen party
gunstich.

partialiteyt, partyschap/ewistighert.

particulierlijck, in't bysonder.

paragon, een uytstreeckent staetje.

paragoneren, vergelijcken.

parate executie schijtelijche rechts-vorderingh.

pardon, vergebenis.

pareil, effen/ghelijck.

preren, mop maken/op proucken.

pareerfel, op-prouckinge.

parlement, hoochsten raedt.

parlementeren, t'samen-spreken/handelen van ope-
ginge van Steden of sterckten.

participeren, mede deelen.

particulier, besonder/ eppen.

pasquil, een schimp- dicht/ uytgestroopt Laster schrift.

passabel, lijdelyck.

passio, een sieckte/ een onsteltenis.

pastoor, een Warden/ een Medicant.

patent, opentlijck/ blijckelijck.

patenten, opene Brieven.

patricida ofte parricida, die Vader/ Moeder/ Broeder/

Suster/ oft vermandt van zynen bloede ghedoodet
heeft.

patente, last-brief van eenich Vorst.

pater-noster, Ghebede- kettingh/ duyn-pfer om de
handen te huypen.

patientie, lijdsaemheyt.

patrimonie, Erf-goet.

patriot, een Liefhebber van 't Vaderland.

patrocineren, hoorsprecken/ beschermen.

pauseren, rusten.

pavoy, een Schild.

pensionaris, een huysder oft Pachter.

peremptoir, dat de sake heel te niere doet.

perfect, volkomen.

permitteren, toe laten.

permuteren, verhandelen/ wisselen.

perpetreren, quaet doen.

perpetuelycken, eenwiglijcken.

persevereren, volstandich blijven.

personeel, dat elcken mensche eygentlijck aengaet.

pertinent, behoorlijcken.

perturberen, verstooren.

pecceren, misdoen/ sondigen.

pervers, verkeert.

petidore actie, een saecke die in den grent gheinten-
teert wordt.

pedestael, de voet van een stijl.

penitentie, berouwt/ leetweseit.

- penitieren, berouwen hebben.
 peniten, een straf.
 pensie, pensoen/tol/gagie.
 pensier, Schaf-meester.
 penael, strafwaerdigh.
 pensionaris, die gagie trecht.
 pensionaris, een Raedt vande Heeren Rechters.
 pesnyen, reuch-werck/rookingh.
 pesnyeren, berooken.
 permissie, verlof toelatingh.
 perplex, verlagen/angstigh.
 perplancixt, verflagentheyt.
 peruycke, gemaecht hary/een hary-muts.
 persecucie, herbolgh.
 persisteren, h't boozgaende blyuen volherden.
 personagie, een groot heer.
 personagie, die een rol van 't spel speelt.
 persoon, een onderschepde verstandelijck wesen.
 persoonelijck, selver.
 pertinentelijck, schickelijck/net.
 pertisaen, een hellebaert.
 perimeert, gebodt/te niet gedaen.
 pertie, eys.
 piller, pallet/bleech-roo wijn.
 pilagie, roof/buyt.
 pileeren, rooben/stroopen.
 pingier, een Schilder.
 pingier, een Waendel.
 Pinnasse, een Oorlogh-Schip.
 piscine, een Vijver.
 pistoler, een sening-roer.
 pitantie, toe-spijs/ransoen.
 planeren, effen maechen.
 planete, een dwael ster.
 planeet-leser, een goeder geluck-segger.
 pleuris, steechende pijn inde zijde.

- plomber, een Loo-plaet.
 plebaen, een Parochy-paep.
 podagra, Gicht.
 Poet, Dichter.
 Poëtery, Dichtere.
 poÿson, vergif.
 polanen, de hoozen ofte spitse bandt schoenen.
 policie, 'tghemejn stadt recht of inkeetinge buike-
 nen.
 pondereren, wegen / ober-wegen / behaiven / stharten.
 pongieren, bechten.
 pontifical, Pauselijch / Priestorlijch.
 populasse, 'tgemene volckhen.
 portanten, gehouden Beelden / het een of ander dra-
 gende.
 portatijf, enen kleynen Ogel die men licht vandra-
 gen kan met een Blaes-balck.
 portie, deel.
 poleren, zijn saken by arttrials stellen.
 positif, settelijch / 'tghene men behoort te setten of
 weerdigh is gestelt te worden.
 positif, een Ogel met twee blaes-balcken.
 possesseur, besitter / egenaer.
 possideren, besitten.
 possessore, recht om te besitten.
 post humus oft post-mis, een kindt dat naer de doot
 van zijnen Vader geboren is.
 posterno, een achter-deur.
 postume, sargezwel.
 postille, korte uytlegginge.
 postponeren, naer stellen / achter stellen.
 postuleren, begeren / in recht eyschen / verhoeden.
 postremo, ten lesten.
 potente, een krukke.
 pragaer, een Maes te wagen gemaecht.
 prandijs, middaghmael.

practiseren, in Rechte handelen.

practijns, die in Rechte handelen / als Advocaten /

Procureurs / ende diergelijke.

practijcke, handelinge ofte oeffeninge in Rechte.

prebende, Priesterlijke inkomste / ofte dagelijcksche kost.

præcaveren, verhoeden.

præcedent, voor-gaende.

præcideren, beletten.

præcisie, beletsel.

præcijfen tijdt, gesetten tijdt.

prædecessor, Voorzate.

præminentie, hoogheyt / te boben-ganinge.

præfatie, voor-reden / begin.

præferentie, voordeel.

præfigeren, beschepden / dagh stellen.

præfix, dat beschepden is.

præjudiceren, beschadigen / achter-deel doen.

præjudicie, schade / achter-deel / letsel / voor-oordeel.

prælegaten, voor upt maechen.

prelaet, opperste der Priesters.

prematüre, te vroegh / bupten tijds.

præmiditeren, voor-bedencken.

præmitteren, voor-senden.

præposteratie, verkeert-doeninghe.

prærogatyf, voordeel.

præscriberen, voor-schrijven / als eenigh goetd is ghe-

hocht / ende deughdelyck beseten / x / xx / xxx / oft xl.

Jaren / sonder permants weder-seggen / soo ist ghe-

prescribeert / ende niemant en magh daer eenigh

recht toe pretenderen.

præscriptie, voor-schrybens recht / macht gebuyck.

præsent, geschenck / gabe.

præsent, tegenwoordigh.

præsenteren, aanbieden / te voor-schijn komen.

præsentie, tegenwoordigheyt.

præserveren, bewaren.

præservatyf, tegen-gift.

president, voorzitter/Opperste.

præsumeren, vermoeden/voorz hem nemen.

preest, kee.

præsumptie, vermoedinge.

præsumptueus, hoogmoedigh.

præsupponeren, nemen dat een dingh soo is.

prætext, schijn gebeynstheyt.

prætentie, voorhoudinge/tegensegginge/recht.

prævaleren, de boben hant hebben/winnen.

prævenderen, vermeten/ge sacht epffchen.

præterieren, voorby gaen / vergeten / niet ver sien by Testament.

prætext, deksel/schijn sel.

prævenieren, verrasschen.

precieux, kostelijck.

prioor, opperste bande Munnicken.

prioresse, opperste Bagijn.

priseren, de waarde seggen.

prison, een gebangen-hups.

prisonnier, een Ghebanghen in betoaringh ghehouden.

priveren, benemen.

priveen, oft secreten Raedt.

privilegie, een besonder behulpetijck recht.

privilegeren, pemant gunnen eenigh voorrecht.

proberen, betoonen/behijfsen.

procederen, af-komen / in Rechte handelen / ofte voots-baren.

proclameren, uyt-roepen / voot-roepen.

procreeren, voot-bzengen / baren.

procureren, besorgen / hervolgen / beneerstigen.

procurer, die de sake besorgt.

procuratie, besorginge ofte het beschept dat de Notaris daer toe maect.

procura-

- Procuratie ad lites, om 't Proces te volgen.
 procuratie ad negotia, om eenige saken te beschikken
 prodigieren, dooz-bzengen/verdoen/verquisten.
 prodigue, quist-goedt.
 produceren, by bzengen/ getuygen leyden.
 professie, belijdenis/ ampt.
 prophete, een Doozsegger.
 propheteren, doozseggen.
 prophete, Goddelijck antwoort/ noot-lot.
 profyteren, bozderen/ profijt doen.
 prognosticarie, doozsegginge.
 prohibitie, verbiedinge.
 prohiberen, verbieden.
 projicieren, dooz-werpen.
 prolix, langh/ breef/ wijt.
 prolongeren, verlengen.
 prologe, dooz-rede.
 prolongatie, verlenginge.
 propice, goet/bequaem.
 promoveren, bozderen/ pemaanden booz eenen gude-
 ren ergens toe helpen.
 pronuncieren, uptspreken/ Dommis geven.
 prophaneren, eenige eppen oft gewijde plaetse bebed-
 den of schandaliseren.
 proportioneren, vergelijcken.
 proponeren, booz-nemen/booz-stellen/oft laten danc-
 ken.
 proprietaris, eppenaer/ Heere vande goeden.
 proprieteyt, eppenschap.
 proportie, bequame t' samen-settinge/ gelijck-matig-
 heyt.
 propoost, boozstel / booznemen/ redie ten propooste te
 pas/tot de saech behoozende.
 prorogeren, upt-stellen/verlengen.
 prorogatie, verlenginge.
 prospective, uptsicht.

prose, ongerijnde rede/ondicht.

proscriberen, versenden/berachten/oft openbaerlijcken verdoemen.

prosequeren, geduylijcken vervolgen.

protest, tegen getuyginge/getuyginge.

protegeren, beschermen/behoeden.

protectie, bescherminge.

protecteus, beschermer.

protesteren, openbaerlijcken betuygen/beroeven booz recht.

protocol, bevoeg-boeck/ daermen het dan te bogen inne schijft oft op-teechent.

provoceren, opt rypfchen/berwecken/appelleren.

provone, geestelijke inhoms.

provincie, nieuw gebouwde Lant/Lantschap.

provinciael, Oorsite van't Lantschap.

provisoor, Kerchelijke opstender.

provisie, boozsichtigheyt/wachtingh/booz raet/behulp/lijf-tocht.

provisioeneel, ter versoch/booz eerst/ by toelatingh tot opseggens toe.

publicatie, gebodt verkondinghe.

public, openbaer.

publiceren, openbaren/verkondigen.

pulpit, een gestoelte.

pulver, poeper/stof.

pulveriseren, tot poeper maechen.

purge, ontschuldiginghe/schoonmakinge.

purgeren, schoon-maechen/reynighen.

purgatie, een af-gaende dranch in nemen.

purge, ontschuldinge.

purgeren, ontschuldigen/reynigen

purificeren, reyn-maechen.

purificatie, reyn-makinge.

pason, vergif.

Q.

Quadraet, vierkant.**Q**uadrant, een upzwijsertje/een Compas
Quadruplijcque antwoordt van de beschuldighde op
het derde inbrengen vanden aenklager.**Q**ualificeren, hoedanigh maecten.**Q**ualificatie, hoedanigh makinge.**Q**ualiteyt, hoedanigheyt / ghebadeinte/aengangh/oft
gelegentheyt.**Q**uanti minoris, een Actie die gheintenteert wordt
als pet te vele gekocht is / oft boden de wercke
by dewelcke men versoecht restitutie van de pen-
ningen daer vooz gegeven / met presentatie van't
gekochte goet te restitueren.**Q**uanti plurimi, daer by versoecht men so veele meer
als bebonden sal worden hem toe te komen.**Q**uantiteyt, grootheyt.**Q**uarceyne, vierden-daeghse koozts.**Q**uartertemper, vasten van vier-getpen.**Q**uartalalcidia, is het vierde deel vander gheheelder
massen van der erffenisse.**Q**uerelle, klachte.**Q**uestie, een vrage/geschil.**Q**uid pro quo, het eene vooz het ander.**Q**uinancie, heel-pijn.**Q**inquannelle, vijf-jarigh upt-stel.**Q**uiteren, quyt schelden.**Q**uitantie, quyt-scheldinge.**Q**uohier, of Cohier, eenich Reken-boeck.**Q**uote, deel.**Q**uoteren teekenen/tellen/deelen.**Q**uotiseren, schatten.**Q**uotificatie, schattinge.

R.

RAbat, het af-gaen van de somme.**R**abatteren, af-trecken vande somme.

Ran-

recoleren, wederom roepen.
 reclamatie, herroepinghe.
 reclameren, herroepen.
 recommanderen, bevelen/aen-prijzen.
 recommandatie, aenprijfinghe/groetentis.
 recompenfe, vergeldinghe.
 recompenferen, vergelden.
 reconcilieren, verfoenen.
 reconvenieren, periph, opfchen wederomme als ver-
 wederen.
 reconventie, wederom eppfchinghe.
 recours, toeblycht/hulp.
 recouvtres, weer in halen.
 recouvrement, weer inhalinghe.
 recreantie, 'tgehezupck vande fake ofte goeden daer
 queftie is soo langh 't Protes duert.
 recreantie, waæcke / beftieringhe / ghemetinghe van
 eenigh dingh by prohibie.
 recreatie, vermaeck.
 recreasy, vermakelijck.
 recreeren, vermaken.
 rector, beftierder.
 recoleren, oberftet.
 recognofceren erkennen.
 recognitie, erkenninghe.
 recredentie, betrouwinghe.
 recueil, fiet Moryf van Rechts.
 redyt, verhalinghe van 't felfde.
 redigeren, ftellen/wederom drijven.
 redimeren, loffen/verloffen.
 redintegreren, vernieuwen.
 redouderen, weer op ballen.
 reel, wefentlijck/epgentlijck.
 réelyck, inder daet.
 refactie, herdoeninghe.
 refereren, hem ghedraghen / verhalen.

Des Notarischaps.

311

- referendaris, verteller/uptlegger van de saech.
reformatie, herstellinge.
reformateur, hersteller/verbeteraer/ (Zuchtmeester)
reformerer, tot zijnder ghebarnte wederom byngens
refuseren, wegeren.
refuterer, verwerpen.
regae, papier, groot papier.
regard, insicht/soogh/achtingh.
regent, bestierder.
regeren, bestieren.
regiment, bestieringh/tucht-rych/hooghde.
regimont, een hoop krijgts-volck.
register, een Boeck daer diverse sake en oeffeninghen
ingen in staet.
register, Tafel.
registreren, op schryven te boeck setten.
rejetieren, verwerpen.
reivindicatie, rechts-uptvoeringhe.
reintegreren, vernieuwen / wederom in staet sel-
len.
reitereren, verhalen/herdoen.
reyn, Reynken een Dops.
relas, rede/beroesch/bootschap.
relateren, vertellen.
relaxeren, ontsien.
relatyf verhalich.
Reliques, roverschap.
relief, verlichtingh/herstellingh.
releveren, ontfessen/herstellen.
relievement, ofte relievement, ontfessinghe.
religie, Godts-dienst.
religieus, Godts-dienstich.
reliquien, overschot.
remedie, behulp.
remitteren, quyt schelden.
remede, ghences-branch/middel.

- semis, quijt-schelbinghe/ontslaginghe.
 remunereren, vergelden.
 remburseren, de kosten betalen.
 remédierden, asen dirnen na de Bout-schaetjes doet.
 remedieren, helpen/verbeteren/voorzien.
 rempaert, steple Wal.
 remonstreren, vertoonen/te kenne geven.
 remonstrantie, vertooninghe / verklaringhe/bewijs/
 aenmaninghe.
 rencontre, ontmoetingh/berstoozingh.
 rencontreren, ontmoeten/berstoozen.
 renvoy, berplaetsinghe/bersendinghe.
 renvoyeren, berplaetsen/berbrengen/bersenden.
 renouvelleren, renouvelleren, vernieuwen.
 renuncieren, bertijden/af-seggen/op-seggen.
 renvoyeren, wederenden.
 repareren, bermaecken/schade op-rechten.
 reparatie, herstellinge.
 repas, een Doop.
 repliche, berdoeninge/tegenwerpinge.
 repliceren, berdoen/wederleggen.
 repos, een berfrissinge.
 representeren, vertoonen/bewijsen.
 represalie, berpandinge / weer-om eysch met geweld.
 reproche, berwijt/boozwerpinge/wederlegginge.
 reprocheren, berwijten/berwerpen/berschuldigen/te
 kout doen.
 reprocheren, getuygenisse weder-leggen.
 repromitteren, weder beloven.
 repromissie, weder belofte.
 republicque, 'tghesien toesen / 'tgemeyn profijt oft
 welbaert van de stad.
 repudieren, berstooten/berlaten af-scheyden.
 repüteren, achten.
 repntatie, achtinge.
 requeste, bersoeck-brief.

- requireren, begeeren.
 requisitie, begeerte.
 rescriberen, weder schryben/ antwoorden.
 rescriptie, antwoorde.
 rescinderen, breken/te niets doen.
 reservoer, een Houwer/een Dis-korf.
 reserveren, behouden/upthouden met den anderen ha-
 waren / achterwaerts houden.
 reservatie, upthoudinge / bewaringe.
 resideren, woonen.
 residentie, wooninge.
 resideren, blybe woonen/vaste plaets houden.
 resigneren, verlaten/weder geben/op-dragen.
 resignatie, weder gebinge/op-draginge.
 resiliëren, te rugh springhen.
 resistentie, tegenstaen.
 resisteren, tegenstaen.
 resolutie, beslupt voornemen/meeninge.
 resolveren, ontbinden/slupten of raden.
 resorteren, onder behooren/toekomen.
 resort, habelingh.
 respecteren, aensien.
 respect het aensien oft oorzake.
 respectivelijck, ober en weer/ghelijck beyde betacmt.
 respondent, bozch.
 respondentie, kennis ober een koningh.
 restoir, wedergebingh/vergoedingh.
 resisteren weder spannigh zijn/tegenstaen.
 resistentie, weder spannigheyt.
 reiceren, berwoepen.
 relevatie, openbaringhe / boozsegginghe / verschij-
 ninghe.
 responderen, antwoorden.
 restablesseren, wederom in state stellen.
 restablisement, wederom in state stellinghe.
 restaureren herstellen.

- refts, ober-blijffel.
 reftitueren, weder-geben.
 reftitatie weder-gevinghe.
 reftringerea, verhangen.
 reftictie, verhangeniffe.
 refumeren, hernemen/verhalen.
 refumptie, herneminge/verhalinge.
 retarderen, verhiinderen/beletten/berachteren.
 retardatie, berachtinge/beletfel.
 retentie, tegen houdingh.
 retineren, verhoeden/onthouden.
 retorijske, de kunft om tierlijck te feggen.
 retorisja, dichtter/rhmer.
 retracteren, vermaaken/wederom verhandelen / ofte
 weder-roepen.
 rerret, wijck.
 retroacte, 'tgene naer gedaen oft lest gedaen is.
 revenge, spel om weer te winnen.
 revenge, wraeck.
 reveleren, ontdecken.
 reverencie, eerbiedinge/ eer.
 renverfael, verfeckeringh van weer syden.
 revideren, her sien.
 revisie, herfieninge.
 rovisoir, een oberfiender van beyde zijden gefelt.
 revoceren, weder-roepen.
 revocatie, weder-roepinghe.
 revolte, oploop/afbal/oberlopinge.
 revolteren, oberloopen/afballen/oberre malien.
 revolutie, een ringh/ een draap/ omloop/ afloop/ weer-
 loop.
 reus, herweeder.
 ridiculeus, spottelijck/kluchtich om te lacchen.
 rigoureux, wreedt/ Straf.
 rigneur, wreetheit/ Strafhept.
 rivieren, boemaeken.

robijn, ſack/aes-ſack/bedel-ſack.
 rondelle, een holle ronn.
 rognie, ſchurft.
 rubrijcke, rootschjet/opschjet.
 ruftier, een Boer/Landtman.
 ruineren, bederven.
 ruine, verderffeniſſe.

S.

Saccageren, rooven/ſtroopen.
 ſaccagie, roodinghe.
 ſacre, een Haes-arent.
 ſacrament, heylighe verhogentheyt.
 ſacrificie, Offerhande.
 ſacrilegie, Kerck-roof/Kerck-dieſte.
 ſacritye, Heplighdom.
 ſaffier, een oude Kleermaker.
 ſaiceren, van een ſchepden.
 ſaillye, een ſprongh.
 ſaïneren, de hant aen ſlaen/in deſit komin.
 ſaline, beſit.
 ſalade, een Helmet.
 ſalaris, dienſt-gelt.
 ſalette, een Eet-ſaeltje.
 ſalvatie, los makinge van het tegenſpreken/verſter-
 kinge/uptmakinge/befcherminge.
 ſalveren behouden/befchermen.
 ſalutatie, beſcherminge.
 ſaluyt, Salicheyt.
 ſalue conduit, haſt gelep.
 ſamblance, ſchijn/wesen.
 ſarpeliere, een col.
 ſater, een Schip.
 ſatisfactie, volderinge.
 ſaturnus, Loôt.
 ſauvegarde, 'thehoedt van den Prins.
 ſaveraed, ſaus/rouffjt.

- schandaliseren, beschamen/beraereren.
 schandale, schandalisatie/beraereringe.
 schapperen, ontkomen/deur gaen.
 scapulare, een schour-mantelje.
 scharpe, een steun.
 scia tica, heup-pijn.
 scritoris, Pen-hoker.
 scripture, recht-stuck.
 scrapel, ghewicht van twintigh grepen/quellingh/
 viesheyt.
 scrupuleus, bekommert/vies.
 sec, Spaensche Wijn.
 secluderen, bupten slupten.
 seclatie, bupten-sluptinge.
 secuer, gherust.
 secours, hulp/bpstant.
 secreet, af-gescheden/heymelijch/verholen.
 secretaris, die heymelijche dingen schryft.
 secte, Kettery/gebolgh.
 seditie, op-loop/beroerte onder de Gemeynte teghen
 d'Overheyt.
 seditieus, oproerigh.
 semiplene probatie, half bewijs.
 senaet, Raed.
 senatusconsultus, den obersten Raed.
 sententie, 'tghewijsde/'tDornisse/geboelen/oordeel.
 sensible, sinlijcken/gheboelijcken/verstandelijcken.
 sentinelle, de wacht/Schilt-wacht.
 sequestre, afgescheden dooz d'een en d'ander.
 sequester, een Segh-man/ een Schepds-man/Ma-
 kelaer.
 sermoen, rede/vertooch/Predicatie.
 sermoenen, preecken/een Sermoen doen.
 servituyt, last.
 servijs, toerustingh van een marlijch.
 sergis, een houwer.

sicaneren, **Moozden.**

sicaria lex, een **Wet op de doot-slayers/moozders en de fenijn-gebers.**

sider, **Appel-branck.**

segie, **stoel/besettinge.**

signael, een **merck/een tepken.**

signature, **ondertepkeningh/verzegelingh.**

signet, een **merck-rinck/wapen-rinck.**

significeren, **beteekenen/laten weten.**

silgeren, **verdoen.**

simonie, **inkruppingh in geestelijcke ampten.**

simplicist, **Krupentier.**

simuleren, **beynsen/versieren / oft anders stellen dan het is.**

simulatie, **beynsinge.**

sindael, **syn linde**

singulier, **befondere/upnemenlijcken.**

sinjoor, **Heer Overste/outste Heer.**

sinjorye, **heerlijckheyt/vooghdp.**

sinisterlijck, **looslijck/bedrieghelijcken.**

sinople, **groene vertw op de Wapenen.**

sis, **zijs/seg.**

siseyne, **drie ontent**

sisteren, **stellen in recht / pemanden vertoonen oft doen komen.**

situieren, **stellen.**

situatie, **gesteltenisse/stand/ gelegentheyt oft eghenschap eender plaets.**

sodomyt, een **Wogger.**

sol, **Goud.**

solaes, **troost/verlichtinge.**

solageren, **troosten.**

solcmniseren, **bieren/feeste houden.**

solemniteyt, **de maniere die men ergbens inne onderhoud.**

soldaen, **opperste Woyt.**

solemneel, **feestelijck.**

- solliciteren, verholgen/neerstelijck drijven.
 sollicitatie, de verholginge.
 solvent, permandt die machtych is zyn schuldt te be-
 talen.
 solveren, ontbinden/verlossen/betalen/papen.
 sommeren, manen/optellen.
 sommatie, maninghe.
 sommarie, oft sommierlijck, hoortelijck / met korte
 woorden.
 somme, geheel begryp.
 sommarie, inhoud.
 sommelier, Kelder-knecht.
 sonet, een Lied.
 forcoffe, een Hecpck.
 sorteren, de nature oft episch van der substantie vol-
 gen.
 souverain, Oberste/Opperste.
 sonvereynschap, opperste gebiedt.
 specialijcken, bysondere.
 specificeren, int bysonder verklaren.
 speciael, eppen/ fraep.
 Espinette, een Klavezingel.
 Hospitael, een Gast-huys.
 spolicieren, besochten.
 squadron, een vierkanten trop.
 squinancie, ontsteekingh vande Keel.
 staffier, Stadts-dienaar/Huys-knecht/Wedel.
 stateren, laten staen / ghelijck de Rechter de kosten
 stateert tot der decien van de materie prin-
 cipael.
 statueren, vast-setten oft boornemen / in-setten / in-
 stellen.
 statuten, insettingen.
 stekade, een Wal met balcken en palen.
 styleren, de prattijche in-geven oft doen verstaen.
 stijl, manier/gewoonte/gebruyck.

stijl, 't ghebruyck oft manier van doen van de Practijns.

stipulatie, beding/bebestingh.

stipuleren, bestigen/braghen/ oft woorden ghebruyckt met begeerte/bedingen.

strictelijck, eyghentlijck / scherpelijck / nauwelijck.

studeren, zyn best doen/ soecken te krijgen/ leeren.

student, een Leerlingh.

studoir, een Leer-kamer.

subalterne Rechters, zyn Rechters die ten definitibe onder de Magistraet staen/ als die van de Laken-halle/ Weeg-kamer/ ende andere.

sub-diaken, Onder-diaken.

subyt, schielijck/onvoorziens.

subject, onderwerpen.

Cas subject, de materie principael.

submitteren, hem onder-setten / ofte ten ghesegghen van andere gedragen.

suborneren, hemelijck toe maecten/ om pemandt te bedriegen.

subreptie, hemelijcke ontreckinge oft stedinge.

subreptis, obreptis, valscheijck met bedroech oft on-waerachtich te kennen gheben yet verclijng.

subreptijs, onder-kroopen.

subsidie, hulpe/onder-stand.

subsideren, onder staen/t'samen staen.

subsignatie, onder teyckeningh.

substantie, een dingh dat dooz hem selden is / of daer men yet uyt maect/ habe/ rijckdom.

substitueren, pemand in zyn stede stellen.

substitut, die in pemandis stede gestelt is.

subtijl, listich/diepsinnich teer/verstandich.

subtijtheyt, argheyt/gaunwigheyt.

subverteren, omme keeren.

sub-

subversie, verstooringe.

subvenieren, te hulpe komen.

subvirguleren, onder roeden oft strepen.

succederen, inde goeden van penanden by versterffentisse komen.

successie versterffentisse/verbal.

successeurs, erfgenamen/nakomelingen.

successie, erf/nabolvingh.

succoers, hulp.

succumberen, onder vallen/ overwonnen worden/ t'onder blijven.

suffisant, oft sufficient machtich / oft seker ghenoech

suffragan, Bisschops helper.

superintendent, opperste bestierder/ opsiender.

superfederen, op-houden/laten staen.

supplieren, vol-maecten/ tgebreck voldoen.

suppliceren, ootmoedelijcken bidden.

supplicatie, ootmoedelijke biddinghe/ Requeste.

suppliant, ootmoedich bidder.

supposeren, onder-setten.

Gesupposeerde, die inden schijn van eenen anderen bedrieghcken komt.

suppor:, hulp gunst/stem.

supporteren, dragen/gunst te dragen.

suppositoire, een set pil.

suppost, onderdaen.

surplis, linnen heplich-kleet.

surplis, overschot/toegift.

surprinse, overvallinghe.

surceantie, rust/uptstel.

suranneren, over-jaren.

surrogeren, oft surbrogeren, boozderen oft penanden helpen in eens anders plaetse.

suspenderen, op hangen/twijffelachtich houden.

suspens, twijffelachtich.

suspiceren, vermoepen.

sustineren, berdzaghen / berbolghen / vast houden / of
 by blijden.
 syndicalen, Zeynt-schepenen / gemaectighe Bodem /
 oft dierghelijche.

T.

TAbellioenen, Notarisen / oft Schrijvers van den
 Koninck.

tabernaekel, een wooninckje.

tacite, zwijgende / al heymelijck.

tafferen, ghetwelt doen / met ghetwelt af dwinghen

tafferinge, gewelt / af persinge.

tantafaire, een onrust / een moep-al.

tarderen, vertragen / vertoeben.

tax, schattinge, prijsinge waerde.

terneraerlijck, lichtvaerdigh / onbedachtelijck.

tempel, een kerck.

temporiseren, sich na den tijdt voeghen / de heupel
 na de wind hangen.

temeriteyt, dwaesheyt / vermetelheyt / lichtvaerdig-
 heyt.

tenderen, na trachten / na trecken.

tenteren, versoeken / quellen.

tentatie, versoektinghe.

teneur, d'inhout oft begrip van de reden.

tergiverseien, bedriegen / tegenstaen.

tergiversatie, bedroch / achter-deel.

termineren, eynden / bestichten / upten.

termijn, tijd / myte / eynde oft pale / wooydt.

testament, upttersten wille.

testateur, een man die Testament maecht.

testatrice, een vrouwe die Testament maecht.

testeren, Testament maken / betuyghen oft roepen
 tot ghetuyghe.

testamenteur, versozger van upttersten wil.

tex, den zin.

- tincture, Wijn tint.
- tiran. ~~Wingelandt.~~
- tirannie, geweld / wreethedpt.
- tirannisch, geweldich / wreedelijck.
- titel, opperblat / op-schrijft / een puntje / een stipje / ~~in hout / verchertje / eer / lof / staet.~~
- titule, onder oft op schrift / Brieft oft eenigh bescheet.
- tollereren, verdragen.
- tombe, ~~een graf.~~
- torment, pijn-banch / straf / quellingh.
- tormenteren, pijnigen / quellen.
- tortuse, een Coors / een Pachel.
- torture, pijn-banch / onder soeck.
- torques, ~~pijnen.~~
- tractaet, begrip van eenighen handel oft gheschaft.
- ~~traher, handelen oft onderbinden.~~
- traduceren, translateren, oberfetten / van d' een tale ~~na d' andere setten.~~
- traductie, translatie, oberfettinge.
- trafycke, koop-handel.
- trafyckeren, koop-handel doen.
- tranquilliteyt, gerustheyt / stilheyt / vrede.
- transactie, oberfettinge / vereeninge / oft oberkominge.
- transfereren, oberdragen / oberfetten.
- transigeren, vereenigen / ober-komen.
- transporteren, oberdragen / ober-geven.
- translateren, oberfetten.
- transport, oberdracht.
- travalic, ~~arbejt / quellingh.~~
- trambieren, arbejden / moe-maechen / quellen.
- trebuscher, Weech-schael.
- regie, droogconstitue / banchet.
- repaen, een hooft-scheel-booz.
- repannen, het hooft-scheel dooz boozen.

tresoit, een schat.
 tresorier, Ontfanger.
 treve, bestandt/ stilstandt.
 tribuyt, gift/ schattinge/ bede/ schot/ lot/ oft wapen
 de Oberheyt geben moet.
 trieren, uytkiezen.
 trio, een gesangh met drie stemmen.
 triumphe, zegen-bieringh.
 triumphantelyck, als een die oberhoort.
 tripe, ingewant.
 triplijcke, antwoort op de tweede verweeringh van
 den beschuldighde.
 triumpheren, verblijden/ het Proces winnen.
 trouble, onklaer/ vrablich/ ontrust.
 troupe, een hoop/ kudde.
 troon, Koninklijke Stoel.
 tulipa, een Secter hoest.
 turbant, of turbant een opgeboonde Mutz.
 turberen, oproer maken.
 tittel, tytel.
 tuteurs, Beschermer/ Voogden of Regterers van
 Weesen goeden.

V

VAcantie, ophoudinghe/ byzheyt/ loon vanden werck,
 he/oorlof.
 vaceren, hem nergens mede moepen ofte bekennen
 ren.
 vacant, ydel/ onbedient.
 vacantie, ophoudinghe/ ofte schorffinghe vaneenigh
 saken oft Recht.
 vagabund, ledigh-ganger/ land-looper.
 vaillant, sterck/ strydbaar.
 valerudinaire, sieckachtigh/ die althit sieck is.
 valeur, valuatie, woerde.
 valuasleur die naest een Baron of Byz-herc is.
 valuatie, waerdp van 'tgelt.

valcur, valuatie, weerde.

valuasscur, die naest een Baron of Wy-heer is.

valenarie, waerdp van 'rgelt.

vanteren, poggen/ sich selven booz dragen.

vassact, onderdaen.

vehement, krachtich.

vendiceren, hem toeschrijven / oft hem selven toe-
epgenen.

venditie, verhoopinge.

vendue, verhoopingh.

vengeancie, wraeck/verhalingsh.

venison, Wilt-gebruet/Harte-pastep

ventileren, ober-loopen/ ranten/ onbesticht han-
gen.

ventose, een wint-kop sonder pztcken.

venus Diertje, een soet Mepstien/een Hoertje.

venus-jancker, een Minnaer boden maten / Hoere-
jager.

verbaliseren, zijn saecken met den monde berde-
digen.

verbaleren, een sake mondelinge aen-geben.

verbael, die reden die mondelinge geschiet.

verbalijck, mondelinge met een woord.

vergier, een groenen Hof.

vergieren, visieren, tonnen meten.

vergierder, een Conne-meter / een Roper.

verificeren, waerachtich maecken / ofte bewarl-
gen.

verificatie, waerachtich-maekinghe / blijkin-
ghe.

vexeren, quellen/moepen/lastich-ballen.

verisimile, de waerhepdt ghelijck / gheloof-waer-
dich.

verferen, hem neerstighlijck in eenighe saecken
oeffenen.

vice, in de plaets.

- vice-Admirael, Onder-Admirael.
 viceroy, *Steer* houwer bande koninck.
 victale toevoer/lijftocht.
 victalier, Soetelaer.
 victalieren, toevoer in plaets brengen.
 victorie, overwinninge.
 victorius, overwinner.
 vigeren, groepen / leven / sterck / ende krachtich
 wesen.
 vigilie, Lijck: sangh doode wacht.
 vigilie, der heplige dagen aboundt.
 vigueur, kracht/groepen.
 vil, slecht/ongeacht.
 vilipenderen, verachten/versmaden.
 violeren, verkrachten/ schenden.
 violatie, verkrachtinge/schendinge.
 violentie, geweld.
 visibel, sieneijck.
 visioen, gesicht/verschijningh/gheest.
 visiteren, over-sien/besoeken/besichtigen.
 visitatie, visite, over sieninge/besoekinge/besichtinge.
 vitieus, vol fouten.
 vitupereren, lasteren/verachten.
 vivandier, Soetelaer.
 vnanim, van eenen wille/eendzachtich.
 vniq, eenich singulier.
 vnie, eendzacht.
 vnieren, vergaderen/vereenigen.
 vniteyt, eenicheyt.
 vniversiteyt, hooge School.
 vniversael, al-gemeen/ oft over al.
 vocatie, beroep.
 voceren, roepen.
 vocifereren, luyde roepen/kriffchen.
 voyagie, reys.
 voys, stem.

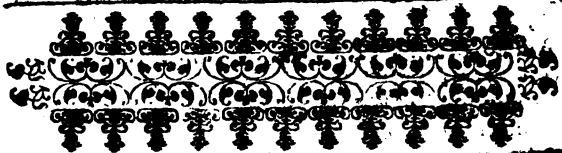
- voligeren, in een ringh loopen.
 volumen, een deel eens gantschen Boecks.
 volontaire, gewillich.
 visiteren, ghebruycken dickmael / oft allen een be-
 soecken.
 vray, waer.
 vringen, dvinghen / dvinghen / aen-dryden / haesten.
 vrine, Pis-
 vrinnael, een Pis-pot en Pis-glas.
 vsancie, ghebruyck / manier / gewoonte.
 vseren, ghebruycken / aengebruyken.
 vsufruct, profijt oft nuttinge van eenich goet.
 vsufructuaris, een die 't profijt oft nuttinge van een
 bzeemt goet sonder zijne schade besit / oft ghe-
 bruycken.
 vsure, woeker / profijt / gewin.
 vsarperen, ghebruycken / ende onthouden 't ghene hem
 niet toe en behoort.
 vteren, ghebruycken / besighen / oft ghemeeenschap
 hebben.
 vrij, profijteliich.
 vriliteyt, profijt.
 vulgair, ghemeyn / slecht / oft kleyn gheacht.

W.

- W**aerderen, kennisse van der woerde gheben be-
 sichtigten.
 waerschap, waernisse / garandt / belofte van uit-
 leffenisse.
 waderen, leech-maecten / eyndigen.

Z.

- Z**ele, yber / jaloersheyde / afgunstigheyde / oft
 haet.

T A F E L.

Van alle de Kunst-woorden der Rechts-
gheleertheydt van mijn Heer Hugo
de G R O O T.

A.

Bavi, oud-ober-groote-Wabers,
andersints-Averanen.

Abnepotes, nae-achter-kindts-Kin-
deren.

Ab intestato, door versterf.

Absolute, nae zyn aerd relate met op-
sicht.

Accidentale, toeballinghe.

Accepteren, aenbaerden.

Accrescere, aen-groepen.

Accuseren, betijgen.

Acquisitor, bekomer.

Acquisitio hæreditaris, bekominge der erfessen.

Actiones, middelen.

Acte Notariael, beschept van een beaampte schryver.

Actio in personam, op sprake van eenigh mensch.

Actio, middel om per rechtelyck voer te staen ende te
vervolgen.

Ademptus, ontmaect/ontnomen.

Ad-

Adaquam, appulius, tot het water gedrongen.

A. bp.

Aditio, aen-gangh.

Addicere, toe seggen.

Administrerende, bewindende.

Administratie, bewind.

Administrateurs, Bewinthebbers.

Ad-optio, aenneminge tot kinderen.

Advocaten, boozspraken.

Aestimatio, waerde.

Actas, pupill'aris, minder-jaricheyt.

sive minor ætas,

Alea, tupsch-spelen.

Alimenta, onderhoudt.

Alienabilis, wandelbaer.

Alvei berdzoghde gronden.

Alvei, gronden.

Annuum, jaerlichs.

Apud acta, aen'tgerichte.

Aquæ haustus, water-halingh.

Aquæ ductu, water-leyding.

Arrest, bekommeringh/vast-houding.

Aristocratia, bester-regieringh.

Arithmetica, tel-konst.

Assurance, versekeringh.

Atavi, let-oudt-ober-groote-vaders.

Autor, insteller.

Auogitas, geloofbartheyt.

B.

BAndijten, woest-ballingen.

Bancqueroetiers, achter-upthaerders.

Baronnen, Dyp-heeren.

Bene-

Beneficium, hoopdeel/recht/mach/bermach.
Bona, hoedel/goederen/habe.

C.

Cambium, wisselingh.
 capitael, hoofd-schulde.
 capitell, Gods-hups.
 capere, heuren.
 canonicus, Geestelijck.
 casualis geballijck.
 cautie seckeringh.
 cavere, secker doen.
 causa, een waerom.
 census, t jns-recht.
 chirurgijs, wond-heelers.
 chirographum, een hand-schrijft.
 chirurgia, heel-konst.
 citatie, daginge.
 civijl, heusch.
 codicilli, onvolkomen upterste wille.
 communitio, gemeenschap.
 compensatio, verplijnghe.
 compositoris, Kerf-luyden.
 commodatum huysch-leeningh.
 compagnie sc, van koopluyden gemeenschap:
 commutativa, bergeldende.
 conditio, een indien.
 consignatio, onder-recht-leggingh.
 confusio, vermengingh.
 conductio, weder-epffingh.
 convoy geldt, in-komen.
 consenteren, betwille heuren.
 configneren, onderrechte leggen

constituant, **Ant-berfchijber.**
 concubina, **Wifit.**
 conditio potestativa, **macht.**
 conductio, **berfuyringh.**
 conferre, **inbzingen/t'samen bzingen.**
 conjunctive, **gefamentlijck.**
 consanguinei, **van eene Vader / maer niet van eens**
Moeder.
 consolidatio, **vermengingh/bast-makingh.**
 conspiratic, **t'samen-zwoeringe.**
 pignoris, contractus, **Pand-aenbaerdingh.**
 contractus oberkominge.
 contractus, feudalis, **Leen-gifte.**
 copie, **af-schrijft.**
 costume, **herkomen/gebruyck.**
 cloaca, **een goot.**
 creditours, **gheloobers/ schuld-eyffchers.**
 curateur, **een besorger/berfzoger.**

D.

DAmnum culpa datum, **berfuyringh.**
 debatteren, **weder-fpreken.**
 debitor, **in-schulder/schuld-plichtingh.**
 debiteur, **schuldenaer.**
 de dolo, **ter quader trouwe.**
 defendo, **ich verantwoorde.**
 defensio, **weer/beschermingh.**
 definitio mensurae, **voetstap.**
 delatio, **aen-bzingingh.**
 deliberato, **met opset.**
 democratie, **volcks regieringe.**
 demoliri, **afwerpen/af-breken.**
 demonstratic, **naem noemingh.**

Des Notariſchaps.

331

depoſitum, bewaer-aemmeringh.
dilayeren, bertrecken.

Fidei commiſſaria, ober de hand.
directe, dooz rechte weghen.

Indirecte, dooz omweghen.

discretie, beſchepdenhepd

disjunctive, verſchepdentlyck.

distributive, begebende/verdeleende.

dolus, argeliſt.

dominium utile, tocht.

dominium, epgendont.

domicilium, mael-ſtede/woonplaets.

donatio, ſchenkinge.

duwarien, morgen-gaben.

E.

ECcleſiaſtis, Geſtelijche.

Emancipatio, hand-lichtinge.

Exceptie, berſet/ uptonemingh.

Exercitores, mede-rederg.

Executeren, upſrechten.

Exen plaer, af-ſchriſt.

Ex teſtamento, booz wyterſte lufft.

F.

FActor, ſc: een koopmans Bewind-hebber oft
gemachtichde.

Falsus, verheert/ vals betuygen.

Felonie, ontrouwe oft ſmaet.

Fides, trouwe.

Fides, ſchepden.

Fiscalen, des Graeflijckhejds versorgers.
 Fraus, verhooringe/ bedroch.
 Fructus, vruchten.

G.

GAleyen, Roep-schepen.
 Garanderen, waren.
 Geapprehendeert, begrepen/vast gehouden.
 Geauthoriseert, ghemachticht.
 Geaccuseert, beticht.
 Geintetineert, gestadet.
 Generael, al-gemeen/landt-gemeen.
 Genus, geslacht.
 Geometria, Meet-konst.
 Gereformeerde, Religie, gesuplerde Gods-dienst.
 Germanus, van vollen bedde/ eppen broeder.

H.

HAeres, erfgenaem ofte dir.
 Hæreditas, erfvenisse.
 Armaphroditi sive Androgyni, Man-wyven.
 Homagie, Maenschap.
 Hypoteecke, onderpand.

I

Inundatio, oberloop van water.
 In subsidium, ter noot.
 In commercio, wandelbaer.
 Inventari beneficium, recht van Boedel beschrijvinge

In-

- injuria, hoon/onrecht.
 index, aentwijfinge.
 instantie, tweede kennisse
 iucius, binnen gereekent.
 incapax die niet beuren mach.
 inductie, aentradingh.
 instrumentum, fundi. toe-behoorte van Landt ende
 wooningh.
 individuus onsplitbaer.
 injuria atrox, lasterlijck hoochspzaeck.
 instituere. haredem, Erfgenaem stellen.
 in scriptis, styfsteijck.
 insulae in fluvio, stroom-Eylanden
 inventaris, beschrijvinge.
 iter, een boedt-pad/ reys.
 jus reale, beheeringh.
 jus personae, inschuldt / recht op pemandts per-
 soon.
 justitia, rechtbaerdicheit.
 jus possessionis besit-recht.
 jus Domini, eygendom.
 jus agendi, recht om te eyffchen.
 jus decimarum, Tied-recht.
 jus fudi, Leeu-recht.
 jus fluminis, water-loop/ water-recht.
 jus stillicidii, drop recht.
 juweelen Kleynodien.
 jus del.berandi, beraed.
 jus rei vindicationis, aent-tael.
 jus hypothecae, recht van onderpand.
 iusta causa wettige oorzaeck.
 jus gentium, volcker-recht/volcker-wet.
 jus civile, burger-recht/burger-wet.
 jus jurandum, Eed.
 jus in rem, beheeringh.

Ius in personam sive creditum in schuld:

Ius divinum, God toe-behoortich / Goddelijck recht.

Humanum, mensch toe-behoortich / menschelijck recht.

Ius succedendi ab intestato, versterf recht.

Ius publicum, Landt-stadt-recht.

Ius privatum, bysonder burger-recht.

Ius, Wet.

L.

Laudemiatum, Heer-gebraden.

Legatum optionis, makinge van keuze.

Legatarus, makingh-beurder.

Legatum, maktich.

Legitimatie, gunst bande Land-oberhept / wettich makingh.

Legitimæ, rechtelyche deelen.

Legitimi, wettich geboren.

Literarum obligatio, schriftelyck toezeggingh.

Liticontestatie, rechts-plegingh.

Liquidus, klaer.

Litigens, in gebingh staende.

Locatio, hupz.

Lombarden, tafel-houders.

Locael, plaetselijck.

Luerum cessans, winst-berovingh.

M.

Mandatum, last-aenbaerdingh.

Majestas, Hooghept.

Mate-

Materia, Stoffe.

Mathematica, wis-konst.

Medicina genes-konst.

Metus, vreesse.

Melioramenta, gedane kosten toe verbeteringh.

Memorie, gedachtenisse.

Meubelen, tilbare Goederen.

Missilia, gelt dat te grabbel woert ghetwoopen.

Monopolium, in-koop/van een Monarchia/ eens regeringh/of Koninckryck.

Medicamenta, genes-middelen.

Modus, een op dat/manier.

Mora, verloop/vertoebingh.

Monstrum, wanschapen geboorte.

Mutuum, verhuypck-leeningh.

N.

Naturales liberi, Speel-kinderen.

Naturalis, aengeboren.

Nati ex prohibito concubitu, overtuocent kinderen.

Nantissement, handbullingh/overdringh by hypotheque.

Nanticum fenus, bodemroep.

Nepotes, kints-kinderen.

Negotium, onderwind.

Notaris, beampete-schryver.

Nuncupativum, mondelingh.

O.

Obligatio, verhuypenisse/ schuld komenisse.

Objectum, insicht.

Oxroye,

Octroye, gunninghe / gunste van de Land-ober-
hept.

Officiers, Ampt-luyden.

Offendo, ick beschadighe.

Original, oorspronckelijck.

Orthodoxus, Recht gheloobigh.

P.

PActa antenuptialia, houwelijckche Doopwaerde.
parochie, Carspel.

pardon, vergiffenis.

partyschappen, zijdigheden.

pænam perferre, breucken.

pænam nomine, by wijsse van boete.

per partes, by stucken.

permutationes, rebilinghen/verreulingen.

peters, en meters, die de jonghe Doop-heffers luyden
ten doop hebben geheben.

per stipulationem, dooz braghe van eene / ende ant-
woordt vande andere.

per capita, hoofd dooz hoofd.

per stirpes, by klusten/ by gheslachten.

persona, eppen naem/mens.

pilaren, Zuplen.

politie, Burgerlijcken stand.

policitatio, belofte.

politycke ordonnantie, Land-recht.

police van assurance, verseecker-brief.

pontificius, Pauselijck.

positivus, gegeben.

presenteren, oberbodigh zyn.

prælagati modo, by dooz uytmakingh.

prælegatum, dooz uytmakinge.

pra-

præmium, loon.
 præditum, Erf.
 precario ter bede.
 president, booz-sitter.
 pretium, koop-schat / prijs.
 principael, saech-weldige.
 privatum, onder de hand.
 privilegien, hand-besten / booz-rechten.
 proavi, ober-groote Vaders.
 processen, gedingen.
 procederende persoonen, dingh-luyden.
 proeureus, volmachtijten.
 procurator, een gemachtighde.
 prodigi quibus bonis interdictum est, 's Landts ofte
 Stadts hinderen.
 prodigi, quist goederen.
 promissio, toefeggingh.
 proportio, ebenhepdt.
 prospectus, uptsicht.
 protectie, schut.
 protetteren, bertwerpen.
 protocol, klad-boeck.
 publicatie, afkondingh.
 pubillaris substitutie, Erstfellinge.
 pupillus, Wese.
 pupilli onbejaerde Wesen.
 pure, slechtelijck.
 purgatio, verschooningh.

Q.

Quadruplum, vier-schat
Qualitas, een hoedanighede.
Quasi, nabootsingh.

Qui.

R.

Reciproque, onderlingh.

Regres, verhael.

Relatio, onderlingh opſicht.

Relictio hæreditaris, erflatingh.

Rem ratam haberi, dat het doen word geſtabigt.

Renunciatio, opſegginge.

Repræſentatio, plaets-bollingh.

Repudratio, verlatinge.

Requeſt, verſoek.

Reſpijt, wptſtel.

Reſ litigioſæ, dinghtalige ſaecten.

Reſtoir, vergoedinge.

Reſtitutio, verſtoozinge.

Reſpublica, 't Land/'t gemeene beſt.

Reſtitutio in integrum, herſtellinge.

S.

Sacer, gewijd.

Salaris, loon.

Secularis, wereldlijcke.

Secretaris, Gerecht-ſchryber/ geheym-ſchryber.

Sententia, oordeel.

Sententie definityf, eynde oordeel/ eyndelijck Bonnis

Separatio bonorum, boedel-ſcheydinge.

Simpelijck volkomentlijck.

Singulus, byzonder.

Singularis, enckel.

Societas, Maetſchap.

Solvo, ick holdoe.
 Speciael, bysonder.
 Species, ghedaente.
 Species, afkomsten.
 Sub conditione, by seckere geballe.
 Sufficere, verbullingh doen.
 Subjectio, onderwerpingh.
 Substantiale, wesentijck.

T.

T Ailloren, disch-borden.
 Taxeren, schatten.
 Testateur, wil-kermer.
 Testamentum, volkomen wptesten wille.
 Testimonium adhibere, oirhonden/ghetuygenisse by-
 brengen.
 Titulus, aankomst/ey-schijft.
 Traditio, leeringh.
 Tractat van Treves bestand/verdragh.
 Tritavi, meer het-oud-ober-groote-Waders.
 Transire, verwandelen.
 Transporte, ober-gifte.
 Turpis causa, oneerlycke saectie.
 Tutela, vooghdpe.

V.

V Alvafores, Leens-leens-mannen / oft Manns-
 mannen.
 Vasalus Leen-man.
 Vasalen, Smal-heeren.
 Vestis, lijf toebehooren.

340 De Practique Des Notaris. ps.

Via publicæ, Heere-wegen.

Via vicinales, Buzzwegen.

Victus, kost.

Vivarium, Warande.

Vniversalis, veel begrypende.

Vsus byweth.

Vsuctus, lijf-tocht.

Vsucapio & præscriptio, verjaringe.

Vterini, mel van eene Moeder / maer niet van eene
Vader.

REGISTER.

Om aente wijzen, hoemen dan inhoudt
der voornaemste deelen deses Boecks
bequamehjk sal konnen vinden.

A ccoort is een minnelijk verdrach.	8
Arbiters zijn ghewillecoorde Rechters.	103
Arbitrateurs zijn vrede maechers.	103
Actie personeel ende actie reel.	104-105
Acte van Doochdope.	106
Acte van consent om mede te mogen erben.	92 tot 95
Acte van repudatie.	90
Accoort van uyt-koop.	97. tot 103
Accoort van Boelschepdinge.	107
Accoort van Vicarie Goederen.	110
Afreckeningh.	113
Actens van Caution.	146
Attestatien.	165
Acte van Infirmatis.	227
Acte van opening van een beslooten Testament.	227
Accoort van byp geley.	97

Borgh is den ghenen die hem dat een ander be-
hint. 6

Beneficien te weten/ordinis divisionis & excusionis
Senatus Consulti Velleiani authentice si qua au-
lice

R E G I S T E R .

Handel-acten van de koopman en de schulder. 218
 Bedenken in de wetten. 219

C ompromis in een verblijf van partijen.	4
Contract van leeninge.	71
Contract van een Debitour ende syn beschadigde Borch.	72
Contract van een Meester die een Meer-Kniecht aan- neemt.	73
Contract tusschen Schippers ende Behrach- ters.	74. tot 77
Contracten van verhoopinge/namelijk van Eel-Hups.	79
Een Chypre.	81
Een Brouwerije.	82
Een Scheeps-portie.	85
Eabel-reef.	85 tot 88
Comptromissie van een koopman ende van de de ters.	85 tot 88
Condiellen.	87
D ie bedrogen wert boven de helft mach tot te niet doeninge van een contract solia.	88
De Rato caverend e.	88
Dis de Erfnisse accepteert met alle de schulden.	88
Donatie causo mortis.	88
Donnatie intervivos.	88
Donnatie causa mortis acte.	233
Donnatie intervivos acte.	233
E xceptie van numerata pecunia.	233
Exceptien de dilator, dilator, peremptioir, luit- pen.	233

REGISTER

pendentie, hris fenice mit transe 19 ende 11

F Alcidia portie. 35
 Filiale portie. 39

G Etupghen boer boed die moestighijn 49

H Hyp. Cedullens van een Hups. 62
 Een ander onder de hant. 63

Van Ceelant. 64

Van Weplant. 65

Van Weoninghen ende Landen. 67

Van een Hoozen- Woolen. 70

Wijchijsehe Boopbaerens. 163 tot 174

I nstrument is een Schijftum. 6

I nstructie hoemen een Inventaris maechen sal. 241

L gitime portie, die de Wunders Competeren. 30

Legitima die de Ouders competeren. 32

O bligatie is een schult bekenentisse. 6

Obligatien een van gheleent gheft sonder inderest. 54

Een met twee Borgghen ende interest. 55

Een niet twee Borgghen zijnde Wontus Personen. 56

Een verleden by verschepte schuldenaren. 58

R E G I S T E R.

1	Een met een Worcht onder de handt.	59
	Een Rent-Obligatie sonder Worcht .	59
	Op-schijft van een beslooten Testament .	225
	P rivilegien door alle menschen in't gemeen.	12
	P rivilegie verleent prive personen.	14
	P rivilegien by onse Staten verleent.	17
	P rotestation.	147
	P rocuratien.	156. tot 166
	P rolegaet.	231
	R epudiatie van erffenisse.	29
	R edenen waerom de kinders hare Ouders mo-	
	ghen onderben.	34
	R edenen waerom de Ouders hare kinderen mogen	
	onderben.	32
	R equesten.	149 tot 155.
	R evocatie van een procuratie .	167
	S uccessie ab intestato.	41
	S uccessien verandert in eenige Steden .	45
	S uccessien van onwettige kinderen .	50
	T rebellianique portie.	31
	T ransactie is een goet-willich accoort .	4
	T ransactie actens.	121 tot 125
	T ransporten.	134 tot 138
	T estamenten hoe veelderley die zijn.	36
	T estamenten bidersehe.	175 tot 224

R E G I S T E R.

V rije toe-stemminge van Contracten.	4
D oorwaerdens van Huysen ende Landen int openbaer te verhoopen/ te loeten.	
Een Huys om gereet gelt.	244
Een ander op cussingen.	247
Om Landt te verhoopen.	253
Een ghenerale Doorwaerde om Landt te verhoopen.	254

W at een Notaris is ende waer in zijn officie be- staet.	1
Wat een contract is met zijn dependentie.	2
Wie de gheene zijn die mogen hoopen ende verhoopen.	4
Wat een Testament is.	22
Wat institutie is.	23
Wat substitutie is.	23
Wat is fidei comis,	24
Wie dat vermach ende niet vermach Testament te maechen.	26
Wie by Testament goet ende niet mach Erven.	27
Wat een Codicil is.	37
Wat een Delegaet is.	37
Weder-roepings van een Testament.	240

E Y N D E.

R E T I D E

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

E O M N E

1202

12

80

